॥ श्री ॥

॥ गुणवर्म्मा चरित्र. ॥

(मूळ अने भाषांतर सहित.)

संस्कृत उपरथी भाषांतर करावी

छपावनार,

शा. मगनलाल हठीशंग.

ज्ञानप्रकाशना मालेक.

वीर संवत् २४२८ संवत् १९५८

अमदावाद
युनियन प्रिन्टिंग प्रेस कंपनी लिमिटेडमां छाप्युं.

प्रस्तावना.

आ चालता समये जैन देरासरोनी अंदर बहु वखते प्रभुनी पांच प्रकारी, आठ प्रकारी, सत्तर प्रकारी एम जूदी जूदी पूजाओ भणावता भाविक श्रावको आपणी नजरे जोवामां आवे छे; ते पूजाओ कया कया द्रव्यथी केवा अनुक्रमे करवी ते वात तो सर्वे श्रावको जाणता होय तेथी ते वातनो वधारे विस्तार न लखतां आ ठेकाणे एटलुंज लखीये छीये के, ते जूदा जूदा द्रव्यथी करेली पूजाओनुं फल शुं शुं थाय छे, तेथी श्रावको बहु अजाणा होय छे, माटे ते पूजाना फलने देखाडवाना हेतुथी श्री अंचलगच्छना माणिक्यसूरिए आ गुणवर्मा चरित्र रच्युं छे अने तेमां सत्तर प्रकारी पूजानां फलो कथाओनी साथे विस्तारथी आपेलां छे. सत्तर प्रकारी पूजा उपर आश्चर्यकारो सत्तर कथाओनो गुणवर्माचरित्रनी अंदरज समावेश थाय छे.

आ गुणवर्माचरित्र सत्तर प्रकारी पूजाना फलने देखाडनारुं होवाथी श्रावकोने बहु उपयोगी होवाने लोधे श्री अंचलगच्छना मुनि गौतमसागरजी अमदावादमां आव्या त्यारे तेमणे अमने ते पुस्तक भाषांतर साथे छापवानी भलामण करी तेथी, तथा पुस्तकने बहु उत्तम जाणो विद्याशालाना शास्त्री हरिशंकर कालीदास पासे अमे तेनुं गुजराती भाषामां भाषांतर करावी मूल अने भाषांतर साथे छपाव्युं छे.

आ पुस्तक आरंभमां सारु शुद्ध मालम पडतुं हतुं तेथो अमे भाषांतर करावतानी साथे छपाववुं शरु कर्युं, पण पाछलथी बहु अशुद्ध मालम पड्युं, अने वली तेनी बीजी प्रत पण कोइ ठेकाणेथो मली न आववाने लीधे भाषांतरकर्त्ताए एक प्रत उपरथी सुधारी लीधुं छे; छतां कोइ ठेकाणे अशुद्ध रही गयुं होय तो तेने माटे सुज्ञ पुरुषोए तेवी भुल सुधारी लेवी, एवो अमारो विज्ञप्ति छे.

प्रसिद्धकर्त्ता.

अनुक्रमणिका.

विषय.	पानुं.
१ मंगलाचरण.	१
२ नरवर्मा राजानुं दिक्षा लेवुं अने गुणवर्मानुं चार स्त्रियोनी साथे पाणिग्रहण.	२
३ गुणवर्माना सत्तर पुत्रोनां नाम तथा तेओए पाछला भवमां करेली सत्तर प्रकारी पूजा तथा तेनां फल, तेउपर जूदी जुदी कथाओ	१७
पहेली स्नात्रपूजा उपर दत्तनी कथा.	१८
बीजी विलेपनपूजा उपर वसुदत्तनी कथा.	२४
त्रीजी वस्त्रपूजा उपर शुदत्तनी कथा.	२८
चोथी वासखेपपूजा उपर चित्तनंदननी कथा.	३२
पांचमी पुष्पपूजा उपर लक्ष्मीधरनी कथा	३६
छठी माल्यपूजा उपर धनेशनी कथा.	४१
सातमी वर्णकपूजा उपर धननाथनी कथा.	४६
आठमी कर्पूरपूजा उपर अनंतनी कथा.	५०
नवमी ध्वजारोपणपूजा उपर कनककुमारनी कथा.	५८
दसमी आभूषणपूजा उपर कनकाभनी कथा	६६
अगीआरमी पुष्पगृहपूजाउपर हेमाभनीकथा	७२
बारमी पुष्पप्रकर (ढगला) पूजा उपर बहुबुद्धिनी कथा.	७६
तेरमी अक्षतमंगलपूजा उपर श्रीदनी कथा.	७९
चौदमी धूपपूजा उपर श्री दत्तनी कथा.	८४
पंदरमी गीतपूजा उपर संखनी कथा.	९१
सोलमी वाजींत्रपूजा उपर धर्मनी कथा	९६
सत्तरमी नाट्यपूजा उपर धीरनी कथा.	१०६
४ गुणवर्माराजानुं चारित्र लेवुं.	११६
५ प्रशस्ति	११९

॥ श्री पार्श्वनाथाय नमः ॥

श्री गुणवर्मा चरित्र.

(द्रुतविलंबितवृत्तम्)

विजयतां जिनवाक्यसुधारसः, सकलपापविषापनयक्षमः ॥
अजनि यस्य निरीक्ष्य मनोज्ञतां, शशिधराभिध एव सुधाकरः ॥ १ ॥

(उपजातिवृत्तम्)

करोतु वृद्धिं प्रभुपार्श्वदेवः, संकल्पितातीतफलप्रदाता ॥
कल्पद्रुमो युक्तमनेन साम्यं, न सोस हि पल्लवधूननेन ॥ २ ॥
वीरो जीनः सत्यपुरावतारः, सारश्रि यच्छतु वांछितां वः ॥
यो वर्द्धमानं कमलां विधाय, पितुर्गृहेऽभूद्भुवि वर्द्धमानः ॥ ३ ॥

सर्व पापरूप विषनो नाश करवाने समर्थ एवो जिन वचनरूप अमृतरस विजयवंत वर्तो के जे अमृतरसना मनोहरपणाने जोईने सुधाकर मुनि शिव छे नाम जेनुं एवाज थया. अर्थात् मुक्ति पाम्या. ॥ १ ॥ संकल्पथी अधिक फल आपनारा श्री पार्श्वनाथ प्रभु वृद्धि करो. कल्पवृक्ष पण ए प्रभुनी साथे सरखापणुं पल्लवने कंपाववाथी पण नथी पाम्युं. ॥ २ ॥ सत्यपुरने विषे छे अवतार जेमनो एवा श्री वीर प्रभु तमने इच्छित एवी श्रेष्ठ

लक्ष्मी आपो. जे श्री वीरप्रभु पिता (सिद्धारथ राजा) ना घरने विषे वृद्धि पामती एवी लक्ष्मीए करीने पोते पृथ्वीमां वर्द्धमान एवा नामथी प्रसिद्ध थया. ॥ ३ ॥ श्री अंचलगच्छना अधिपति एवा श्रीमान् मेरुतुंग सूरीश्वर विजयवंता वर्तो. जे सूरीश्वरनी वाणीथी दुधसहित साकर पण प्रमाणवाली (थोडी मीठाशवाली) थई गई. ॥ ४ ॥ देव, गुरु अने धर्म ए त्रण तत्वने उत्तम प्रकारे सेवन करवाथी समकित प्राप्त थाय छे. तेज कारण माटे

(आर्यावृत्तम्)

श्रीअंचलगच्छेशाः, श्रीमंतो मेरुतुंगसूरीशाः ॥
विजयंतां यद्वाण्या, सिता मिता संयुता पयसा ॥ ४ ॥
देवगुरुधर्मतत्वत्रयीसमासेवनेन सम्यक्त्वम् ॥
तेनैव देवपूजा, मूलं तस्यापि विज्ञेया ॥ ५ ॥

(स्वागतावृत्तम्)

वर्तते यदि मनोरथमाला, राज्यऋद्धिरमणीषु विशाला ॥
ईप्सिता यदि मनोज्ञतनुजास्तत्कुरुध्वमनिशं जिनपूजा ॥ ६ ॥

(अनुष्टुप्वृत्तम्)

मोक्षसौख्यं फलं मुख्यं, गौणं राज्यादिकं पुनः॥ देवपूजाभिधा कल्पवल्लि दत्तेऽन्वहं नृणाम् ७
गुरुप्रसादान्माणिक्यसुंदरः सूरिरल्पधीः॥ पूजाधिकारे वक्ष्यामि, गुणवर्मकथामहम् ॥८॥

देवपूजा ते समकितनुं पण मूल कारण जाणवुं. ॥ ५ ॥ हे भव्यजनो ! जो तमने राज्यसमृद्धिरूप स्त्रीने विषे म्होटो मनोरथ होय अने मनोहर एवा पुत्रोनी ईच्छा होय तो निरंतर जिनराजनी पूजा करो. ॥ ६ ॥ देवपूजा छे नाम जेनुं एवी कल्पलता माणसोने निरंतर प्रथम मोक्षसुखरूप फल अने पछी राज्यादिक फल आपे छे. ॥ ७ ॥ अल्पबुद्धिवालो माणिक्यसुंदर सूरि हुं, गुरुना प्रसादथी पूजाना अधिकारने विषे गुणवर्मानी कथा क-

॥१॥

हीश. ॥ ८ ॥ पूर्वे राजगृह नगरमां श्री वीरप्रभुए जेवी रीते श्रेणिक राजानी आगल कही छे तेवी रीते आ कथा पूजाना फलने देखाडवामां जाणवी. ॥ ९ ॥ आ भरतक्षेत्रमां क्रीडा करवाना स्थान, मंदिर, गढ अने दरवाजाथी सुशोभित एवुं हस्तिनापुर नामनुं नगर छे. ॥ १० ॥ ए नगरमां जैनधर्ममां तत्पर एवा नरवर्मा नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने शीलव्रतरूप आभूषणथी सुशोभित एवी लीलावती नामनी स्त्री हती. ॥ ११ ॥ ते नरवर्मा

पूर्वं राजगृहे वीरः, श्रेणिकाग्रे जगौ यथा ॥ तथा कथासौ विज्ञेया, पूजाफलनिदर्शने ॥९॥

हस्तिनापुरमित्यस्ति, पुरं भरतमंडले ॥ विहारवेश्मप्राकारप्रतोलीद्वारशोभितम् ॥१०॥

नरवर्मनृपस्तत्र, जिनधर्मपरोऽभवत् ॥ प्रिया लीलावती तस्य, शीलालंकारशालिनी ॥११॥

तत्कुक्षिभूः सुतस्तस्य, गुणवर्माभिधोऽभवत् ॥ कलाकलापकुशलः, कलशः स्वकुलस्य यः ॥१२॥

सभायां संस्थिते भूपेऽन्यदा वेत्री व्यजिज्ञपत् ॥ चंपापुरनराधीशमंत्री द्वारे च तिष्ठति ॥१३॥

आनयेति नृपाज्ञप्तः, सोऽपि मंत्रिणमानयत् ॥ नत्वा निविष्टं तं भूपः, स्माह विस्मापयन् बुधान् ॥

अस्ति चंपा निरातंका, देशो न क्लेशलेशभाक् ॥ मन्मित्रं भूपतिः शूरः, पाति राज्यं प्रतापवान् १५

अथ मंत्रीश्वरः प्रोचे, सर्वत्र कुशलं नृप ॥ परं येनाहमायातः, कारणं तन्निशम्यताम् १६

राजाने लीलावतीना उदरथी उत्पन्न थयेलो, कलाना समूहने जाणनारो अने जे पोताना कुलने पूर्ण कलशरूप एवो गुणवर्मा नामनो पुत्र हतो. ॥ १२ ॥ एक दिवस नरवर्मा राजा सभामां बेठो हतो, ते वखते द्वारपाले आवीने राजने विनंति करी के, "चंपापुरीना राजानो प्रधान आपणा द्वारे आवीने उभो छे. ॥ १३ ॥ राजाए "तेमने तेडी लाव." एम आज्ञा आपी एटले ते द्वारपाल पण मंत्रीने सभामां तेडी लाव्यो. त्यां राजाने नमस्कार करीने आसन उपर बेठेला ते प्रधानने राजाए विद्वानोने आश्चर्य करता छता पूछयुं. ॥ १४ ॥ "चंपानगरी त्रासरहित छेनी ? देश जरापण क्लेशवालो नथीनी ? अने म्हारो मित्र प्रतापी शूरराजा राज्य करे छेनी ?" ॥१५॥ पछी मंत्रीश्वरे कह्युं. "हे महाराज ! सर्व स्थानके कुशल छे, परतुं जे कारण माटे हुं आव्यो

विषे मत्स्यरूप होय छे; परंतु जेनी वुद्धि वृद्धावस्थामां पण धर्मने विषे जोडाई नथी. हा हा ! ए माणस मृगनी पेठे हणायेलो छे. ॥ २२ ॥ माटे हुं अहिं रहिश अने पुत्रने स्वयंवरमां मोकलीश." एम कहीने नरवर्मा राजाए पोतानी पासे रहेला गुणवर्माने ते प्रधानने देखाड्यो. ॥ २३ ॥ गुणवर्माने जोई मंत्री हर्षथी मनमां विचार करवा लाग्यो के, "जो आ राजकुमार कन्याने वरे तो तेज कन्या पृथ्वीमां धन्य छे. ॥ २४ ॥ पछी " त्यारे एमज करजो." एम कहीने महामंत्री वीजे स्थानके गयो अने राजा नरवर्माए आज्ञा करवाथी कुमार चंपानगरी तरफ

ततस्तिष्ठाम्यहं पुत्रं, प्रेषयामि स्वयंवरे ॥ इत्युक्त्वादर्शयद्भूपो, गुणवर्माणमंतिके ॥ २३ ॥
विलोक्य गुणवर्माणं, मंत्री दध्यौ मुदा हृदि ॥ यद्येष वृणुते कन्यां, सैव धन्या ततः क्षितौ ॥२४
एवमेवं ततः कार्यमित्युक्त्वा मंत्रिपुंगवः ॥ ययावन्यत्र नृपेणादिष्टोऽचालीत् कुमारराट् ॥२५
अर्द्धमार्गे व्रजन्नग्रे, तूर्णमायातमग्रतः ॥ अद्राक्षीत् करभारूढं, स पितुर्लेखहारकम् ॥२६॥
साश्चर्ये नृपतनये, लेखमर्पयतिस्म सः॥ तस्य शीर्षे तमुन्मुच्य, वाचयामास राजसूः॥२७॥
स्वस्तिश्रीहस्तिनपुरान्नरवर्मनरेश्वरः॥ यथास्थानस्थितं पुत्रं, गुणवर्माणमादिशेत् ॥२८॥
अस्त्यत्र कुशलं किंच, जयंतो नाम केवली॥ प्राप्तोऽस्ति तत्समीपेऽहं, संयमं लातुमुत्सहे २९
आगंतव्यं त्वया शीघ्रं, न्यस्य राज्यं यथा त्वयि॥ स्वकार्यं साधयाम्येष, दुर्लभः समयः पुनः ३०

चाल्यो. ॥ २५ ॥ आगल अर्द्धे मार्गे जता एवा कुमारे आगलथी (चंपानगरी तरफथी) उतावले आवता अने उंट उपर बेठेला एवा पोताना पिताना कासद (पत्र लावनार) ने दीठो. ॥ २६ ॥ पछी पत्र लावनार कासदे आश्चर्यवंत एवा राजकुमारने पत्र आप्यो. कुमार पण ते पत्रने माथा उपर चडावी अने पछी उघाडीने वांचवा लाग्यो. ॥ २७ ॥ स्वस्ति श्री हस्तिनापुर नगरथी नरवर्मा राजा जे स्थानके रहेला होय त्यां पुत्र गुणवर्माने आज्ञा करे छे के-॥ २८ ॥ " अहिं कुशल छे, परंतु जयंत नामना केवली मुनि आव्या छे, तेमनी पासे हुं चारित्र लेवाने उत्साहवंत थयो छुं. ॥ २९ ॥ त्हारे तुरत पाछुं आववुं के, जेथी हुं त्हारे विषे राज्यनो भार धारण करीने

छुं, ते कारण सांभलो. ॥ १६ ॥ ते अमारा राजाने गुणोना स्थानरूप गुणावली एवा नामनी राणी छे, ते राणोना उदरथी उत्पन्न थयेली, प्रसिद्ध एवी रत्नावली नामनी पुत्री छे. ॥ १७ ॥ रूप, लावण्य, सौभाग्य अने भाग्यादि

गुणावलीति नाम्नास्ति, तस्य राज्ञी गुणालया॥ तत्कुक्षिजा सुता रत्नावली नाम्ना च विश्रुता १७

रूपलावण्यसौभाग्यभाग्यादिगुणरंजितः ॥ तस्याः स्वयंवरं कर्तुमारेभे नृपतिर्मुदा ॥१८॥

आकारयितुमादिष्टो, निःशेषान्नृपतीनहं ॥ प्राप्तोऽत्रापि ततः प्रीत्यां, गम्यतां तत्स्वयंवरे ॥१९॥

श्रुत्वेति नृपतिः प्राह, युक्तमुक्तं त्वया पुनः ॥ तत्र नागमनं भावि, यतो मां बाधते जरा॥२०॥

(उपजातिवृत्तम्)

जरा नराणां खलु काष्टकीटः, काष्टं यथांतस्तनु जीर्णयंति ॥
तच्चूर्णपातादिव शुक्ललोमा, विलोक्यतेऽसौ किल वृद्धलोकः ॥ २१ ॥
प्रायो जनाः स्युः पशवः शिशुत्वे, स्त्रीशैवलिन्यां शफरा युवत्वे ॥
धर्मे मतिर्यस्य न वार्द्धकेऽपि, हाहा हतोऽसो मृगवन्मनुष्यः ॥२२॥

गुणथी आनंद पामेला राजाये हर्षथी ते पुत्रीनो स्वयंवर करवानो आरंभ कर्यो छे. ॥ १८ ॥ तेमां सर्वे राजाओने बोलाववानी मने आज्ञा करेली होवाथी हुं अहिं आव्यो छुं; माटे प्रीतिथी ते स्वयंवरने विषे पधारो. ॥१९॥ मंत्रीश्वरनां एवां वचन सांभली राजाए कह्युं. " तें योग्य कह्युं; परंतु माराथी त्यां आवी शकाशे नहि. कारण के, मने वृद्धावस्था बाधा (पीडा) करे छे. ॥२०॥ माणिक्यांकमां कह्युं छे के–जेम लाकडानो कीडो लाकडाने अंदरथी जीर्ण करी नाखे छे तेम जरावस्था माणसोना शरीरना अंदरना भागने जीर्ण करी नाखे छे. वळी ते लाकडानो भूको पडवाथी जेम लाकडुं अंदरथी सली गयेलुं मालम पडे छे तेम आ वृद्ध लोक पण निश्चे धोळा वाळवाळो देखाय छे. ॥ २१ ॥ घणुं करी माणसो बाळपणमां पशुरूपज होय छे, युवावस्थामां स्त्रीरूप नदीने

॥ ३७ ॥ पछी प्रयाण करती एवी सेनासहित गुणवर्मा राजा चाल्यो अने चंपानगरीप्रत्ये आवी पहोची राजमंडलमां रह्यो. ॥ ३८ ॥ त्यां चंपानगरीमां म्होटा गौरवपणाथी शूर राजाए बहु सत्कार करेलो अने इंद्रना सरखा पराक्रमवालो ते राजकुमार निवासभुवनमां रह्यो. ॥ ३९ ॥ हवे रत्नावलीये आज्ञा आपेली सारसी नामनी सखी सायंकालनी क्रीया करी रह्या पछी कुमार गुणवर्मानी पासे आवी, त्यां राजकुमारे तेनो आदरसत्कार कर्यो. ॥ ४० ॥ पछी ते सारसी सखीये एकांत करीने राजकुमारने कह्युं के, "हे राजकुमार! रत्नावली राज-

गौरगौरवपूरेण, शूरेण बहु मानितः ॥ सोऽत्रावासमलंचक्रे, शक्रेण समविक्रमः ॥३९॥
रत्नावलीसमादिष्टा, सारसी नामतः सखी ॥ सायंतनक्रियाप्रांते, प्राप्ता सा तेन मानिता॥४०
कृत्वैकांतं च सावादीत्, कन्योक्तं शृणु वाचिकम् ॥ अपाटवस्वरूपं यत्पूर्वं जज्ञे तदप्यहो ॥४१
जाते स्वयंवरारंभे, रंभेवान्येद्युरद्भूतम् ॥ रूपं दधाना सा सायं, गवाक्षस्था व्यराजत॥४२॥
चिल्लीव रुदती श्येनेनैव तत्र खगेन सा ॥ उद्धृत्य गगने नीत्वा, वने क्वापि व्यमुच्यत॥४३
न्यस्य पादं गले तस्याः, खड्गमुत्क्षिप्य भीषणम् ॥ ऊचे मुंचाम्यहं कंप्रे, मद्वाचं यदि मन्यसे ॥
मयास्ति कारितं चैत्यं, वैताढ्याचलसंनिधौ ॥ स्यांपिता च युगादीशमूर्तिस्तत्र मनोहरा॥४५

कुमारीये कहेला समाचार सांभलो अने पूर्वे तेनुं शरीर सारुं नहिं रहेवानुं बन्युं हतुं ते आश्चर्यकारी वृत्तांत सांभलो. ॥ ४१ ॥ स्वयंवरनो आरंभ कर्या पछी एक दिवस रंभानी पेठे अद्भुतरूप धारण करी ते राजकुमारी सांजे गोखमां बेठी हती. ॥ ४२ ॥ एवामां सिंचाणाथीज पकडायेली चकलीनी पेठे रुदन करती एवी ते राजकन्याने त्यांथी कोई विद्याधरे उपाडी आकाशमां लई जईने कोई ठेकाणे वनमां मूकी. ॥ ४३ ॥ त्यां तेणे राजकन्याना गला उपर पग मूकी अने भयंकर तरवार उगामीने कह्युं के, "हे भीरु! जो तुं म्हारुं वचन माने तो हुं तने मूकी दउं ॥ ४४ ॥ मैं वैताढ्य पर्वतनी समीपे एक जिनमंदिर कराव्युं छे अने तेमां मनोहर एवी श्री

म्हारुं पोतानुं कार्य साधुं. कारण के, आ समय फरीथी प्राप्त थवो दुर्लभ छे. ॥ ३० ॥ आ प्रमाणे बे कार्य साथे प्राप्त थया जाणीने कुमार व्याकुल थवा लाग्यो. एवामां चंपा नगरीथी बीजो कोई कासद पोतानी पासे आव्यो. ॥ ३१ ॥ कासदे पत्र आपी कुमारने कह्युं के, " आपने शूर महाराजाए कहेवराव्युं छे के, अहिं कन्यानुं शरीर सारुं नहिं होवाथी स्वयंवर बंध रह्यो छे. ॥ ३२ ॥ पछी प्रसन्न थयेला कुमारे पोताना काशदने पूछयुं के, " पिताए तने पाछलथी मोकल्यो छे अने तुं आगलथी क्यांथी आव्यो ? " ॥ ३३ ॥ कासदे कह्युं. " हु महाराजनी

ज्ञात्वेति कार्ययुगलं, व्यग्रेऽथ नृपनंदने ॥ पुरः कोऽपि समायातश्चंपातो लेखहारकः ॥३१
लेखं समर्प्य सोऽवादीच्छूरेण कथितं हि वः ॥ अपटुत्वेन कन्यायाः, स्थितोऽत्रास्ति स्वयंवरः ॥
अथ प्रीतो निजं प्रोचे, कुमारो लेखहारकम् ॥ पश्चात्त्वं प्रहितः पित्रा, समागाः पुरतः कुतः ॥३३
स जगौ स्वामिनिर्देशाच्चंपामेवं गतोऽस्म्यहं ॥ अनागतं च तत्र त्वां, ज्ञात्वा व्याघुटितः क्षणात् ॥
पुरं प्राप्तः कुमारोऽथ, पितुः प्रीतिकृतेऽजनि ॥ सोऽपि तस्मै निजं राज्यं, दत्वा संयमभागभूत ३५
गुणवर्माथ संप्राप्तराज्यः प्राज्यप्रतापभाक् ॥ स्वप्रजाः पालयामास, वासवोपमलीलया ॥३६॥
सभास्थिते नृपेऽन्येद्युर्दूतो वेत्रिनिवेदितः ॥ समेतः प्रोचिवानेवं, पुनर्जातः स्वयंवरः ॥३७
गुणवर्मा नृपोऽचालीदथ प्रस्थितसेनया ॥ संप्राप्तश्च पुरीं चंपां, तस्थिवान् रंगमण्डले ॥३८

आज्ञाथी चंपा नगर प्रत्येज गयो हतो, पण त्यां तमने नहि आवेला जाणी तुरत पाछो वल्यो. ॥ ३४ ॥ पछी कुमार पाछो हस्तिनापुरे आव्यो; तेथी ते पिताने बहु प्रीतिकारी थयो. नरवर्मा राजाये पण तेने पोतानुं राज्य आपी पोते चारित्र लीधुं. ॥ ३५ ॥ पछी प्राप्त थयुं छे राज्य जेने अने महा प्रतापवंत एवो गुणवर्मा राजा पोतानी प्रजानुं इंद्रनी पेठे रक्षण करवा लाग्यो. ॥ ३६ ॥ एक दिवस गुणवर्मा राजा सभामां बेठो हतो. एवामां द्वारपाले भूपतिनी आज्ञाथी सभामां बोलावेला दूते " महाराज ! फरीथी चंपानगरीमां स्वयंवर थयो छे. " एम कह्युं.

णवर्मा नामनो राजा छे, ते आ राजकन्यानो पति थाओ. कारण के, ते दोषनो निग्रह करशे. ॥ ५३ ॥ पछी निमित्तियाने रजा आपीने राजाये ते सर्व पुत्रीने कहीने तत्काल स्वयंवर कराव्यो. ॥ ५४ ॥ (सारसी सखी गुणवर्मा राजकुमारने कहे छे के,) हे राजकुमार ! ए कारण माटे ते रत्नावली राजकुमारी तमारी प्रार्थना करे छे के, " निश्चे हुं तमनेज वरीश; परंतु त्यां सुधी म्हारे ब्रह्मचर्यव्रत पालवुं के, ज्यां सुधी हुं संकटथी मुकाउं नहि. " ॥ ५५ ॥ राजकुमारे ते वात कबुल करी एटले हर्षितमनवाली अने प्रेमयुक्तहृदयवाली सारसीये ते सर्व

निमित्तज्ञं विसृज्याथ, तत्सर्वं पृथिवीपतिः॥ सुताया ज्ञापयित्वाशु, स्वयंवर मकारयत् ५४
अतस्त्वां प्रार्थयत्येषा,त्वमेव हि वरिष्यसे॥ ब्रह्म पाल्यं मया तावद्यावन्मोक्षो न संकटात् ५५
तमित्युक्ते नरेंद्रेण, सारसी हृष्टमानसा ॥ रत्नावल्याः पुरः प्राह, तत्सर्वं वत्सलाशया ५६
प्रगे राजकुले नामांकितसिंहासनस्थिते ॥ प्राप्ता स्वयंवरं मालाधारिणी राजकन्यका ॥५७
वर्णितेऽथ प्रतीहार्या, सकले राजमंडले ॥ गुणवर्मा तया वव्रे, जातो जयजयारवः ॥५८॥
पाणिग्रहोत्सवे जाते, शूरेण बहु मानिताः ॥ विसृष्टा नृपनंदनाः सर्वे, ययुर्निजनिजं पुरम् ५९
मासं सगौरवःस्थित्वा, गुणवर्माप्यथाचलत्॥ रत्नावल्या समं प्राप्तः, पुरं प्रौढमहोत्सवैः ६०
तं मध्यसंसदासीनं. प्रतिहरोऽन्यदा जगौ ॥ नूतानंदान्निधो योगी, भवंतं द्रष्टुमिच्छति॥६१॥

वात रत्नावलीनी आगल कही. ॥५६॥ बीजे दिवस सवारे सर्व राजाओ पोत पोताना नामवाला सिंहासन उपर बेठे छते मालाओने धारण करनारी राजकुमारी स्वयंवरमंडप प्रत्ये आवी. ॥ ५७ ॥ पछी प्रतिहारिणीये सर्व राजमंडलनुं वर्णन करे छते रत्नावली राजकुमारीये गुणवर्माने वर्यो; जेथी जयजय शब्द थवा लाग्यो.॥ ५८ ॥ विवाह उत्सव पूरो थया पछी शूर राजाये बहु सत्कार करी रजा आपेला सर्वे राजाओ पोतपोताना नगरे गया ॥ ५९ ॥ पछी गौरव सहित गुणवर्मा पण एक मास त्यां रहीने रत्नावली सहित चाली निकल्यो अने म्होटा महोत्सवोथी पोताना नगर प्रत्ये आवी पहोच्यो. ॥ ६० ॥ एक दिवस प्रतिहारीये सभामध्ये बेठेला गुणवर्मा रा-

आदीनाथनी मूर्ति स्थापन करी छे. ॥ ४५ ॥ त्यां हुं हंमेशां रात्रीये जिनपूजा करुं छुं. ते वखते सर्वे विद्याधरो कौतुक जोवा माटे एकठा थाय छे. ॥४६॥ अने त्यां लावण्यवाली त्रण राजकन्याओ नाच करे छे, माटे अद्भुत चातुर्यवाली तुं पण निरंतर तेमना मध्ये चोथी था. ॥ ४७ ॥ वली रात्रीना पहेला प्रहरने विषे अदृश्य एवुं वैमान नित्य आवशे, तेना उपर वेसीने त्हारे जिनमंदिरने विषे आववुं. ॥ ४८ ॥ वली म्हारी रजा विना त्हारे विवाह पण करवो नहि." (सारसी सखी गुणवर्मा राजकुमारने कहे छे के.) कन्याये आ सर्व कबुल करयुं

जिनपूजामहं रात्रौ, तत्र कुर्वे निरंतरम् ॥ मिलंति खेचराः सर्वे, वीक्षितुं किल कौतुकम् ॥४६
राजकन्या सलावण्यास्तिस्रो नृत्यंति तत्र च ॥ त्वमप्यद्भुतचातुर्या, तुर्या तासां भवान्वहम् ॥४७
अदृश्यं प्रथमे यामे, यामिन्या नित्यमेष्यति ॥ विमानं तत्त्वयारुह्यागंतव्यं जिनमंदिरे ॥४८
नांगीकार्यो विवाहोऽपि, मम्मादेशं विना त्वया ॥ सास्वीकृतेऽखिले तेन, पुनर्मुक्ता स्ववेश्मनि
स्वस्थीभूता मया पृष्टा, तत्सर्वं निजगाद सा ॥ अंगापटुत्वव्याजेन, स्थापितोऽस्याः स्वयंवरः ॥५०
पितापृच्छन्निमित्तज्ञमन्यदा दूनमानसः ॥ को दोषो विद्यते पुत्र्याः, सोऽप्यभाषत भूपतिम् ॥५१
अस्ति दोषो महान्कोऽपि, दुःसाध्यो भिषजामपि नृपोऽवादीत्सुतास्येषा, किंस्थास्यत्यविवाहिता
निमित्तज्ञो जगादेवं, गुणवर्मास्ति भूपतिः ॥ स एव पतिरस्त्वस्याः, संकर्ता दोषनिग्रहम् ५२

एटले ते विद्याधरे राजकन्याने फरी तेना घरने विषे मूकी. ॥ ४९ ॥ पछी में स्वस्थ थयेली ते राजकन्याने पूछयुं एटले तेणे ते सर्व वात कही. त्यार पछी तेनो स्वयंवर शरीर सारुं नहिं होवाना मीषथी बंध राख्यो. ॥५०॥ एक दिवस खेदयुक्त मनवाला शूर राजाए निमित्तियाने पूछयुं के, " पुत्रीने शो दोष छे ? " त्यारे निमित्तियाये राजाने कह्युं के, ॥ ५१ ॥ " उपायना जाणनाराओने पण असाध्य एवो कोई पण म्होटो दोष छे. " राजाये कह्युं. " त्यारे ए पुत्री शुं विवाह करया विना रहेशे ? " ॥ ५२ ॥ निमितियाये कह्युं. " हे राजन् ! गु-

वलीने विषे विरोधिनो निग्रह करवानो उपाय कर." ॥ ७० ॥ पछी ते भूत राजाने दिव्य अंजन आपीने अदृश्य थई गयुं. पछी योगी पोताने ठेकाणे गयो अने राजा पण पोताने घेर आव्यो. ॥ ७१ ॥ पछी सुखे सूई रात्रीने निर्वृत करीने सवारे करयुं छे पोतानुं प्रभात कर्तव्य जेणे एवा ते गुणवर्मा राजाये रत्नावलीनी साथे शास्त्र विनोदथी ते दिवसने निवृत्त करयो. ॥ ७२ ॥ पछी रात्रीयें नेत्रमां दिव्य अंजन करी रत्नावलीना घरप्रत्ये गयेला राजाये आकाशलक्ष्मीना कानना कुंडलरूप वैमान दीठुं. ॥ ७३ ॥ पछी रत्नावली सहित ते वैमान उपर

सिद्धमेतत्परं स्वार्थं, प्रार्थयेत्यत्र त्वाषिणि ॥ कुरु मे निग्रहोपायं, रत्नावल्यां विरोधिनः ॥७०॥
दत्वा दिव्यांजनं तस्मै, तिरोधत्त स चेटकः ॥ योगी ययौ निजं स्थानं, नृपोप्यागात् स्वमंदिरम् ७१
सुखसुप्तो निशां नित्वा, कृतप्रातःक्रियः प्रगे ॥ रत्नावल्या समं शास्त्रविनोदै दिनं मत्यगात् ॥७२॥
कृत्वा दिव्यांजनं नेत्रे, गतो रत्नावलीगृहम् ॥ नृपो विमानमद्राक्षीत्, व्योमश्रीकर्णकुंडलम् ७३
तया समं तमारुह्य, व्रजन्नंबरवर्त्मना ॥ स चैत्यं तुंगमद्राक्षीद्वैताढ्यगिरिसंनिधौ ॥ ७४ ॥
कुर्वत्कोलाहलं हर्षान्नृपः खेचरमंडलम् ॥ ददर्श तत्पुरःस्थं च दुर्दर्षखेचरेश्वरम् ॥ ७५ ॥
उत्तीर्य व्योमयानात्से, प्रणम्य वृषभप्रभुम् ॥ अदृश्य एव तत्रास्थाच्चित्रविक्षणलालसः ॥७६॥
रत्नावल्यपि तत्रार्हन्मूर्त्तिं नत्वा खगाज्ञया ॥ आयातास्वन्यकन्यासु, नर्त्तकीवन्ननर्त्त सा ॥७७॥

बेसी आकाशमार्गे जता एवा राजाये वैताढय पर्वतनी पासे म्होटा जिनमंदिरने दीठुं. ॥७४ ॥ त्यां राजाये हर्षथी कोलाहल करता एवा विद्याधरना मंडलने जोयुं अने तेमनी आगल रहेला विकराल एवा विद्याधर पतिने पण जोयो. ॥ ७५ ॥ पछी गुणवर्मा राजा आकाशवैमानथी नीचे उतरी ऋषभ प्रभुने नमस्कार करी आश्चर्य जोवानी ईच्छा करतो छतो त्यां अदृश्यपणेज उभो रह्यो. ॥ ७६ ॥ रत्नावली पण त्यां अरिहंत प्रभुनी मूर्तिने नमस्कार करीने बीजी त्रण कन्याओ आव्ये छते विद्याधरपतिनी आज्ञाथी ते नर्त्तकीनी पेठे नृत्य करवा लागी.

जाने कह्युं के, "हे राजन् ! भूतानंद नामनो योगी आपना दर्शननी ईच्छा करे छे." ॥ ६१ ॥ राजाये आज्ञा आपवाथी प्रतिहारीये तुरत सभामां आणेला योगीये राजाने आदरथी आशीर्वाद आपीने कह्युं. ॥ ६२ ॥ "में मंत्रस्य वार वर्ष सुधी पूर्व सेवा करेली छे, हवे त्हारा सांनिध्यथी साधुं छुं; माटे तुं मने सहाय्य करनारो था. ॥ ६३ ॥ आजे चौदशनी रात्रीये निश्चय श्मसानमां जई म्हारे मंत्र साधवो छे, माटे तुं उपकार करवामां तत्पर था." राजाये ते कबुल कर्युं. पछी रात्रीये योगी तैयार थईने आव्यो एटले राजा पण श्मशानमां गयो ॥६५॥

राजादिष्टेन तेनाशु, समानीतःसभांतरम् ॥ निजंगाद नृपं योगी, दत्वाशीर्वादमादरात्॥६१॥
मंत्रस्य पूर्वसेवा हि, कृता द्वादशवार्षिकी ॥ साधयाम्यथ सांनिध्यात्तव साहायिको भव॥६२
रात्रावद्य चतुर्दश्यामवश्यं प्रेतमंदिरे ॥ गत्वा मंत्रो मया साध्य, उपकारपरो भव ॥६४॥
ओमित्युक्ते नृपेणाथ,सज्जीभूय समागते ॥ योगिन्येषोऽपि यामिन्यां,जगाम प्रेतमंदिरम्॥६५
विधाय मंडलं योगी,प्रारेभे मंत्रसाधनम् ॥ करवालकरस्तस्थौ,नृपः पश्यन् दिशोऽखिलाः॥६६
जाते कपोत निर्घाते, प्रत्यक्षः कोऽपि चेटकः॥ बभूव भीषणाकारां, कर्त्रीकां कंपयत् करे॥६७॥
हसंतो नृत्यतस्तस्य, फेत्कारं मुंचतो मुखे ॥ चकर्त्त करवालेन, कर्त्रीकां साहसी नृपः॥६८॥
अहंतुष्टोऽस्मितुष्टोऽस्मीत्यूचाने चेटकेनृपः॥जगौयोगिने सिद्धिं च,देहि क्लेशकृतेऽन्वहम्॥

त्यां योगी मंडल करी मंत्र साधन करवा लाग्यो अने तरवार छे हाथमां जेने एवो राजा सर्व दिशाओ जोतो छतो उभो रह्यो. ॥ ६६ ॥ क्षणमात्र थया पछी म्होटो शब्द थये छते कोई पण भूत हाथमां भयंकर आकारवाली कातरने कंपावतो छतो प्रत्यक्ष थयो. ॥ ६७ ॥ हसता अने नृत्य करता वली मुखे श्वास खावाने लीधे मोटा शब्द करता ते भूतनी कातर साहसवंत राजाये पोतानी तरवारथी कापी नाखी. ॥६८॥ पछी "हुं प्रसन्न थयो छुं प्रसन्न थयो छुं." एम भूते कह्ये छते राजाये कह्युं के, "निरंतर क्लेशनो नाश करवाने अर्थे आ योगीने सिद्धि आप."॥६९॥ "एतो सिद्ध थयुं; पण तुं पोताना स्वार्थने माग." एम भुते कह्ये छते राजाये कह्युं के, "मने रत्ना-

ग्यो एटले भ्रकुटी चडाववाथी भयंकर एवो राजा प्रकट थयो. ॥ ८५ ॥ पछी "त्हारा म्होटा कोपने धिक्कार थाओ! धिक्कार थाओ!! तें करेलुं जिनपूजन व्यर्थ छे, अरिहंतनी आशातना करी छे, तेथी तने पुण्य पण नहि प्राप्त थाय." ॥ ८६ ॥ आ प्रमाणे बोलता एवा तेमज सूर्यना सरखा आकरा तेजवाला ते राजाने जोइने विद्याधरपति पोताना हृदयमां एवो क्षोभ पाम्यो के जेथी ते आवीने राजाना चरणमां पडयो. ॥ ८७ ॥ रंग मंडपमां बेठेला राजाये फरीथी पण कह्युं के, "रात्रीने विषे पूजा निषेधेली छे. वली जो पूजा करे तो विशेषथी

धिक्धिक् तव महाकोपं, व्यर्थं ते जिनपूजनम् ॥ अर्हदाशातनाकारि, न पुण्यमपि लभ्यते ८६
जल्पंतमिति तं वीक्ष्य, सूर्यवद्दुर्धरौजसम् ॥ खेटस्तथा हृदि क्षुब्धो, यथा तच्चरणे पतत् ८७
नृपो भूयोऽप्यन्नाषिष्ट, निविष्टो रंगमंडपे ॥ रात्रौ पूजा निषिद्धास्त्याशातना तु विशेषतः ८८
तांबूलं भोजनं पानमुपानत् द्यूतमैथुने ॥ स्वापो निष्ठीवनं मूत्रमलौ चाशातना इमे ८९
स्त्रीणां भोगांतरायोऽपि, भवेत् कर्मनिबंधनम् ॥ श्रुत्वेति खेचरः प्रोचे, साध्वहं बोधितस्त्वया ॥
प्रियायै भूभुजा दत्ते, प्रतिताभरणे तदा ॥ अन्वमीयत खेटेन, स तस्या इंगितैः प्रियः ९१
नृपं विलोक्य कन्यासु, पृच्छंतीषु पुनःपुनः ॥ रत्नावली स्मितेनैव, स्माह स्वं लज्जिता पतिम् ९२

आशातना थाय छे. ॥ ८८ ॥ जिनमंदिरमां तांबुल खावुं, भोजन करवुं, पाणी पीवुं, जोडा पहेरवा, द्यूत रमवुं, मैथुन करवुं, सूवुं, थुंकवुं अने मूत्र तथा मल करवा आ दश आशातना कही छे. ॥ ८९ ॥ स्त्रीयोने भोगांतराय करवाथी पण कर्मनिबंधन थाय छे." आवां राजानां वचन सांभली विद्याधरपतिये कह्युं के, "तें मने बहु सारो बोध पमाडयो. ॥ ९० ॥ पछी राजाये पडी गयेलां आभूषण ज्यारे प्रियाने आप्यां त्यारे विद्याधरपतिये तेनी आ चेष्टाथी ते राजकन्यानो ते राजाने पति मान्यो. ॥ ९१ ॥ वली राजाने जोइने वारंवार त्रण कन्याओए पूछयुं एटले लज्जावंत थयेली रत्नावलीये हास्यथीज "ते राजा पोतानो पति छे." एम निवेदन कर्युं. ॥ ९२ ॥

॥ ७७ ॥ राजा गुणवर्माए नृत्यना हावभावथी रत्नावलीनां पडी गयेलां आभूषण लइ लीधां अने त्रण कन्यायो तो गीतादि क्रिया करती हती. ॥ ७८ ॥ पछी संगीत पूर्ण थयुं एटले रत्नावलीये विद्याधरपतिने कह्युं के, "आजे म्हारुं जिनमंदिरमां पडि गयेलुं आभूषण कांई जडतुं नथी" !!! ॥७९॥ पछी विद्याधर पतियें क्रोधना जुस्साथी कह्युं के, "अरे विद्याधरो ! सांभलो. तमे आ राजकन्यानु आभूषण आपीने जाओ. नहि तो हुं तमने मारी नाखीश." ॥८०॥ विद्याधरो क्रोधथी व्याकुल थयेला ते विद्याधर पतिने जोइ पक्षीनी पेठे नासी गया. पछी क्रोधी अने जेना

पतिताभरणं तस्या, नृत्यव्याक्षेपतो नृपः॥ जग्राह तिस्रः कन्यास्तु, चक्रुर्गीतादिकक्रियाम्॥७७
अथ निवृत्ते संगीते, खगं रत्नावली जगौ ॥ पतिताभरणं किंचिन्न लब्धं जिनालये॥७९॥
कोपाटोपात् खगःप्रोचे, रे रे शृणुत खेचराः॥ दत्वाभरणमेतस्या, गम्यतां हन्मि वोऽन्यथा॥८०
ते तं कोपाकुलं वीक्ष्य, पक्षीवत् प्रपलायिताः॥ खगो रुष्टो दधावेऽथ, कन्यासु करवालभाक्॥८१
वन्हिः शुष्कमशुष्कं वा, पुरस्थं ज्वालयेद्यथा ॥ निमंतुं वा समंतुं वा, तथा हन्यात् क्रुधांधलः॥८२
तद्दृष्ट्वा नृपतिस्तस्यादृश्य एव करस्थितम् ॥ करवालं तदा जह्रे, स्त्रीणां हत्यामसासहिः॥८३
अपश्यन् नृपतिं क्वापि, सिक्कात्पतितौतुवत् ॥ इतस्ततः पश्यतिस्म, स विस्मयरसान्वितः॥८४
तासु कोपात्पुनस्तस्मिन्, बध्वा मुष्टिं प्रधावति ॥ भूपालः प्रकटीभूतो, भ्रकुटीभालभीषणः॥८५

हाथमां तरवार छे एवो ते विद्याधरपति कन्यायो तरफ दोडयो.॥८१॥ जेम अग्नि आगल रहेला सुकाने अथवा लीला ने बाली नाखे तेम क्रोधातुर एवा विद्याधरपतिये माननारने अथवा न मारनारने मारवा.॥८२॥ ते वखते स्त्रीयोनी हत्याने नहि सहन करनारा अने अदृश्य रहेला ज राजाए ते जोईने ते विद्याधर पतिना हाथमां रहेली तरवार खेंची लीधी. ॥८३॥ पछी कोइ ठेकाणे पण राजाने न जोतो, तेमज सिंकाथी पडेला बलाकानी पेठे विस्मय पामेलो ते विद्याधरपति आम तेम जोवा लाग्यो. ॥ ८४ ॥ वली ते कन्याओ तरफ फरीथी मुठी वालीने ते विद्याधरपति दोडवा ला-

लग्न थयुं नहोतुं. ॥ १०१ ॥ पछी कामदेवथी पीडा पामती ते राजपुत्री कनकावली तमनेज पति इच्छे छे, माटे तेना पिताए तमारा माटे मने अहिं मोकल्यो छे. ॥ १०१ ॥ आ नगरथी ते हेमपुरनगर पचास योजन छे अने वच्चे पचीश योजन भूमि उपर अंजनगिरि नामनो पर्वत छे. ॥ १०२ ॥ त्यां शौर्यनी संपत्तिना संकेत स्थान सरखो समरकेतु राजा छे के, जेने ते कनकावली राजकन्या पूर्वे आपेली हती. ॥ १०३ ॥ ए राजा जेम न जाणे तेम तमारे आववुं. कारण जो जाणे तो क्रोधी एवो ते राजा विवाहने विघ्न पण करे." ॥ १०४ ॥

अथ मन्मथदूना सा, त्वामेव पतिमिच्छति ॥ प्रहितोऽस्मि ततस्तस्याः, पित्राहं भवतः कृते १०१
पंचाशद्योजनी च स्यात्तत्पुरं नगरादतः॥ पंचविंशतियोजन्यां, गिरिरस्त्यंजनागिरिः ॥१०२॥
तत्रास्ति समरकेतुः, संकेतः शौर्यसंपदाम् ॥ यस्मै पूर्वं प्रदत्तासीत्कन्या सा कनकावली॥१०३॥
अयं यथा न जानाति, तथागम्यं त्वयान्यथा॥ विधत्ते स विवाहस्य, व्याघातमपि चेत्क्रुधीः १०४
यथायोग्यं करिष्यामीत्युक्त्वा दूतं विसृज्य तम्॥ नृपतिः सुदिनेऽचालीद् बलेन सहितो द्विधा१०५
भाग्ययोगात्तदा तस्य, वैरी रोगातुरोऽभवत् ॥व्रजंतमपि तं श्रुत्वा, मनस्यैव विषण्णवान्॥१०६॥
नृपो हेमपुरं प्राप्तः, श्वसुरेण कृतादरः ॥ महोत्सवादुपायंस्त, सस्नेहां कनकावलीम् ॥१०७॥
दिनानि कत्यपि स्थित्वा, व्यावृतः स्वपुरं प्रति ॥ सैन्यमावासयामासांजनगिरिगिरेर्वने १०८

पछी "हुं योग्य रीते करीश." एम कही ते दूतने रजा आपीने गुणवर्मा राजाए बे प्रकारनी सेनासहित सारा दिवसे प्रयाण कर्युं. ॥ १०५ ॥ ते वखते भाग्ययोगथी तेनो शत्रु समरकेतु राजा महा रोगी थयो हतो, जेथी जता एवा ते गुणवर्माने सांभळीने मनमांज खेदातुर थयो. ॥ १०६ ॥ ससरा हेमांगद राजाए आदर करवा पूर्वक हेमपुर नगर प्रत्ये गयेला गुणवर्मा राजा स्नेहवंत एवी कनकावलीने महोत्सवथी परण्यो. ॥ १०७ ॥ पछी त्यां पण केटलाक दिवसो रहीने पोताना नगर प्रत्ये जता एवा गुणवर्माए अंजनगिरि पर्वतना वनने विषे

पछी "त्हारो पति अमारो पण पति थाओ." एम रत्नावलीने ते त्रण कन्याओए कह्युं एटले ते वात सांभलीने राजाए कह्युं. ॥ ९३ ॥ नहिं आपेली कन्या द्वेष करे छे, तो ए अन्याय करवो योग्य नथी; माटे माता पिताये आपेली ए कन्याओने हुं निश्चे परणीश." ॥ ९४ ॥ पछी विद्याधरपतिये क्षणमात्रमां ते कन्याओने पोत पोताने स्थानके पोचाडी. गुणवर्मा राजा पण प्रियासहित जिनेश्वरने प्रणाम करीने पोताना नगर प्रत्ये गयो.९५ विद्याधरपति पोताना नगरमां गये छते पण राजाना म्होटा उपकारने संभारवा लाग्यो. गुणवर्मा राजाये पण

अस्माकमपि कांतोऽस्तु, त्वत्पतिस्तासु तामिति ॥ कामस्वरं वदंतीषु, ज्ञातवृत्तोऽवदन्नृपः ॥९३
अदत्ता ह्युह्यते कन्या, ह्यन्यायोऽसौ न युज्यते ॥ पितृमातृप्रदत्तास्तत्परिणेष्याम्यमूर्ध्रुवम् ॥९४
खेटेन निन्यिरे कन्याः, स्वस्वस्थानं ततः क्षणात् ॥ जिनं प्रणम्य नृपोऽपि, सप्रियः स्वपुरं ययौ
महोपकारं स्मरति, प्रयाते स्वपुरं खगे ॥ पट्टदेवी कृता रत्नावली राज्ञा प्रमोदतः ॥ ९६ ॥
द्वाःस्थेनावेदितो दूतोऽन्यदा नृपं व्यजिज्ञपत् ॥ राजन् कलिंगदेशोऽस्ति, क्लेशलेशविवर्जितः ॥
तत्र हेमपुरं नाम, पुरं नाममनोहरम् ॥ राजा हेमांगदः पाति, हेमाद्रिरिव धैर्यभृत् ॥९८॥
हेमचूला प्रिया तस्य, सत्प्रशस्यगुणक्रिया ॥ तत्कुक्षिसरसि हंसी, कन्यास्ति कनकावली ॥९९
सा तारुण्ये प्रदत्तासीद्राज्ञे समरकेतवे ॥ केनापि हेतुना तस्या, विवाहो नाभवत्पुनः ॥१००॥

हर्षथी रत्नावलीने पट्टराणी बनावी. ॥ ९६ ॥ एक दिवस द्वारपाले राजाने खबर आपीने सभामां बोलावेला कोइ दूते गुणवर्मा राजाने कह्युं के, "हे राजन्! जेमां जरा पण क्लेश नथी एवो कलिंग नामनो देश छे. ॥ ९७ ॥ ते देशमां मनोहर नामवाला हेमपुर नामना नगर प्रत्ये हेमालय पर्वतना सरखो धैर्यवंत हेमांगद नामनो राजा राज्य करे छे. ॥ ९८ ॥ ते हेमांगद राजाने सत्पुरुषोने वखाणवा योग्य छे गुणक्रिया जेनी एवी हेमचूला नामनी स्त्री छे, ते स्त्रीना उदररूप तलावने विषे उत्पन्न थयेली कनकावली नामनी पुत्री छे. ॥ ९९ ॥ ते पुत्री युवावस्थामां आव्ये छते तेनो संबंध समरकेतु राजानी साथे करयो हतो, परंतु कोइ पण कारणथी तेनुं

छल लागेलानी राजानी साथे चालेली ते कनकावली समरसिंहनी साथे पोताना पतिनुं युद्ध जोई विस्मय पामी ॥११६॥ युद्धनुं कौतुक जोती, हर्षना आंसुना समूहथी भींजायलां नेत्रवाली, आंसुथी धोवाई गयेलां दिव्य अंजनवाली तेमज गुणवर्मानी पाछल उभेली कनकावलीने समरसिंह राजाए दीठी. ॥ ११७॥ पछी नासी जवाना मीषे पाछा फरीने ते समरसिंहे युद्धमांथी कनकावलीनुं हरण कर्युं. गुणवर्मा राजा पण युद्धमां पोताने विजयवंत थयेलो मानी हर्ष पामतो छतो पोताना पडावमां आव्यो. ॥ ११८ ॥ त्यां ते प्रियाने नहिं मळवाने लीधे श-

सा पश्यंती प्रमोदाश्रुपूरेण प्लावितांबका ॥ गलद्दिव्यांजना दृष्टा, समरेण नृपानुगा ॥११७॥
भग्नव्याजादपसृत्य, जन्हे तेन रणादियम् ॥ नृपो जिताहवं मन्यः, स्वावासं मुदितो ययौ॥११८
प्रियामलन्नमानोऽसौ, ज्ञात्वा तद्धरणं रिपोः॥ मूर्छितः पतितः पृथ्व्यां,भृत्यैश्चक्रे सचेतनः॥११९
अलं विषसचितोऽसौ, निशीथसमये नृपः ॥ अंजनाद्रिगिरेः शृंगे, देवोद्योतमलोकत ॥१२०॥
किमेतदिति साश्चर्यो, गतस्तत्र नरेश्वरः ॥ ददर्श नरवर्माणं, मुनिमुत्पन्नकेवलम् ॥१२१॥
पृथुप्रमोदपूरेण, पूरितः पृथिवीपतिः ॥ प्रणम्य पितरं पुण्योपदेशं परमं पपौ ॥ १२२ ॥
समरोऽपि समायातस्तत्र चित्तं दधत्परम् ॥ मुनिं प्रणम्य शुश्राव, देशनां क्लेशनाशिनीम् ॥१२३

त्रुथी तेनुं हरण थयुं जाणी मूर्छा खाई पृथ्वी उपर पडी गयो एटले सेवकोए तेने उपचारोथी सचेत कर्यो. ॥११९॥ पछी वहु खेदातुर थयुं छे चित्त जेनुं एवा ते गुणवर्मा राजाये अर्ध रात्रीने वखते अंजनगिरि पर्वतना शिखर उपर देवताना प्रकाशने दीठो. ॥ १२० ॥ "ए शुं छे?" एम आश्चर्य पामेलो राजा त्यां गयो तो तेणे उत्पन्न थयुं छे केवलज्ञान जेने एवा *नरवर्मा मुनिने दीठा. ॥ १२१ ॥ पछी वहु हर्षना समूहथी पूर्ण थयेला ते राजाए पिताने नमस्कार करी उत्तम एवा पवित्र उपदेशने सांभल्यो. ॥ १२२ ॥ समरसिंह राजा पण श्रेष्ठ एवा हर्षने

* पोताना पिता.

पोतानी सेनाने पडाव कराव्यो. ॥ १०८ ॥ ते वखते समरसिंह राजाए मोकलेलो दूत त्यां आवी गुणवर्माने कहेवा लाग्यो के, " तमने समरसिंह राजाए कहेला कांइ समाचार म्हारा मुखथी सांभलो. ॥ १०९ ॥ ज्यांसुधी जरावस्था आवी नथी त्यां सुधी अप्रसुता कहेवाय छे. वली तने परणेली ते युद्धमां अपराजित एवा समरने विषे तो अपरणे छे. ॥ ११० ॥ जो आ कनकावली राजकन्या तु पोतेज ए समर राजाने सुखे आपे तो ते त्हारो गुण माने अने जेनाथी आनो श्रम पण निवारे. ॥ १११ ॥ पछी गुणवर्माए काढी मूकेलो दूत गये छते सर्व दि

समरप्रहितो दूतस्तत्रागत्य नृपं जगौ ॥ मन्मुखात्समरेणोक्तं, शृणु किंचन वाचिकम् १०९
न जरा पतिता यावदप्रसूतैव तावता ॥ ऊढाप्येषा ह्यनुढैव, समरे समराजिते ॥ ११० ॥
सुखेन दीयतेऽमुष्मै, यद्येषा भवता स्वयम् ॥ गुणं स मन्यते तर्हि, श्रमो येनास्य वारितः १११
दूते निर्वासिते तेन, याते सति दिशोऽखिलाः ॥ स्त्रीवद्रजस्वला जाता, वाद्यनादास्तथाभवत् ११२
प्रियानेत्रद्वये न्यस्य, दिव्यांजनमथो नृपः ॥ प्रियां प्रोचे प्रिये ऽत्रैव, स्थातव्यं यावदागमम ११३
बाढमुक्तेवेति नृपतौ, सायुधं रथमाश्रिते ॥ सज्जीभवति सैन्ये च, सा दध्यौ निजचेतसि ११४
दिव्यांजनप्रभावेण, न मां द्रक्ष्यति कश्चन ॥ प्रियपृष्टस्थिता तस्य, वीक्ष्येऽहं युद्धकौतुकम् ११५
ध्यात्वेति सानुलग्नैव, चलिता भूभुजा सह ॥ समरेण समं पत्युर्युद्धं वीक्ष्य विसिष्मिये ११६

शाओ स्त्रीनी पेठे रजस्वला (रजयुक्त) थई गई. तेमज वाजींत्रना शब्दो पण थवा लाग्या. ॥ ११२ ॥ पछी गुणवर्माए प्रियानां नेत्रमां दिव्य अंजन आंजीने कह्युं के, " हे प्रिया ! हुं ज्यां सुधीमां आवुं त्यां सुधीमां त्हारे अहिं रहेवुं. ॥ ११३ ॥ कनकावलीये " बहु सारुं. " एम कह्युं एटले राजा गुणवर्मा रथ उपर बेठो अने सैन्य तैयार थयुं ते वखते कनकावली विचार करवा लागी के. ॥ ११४ ॥ " दिव्य अंजनना प्रभावथी मने कोई देखशे नहि, माटे पतिनी पाछल उभी रहीने हुं तेमनुं युद्ध कौतुक जोउं. " ॥ ११५ ॥ आ प्रमाणे विचार करीने पा-

वड, कागडा के बीजां कोई पण वृक्षनो भंग करतां नथी. ॥ १३० ॥ अहिं बंधावनारनुं जाणे पुण्यज होयनी ? एवुं जिनमंदिर छे के, जेणे दर्शनथी पण महा पाप दूर कर्यां छे ॥ १३१ ॥ सा श्री पार्श्वनाथ प्रभुने नमस्कार करीने निश्चे म्होटो लाभ मेलवाय छे." आवां प्रधाननां वचन सांभली हर्ष पामेलो राजा तुरत त्यां चाल्यो. ॥ १३२ ॥ पछी उदार बुधिवालो अने परिवारसहित एवो ते राजा फरकी रहेली ध्वजावाला, सोनाना दंड-वाला, कलशोथी सुंदर उंचां तोरणवाला तेमज श्रेष्ट स्तंभ तथा मंडपथी सुशोभित एवा प्रासादने जोईने पगे चा-

अत्र कारयितुः पुण्यमिवास्ति जिनमंदिरम् ॥ दुरंतदुरितं येन दर्शनादपि दूरितम् ॥१३१॥
तत्र नत्वा प्रभुं पार्श्वं, महालाभोहि गृह्यते ॥ श्रुत्वेति मुदितो भूपस्तत्क्षणं चलितस्ततः॥१३२॥
चलद्ध्वजपटं स्वर्णदंडं कलशबंधुरम् ॥ उत्तुंगतोरणं सारस्तंभमंडपमंडितम् ॥ १३३ ॥
प्रासादं वीक्ष्य नृपतिः, पादचारेण स व्रजन् ॥ जगाम सपरिवारो, द्वारदेशमुदारधीः ॥१३४॥
तत्रावलोक्य श्रीपार्श्वनाथस्य प्रतिमाममसौ ॥ क्षणं स्तब्ध इव स्थित्वा, निविष्टः पृथिवीतले१३५
जने परस्परं वीक्ष्यमाणे भूपो विमूर्छितः ॥ पपात पृथिवीपीठे, निमीलितविलोचनः॥१३६॥
प्रधाविरे प्रधानाद्या, वारिवारीतिभाषिणः॥ वीजितो व्यंजनैः सिक्तोऽम्भोभिः सोऽभूत्सचेतनः॥
उत्थाय तत्क्षणं मध्ये, प्रविश्यादरतो नृपः ॥ चैत्ये प्रदक्षिणां दत्वा, जिनं नत्वा स्तुतिं व्यधात्॥

लतो छतो जिनमंदिरना बारणा पासे आव्यो. ॥ १३३ ॥ १३४ ॥ त्यां ते राजा श्री पार्श्वनाथ प्रभुनी प्रतिमाने जोइ क्षणमात्र स्थंभितनी पेठे थईने पछी पृथ्वी उपर बेठो ॥ १३५ ॥ माणसो परस्पर जोता हता एटलामां तो बंध करयां छे नेत्र जेणे एवो ते राजा मूर्च्छा पाम्यो अने पृथ्वी उपर पडी गयो. ॥ १३६ ॥ ते जोइ प्रधान विगेरे पुरुषो 'पाणी पाणी' एम बोलता छता दोड्या. पछी विंझणावडे पवन नाखेलो अने पाणीवडे सिंचन करेलो ते गुणवर्मा राजा सचेत थयो. ॥ १३७ ॥ पछी राजा तुरत उठी, आदरथी मंडपनी अंदर पेसी चैत्यने

धारण करतो छतो त्यां आव्यो अने मुनिने प्रणाम करी क्लेशने नाश करनारी धर्मदेशना सांभलवा लाग्यो. ॥ १२३ ॥ " माणसोनी जे बुद्धि द्रव्यने विषे अथवा रूपवती स्त्रीयोने विषे होय छे ते बुद्धि जो जिनराजना धर्मने विषे होय तो निश्चे सिद्धि हाथमांज प्राप्त थई छे. ॥ १२४ ॥ माणिक्यांकमां कह्युं छे के, कोनी आगल पोकार कराय छे? के हमेशां आ स्त्री काराग्रहरूप छे. आम कहेता छतां पण बालबुद्धि जीवो ते स्त्रीना संगने ईच्छे छे? एज खेदकारी छे. ॥ १२५ ॥ विचक्षण पुरुषोए परस्त्रीनो विशेष त्याग करवा. कारण के, जे स्त्रीयो

(आर्यावृत्तम्)

याऽन्येर्न्नवतिर्मतिर्ह्यर्थवा रमणीषु रूपयुक्तासु॥ सा यदि जिनवरधर्मे करतलमध्यस्थिता सिद्धिः ॥
पुरः पूत्क्रीयते कस्य, सदा कारा वधूरियम्॥ वदंतोऽपीति तत्संगमीहंते हंत बालिशाः॥१२५॥
परनार्यः परीहार्या, विशेषेण विचक्षणैः ॥ विवेकस्य विनाशाय, विषवल्लीसमा हि याः॥१२६
समरोऽथाप्तवैराग्यः, क्षमयित्वा नरेश्वरम् ॥ समर्प्य तत्प्रियां तस्य, साधोः पार्श्वेऽग्रहीद्व्रतम् १२७
स्वपुरागमने तातं, निमंत्र्य नृपतिस्ततः चलितः पंचगव्यूत्यां, हस्तिनापुरतः स्थितः॥१२८॥
तत्रामात्येन स प्रोचे, महाल्लाभोऽत्र वर्त्तते ॥ इदं हि देवरमणोद्यानं देववनोपमम् ॥१२९॥
देवतस्य प्रभावेण, नोलूका न च वायसा ॥ न करोति तरोर्भंगमपि कश्चन कानने ॥१३०॥

विवेकनो नाश करवाने अर्थे विषनी वेल समान छे. " ॥ १२६ ॥ पछी प्राप्त थयो छे वैराग्य जेने एवा समरसिंह राजाये गुणवर्माने खमावी तेनी स्त्री पाछी आपी पोते ते नरवर्मा मुनि पासे चारित्र लीधुं. ॥ १२७ ॥ पछी गुणवर्मा पण पिता एवा नरवर्मा केवलीने पोताने नगरे आववानुं आमंत्रण करीने चाल्यो अने हस्तिनापुरथी दश गाउ छेटे रहिने पडाव कर्यो. ॥ १२८ ॥ त्यां प्रधाने तेने कह्युं के, " हे राजन्! अहिं म्होटो लाभ छे. कारण के, आ नंदनवनसमान देवरमण नामनुं उद्यान छे. ॥ १२९ ॥ देवताना प्रभावथी आ वनमां घु-

पत्ति तिरस्कार के निस्तेजपणुं थतुं नथी. ॥ १४० ॥ ए प्रमाणे ते श्रीमान् अरिहंत प्रभुनी स्तुति करीने अने धोति पोति करीने गुणवर्मा राजा, साथे रहेला बीजा माणसोसहित हर्षथो विधिपूर्वक पूजा करवा लाग्यो. ॥१४१॥ ते राजा सोनाना कुंभ विगेरे सामग्रो करावीने पूजाना आ काव्यो मधुरस्वरथो बोलवा लाग्यो.॥१४२॥

(अनुष्टुप्वृत्तम्)

स्तुत्वेति श्रीमदर्हंतं, धौतपोतिं विधाय सः ॥
समं परिजनैरासीद्विधिपूजाचिकिर्मुदा ॥१४१॥
स्वर्णकुंभादिसामग्री, कारयित्वा नरेश्वरः ॥
काव्यान्येतानि पूजाया, बभाण मधुरस्वरम् ॥१४२॥

(उपजातिवृत्तम्)

शचीपतिः सप्तदशप्रकारैर्नृत्यामरैः संघटितोपहारैः ॥
स्वर्गांगनासु क्रमगायिनीषु, पूजां प्रभोः पार्श्वजिनस्य चक्रे ॥ १४३ ॥
पुरंदरः पूरितहेमकुंभैरदंभमंभोभिरलं सुगंधैः ॥
साकं सुरोघैः स्नपनेन सम्यक्, पूजां जिनेंद्रोः प्रथमां चकार ॥१४४॥
अंगं प्रमृज्यांगसुगंधगंधकाषायिकेनैष पटेन चेंद्रः ॥
विलेपनैश्चंदनकेशरादेः पूजां जिनेंदोरकरोत् द्वितीयाम् ॥१४५॥

इंद्रे, सेवक एवा देवताओए सत्तर प्रकारनी एकठी करेली पूजानी सामग्रीथी देवांगनाओ गीतोने गावा लाग्ये छते श्री पार्श्वनाथ प्रभुनी पूजा करी. ॥ १४३ ॥ इंद्रे, सरलपणे अत्यंत सुगंधवाला जलवडे भरेला सोनाना घडाओथी देवताओना समूहो सहित उत्तम प्रकारे जिनचंद्रनो पहेली पूजा करो छे. ॥ १४४ ॥ ए इंद्रे अंगना

प्रदक्षिणा करी, जिनेश्वरने नमस्कार करीने स्तुति करवा लाग्यो. ॥ १३८ ॥ कल्याणना संकेतनी शालारूप, उत्तम गुणरूप सुगंधथी मंदार जातिना पुष्पनी मालने जीतनारी, मोहनी जालने छेदन करनारो, हर्षना समूह रूप तलावने भरवामां मेघनी घटा रूप, नम्र एवी श्रीमान् राजहंसी रूप, दान आपवानी कलाथी देवताना अथवा कल्पवृक्षना मंदिरने जीतनारी, शोभाथी विशाल अने राजाओने आनंद आपनारी एवी आ तमारी मूर्ति

(स्रग्धरावृत्तम्)

श्रेयःसंकेतशाला सुगुणपरिमलैर्जैयमंदारमाला,
भिन्नव्यामोहजाला प्रमदभरसरःपूरणे मेघमाला ॥
नम्रश्रीमन्मराला वितरणकलया निर्जितस्वर्गिसाला,
त्वन्मूर्त्तिः श्रीविशाला विदलतु दुरितं नंदितक्षोणिपाला ॥१३९॥
प्रेंखत्कर्पूरपूरस्फुरदमलयशःशालिनस्ते समस्ते,
विश्वे विश्वेश शश्वत् कलयति कमला क्रीडितं तद्गृहेषु ॥
तेषां न क्लेशलेशः क्वचिदपि विपदुच्छेदमेदस्विधामा,
त्वं येषां भक्तिभाजां निवससि हृदये श्रीजिनपार्श्वनामा ॥१४०॥

पापने दूर करो. ॥ १३९ ॥ हे विश्वपति! श्री पार्श्वनाथ जिनेश्वर नामवाला तमे जे भक्तिवंत माणसोना हृदयने विषे निवास करो छो ते माणसो सघळा विश्वने विषे उज्वल एवा कपूरना समूहना सरखा स्फुरायमान निर्मल यशथी शोभता होयछे, वळी लक्ष्मी तेमना घरने विषे क्रीडा करे छे, तेमज तेमने क्यारे पण क्लेशनो लेश, वि-

कमलोथी तेम चंपा अने पाटलादिकथी प्रभुनी चंदनथी पण वखाणवा योग्य शोभाने करता एवा इंद्रे सातमी पूजा करी. ॥१५०॥ बहु भक्तिवंत एवा इंद्रे तत्काल कपूरनी रज धोइने जिनराजना मुखने विषे झट चूर्ण मूकीने इच्छितना कारण रूप आठमो पूजा करी. ॥ १५१ ॥ इंद्रे, इंद्राणीये पहेरावेला मुकुटने नीचे मूकवापूर्वक ते जिनमंदिरने प्रदक्षिणा करी कीर्तिनी पेठे म्होटी ध्वजा चडावीने नवमी पूजा करी. ॥ १५२ ॥ इंद्रे मोतीना

दंभोलिपाणिः परिमृज्य सद्यः, कर्पूरफालीर्बहुभक्तिशाली ॥
चूर्णं मुखे न्यस्य जिनस्य तूर्णं, चक्रेऽष्टमं पूजनमिष्टहेतुम् ॥ १५१ ॥
पुलोमजामौलिनिवेशनेन, प्रदक्षिणीकृत्य जिनालयं तम् ॥
महाध्वजं कीर्तिमिव प्रतत्य, पूजामकार्षीन्नवमीं बिडोजाः ॥ १५२ ॥
मुक्तावलीकुंडलबाहुरक्षकोटीरमुख्याभरणावलीनाम् ॥
प्रत्नोर्यथास्थाननिवेशनेन, पूजामकार्षीद्दशमीं बिडौजाः ॥ १५३ ॥
पुष्पावलीभिः परितो वितत्य, पुरंदरः पुष्पगृहं मनोज्ञम् ॥
पुष्पायुधाजेयजयेति जल्पन्नेकादशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५४ ॥
कराग्रमुक्तैः किल पंचवर्णैरग्रंथपुष्पैः प्रकरं पुरोऽस्य ॥
प्रपंचयन् वंचितकामशक्तेः, स द्वादशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५५ ॥

हार, कुंडल, वाजुवंध अने मुकुट विगेरे आभूषणोना समूहने योग्यस्थानके चडावीने पूजानी दशमी पूजा करी. ॥ १५३ ॥ इंद्रे पुष्पोना हारोथी चारे तरफ मनोहर पुष्पमंदिर बनावीने "कामदेवथी नहि जितायेला प्रभुनो जय थाओ." एम कहेता छतां अग्यारमी पूजा करी. ॥ १५४ ॥ ते इंद्रे ए प्रभुनी आगल हाथथी मूकेलां पांचवर्णनां डींटारहित पुष्पोथी ढगलो करीने कामदेवनी शक्तिना तिरस्कार करनारा प्रभुनी बारमी

सुगंधित गंधवाला वस्त्रथी अंगलुहण करी अने केशरादि चंदनना विलेपनथी जिनचंद्रनी बीजी पूजा करी. ॥ १४५ ॥ चंद्रना कीरणोथी पडेलुं होयनो? एवा अत्यंत मनोहर बे दिव्य वस्त्र युक्ताथो बन्ने बाजुये मूकीने इंद्रे जिनचंद्रनी त्रीजी पूजा करी. ॥ १४६ ॥ पछी इंद्रे कपूरनी सुगंधथी विलसित वासवाला श्रीखंडचंदनना वासक्षेपथी देदीप्यमान श्री जिनेश्वरनी चाथी पूजा करी. ॥ १४७ ॥ ते इंद्रे मंदार, कल्पवृक्ष अने

स्यूतं शशांकस्य मरीचिभिः किं, दिव्यांशुकद्वंद्वमतीव चारु ॥
युक्त्या निवेश्योन्नयपार्श्वमिंद्रः, पूजां जिनेंदोरकरोत्तृतीयाम् ॥१४६॥
कर्पूरसौरभ्यविलासिवासैः, श्रीखंडवासैः किल वासवोऽथ ॥
विभ्रासुरश्रीजिनभास्करेंदोः, पूजां जिनेंदोरकरोच्चतुर्थीम् ॥ १४७ ॥
मंदारकल्पद्रुमपारिजातजातैरलिव्रातकृतानुयातैः ॥
पुष्पैः प्रभोरग्रथितैर्नवांगपूजां प्रतेने किल पंचमीं सः ॥ १४८ ॥
तैरेव पुष्पैर्विरचय्य मालाः, सौरभ्यलोभभ्रमिभृंगमालाः ॥
आरोपयन्नाकपतिर्जिनांगे, पूजा पटिष्ठां कुरुतेस्म षष्ठीं ॥ १४९ ॥
मंदाकिनींदीवरपीवरश्रीरक्तोत्पलैश्चंपकपाटलाद्यैः ॥
कुर्वन्विभोर्वर्णकवर्णयशोभां, पूजां प्रतेने किल सप्तमीं सः ॥ १५० ॥

पारिजातना वृक्षथी उत्पन्न थयेलां तेमज जेमनी पाछळ अनेक भमराओ भमी रह्या हता एवां गांठ (डींटा) रहित पुष्पोथी प्रभुनी पांचमी पूजा करी. ॥ १४८ ॥ तेज पुष्पोथी जेनी पाछळ सुगंधना लोभथी भमराओनी पंक्ती भमी रही हती एवी माला बनावीने ते माला जिनेश्वरना अंगने विषे आरोपण करता एवा इंद्रे उत्तम एवी छठ्ठी पूजा करी. ॥ १४९ ॥ गंगा नदीनां कमलोथी वधारे शोभावालां रातां

सुगंधित गंधवाला वस्त्रथी अंगलुहण करी अने केशरादि चंदनना विलेपनथी जिनचंद्रनी बीजी पूजा करी. ॥ १४५ ॥ चंद्रना कीरणोथी पडेलुं होयनो? एवा अत्यंत मनोहर वे दिव्य वस्त्र युक्ताथो बन्ने बाजुये मूकीने इंद्रे जिनचंद्रनी त्रीजी पूजा करी. ॥ १४६ ॥ पछी इंद्रे कपूरनी सुगंधथी विलसित वासवाला श्रीखंडचंदनना वासक्षेपथी देदीप्यमान श्री जिनेश्वरनी चाथी पूजा करी. ॥ १४७ ॥ ते इंद्रे मंदार, कल्पवृक्ष अने

> स्यूतं शशांकस्य मरीचिभिः किं, दिव्यांशुकद्वंद्वमतीव चारु ॥
> युक्त्या निवेश्योभयपार्श्वमिंद्रः, पूजां जिनेंदोरकरोत्तृतीयाम् ॥१४६॥
> कर्पूरसौरभ्यविलासिवासैः, श्रीखंडवासैः किल वासवोऽथ ॥
> विभासुरश्रीजिनभास्करेंदोः, पूजां जिनेंदोरकरोच्चतुर्थीम् ॥ १४७ ॥
> मंदारकल्पद्रुमपारिजातजातैरलिव्रातकृतानुयातैः ॥
> पुष्पैः प्रभोरग्रथितैर्नवांगपूजां प्रतेने किल पंचमीं सः ॥ १४८ ॥
> तैरेव पुष्पैर्विरचय्य मालाः, सौरभ्यलोभभ्रमिभृंगमालाः ॥
> आरोपयन्नाकपतिर्जिनांगे, पूजा पटिष्ठां कुरुतेस्म षष्ठीं ॥ १४९ ॥
> मंदाकिनींदीवरपीवरश्रीरक्तोत्पलैश्चंपकपाटलाद्यैः ॥
> कुर्वन्विभोर्वर्णकवर्णयशोभां, पूजां प्रतेने किल सप्तमीं सः ॥ १५० ॥

पारिजातना वृक्षथी उत्पन्न थयेलां तेमज जेमनी पाछळ अनेक भमराओ भमी रह्या हता एवां गांठ (डींटा) रहित पुष्पोथी प्रभुनी पांचमी पूजा करी. ॥ १४८ ॥ तेज पुष्पोथी जेनी पाछळ सुगंधना लोभथी भमराओनी पंक्ती भमी रही हती एवी माला बनावीने ते माला जिनेश्वरना अंगने विषे आरोपण करता एवा इंद्रे उत्तम एवी छठी पूजा करी. ॥ १४९ ॥ गंगा नदीनां कमलोथी वधारे शोभावालां रातां

कमलोथी तेम चंपा अने पाटलादिकथी प्रभुनी चंदनथी पण वखाणवा योग्य शोभाने करता एवा इंद्रे सातमी पूजा करी. ॥१५०॥ बहु भक्तिवंत एवा इंद्रे तत्काल कपूरनीं रज धोइने जिनराजना मुखने विषे झट चूर्ण मूकीने ईच्छितना कारण रूप आठमो पूजा करी. ॥ १५१ ॥ इंद्रे, इंद्राणीये पहेरावेला मुकुटने नीचे मूकवापूर्वक ते जिनमंदिरने प्रदक्षिणा करी कीर्तिनी पेठे म्होटी ध्वजा चडावीने नवमी पूजा करी. ॥ १५२ ॥ इंद्रे मोतीना

दंभोलिपाणिः परिमृज्य सद्यः, कर्पूरफालीर्बहुभक्तिशाली ॥
चूर्णं मुखे न्यस्य जिनस्य तूर्णं, चक्रेऽष्टमं पूजनमिष्टहेतुम् ॥ १५१ ॥
पूलोमजामौलिनिवेशनेन, प्रदक्षिणीकृत्य जिनालयं तम् ॥
महाध्वजं कीर्तिमिव प्रतत्य, पूजामकार्षीन्नवमीं बिडोजाः ॥ १५२ ॥
मुक्तावलीकुंडलबाहुरक्षकोटीरमुख्याभरणावलीनाम् ॥
प्रत्नोर्यथास्थाननिवेशनेन, पूजामकार्षीद्दशमीं बिडौजाः ॥ १५३ ॥
पुष्पावलीभिः परितो वितत्य, पुरंदरः पुष्पगृहं मनोज्ञम् ॥
पुष्पायुधाजेयजयेति जल्पन्नेकादशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५४ ॥
कराग्रमुक्तैः किल पंचवर्णैरग्रंथपुष्पैः प्रकरं पुरोऽस्य ॥
प्रपंचयन् वंचितकामशक्तेः, स द्वादशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५५ ॥

हार, कुंडल, बाजुबंध अने मुकुट विगेरे आभूषणोना समूहने योग्यस्थानके चडावीने पूजानी दशमी पूजा करी. ॥ १५३ ॥ इंद्रे पुष्पोना हारोथी चारे तरफ मनोहर पुष्पमंदिर बनावीने "कामदेवथी नहि जितायेला प्रभुनो जय थाओ." एम कहेता छतां अग्यारमी पूजा करी. ॥ १५४ ॥ ते इंद्रे ए प्रभुनी आगल हाथथी मूकेलां पांचवर्णनां डींटारहित पुष्पोथी ढगलो करीने कामदेवनी शक्तिनो तिरस्कार करनारा प्रभुनी बारमी

सुगंधित गंधवाला वस्त्रथी अंगलुहण करी अने केशरादि चंदनना विलेपनथी जिनचंद्रनी बीजी पूजा करी. ॥१४५॥ चंद्रना कीरणोथी पडेलुं होयनो? एवा अत्यंत मनोहर बे दिव्य वस्त्र युक्ताथी बन्ने बाजुये मूकीने इंद्रे जिनचंद्रनी त्रीजी पूजा करी. ॥ १४६ ॥ पछी इंद्रे कपूरनी सुगंधथी विलसित वासवाला श्रीखंडचंदनना वासक्षेपथी देदीप्यमान श्री जिनेश्वरनी चाथी पूजा करी. ॥ १४७ ॥ ते इंद्रे मंदार, कल्पवृक्ष अने

च्युतं शशांकस्य मरीचिभिः किं, दिव्यांशुकद्वंद्वमतीव चारु ॥
युक्त्या निवेश्योभयपार्श्वमिंद्रः, पूजां जिनेंदोरकरोत्तृतीयाम् ॥१४६॥
कर्पूरसौरभ्यविलासिवासैः, श्रीखंडवासैः किल वासवोऽथ ॥
विभासुरश्रीजिनभास्करेंदोः, पूजां जिनेंदोरकरोच्चतुर्थीम् ॥ १४७ ॥
मंदारकल्पद्रुमपारिजातजातैरलिव्रातकृतानुयातैः ॥
पुष्पैः प्रभोरग्रथितैर्नवांगपूजां प्रतेने किल पंचमीं सः ॥ १४८ ॥
तैरेव पुष्पैर्विरचय्य मालाः, सौरभ्यलोभभ्रमिभृंगमालाः ॥
आरोपयन्नाकपतिर्जिनांगे, पूजां पटिष्ठां कुरुतेस्म षष्ठीं ॥ १४९ ॥
मंदाकिनींदीवरपीवरश्रीरक्तोत्पलैश्चंपकपाटलाद्यैः ॥
कुर्वन्विभोर्वर्णकवर्ण्यशोभां, पूजां प्रतेने किल सप्तमीं सः ॥ १५० ॥

पारिजातना वृक्षथी उत्पन्न थयेलां तेमज जेमनी पाछळ अनेक भमराओ भमी रह्या हता एवां गांठ (डींटा) रहित पुष्पोथी प्रभुनी पांचमी पूजा करी. ॥ १४८ ॥ तेज पुष्पोथी जेनी पाछळ सुगंधना लोभथी भमराओनी पंक्ती भमी रही हती एवी माला बनावीने ते माला जिनेश्वरना अंगने विषे आरोपण करता एवा इंद्रे उत्तम एवी छठी पूजा करी. ॥ १४९ ॥ गंगा नदीनां कमलोथी वधारे शोभावालां रातां

कमलोथी तेम चंपा अने पाटलादिकथी प्रभुनी चंदनथी पण वखाणवा योग्य शोभाने करता एवा इंद्रे सातमी पूजा करी. ॥१५०॥ बहु भक्तिवंत एवा इंद्रे तत्काल कपूरनी रज धोइने जिनराजना मुखने विषे झट चूर्ण मूकीने ईच्छितना कारण रूप आठमो पूजा करी. ॥ १५१ ॥ इंद्रे, इंद्राणीये पहेरावेला मुकुटने नीचे मूकवापूर्वक ते जिनमंदिरने प्रदक्षिणा करी कीर्तिनी पेठे म्होटी ध्वजा चडावीने नवमी पूजा करी. ॥ १५२ ॥ इंद्रे मोतीना

दंभोलिपाणिः परिमृज्य सद्यः, कर्पूरफालीर्बहुभक्तिशाली ॥
चूर्णं मुखे न्यस्य जिनस्य तूर्णं, चक्रेऽष्टमं पूजनमिष्टहेतुम् ॥ १५१ ॥
पौलोमजामौलिनिवेशनेन, प्रदक्षिणीकृत्य जिनालयं तम् ॥
महाध्वजं कीर्तिमिव प्रतत्य, पूजामकार्षीन्नवमीं बिडौजाः ॥ १५२ ॥
मुक्तावलीकुंडलबाहुरक्षकोटीरमुख्याभरणावलीनाम् ॥
प्रभोर्यथास्थाननिवेशनेन, पूजामकार्षीद्दशमीं बिडौजाः ॥ १५३ ॥
पुष्पावलीभिः परितो वितत्य, पुरंदरः पुष्पगृहं मनोज्ञम् ॥
पुष्पायुधाजेयजयेति जल्पन्नेकादशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५४ ॥
कराग्रमुक्तैः किल पंचवर्णैरग्रंथपुष्पैः प्रकरं पुरोऽस्य ॥
प्रपंचयन् वंचितकामशक्तेः, स द्वादशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५५ ॥

हार, कुंडल, बाजुबंध अने मुकुट विगेरे आभूषणोना समूहने योग्यस्थानके चडावीने पूजानी दशमी पूजा करी. ॥ १५३ ॥ इंद्रे पुष्पोना हारोथी चारे तरफ मनोहर पुष्पमंदिर बनावीने "कामदेवथी नहि जिता-येला प्रभुनो जय थाओ." एम कहेता छतां अग्यारमी पूजा करी. ॥ १५४ ॥ ते इंद्रे ए प्रभुनी आगल हाथथी मूकेलां पांचवर्णनां डींटारहित पुष्पोथी ढगलो करीने कामदेवनी शक्तिनो तिरस्कार करनारा प्रभुनी बारमी

पूजा करी. ॥ १५५ ॥ ते इंद्रे, सुवर्णना अत्यंत उज्वल एवा चोखाथी बनावेला आदर्श, भद्रासन अने वर्द्धमान विगेरे आठ उत्तम मंगलिके करीने तेरमी पूजा करी. ॥ १५६ ॥ कपूर अने काला अगुरु चंदननो धूप उवेखीने ते धूमाडाना समूहथी नाश करयुं छे पाप जेणे एवा इंद्रे घंटाना शब्दनी साथे चौदमी पूजा करी. ॥ १५७ ॥ ढींचण उपर बेठेलो, पृथ्वीनो स्पर्श करी रहेलो अने मस्तक उपर हाथजोडी रहेलो इंद्र एकसो आठ स्तोत्र

आदर्शभद्रासनवर्द्धमानमुख्याष्टसन्मांगलीकैर्जिनाग्रे ॥
स राजतप्रोज्वलतंडुलोत्थैस्त्रयोदशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५६ ॥
कर्पूरकालागुरुगंधधूपमुत्क्षिप्य धूमच्छदपूरितैनाः ॥
घंटानिनादेन समं सुरेंद्रः, चतुर्दशीमातनुतेस्म पूजाम् ॥ १५७ ॥
अष्टोत्तरस्तोत्रशतं पठित्वा, जानुस्थितः स्पृष्टधरः सुरेशः ॥
शक्रस्तवं प्रोच्य शिरस्थपाणिर्नत्वा जिनं संसदमालुलोके ॥ १५८ ॥
आलोकनाकूतविदौ ततोऽस्य, गंधर्वनाटयाधिपती अमर्त्यौ ॥
तूर्यत्रिकं संज्जयतःस्म तत्र, प्रभोर्निषण्णे पुरतो सुरेंद्रे ॥१५९॥
मृदंगभेरीवरवेणुवीणापड्डमरीझल्लरीकिंकणीनाम् ॥
भंभादिकानां च तदा निनादैः, कृणं जगच्छब्दमयं बभूव ॥१६०॥

भणी, शक्रस्तव (नमुथ्थुण) कहीने पछी जिनेश्वरने नमस्कार करी सभाने जोवा लाग्यो. ॥१५८॥ त्यां सभामां प्रभुनी सन्मुख इंद्र बेठा पछी ए इंद्रना जोवाथी आशयने जाणनारा गांधर्व अने नाट्यना अधिपती एवा बे जातिना देवताओए वाजीत्रो तैयार करयां. ॥ १५९ ॥ ते वखते मृदंग, भेरी, (ढोल) श्रेष्ठ एवा वेणुं, वीणा,

षट्भ्रामरी, झालर अने घुघरीयोना वली भंभा विगेरे बीजा वाजींत्रोना शब्दथी क्षणमात्र जगत् शब्दमय थई गयुं. ॥ १६० ॥ पछी तुंबरु अने नारदादिके हर्षथी प्रभुना गुणोने गाता छतां देवताओना हृदयने विषे अमृतना भोजनथी पण अधिक हर्ष विस्तार्यो. ॥ १६१ ॥ पछी चंचल एवा कुंडल, देदीप्यमान मुक्ताफलना हार अने आभूषणोना समूहथी स्फुरणायमान अंगवाली तेमज विशेषे श्यामवर्णवाला जिनराजरूप मेघनी विजलीरूप

मुदा ततस्तुंबुरुनारदाद्याः, प्रभोर्गुणालीरुपवीणयंतः ॥
सुधाशनाद्प्यधिकं वितेरुः, सुधाशनानां हृदये प्रमोदम् ॥१६१॥
ततश्चलत्कुंडलतारहारशृंगारभारस्फुरदंगयष्टिः ॥
रंभा चिरं नावयतिस्म लास्यलीलां विनोलागजिनाब्दविद्युत् ॥१६२॥
साचीकृताक्षीव ततो घृताची तिलोत्तमा चोत्तमनाट्यशक्तिः ॥
मेने मनोज्ञा किल मेनकापि, कलाकलापस्य फलग्रेहित्वम् ॥१६३॥

(शार्दूलविक्रीडितवृत्तम्)

इत्येवंविधगीतवाद्यनटनैःपूजांविधायत्रिधां, तांमूलाद्विरचय्यसप्तदशधाप्रीतस्तदाखंडलः ॥
अर्चेयं धनदत्त उज्वलसरिन्नीरैःपटीरैःपटुः, कर्पुरैस्तुचमेरुनंदनवनीकल्पद्रुपुष्पैश्चिरम् १६४

रंभा अप्सराये दीर्घ काल सुधी नृत्यलीला करी. ॥ १६२ ॥ पछी वांका करेला नेत्रनी पेठे घृताची अने उत्तम नाट्यशक्तिवाली तिलोत्तमा तेमज मनोहर एवी मेनका पण पोतानी कलाना समूहना फल मेलववापणाने मानवा लागी. ॥ १६३ ॥ ए प्रमाणे विविध प्रकारनां गीत, वाद्य अने नृत्यवडे त्रण प्रकारी पूजा करी अने पछी तेने प्रथमथी सत्तर प्रकारे रची ते वखते इंद्र प्रसन्न थयो. वली ए पूजा चतुर धनदत्ते उज्वल नदीना

जलथी अने श्रेष्ठ कपूर तेमज मेरु पर्वत उपरना नंदनवनमां रहेला कल्पवृक्षना पुष्पोथी दीर्घकाल सुधी करी. ॥ १६४ ॥ ए काव्यना अनुसारें राजाए जिनपूजन करयुं. तेवी रीते सर्व बीजा माणसोए पण जिनपूजन करयुं. कारणके, जेवी रीते राजा करे तेवी रीते प्रजा पण करे छे. ॥ १६५ ॥ मंत्रीये रंगथी रंगमंडपमां बेठेला राजाने कह्युं. "हे नाथ! तमने अकस्मात् मूर्च्छा अने चेतना शी रीते थई?" ॥ १६६॥ वली आ काव्य क्यांथी? तेमज आ रीत पण क्यांथी मान्य करी? हे प्रभु! तमे ते सर्व मने कहो. कारण मने आ वातमां आश्चर्य थायछे.।१६७।

एतत्काव्यानुसारेण, नृपश्चक्रे जिनार्चनम् ॥ तथा परिजनः सर्वो, यथा राजा तथा प्रजा १६५
मंत्री प्राह नृपं रंगान्निविष्टं रंगमंडपे ॥ अकस्मान्नाथ ते मूर्छा, चेतना चाभवत्कथम् १६६
कुतश्चैतानि काव्यानि, कुतो रीतिरियं मता ॥ सर्वमेतत्प्रभो ब्रूहि, कौतुकं मम वर्त्तते ॥
नृपः प्रोचेऽर्हति दृष्टे, जातिस्मृतिरभून्मम ॥ सर्वः पुर्वभवो दृष्टः, स्पष्ट एष निशम्यताम् ॥
अत्रैवासीद्गजपुरे, पुरा श्रेष्ठी धनावहः ॥धनदत्ताभिधस्तस्य, सुतस्तारुण्यमाश्रितः ॥१६९॥
वधूश्चतस्रस्तस्यासन्, रूपलावण्यसंयुताः॥तुर्या तु चारुचातुर्या, रत्नमालाभिधाभवत्॥१७०॥
अन्यदा निशि निद्राणा,शिवायाः फेत्कृतानि सा॥श्रुत्वा जातिस्मृतेःप्रातःश्वश्रूं सविनयं जगौ ॥
प्रत्यासन्ने गिरौ पूर्वभवस्य भगिनी मम ॥ शिवास्ति सुषुवे पुत्रद्वयमद्य तया निशि ॥१७२॥

राजाए कह्युं. "अरिहंत प्रभुना दर्शन थये छते मने जातिस्मरण ज्ञान थयुं छे; तेथी में म्हारो सर्व पूर्वभव स्पष्ट दीठो छे. ते म्हारो पूर्वभव तुं सांभल. ॥ १६८ ॥ पूर्वे आज हस्तिनापुरमां धनावह नामनो शेठ रहेतो हतो, तेने युवावस्थावालो धनदत्त नामनो पुत्र हतो ॥ १६९ ॥ ते धनदत्तने रूप अने लावण्यवाली चार स्त्रीयो हती; परंतु तेमां चोथी मनोहर चातुर्यवाली रत्नमाला नामनी हती. ॥ १७० ॥ एक दिवस रात्रीये उंघी गयेली ते रत्नमालाये शियालना शब्दो सांभळीने सवारे जातिस्मरण ज्ञानथी पोतानी सासुने विनयपूर्वक कहेवा लागी.॥१७१॥ "आ पासे रहेला पर्वत उपर पूर्वभवनी म्हारी व्हेन शियाल रहे छे, तेणे आजे रात्रीये बे पुत्रोने जन्म आप्यो

छे.॥१७२॥ माटे हुं तेना बे पुत्रोनी वधाइने माटे जाउं? कारणके मने पण त्यां लाभ छे.” तेनां आवां वचन सांभ- ळी सासु विचार करवा लागी के, “आ वहु जूठुं तो बोलेज नहि.”॥१७३॥ पछी सासुये रजा आपी एटले ते रत्नमाला चालती थइ. उत्तम शणगारने धारण करनारी अने हाथमां चोखाना थालवाळी ते वाला अनुक्रमे प- र्वतनां गुफा पासे आवी पहोची. ॥ १८४ ॥ शियाल आवती एवी ते रत्नमालाने जोइ तुरत जातिस्मरण ज्ञा- नने पामी छती दैवना प्रभावथी माणसनी वाणीवडे बोलवा लागो. ॥ १७५ ॥ “हे ब्हेन! आव आव! हुं त्हारा

यामि वर्धयितुं तस्याः, पुत्रौ लाभोऽस्ति मेऽपि हि ॥ श्रुत्वेत्थं चिंतयच्छ्वश्रूरियं नैव मृषा वदेत् ॥
सा तयानुमता चालीत्, स्फारशृंगारशालिनी ॥ करस्थसाक्षतस्थाला, बालागिरिगुहां ययौ ॥१७४॥
आयांतीं तां शिवा प्रेक्ष्य, जातजातिस्मृतिः क्षणात् ॥ दैवतस्य प्रभावेण, मनुष्यवचसा जगौ ॥
आगच्छागच्छ भगिनि, प्रीतास्मि तव दर्शनात् ॥ सा तां शिवां तथा पुत्रौ, भव्ययुक्त्या ह्यवीवृधत् ॥
शिवयापि समादाय, स्थालं गत्वा गुहांतरम् ॥ रत्नैः प्रपूर्य दत्त्वा च, सा विसृष्टा गृहं ययौ १७७
श्वश्रूहस्ते तया दत्ते, रत्नस्थाले मुदा च सा ॥ तस्याः श्वसुरमाकार्य, वधूवृत्तमचीकथत् १७८
श्रेष्ठी रत्नेषु दृष्टेषु, प्रीतः प्रोचे प्रियां प्रति ॥ नीचकर्म न कार्या सौ, मूर्त्तलक्ष्मीरियं वधूः ॥
ततो विशेषतो मान्या, साभूत् परिजनेऽखिले ॥ ईर्ष्यां किंतु करोति स्म, तस्यां जेष्टवधूस्ततः ॥

दर्शनथी खशी थई छुं.” पछी रत्नमालाये शियालने अने बे पुत्रोने उत्तम युक्तिथी वधाव्या. ॥ १७६ ॥ शियाले पण थाल लेई गुफानी अंदर जइ रत्नोथी ते थाल भरी रत्नमालाने आपीने रजा आपी, तेथी ते पोताने घेर गई. ॥ १७७ ॥ त्यां तेणे सासुना हाथमां रत्ननो थाल आप्यो एटले तेणे हर्षथी रत्नमालाना सासराने बो- लावी वहुनी सर्व वात कही. ॥ १७८ ॥ रत्नो जोवाथी प्रसन्न थयेलो शेठ पोतानी स्त्रीने कहेवा लाग्यो के, “आ वहु पासे नीचकाम न करावबुं. कारणके ए वहु मूर्त्तिमंत लक्ष्मी छे. ॥ १७९ ॥ पछी ते रत्नमाला सर्व कुटुंबी व-

गमां विशेषे मान्य थई, परंतु तेथी तेनी जेठाणी तेना उपर ईर्ष्या करवा लागी. ॥ १८० ॥ ते शियालना दैव योगथी बन्ने पुत्रो मृत्यु पाम्या एटले मूर्ख एवी म्होटी वहु ते वखते रुदन करीने आ प्रमाणे विचार करवा लागी. ॥ १८१ ॥ "जेवी रीते पूर्वे त्यां गयेली रत्नमाला रत्नो लावी छे, तेवी रीते हुं पण आ फेरे त्यां जई रत्नोने लावीश." ॥ १८२ ॥ पछी सासुने पूछीने त्यां गयेली शृंगार धारण करी रहेली कुंकुमवाली अने हाथ मां चोखानो थाल धारण करी रहेली तेने जोईने शियाल विचार करवा लागी. ॥१८३॥ "जो म्हारा दुःखना

पुत्रद्वये मृते तस्याः, शिवाया दैवयोगतः ॥ कृत्वा मूर्खा तदा क्रंदं, दध्यौ ज्येष्ठा वधूरिति ॥
रत्नमाला गता पूर्वं, यथा रत्नानि चानयत् ॥ तथाहमपि गत्वा तान्यानेष्याम्यत्रवारके ॥१७४॥
श्वश्रूं पृष्ट्वा गतां तत्र, सशृंगारां सकुंकुमां ॥ तां करस्थाक्षतस्थालां, शिवा वीक्ष्य व्यचिंतयत् ॥
वैरिण्यन्येति काप्येषा, मद्दुःखसमये यदि ॥ तदाशिक्ष्यां प्रदास्यामि, ध्यात्वैवं सा प्रधाविता ॥
विदार्य नखरैरंगं, दुकुलेन समं शिवा ॥ तत्कर्णौ त्रोटयामास, समं हारेण रोषिता ॥१७५॥
कष्टान्नष्ट्वा गृहं सागाद्रत्नमाला पृथग्गृहे ॥ श्वश्रूं जगौ भगिन्या मे, विपन्नं तत्सुतद्वयम् १७६
यामि युष्मदनुज्ञाता, तत्पुत्रमुखदर्शने ॥ तयोक्ते सा ययौ तत्र, शोच्यवेषधरा गिरौ ॥१७७॥
दुःखेन विलपंतीं तां, देवोपालंभदायिनीम् ॥ कस्मिंचित् स्थापयित्वा सा, शिवोचे मद्वचः शृणु ॥

अवसरे आ कोइपण वैरिणी आवे छे तो एने शिक्षा आपीश." एम धारीने शियाल दोडी. ॥ १८४ ॥ क्रोध पामेली ते शियाले रेशमी वस्त्र सहित अंगने नखवडे विदारी नाख्युं अने हार सहित तेना बन्ने कानने त्रोडी नाख्या. ॥ १८५ ॥ पछी ते कष्टथी नाशीने घरे गई एटले रत्नमालाये जूदा घरमां पोतानी सासुने कह्युं के, "म्हारी व्हेनना ते बन्ने छोकरांओ मरी गयां छे. ॥ १८६ ॥ जो तमे आज्ञा आपो तो हुं तेना पुत्रनां मुखने जोवा माट जाउं?" सासुये रजा आपी एटले शोककारी वेषने धारण करनारी ते रत्नमाला त्यां पर्वतने विषे गइ. ॥१८७॥

त्यां दुःखथी विलाप करती अने दैवने ठपको आपती ते रत्नमालाने महाकष्टथी छानी राखीने ते शियाले कह्युं के, हे व्हेन ! म्हारुं वचन साभल. ॥ १८८ ॥ आ पर्वतने विषे मने सुख नथी, माटे हुं बोजे कोइ ठेकाणे जइश. वली बारमे दिवसे बन्ने पुत्रनुं प्रेतकार्य करवुं छे. ॥ १८९ ॥ ते दिवसे त्हारे आववुं अने पतिने साथे लाववो." एम कही शियाले रजा आपेलो ते रत्नमाला मरजो प्रमाणे घरे आवो. ॥ १९० ॥ वलो बारमो दिवस आव्यो एटले ते रत्नमाला पोताना पति सहित गाडोमां वेशीने त्यां गई; तेथो ते शियाल प्रसन्न थई. ॥ १९१ ॥ प्रेत

नास्ति मेऽत्रगिरौ सौख्यं, यास्याम्यन्यत्रकुत्रचित् ॥ द्वादशे दिवसे प्रेतकार्यं कार्यंचपुत्रयोः ॥
तस्मिन् दिने त्वयागम्यं, सहानेयस्तुवल्लभः॥इत्युक्त्वा शिवया स्वैरं ,विसृष्टा सा गृहं ययौ॥
दिने तु द्वादशे प्राप्ते, सा स्वकांतेन संयुता॥ आरुह्य वाहिनीं तत्रागमत् प्रिता च सा शिवा ॥
प्रेतकार्ये कृते सावङ्, निधिरत्रास्ति गृह्यताम्॥तदुत्पाटि च ताभ्यां स,वाहिन्यांच निवेशितः
कथं मनुष्यभाषास्या, इति चिंतयतोस्तयोः॥ बभाषे व्यंतरः कश्चिददृश्योव्योमनिस्थितः॥१९३
अत्रैव नगरे देवदत्ताख्यकृपणोऽभवम्॥ निक्षिप्तोनिधिरत्रासोज्जातोऽहंव्यंतरस्ततः ॥१९४॥
अक्षयोनिधिरस्त्येषः, व्ययःकार्यःसदा त्वया ॥ श्रीजैनमंदिरं कार्यं,स्थाप्यःपार्श्वप्रभुःपुनः ॥
तस्याधिष्टायकोभावो, सोऽहंतद्भक्तितत्परः।तस्मिन् तीर्थेममाप्यस्ति,मोक्षस्तेनेति कथ्यते

कार्य करी रह्या पछी शियाले कह्युं के, अहिं रत्नोनो भंडार छे ते ल्यो." पछी ते बन्ने जणाये द्रव्यना भंडारने उपाडीने गाडोमां मूक्यो. ॥ १९२ ॥ "आ शियालने मनुष्यनो भाषा केम छे ?" एम विचार करता एवा ते बन्ने जणाने आकाशमां उभेला कोई अदृश्य व्यंतरे कह्युं. ॥ १९३ ॥ हुं आज नगरमां देवदत्त नामनो कृपण हतो, आ ठेकाणे में भंडार डाट्यो हतो, तेथो हुं व्यंतर थयो छुं ॥ १९४ ॥ आ अक्षय भंडार छे, तेनो तमारे हमेशां व्यय करवो. श्री जिनमंदिर कराववुं अने वलो तेमां श्रो पार्श्वनाथ प्रभुनो प्रतिमा स्थापवो. ॥ १९५ ॥ वलो हुं तेमनी भक्तिमां तत्पर थई तेमनो अधिष्टायक थईश. तेज तीर्थमां म्हारो पण मोक्ष छे, माटे हुं एम

कहुं छुं. ॥ १९६ ॥ एम कहीने व्यंतर मौन थये छते ते स्त्री पुरुष हर्षथी पोताना घरे आव्यां, जेथी सर्व कुटुंब हर्ष पाम्युं. ॥ १९७ ॥ ते अवसरे धनावह शेठे धनदत्तने घरनो भार सोंपी पोते भावथी दीक्षा लई माहेंद्र देवलोकने विषे देवता थयो. ॥ १९८ ॥ पछी कोई दिवसे धनदत्ते आ वनमां प्रासाद कराव्युं अने तेमां श्री पार्श्वनाथ प्रभुने स्थाप्या. तेनो अधिष्ठापक व्यंतर देवता थयो. ॥ १९९ ॥ श्रेष्ठ भक्तिवान् एवो ते धनदत्त शेठ ते प्रासादने विषे हमेशां सत्तर प्रकारी पूजाये करीने श्री पार्श्वनाथ प्रभुने पूजवा लाग्यो. ॥ २०० ॥ पछी धनद-

इत्युक्त्वा व्यंतरे मौनभाजितौ दंपती मुदा ॥ स्वीयं सद्म समायातौ, सर्वं हृष्टं कुटुंबकम् १९७
तत्पिता समये तस्मिन्, भारमारोप्य भावतः ॥ दीक्षां गृहित्वा माहेंद्रदेवलोके सुरोऽभवत् ॥
अकारयद्वनोऽन्येद्युः प्रासादमिह कानने ॥ स्थापितः पार्श्वदेवश्चाधिष्ठाता व्यंतरोऽभवत् ॥१९९
प्रकारैः सप्तदशभिः, स श्रेष्ठी श्रेष्ठभक्तिभाक् ॥ श्रीपार्श्वं पूजयामास, प्रासादे तत्र सर्वदा २००
धनदत्तस्य कांतानां, तिसृणां च पृथक् पृथक् ॥ चत्वारो नंदना जाता श्चतुर्थ्याः पंच जज्ञिरे २०१
दत्तश्च वसुदत्तश्च, सुदत्तश्चित्तनंदनः लक्ष्मीधरो धनेशश्च, धननाथो धनेश्वरः ॥ २०२ ॥
कनकः कनकाभश्च, हेमाभो हेमवर्णकः॥ श्रीदःश्रीदत्त शंखाश्च, धर्मो धीरोऽभिधस्तथा ॥
एवं सप्तदशाभूवंस्तनयास्तस्य विश्रुताः ॥ समये स प्रियः सोऽथ, प्रपेदे संयमश्रियम् ॥२०४॥
प्रपाल्य निरतिचारं, चारु चारित्रमुज्वलम् ॥सप्रियोऽनशनात्प्रांते, सौधर्मे स सुरोऽभवत् ॥

त्तनी त्रण स्त्रीयोने जूदा जूदा चार चार पुत्रो थया अने चोथी रत्नमालाने पांच पुत्रो थया. ॥२०१॥ १ दत्त, २ वसुदत्त, ३ सुदत्त, ४ चित्तनंदन, ५ लक्ष्मीधर, ६ धनेश, ७ धननाथ, ८ धनेश्वर, ९ कनक, १० कनकाभ, ११ हेमाभ, १२ हेमवर्णक, १३ श्रीद, १४ श्रीदत्त, १५ शंख, १६ धर्म अने १७ धीर. ॥ २०२–२०३ ॥ ए प्रमाणे तेने प्रसिद्ध सत्तर पुत्रो थया. पछी प्रिया सहित ते धनदत्ते अवसरे चारित्रलक्ष्मीनो आदर कर्यो. ॥ २०४ ॥ अतिचार विनानुं मनोहर उज्वल चारित्र पालीने प्रियासहित ते धनदत्त अंते अनशनथी सौधर्म दे-

वलोकने विषे देवता थयो. ॥ २०५ ॥ युवान् पुरुषरूपे शय्याथी सुईने उठेलो ते देवता स्नान करी आभूषण धारण करी सभामां गयो. ॥ २०६ ॥ त्यां ते पुस्तक वांचीने तथा सिद्धस्थानमां रहेला जिनेश्वरोने भक्तिथी पूजीने सुधर्मा सभाने विषे बेठो. ॥ २०७ ॥ पछी अवसरे देवलोकमां सुघोषा घंटानो शब्द थयो. वली नैगमेषी देवताए तेवी रीते उद्घोषणा करी के. ॥ २०८ ॥ "भरतक्षेत्रने विषे श्री नमिनाथ अरिहंतनो जन्म थयो छे, माटे इंद्र जिनेश्वरने स्नात्र करवा माटे मेरु पर्वत उपर जाय छे. ॥ २०९ ॥ माटे सर्वे देवताओए त्यां आववुं."

पल्यंकादुत्थितः सुप्तस्तरुणेन नरेण सः ॥ स्नात्वा विहितशृंगारव्यवसायः सभां ययौ ॥२०६॥
पुस्तकं वाचयित्वा स, सिद्धायतनसंस्थितान् ॥ पूजयित्वार्हतो भक्त्या, सुधर्मासंसदि स्थितः॥
काले सुघोषाघंटाया, नादोऽभूदमरालये ॥ उद्घोषणां तथाकारि, नाकिना नैगमेषिणा॥२०८॥
बभूव भरतक्षेत्रे, श्रीनमेरर्हतो जनिः ॥ इंद्रो यास्यति हेमाद्रौ, स्नात्रं कर्तुं जिनेशितुः २०९
आगम्यतां सुरैः सर्वै, श्रुत्वेत्युद्घोषणामसौ ॥ सुरः साकं सुरेंद्रेण, स्वर्णशैलगिरिं ययौ॥२१०॥
सर्वैः सुरेंद्रैस्तत्रार्हज्जन्मस्नात्रमहोत्सवे ॥ कृते सौधर्महरिणा, जिनोंबायै समर्पितः ॥२११॥
कृत्वा नंदीश्वरे यात्रां, व्यावृत्तः सुरनायकः ॥ मार्गे व्रजन्निहायातः, प्रासादोपरि संस्थितः२१२
स्वकारितमिदं दृष्ट्वा, धनदत्तामरस्तदा ॥ विशेषतः प्रभुं पार्श्वदेवं प्रणमतिस्म सः ॥२१३॥
साकं सुरैः सुरेंद्रोऽपि, विदधेऽत्रजिनार्चनम् ॥ काव्यान्येतानि पूजाया, धनदत्तामरोऽपठत् ॥

एवी उद्घोषणा सांभलीने ए धनदत्त देवता पण इंद्रनी साथे मेरु पर्वत उपर गयो. ॥ २१० ॥ त्यां सर्वे देवेंद्रोए अरिहंतनो स्नात्र महोत्सव करये छते सौधर्मपतिये जिनेश्वरने तेमनी माता पासे मूक्या. ॥ २११ ॥ पछी नंदीश्वरे यात्रा करीने इंद्र पाछो फर्यो. मार्गे जतां ते अहिं आव्यो अने आ प्रासाद उपर उभो रह्यो. ॥ २१२॥ ते वखते ते धनदत्त देवता पोते करावेलुं आ जिनमंदिर जोईने पार्श्वनाथ प्रभुने विशेषे प्रणाम करवा लाग्यो. ॥ २१३ ॥ देवतानी साथे इंद्रे पण अहिं जिनपूजन कर्युं. पूजानां आ काव्यो धनदत्त देवता बोल्यो. ॥ २१४॥

धनदत्त देवताए ते वखते साडी एकविश काव्यो इंद्रना नामथी कर्यां अने अर्धुं काव्य पोतानी पूजाने प्रसिद्ध करनारुं कर्युं. ॥ २१५ ॥ हे मंत्री ! पछी देवताओ स्वर्गे गये छते ते धनदत्त देवता पण दीर्घकाल त्यां सुख भोगवीने स्वर्गथी चवी आहिं हुं पोते थयो छुं ॥ २१६ ॥ आजथी श्री पार्श्वनाथ प्रभुने प्रणाम कर्या विना हुं भोजन करीश नहि, माटे आहिं समिपे नवीन हस्तिनापुर स्थापो." ॥ २१७ ॥ राजानां एवां वचन सांभली सर्व लोक बहु हर्षवंत थया. गुणवर्मा राजा पण नवीन हस्तिनापुरमां निवास करीने रह्यो. ॥ २१८ ॥ एक दिवस

एकविंशतिकाव्यानि, सार्द्धानि हरिनामतः ॥ काव्यार्द्धं च तदाकार्षीत्, स्वपूजाख्यापकं सुरः ॥
ततः स्वर्गं गते स्वार्गिलोके सोऽप्यमरश्चिरम् ॥ सुखं भुक्त्वा दिवश्च्युत्वा, मंत्रिन्नहमिहाभवम् ॥
अप्रणम्य प्रभुं पार्श्वं, भोजनं न करिष्यते॥ स्थाप्यतां तदिहादूरे, नवीनं हस्तिनापुरम् ॥२१७॥
श्रुत्वेति सकले लोके, परमानंदमेदुरे ॥ गुणवर्मा नृपस्तस्थौ, नवीने हस्तिनापुरे ॥२१८॥
सोऽन्यदा निशिनिद्राणः, कस्याश्चित्करुणास्वरम् ॥ श्रुत्वा गच्छन् पुरोऽद्राक्षीद्रुदतीं सुंदरीं वने॥
कथमेकाकिनी बाले, का त्वं सुंदरि रोदिषि ॥ श्रुत्वेति रुदितं मुक्त्वा, मुदितं सा मनो दधौ २२०
अभ्युत्थाय सलज्जा सा, बभाषे नृपतिं प्रति॥ खेटचैत्ये त्वया दृष्टा, रत्नमालाभिधास्म्यहम् ॥
सा गता स्वपितुः, सिंहनृपतेः सिंहलेशितुः॥ सदने स्वानुरागं च, सखीभिस्तमयज्ञपम् २२२

रात्रीये उंघी गयेला ते गुणवर्मा राजा कोई स्त्रीना करुण शब्द सांभली ते तरफ चाल्यो तो तेणे आगळ जतां वनमां रोती एवी कोई स्त्रीने दीठी. ॥ २१९ ॥ "हे बाला ! तुं कोण छे? हे सुंदरी ! तुं एकली केम रुवे छे?" एवां वचन सांभली रोवुं मूकी दई ते स्त्री हर्ष पामी. ॥ २२० ॥ पछी उठीने लज्जावंत एवी ते स्त्रीये राजाने कह्युं के, "विद्याधरना चैत्यने विषे तमे दीठी हती ते हुं रत्नमाला नामनी स्त्री छुं. ॥ २२१ ॥ ते हुं म्हारा पिता सिंहलाधिपति सिंह राजाना घरने विषे जई, अने त्यां में तमारा उपरनी म्हारी प्रीति सखीयो पासे म्हारा पिताने कवरावी. ॥ २२२ ॥ म्हारुं वचन पिताए न मान्युं एटले अत्यंत दुःखी थयेली हुं सूति, एवामां शय्या-

माथी कोइये आ वनने विषे आणी छे. ॥ २२३ ॥ आजे प्रियना दर्शनथी सर्व सारुं थयुं." एवां ते स्त्रीनां वचन सांभली हर्ष पामेलो राजा तेने लई पोताने घेर आव्यो. ॥ २२४ ॥ विताविं पुरुषोए नहिं आपेली आ कन्याने हवे शी रीते परणवुं ?" आ प्रमाणे राजा विचार करतो हतो एवामां प्रतिहारीये विनता करीके. ॥ २२५ ॥ "सिंहल राजानो प्रधान रोकी राखवाथी आपणा बारणे उभो छे" पछी राजाए रजा आपी एटले द्वारपाल तेने तुरत सभामां तेडी लाव्यो. ॥ २२६ ॥ राजानी आगल देदीप्यमान रत्नमय भेट मूकीने पछी

अमन्यमाने जनके, मद्वाक्यमतिदुःखिता ॥ सुप्ता पल्यंकतः केनाप्यानीतास्म्यत्र कानने२२३
प्रियस्य दर्शनेनाद्य, सर्वं रम्यमजायत ॥ श्रुत्वेति मुदितो भूपस्तां गृहीत्वा गृहं ययौ २२४
कथं विवाह्या कन्येयमदत्ता जनकादिभिः॥ इति चिंतयति क्ष्मापे, प्रतिहारो व्यजिज्ञपत् २२५
मंत्री सिंहलराजस्य, द्वारे तिष्ठति वारितः ॥ भूपेनोक्तेन तेनाशु, स आनीतः सभांतरे २२६
स्फुरद्रत्नमयं मुक्त्वा, प्राभृतं नृपतेः पुरः मंत्री संमानितोऽत्यंतं, निविष्टो योग्यविष्टरे॥२२७॥
कथं यूयं समायाताः, सिंहलद्वीपवासिनः॥इति पृच्छति भूपाले, स जगौ शृणु कौतुकम्२२८
अस्माकं स्वामिनः पुत्री, रत्नमालाभिधानतः॥ सा केनापि हृता तेन, नृपतिर्दुःखितोऽभवत् ॥
स्वप्ने केनाप्यथादिष्टस्त्वत्पुत्री हस्तिनापुरे॥मुक्तास्ति मंत्रिणं प्रेष्य, विवाह्या गुणवर्मणा २३०

राजाए अत्यंत सन्मान करेलो ते मंत्री योग्य आसन उपर बेठो ॥ २२७ ॥ पछी "सिंहलद्वीपमां रहेनारा तमे केम आव्या छो ?" एम भूपतिये पूछयुं एटले मंत्रीये कह्युं. "महाराज ! कौतुक सांभलो. ॥ २२८ ॥ अमारा राजाने रत्नमाला नामनी पुत्री छे, ते कोईथी हरण कराइ छे; तेथी अमारो राजा दुःखी थयो छे. ॥ २२९ ॥ पछी कोईये पण स्वप्नामां राजाने कह्यु के, "त्हारी पुत्री हस्तिनापुरमां मूकी छे. माटे मंत्रीने मोकली तेने गुण-

वर्मा राजानी साथे परणाव. " ॥ २३० ॥ पछी कोईनी पण सहायथी अमे अहिं आव्या छीये, माटे अमारा महाराजानी पुत्री सहित आ सर्व आप ल्यो. " ॥ २३१ ॥ राजाये ते प्रमाणे लईने पछी रजा आपी एटले ते श्रेष्ठ मंत्रीये पोताना नगरे जई सिंहल राजाने सर्व समाचार कही प्रसन्न कर्यो. ॥ २३२ ॥ पछी द्वारपाले गुणवर्माने कह्युं, "महाराज? कोई परदेशी प्रधान आव्यो छे. राजाए आववानी रजा आपी एटले ते सभामां आव्यो. पछी राजाये तेना मुख सामुं जोयुं एटले मंत्रीये जाणीने कह्युं. ॥ २३३ ॥ " रत्नपुर नामना नगरने विषे रत्नांगद नामनो राजा छे. एनी कनकमाला नामनी पुत्री दीर्घकाल थयां तमारा विषे अनुरागवाळी छे ॥ २३४ ॥

ततः कस्यापि सांनिध्याद्वयमत्र समागताः ॥ इदं स्वीक्रियतां सर्वं, स्वामिनः सुतया सह॥

तथा कृत्वा नृपेणाथ, विसृष्टो मंत्रिपुंगवः ॥ गत्वा सिंहलराजस्य, प्रीतिपूरमवर्द्धयत् ॥२३२॥

गुणवर्मा चरेणोचे, कोऽप्येति परराष्ट्रिकः॥मुखं पश्यति भूपाले, मंत्री ज्ञात्वा व्यजिज्ञपत्

अस्ति रत्नपुरे नाम्नि पुरे रत्नांगदो नृपः॥ सुता कनकमालास्य, चिरात्त्वय्यनुरागिणी॥२३४॥

तां समादाय यात्रार्थं, समेति स महीपतिः॥ श्रुत्वेति गुणवर्मापि, भूपस्तत्संमुखं ययौ ॥

मिलितौ भूपती तत्राभूतां प्रीतिकरौ जने ॥ महायात्रा कृता रत्नांगदेनाथ जगत्प्रभोः॥२३६

पुण्यकार्यमसौ कृत्वा, गुणवर्माणमालपत् ॥ मत्सुतामुपयच्छस्व यच्छस्व मनसि स्थितम् ॥

तथैव कृत्वा तेनाथ, विसृष्टो बहुमानतः ॥ययौ रत्नांगदो राजा, निजं रत्नपुरं पुरम् ॥२३८॥

ते राजा ते पोतानी पुत्रीने साथे लईने अहिं यात्राने अर्थे आवे छे. एवां ते मंत्रीनां वचन सांभली गुणवर्मा राजा पण तेना सामो गयो. ॥ २३५ ॥ त्यां एकठा थयेला ते बन्ने राजाओ लोकमां प्रीतिकारी थया. पछी रत्नांगद राजाए जगत्प्रभुनी महा यात्रा करी. ॥ २३६ ॥ रत्नांगद राजाए पुण्यकार्य करी रह्या पछी गुणवर्माने कह्युं के, " म्हारी पुत्रीने ग्रहण करो अने मने मनमां ग्हेलुं आपो. " ॥ २३७ ॥ पछी गुणवर्माए ते प्रमाणे करीने बहु मानथी रजा आपी एटले ते रत्नांगद राजा पोताना रत्नपुर नगर गयो. ॥ २३८ ॥

ए प्रमाणे निर्मल, उदार अने उत्तम वर्णवाली चार स्त्रीयो सहित गुणवर्मा राजा तुल्य अने नान्हा पर्वतोथी आ-श्रय करायेला अने माणिक्यथी सुं र कांतिवाला मेरुपर्वतनी शोभाने पाम्यो. ॥ २३९ ॥

(वसंततिलका वृत्तम्.)

एवं चतुर्भिरमलैः सहितो ह्युदारै–र्दारैः सुवर्णकलितैर्गुणवर्मभूपः ॥
तुल्यौः श्रितस्य लघुभिर्गिरिभिः सुमेरो–र्माणिक्यसुंदररुचेः श्रियमाबभार ॥२३९॥

इति श्री अंचलगच्छेश श्री माणिक्य सुंदरसूरि विरचित्ते पूजाधिकारे गुणवर्माचरित्रे प्रियाचतुषय प्राप्ति वर्णनो नाम प्रथमः सर्गः

॥ सर्ग २ जो ॥

तासु कांतासु कांतासु, रममाणस्य भूपतेः ॥ अथ सप्तदशाभूवन्नंदनाः कृतनंदनाः ॥ १ ॥
आद्यः प्रथमराजाख्यस्ततः सिंहो हरिर्गजः॥ पद्मश्छायाकरः शंखो ऽनंतो नागदशाननौ॥२॥
अचलो बहुबुद्धिश्च, तारुणस्तु त्रयोदशः ॥ चतुर्दशश्चक्रपाणिः, पूर्णः पंचदशस्तथा ॥ ३ ॥
सोमः सागर इत्येवं, सुताः सप्तदश स्मृताः ॥ प्रमोदभेदा इव ते, व्यराजंते नृपालये ॥४॥

पछी ते मनोहर स्त्रीयोने विषे क्रीडा करता ते राजाने आनंदकारी एवा सत्तर पुत्रो थया. ॥ १ ॥ तेमां पहेलो १ प्रथम राजा नामनो, २ सिंह, ३ हरि, ४ गज, ५ पद्म, ६ च्छायाकर, ७ शंख, ८ अनंत, ९ नाग, १० दशानन. ॥ २ ॥ ११ अचल, १२ बहु बुद्धि, १३ तारुण, १४ चक्रपाणि, तेमज १५ पूर्ण ॥ ३ ॥ १६ सोम अने १७ सागर ए प्रमाणे सत्तर पुत्रो हता ते पुत्रो जाणे हर्षना भेदो होयनो ? एम राज मंदिरमां शोभता हता.

॥ ४ ॥ देवांगण थये छते ते सतर पुत्रो पार्श्वनाथ प्रभुने प्रणाम कर्या विना थाकता नहि ॥ ५ ॥ ते वात जाणीने सर्व माणसो आश्चर्य पामवा लाग्या. एटलामां संदेहरूप अंधकारने नाश करवाने सूर्यरूप नरवर्मा केवली आव्या. ॥ ६ ॥ पछी अंतःपुर अने परिवार सहित गुणवर्मा राजा मुनिने नमस्कार करवा गयो. त्यां तेणे सुवर्णना कमल उपर बेठेला अने सुर असुरोए सेवन करेला ते नरवर्मा केवलीने दीठा. ॥ ७ ॥ गुणवर्मा ते केवलीने प्रदक्षिणा करवा पूर्वक बहु आदरथी प्रणाम करी अने तेमना मुख मार्पु जोईने शुद्ध पृथ्वी उपर बेठो ।८।

जाते देवांगणे राजपुत्राः सप्तदशापि ते ॥ अप्रणम्य प्रभुं पार्श्वं, स्तैन्यपानं न चक्रिरे ॥५॥
तज्ज्ञात्वा कौतुकं बिभ्रत्यन्वहं सकले जने ॥ केवली नरवर्मागात्, संदेहतिमिरार्यमा ॥६॥
सांतःपुरपरीवारो, मुनिं नंतुं नृपो ययौ ॥ ददर्श स्वर्णपद्मस्थं, तं सुरासुरसेवितम् ॥ ७ ॥
स तं प्रदक्षिणीकृत्य, प्रणम्य परमादरात् ॥ तन्मुखन्यस्तनेत्राब्जो, निविष्टः शुद्धभूतले ॥८ ॥
बालयोग्यानलंकारान्, बिभ्राणा रूपशालिनः ॥ पुत्राः सभासरस्यांते, राजहंसा इवाययुः ॥
देशनां क्लेशनाशाय, मुनिश्चक्रे सुधोपमाम् ॥ अस्मिन्नसारे संसारे, सारं धर्मो विधियताम् ॥
धर्मेण विपुला भोगा, धर्मेण सुरसंपदः ॥ धर्मेण पुत्रमित्राणि, सर्वसौख्यानि धर्मतः ॥११॥
व्रतानि धर्मरूपाणि, पंच वा द्वादशाथवा ॥ दानं शीलं तपो भावो, धर्मभेदा अनेकशः ॥१२॥
आद्यं पुण्यं च तत्रापि, श्लाघ्यते जिनपूजनम् ॥ यद्विना न हि सम्यक्त्वमपि पर्फुल्यते नृणाम्

बालकने योग्य एवा आभूषणोने धारण करनारा अने रूपवंत एवा ते गुणवर्माना सतर पुत्रो सभारूप तलावनी समीपे राजहंसोनी पेठे आव्या. ॥ ९ ॥ पछी मुनिये क्लेशना नाशने अर्थे अमृतना सरखी देशना आपी के, "हे भव्यजनो ! आ असार संसारमां साररूप धर्म करो. ॥ १० ॥ धर्मथी घणा भोगो, धर्मथी देव संपत्ति, धर्मथी पुत्र अने मित्रो तेमज धर्मथी सर्व प्रकारना सुखो प्राप्त थाय छे. ॥ ११ ॥ धर्म रूप व्रतो पांच अथवा बार छे. दान, शील, तप अने भाव एवा अनेक धर्मना भेदो छे. ॥ १२ ॥ वली तेमां पण मुख्य पुण्य जिनपूजन व-

खाणाय छे. कारण के, जे जिनपूजन विना माणसोने सम्यक्त्व पण निश्चे नथी प्रफुल्लित थतुं. ॥ १३ ॥ तेमां पण जिनपूजन विधिथीज करवुं. अहो ! युक्तिथी करेलुं औषध गुणने अर्थे थाय छे ॥ १४ ॥ जे माणसो जिनराजनी पूजा करीने निरंतर भोजन करे छे, तेओनुं भोजन सर्व जंतुने विषे आहार कहेवाय छे. ॥ १५ ॥ आ वखते कोई विद्वान् मुनिये नरवर्मा केवलीने पूछयुं के, " आ साधुओ जिनराजनुं पूजन कर्या विना पण साधु (श्रेष्ठ) केम कहेवाय ? " ॥ १६ ॥ मुनि नरवर्माए कह्युं. " पूजाना बे भेद कहेला छे. एक द्रव्यपूजा अने बीजी

विधिनैव विधातव्यं, तत्रापि जिनपूजनम् ॥ गुणाय जायते युक्त्या, कृतं भेषजमप्यहो १४
विधाय पूजां जैनीं ये, भोजनं कुर्वतेऽन्वहम् ॥ भोजनं कथ्यते तेषामाहारः शेषजंतुषु १५
अत्रांतरे मुनिः कश्चिद्विपश्चित् प्रष्टतिस्म तम् ॥ जिनपूजां विनाप्येते, साधवः साधवः कथम् ॥१६॥
मुनिः प्रोवाच पूजाया, भेदद्वयमुदाहृतम् ॥ एका हि द्रव्यतः पूजा, द्वितीया भावतः पुनः ॥
द्रव्यपूजां प्रकुर्वंति, विरताविरता जनाः सर्वसावद्यविरता, भावपूजां तु साधवः ॥ १७ ॥
भावपूजा निरारंभा, सारंभं द्रव्यपूजनम् ॥ ज्ञातव्यो कूपदृष्टांतो, जिनानां द्रव्यपूजने ॥१८॥
अथ प्रस्तुतमाचख्यौ, मुनिः शृणुत भो जनाः ॥ भोजनावसरे नूनं, जिनः पूज्यो निरंतरम् ॥
मुख्यरीतिरियं ज्ञेया, त्रिसंध्यं यज्जिनार्चनम् ॥ अभावे जिनपूजाया, नूनं कार्या नमस्कृतिः ॥
अत्रांतरे नृपोऽवादीदंतर्वक्तुं न युज्यते ॥ तथापि क्रियते पृच्छा, हृदि माति न कौतुकम् ॥२१॥

भावपूजा ॥ १७ ॥ तेमां विरति अने अविरति माणसो द्रव्यपूजा करे छे, अने सर्व सावद्यथी विरति पामेला साधुओ भावपूजा करे छे. ॥ १८ ॥ भावपूजा आरंभरहित छे अने द्रव्यपूजा आरंभ सहित छे. जिनेश्वरोना द्रव्यपूजनने विषे कूपदृष्टांत जाणवो. ॥ १९ ॥ पछी मुनिये प्रस्तुत वात कही के, हे भव्यजनो ! सांभलो. निश्चे भोजन करवाना अवसरे निरंतर जिनेश्वरनुं पूजन करवुं. ॥ २० ॥ मुख्य रीत तो आ प्रमाणे छे के, त्रणे काल जिनपूजन करवुं, अने जिनपूजन न बनी शके तेम होय तो निश्चे जिनेश्वरने नमस्कार तो करवो. ॥ २१ ॥ आ

वखते राजाए कह्युं के, " वचे बोलवुं योग्य नथी, तोपण पूछु छुं. कारण के, म्हारा हृदयमां आश्चर्य मातुं नथी." ॥ २२ ॥ आ सत्तर पुत्रो ज्यां सुधी जिनेश्वरने नथी नमस्कार करता, त्यां सुधी तेओ घणुं करीने स्तनपान पण निश्चे नथी करता." ॥ २३ ॥ मुनिये कह्युं, हे महाराज ! सांभल. एओना पूर्व जन्मनुं सर्व वृत्तांत त्हारी आगल कहुं छुं. ॥ २४ ॥ आज हस्तिनापुरमां धनदत्त नामनो कोई धनवंत शेठ रहेतो हतो, ते शेठे माणसोने जोवा योग्य एक प्रासाद कराव्यो हतो. ॥ २५ ॥ ते धनदत्तने चार स्त्रीयोथी सत्तर पुत्रो थया हता. तें जातिस्म-

सुताः सप्तदशाप्येते, जिनं यावन्नमंति न ॥ स्तन्यपानमपि प्रायस्तावत् कुर्वंति न ध्रुवम् ॥
मुनिः प्रोचे महाराज, श्रूयतां पूर्वजन्मजम् ॥ एतेषां सफलं वृत्तं, कथ्यते भवतां पुरः ॥१४॥
अत्रैव हस्तिनापुरे, धनदत्तोऽभवद्धनी ॥ प्रासादः कारितो येन, जनानां नेत्रगोचरः ॥१५॥
सुताः सप्तदशाभूवंस्तस्य भार्याचतुष्टयात् ॥ एतद्विज्ञातपूर्वं ते, जातिस्मरणयोगतः ॥१६॥
इमित्युक्ते नृपेणैष, मुनिः प्रोचे ततः शृणु ॥ प्रमादमदिरामत्ता, जातास्ते तस्य नंदनाः ॥१७॥
यत्र तत्र भ्रमंतस्ते, लीलया वक्रचंक्रमाः ॥ अन्येद्यु र्देवरमणे प्रयाताः क्रीडितुं वने ॥ १८ ॥
गीतं नृत्यं स्मितं वाप्यां, स्नानमंदोलनं द्रुषु ॥ कुर्वाणाः स्वेच्छया तत्र, प्रदेशे ददृशुर्मुनिम् ॥१९॥
पारयित्वा मुनिः कायोत्सर्गं लाभं विदन् जगौ ॥ आगम्यतां महाभागा, हितं किंचिन्निगद्यते

रण योगथी आ सघलुं वृत्तांत प्रथमथीज जाणेलुं छे." ॥ २६ ॥ राजाए "हा ते हुं जाणुं छुं." एम कह्युं एटले मुनिये कह्युं के, सांभल. " धनदत्तना ते सघला पुत्रो प्रमाद मदिराथी मदोन्मत्त थया हता ॥ २७ ॥ लीलाथी वक्र गतिवाला ते पुत्रो ज्यां त्यां भमता कोई वखते देवरमण उद्यानमां क्रीडा करवा माटे गया. २८ ॥ ते उद्यानमां पोतानी ईच्छा प्रमाणे गीत, नाच, हास्य, वाव्यमां नावुं अने झाड उपर हिंचका खावा इत्यादि क्रीडा करता तेओए काई मुनिने दीठा. ॥ २९ ॥ पछी मुनिये कायोत्सर्ग पारीने लाभ जाणता छतां कह्युं. " हे

महाभाग्यवंतो ! अहिं आवो. हुं तमने कांई हित कहुं. " ॥ ३० ॥ पछी परस्पर हसता अने लीलाथी एक बीजाना मुखने जोता एवा ते पुत्रो कांईक मस्तक नमावीने मुनिना आगल बेठा. ॥ ३१ ॥ मुनिये कह्युं. " हे महा भागवंतो ! तमे शास्त्रमां कुशल छो, माटे डाह्या पुरुषोनी साथे वात करवी ते पुण्यथी मले छे. ॥ ३२ ॥ आ वस्त्रादि आभूषणो लीलामात्रथीज तमने क्यांथी मल्या ?" कुमारोए कह्युं " माणसोने धनथी सर्व प्रकारनुं समर्थपणुं होय छे. ॥ ३३ ॥ वली धनथी कीर्ति पमाय छे अने धनथी राज्यनुं मान पण मले छे." मुनिये फरी

परस्परं स्मयमाना, लीलया वक्रवीक्षिकाः ॥ नमयित्वा शिरः किंचिन्निविष्टास्ते मुनेः पुरः ॥
मुनिः प्रोचे महाभाग्या, यूयं शास्त्रविशारदाः॥ ततो विचक्षणैः साकं, गोष्ठी पुण्येन लभ्यते ३२
एषा वस्त्राद्यलंकारा लीलावत्ता भवेत् कुतः ॥ ते प्राहुरर्थतः सर्वा नराणां स्युः समर्थताः ॥ ३३ ॥
अर्थेन प्राप्यते कीर्तिः, स्यादर्थाद्राज्यमान्यता ॥ मुनिर्जगौ पुनः कस्मादर्थ एवं प्रजायते ॥ ३४
व्यवसायादिति प्रोक्ते, तैः पुनर्मुनिरालपत्॥ सर्वेषां किं धनं न स्याद्व्यवसायं प्रकुर्वताम् ३५
ततस्तेष्वात्तमौनेषु, मुनिः प्रोचे विचक्षणः॥ पुण्येन प्राप्यते ह्यर्थस्तस्मात्पुण्यं विधीयते ३६

पुण्यादेव समीहितार्थघटना नो पौरुषात्प्राणिनां,
यद्भानोर्भ्रमतोऽपि नांबरपथे स्याद्दृष्टमः सैंधवः ॥
स्वस्थानात्पदमात्रमप्यचलतो विंध्यस्य चानेकशो,
जायंते मदपालिपालितयशः श्रीलंभिनः कुंभिनः ॥ ३७ ॥

कह्युं. " धनज शाथी मले ?" कुमारोए " वेपारथी " एम कह्युं एटले फरी मुनिये कह्युं. " वेपार करनारा सर्वे माणसोने धन केम नथी मलतुं ?" ॥ ३५ ॥ पछी राजकुमारो उत्तर आपी शक्या नहि एटले मुनिये कह्युं. " हे चतुर कुमारो ! निश्चे पुण्यथी धन मले छे, माटे तमे पुण्य करो पछे कह्युं के—॥ ३६ ॥ प्राणीओने पुण्यथीज इष्ट धन आवी मले छे, परंतु पुरुषार्थथी मलतुं नथी. कारण जूओ के, आकाश मार्गे भमता एवाय पण सूर्यने आ-

ठमो सिंध थयो नथी. वली पोताना स्थानथी एक पगलुं पण नाहिं चालनारा एवा विंध्याचल पर्वतने मदनी पालथी पालन करेला यशवाला अने लक्ष्मीने आलंबन आपनारा अनेक हाथीओ आवो मले छे. ॥ ३७ ॥ तमे सर्वे हिनकलावाला छो, तेथी लोकमां निरमल एवुंय पण तमारुं कुल ध्वजा विनाना प्रासादनी पेठे पुण्य विना नथी शोभतुं. ॥ ३८ ॥ दान, शील, तप, भाव, सम्यक्त्व, जिनपूजन, ध्यान अने सामायिक एथी कांईक पुण्य कराय छे ॥ ३९ ॥ वली मुनिये अत्यंत विस्तारवंत ते पूजानो विचार कह्यो एटले ते कुमारोए कह्युं के, "हे मुनि! अमे अत्यंत अमारे स्वाधिन एवी एक एवी पूजा करीशुं." ॥ ४० ॥ पछी "शी रीते जिनपूजन करवुं?

कुलं वो विमलं लोके, सकला विकलाकलाः ॥ प्रासाद इव निःकेतुर्विना पुण्यं न राजते ३८

दानं शीलं तपो भावः, सम्यक्त्वं जिनपूजनम्॥ध्यानं सामायिकं वापि, किंचित्पुण्यंवि धीयते

ते प्रोचुस्तद्विचारे च, साधुनो क्ते सुविस्तरे॥ सुस्वसाध्यां विधास्यामः, पूजामेकां वयं मुने ॥

अथ केन प्रकारेण, क्रियते जिनपूजनम् ॥ इति पृष्टो मुनिश्रेष्टःस्पृष्टमेवमभाषत ॥ ४१ ॥

स्नात्रं विलेपनं वस्त्रयुगलारोपणं तथा ॥ वासपुष्पमाल्यवर्णचूर्णानामधिरोपणम् ॥ ४२ ॥

महाध्वजविभूषाणां रोपणं पुष्पवेश्म च ॥ पुष्पाणां प्रकरश्चाग्रे, पुरतो मंगलाष्टकम् ॥४३॥

धूपस्योत्क्षेपणं गीतं, नृत्यं वाद्यं मनोहरम् ॥ एते सप्तदश प्रोक्ताः, प्रकारा जिनपूजने॥४४॥

तेऽन्योऽन्यं कथयामासुः, श्रुत्वे ति वचनं मुनेः॥एतेषु भेदमेकैकं, विधास्यामःक्रमेणादपि४५

एम कुमारोए पूछयुं एटले ते श्रेष्ट मुनिये प्रगट कह्युं के—॥ ४१ ॥ १ स्नात्र, २ विलेपन, ३ वस्त्र बे चडाववा तेमज ४ वासखेप, ५ पुष्प, ६ माला, ७ वर्ण तथा ८ चूर्ण चडाववुं. ॥ ४२ ॥ ९ महाध्वज अने १० आभूषण चडाववां. वली ११ पुष्पनुं घर करवुं अने १२ प्रभुनी आगल पुष्पनो ढगलो करवो. तेमज आगल १३ आठ मंगलीक करवां ॥ ४३ ॥ १४ धूप उवेखवो. १५ मनोहर गीत, १६ नृत्य, १७ वाजींत्र. जिनपूजनमां आ सत्तर प्रकार कह्या छे." ॥ ४४ ॥ मुनिनां एवां वचन सांभली ते कुमारोए परस्पर कह्युं के, "आपणे ए पूजाओ-

मांथी एक एक पूजा क्षणमात्रथी पण करीशुं ॥ ४५ ॥ पछी ते सर्वे उद्यमवंत थया अने आ मनोहर प्रासादमां तेओए पूजानी पोत पोतानी सामग्री करी. ॥ ४६ ॥ श्री पार्श्वनाथ प्रभुनी पूजा करी हर्ष पामेला ते कुमारोए मुनिराजने नमस्कार करी पोताने घेर जई भोजन कर्युं. ॥ ४७ पछी ते कुमारो दुकाने बेठा, एवामां कोई मित्रे तेमने जोईने कह्युं के, " जो तमे मानो तो हुं एक मनोहर वात तमने कहुं. ॥ ४८ ॥ गीत, नृत्यना कुतूहल करावतो छतो हु हाट उपर बेठो हतो एवामां कोईये कह्युं के, आने धननी लीलाथी धन्य छे. अर्थात् एने

अभ्युद्यतास्ततः सर्वे, प्रासादेऽत्र मनोहरे ॥ सामग्रीं कारयामासुः, पूजायास्ते निजां निजाम्
कृत्वा पार्श्वप्रभोः पूजां, मुदिता मुनिपुंगवम् ॥ नत्वा निजगृहं प्राप्ता, भोजनं चक्रिरे च ते ॥
हट्टे निविष्टास्ते हृष्टा, मित्रेणैकेन भाषिताः ॥ वार्त्तामेकामहं वच्मि, मन्यध्वे चेन्मनोहराम् ॥
मयि हट्टे समासीने, गीतनृत्यकुतूहलम् ॥ कारयत्युचिरे केचिद्धन्योऽयं धनलीलया ॥४९॥
मंदस्वरं परः प्रोचे, भ्रामत्रं मयि शृण्वति ॥ वृथास्य वर्ण्यते लीला, व्ययतः पैतृकं धनम् ॥५०॥
मातुः स्तन्यं पितुर्लक्ष्मीर्युज्यते बाल्य एव हि ॥ इति तद्वाक्यमाकर्ण्य, युष्मदंतिकमागतः ५१
तल्लक्ष्म्यै गम्यते वापि, व्यवसायविचक्षणाः ॥ एकः प्रोचे ततो बाढं, पद्भ्यां पित्रापि गम्यते ॥
इक्षुक्षेत्रं समुद्रश्च, योनिपोषणमेव च ॥ प्रसादो भूभृतां चैव, क्षणाद् घ्नंति दरिद्रताम् ॥५३॥

धन मल्युं ते योग्य छे. ॥ ४९ ॥ पछी मारा सांभलतां बीजाए धीमेथी पोताना मित्रने कह्युं के, " पिताना धनने वापरी नाखता एवा ए पुरुषनी क्रीडाने तुं फोगट वखाणे छे." ॥ ५० ॥ कारण के, "मातानुं दुध अने पितानी लक्ष्मी बाळकज भोगवे छे." तेनुं एवुं वचन सांभली हुं तमारी पासे आव्यो छुं ॥५१॥ वेपार करवामां कुशल एवा हे कुमारो! "माटे लक्ष्मीने अर्थे क्यांइ पण जइये." पछी एके कह्युं. " आपणा पिता पण समुद्रमां अने पग रस्ते जाय छे. ॥ ५२ ॥ कह्यु छे के—शेरडीनुं खेतर, समुद्र, योनि पोषण अने राजानी मेहरबानी एटला क्ष-

णमात्रमां दरिद्रपणाने नाश करे छे. ॥५३॥ बीजाए कह्युं. "तो निश्चे सिंहलद्वीपने विषे जवुं. कारणके, त्यां हाथीयोना वेपारथी म्होटो लाभ थाय. ॥ ५४ ॥ तेज प्रमाणे विचार करीने घरे आवेला ते सर्वे कुमारोए समुद्र प्रत्ये जवानी महाकष्टथी पिता वगेरेनी रजा लीधी. ॥ ५५ ॥ पछी ते वहाण तैयार करी अने तुरत शेंकडो करीयाणाथी भरीने सारा दिवसे स्वजनोथी अनुसराया छता नगरथी चाल्या. ॥ ५६ ॥ स्वजनोने रजा आपी अने वहाए उपर वेसी, हर्षथी तेओ थोडा दिवसेज सिंहलद्वीप प्रत्ये गया. ॥ ५७ ॥ समुद्रने कांठे उतरी नगरनी म-

परोऽवगम्यतां तर्हि, सिंहलद्वीप एव हि ॥ गजानां व्यवसायेन, महांल्लाभो यतो भवेत् ॥५४॥
तथैव सर्वेऽप्यालोच्य, समुद्रगमनं प्रति ॥ पित्राद्यनुमतिं कष्टाल्लगृहुर्गृहमागताः ॥५५॥
बोहित्थं सज्जयित्वाशु, क्रयाणकशतैरमी ॥ आपूर्य सुदिने चेलुः, स्वजनानुगताः पुरात् ॥५६ ॥
विसृज्य स्वजनांस्तोरादारुह्य वहनं मुदा ॥ ययुस्ते सिंहलद्वीपं, स्तोकैरेव दिनैस्ततः ॥५७॥
उत्तीर्णास्तेऽबुधेस्तीरे, मध्येनगरमागताः ॥ विक्रीणानाः क्रयाणानि, व्यवसायं वितेनिरे ॥५८
दैवयोगात्तदा तत्र, राज्ञो रोगैर्मृता गजाः ॥ उत्तार्यो न गजो द्वीपादित्याज्ञा च प्रवर्तिता ॥५९॥
अलाभेन गजानां ते, स्थिताः षोडशवत्सरीम् ॥ ततोऽमी स्वयमुद्ग्राह्य, ययुर्द्वीपं कटाहकम् ॥
षोडशस्वर्णकोटीनां, लाभस्तेषामिहाभवत् ॥ ततः प्रमुदिताः सर्वे, प्रचेलुः स्वपुरं प्रति ॥६१॥
अंतरा दैवतो वाताः प्रतीपा जज्ञिरेऽबुधौ ॥ ततः कंडुकवत्पोतं, उत्क्षिपंस्तु पुनः पुनः ॥६२॥

ध्ये आवेला ते कुमारोए करीयाणाने वेचता छता वेपार चलाव्यो. ॥ ५८ ॥ ते वखते त्या दैवयोगथी राजाना छोकरा रोगथी मृत्यु पाम्या अने तेथी "एक हाथी द्वीपथी बीजा द्वीप लेइ जवो नहि." एवी राजानी आज्ञा थइ. ॥ ५९ ॥ हाथीयो नहि मलवाथी तेओ त्यां शोल वर्ष रह्या. पछी एओ पोतानी मेले बंधु लइने कटाहक नामना द्वीपे गया. ॥ ६० ॥ अहिं तेमने शोल क्रोड सोना म्होरनो लाभ थयो; तेथी हर्ष पामेला तेओ पोताना नगर तरफ चाल्या. ॥ ६१ ॥ रस्ते समुद्रमां दैवयोगथी अवलो वायु थयो, तेथी वहाण दडानी पेठे वारंवार

उच्छळवा लाग्युं. ॥ ६२ ॥ वली ते वखते तेओनां हृदयने विदारी नाखनारो मेघ गाजवा लाग्यो, तेथी दुःख पामता एवा ते सत्तरे कुमारो विचार करवा लाग्या के—॥ ६३ ॥ आपणे पूर्वे बाल अवस्थामां क्रीडा करवापणाने लीधे कांइ पुण्य करी शक्या नहि अने त्यार पछी वेपारथी आपणुं मन व्याकुल थइ गयुं. ॥ ६४ ॥ विवेकवंत एवा ते धनदत्तना पुत्रपणाने पामेला आपणे कांइ पुण्य कर्युं नहि, तेथी आपणो जन्म निरर्थक गयो. ॥६५॥ वली ते वखते ते मुनिना वचनथी आपणे जिनपूजन कर्युं छे,

तदा जगर्ज पर्जन्यस्तेषां हृदयपाटकः ॥ दुःखिताश्चिंतयामासुस्ततः सप्तदशापि ते ॥६३॥
न लीलावत्तया पूर्वं, पुण्यं किंचिदुपार्जितम् ॥ ततश्च व्याकुलं जातं, व्यवसायेन मानसम् ६४
धनदत्तस्य तस्यापि, पुत्रैर्भूत्वा विवेकिनः॥ अस्माभिर्न कृतं पुण्यं, गतं जन्म निरर्थकम् ६५
तदा तस्य मुनेर्वाचा, विहितं जिनपूजनम् ॥ तदेतदवलंबोऽस्ति, तत्पादाः शरणं च नः ॥६६॥
इत्थं चिंतयतां तेषां, बोहित्थं ब्रुडतिस्म तत् ॥ अथ तेषां गतिं वक्ष्ये, श्रूयतां भो पृथक् पृथक् ॥
येन पूर्वं प्रभोः स्नात्रं, कृतं तस्य निगद्यते ॥ अत्रास्ति भरतक्षेत्रे, पुरं पद्मपुराभिधम्॥६८॥
आनंदस्तत्र भूपोऽभूदानंद इव मूर्तिमान् ॥ जयंतीनाम तत्पट्टदेवी देवीव रूपतः ॥६९॥
दत्ताख्यः श्रेष्ठिसूस्तस्या, उदरे समवातरत् ॥ स्वप्ने सरोवरं पूर्णं, तूर्णमालोकितं तया ॥७०॥

माटे तेज आपणने आधार छे, अने ते जिनेश्वरना चरणो आपणुं शरण छे. ॥ ६६ ॥ ए प्रमाणे विचार करता एवा ते कुमारोनुं वहाण बूडी गयुं. (श्री नरवर्मा केवली गणवर्मा राजाने कहे छे के,) हे राजन् ! हवे ते सत्तर कुमारोनी जूदी जूदी गति कहुंछुं ते तुं सांभल. ॥ ६७ ॥ पूर्वे जेणे प्रभुने स्नात्र कर्युं छे, तेनी गति कहेवाय छे. आ भरतक्षेत्रमां पद्मपुर नामनुं नगर छे. ॥ ६८ ॥ ते नगरमां जाणे मूर्तिमान आनंद पोतेज होयनी! एवो आनंद नामनो राजा हतो. रूपथी जाणे देवी पोते होयनी ! एवी ते राजाने जयंती नामनी पट्टराणी हती. ॥ ६९ ॥ ते जयंतीना उदरने विषे ते शेठना दत्त नामना पुत्रनो जीव अवतर्यो. ते वखते राणीये तुरत स्वप्नामां पाणीथी

भरपूर एवुं सरोवर दीठुं. ॥ ७० ॥ तेज वखते राणीये पूछयुं एटले राजाए स्पष्ट कह्युं के, "हे देवी! हमणां लोकमां दुकाल पडवानी वात चाले छे. ॥ ७१ ॥ वळी जोशी लोकोए म्हारी आगल पण सर्व प्रकारे एमज कह्युं छे के, "मेघ वृष्टि करशे नहि, माटे धान्यादिकनो संग्रह करवो." ॥ ७२ ॥ परंतु हे देवी! त्हारा आ स्वप्नथी मेघ वृष्टि करशे अने अमारा कुलने आभूषणरूप पुत्र पण अवतरशे. ॥ ७३ ॥ पछी हर्ष पामेली राणी सुशोभित एवा पोताना स्थाने गइ. वळी तेज अवसरे मेघो पण आकाशमां चडी आव्यो. ॥ ७४ ॥ वीजलीयो झबकारा

तदैव च तया पृष्टः, स्पृष्टमाचष्ट नृपतिः ॥ सांप्रतं विद्यते देवि, लोके दुर्भिक्षसंकथा ॥७१॥
सांवत्सरैर्ममाप्यग्रे, प्रोक्तमस्तीति सर्वथा ॥ वृष्टिं न कर्त्ता पर्जन्यः कार्यो धान्यादिसंग्रहः ७२
स्वप्नेनानेन ते देवि, मेघो वृष्टिं करिष्यति ॥ अस्मदीयकुलोत्तंसः, पुत्रोऽप्यवतरिष्यति॥७३॥
ततो हृष्टा ययौ देवी, स्वस्थानं समलंकृतम् ॥ तदैव जलदैश्चापि, गगनं समलंकृतम् ॥७४॥
झात्कारं विद्युतश्चक्रुर्घना गर्जितमुर्जितम् ॥ तत्र सर्वत्र देशेऽन्नूनमहावृष्टिर्निरंतरा ॥ ७५ ॥
सरसीः सारसैः सारा, सरसा नीरसारसा ॥ वारिदा वारिदानाय, विदुराविर्बभुस्तदा ॥७६॥
हृदा तदा नृपो दध्यावहो स्वप्नस्य सत्यता ॥ भाग्यवत्ता च पुत्रस्यावतीर्णस्य प्रियोदरे ॥७७॥
अथ पूर्णेषु मासेषु, सा राज्ञी सुषवे सुतम् ॥ सुंदरं शुभवेलायां, गुणलक्षणसंयुतम् ॥७८॥
नृपस्तस्योत्सवं कृत्वा, जनैः प्रमुदितैः समम् ॥ मेघनाद इति स्वप्नानुसारादभिधां दधौ॥७९॥

करवा लागी, मेघो अतिशय गर्जना करवा लाग्यो अने त्यां सर्व स्थानके अखंडित महावृष्टि थइ. ॥ ७५ ॥ ते वखते तलाव पक्षीयोथी श्रेष्ठ थयां, जलकमलो सरस थयां अने मेघो जल आपवा माटे जाणवंत थया. ॥७६॥ ते वखते राजा विचार करवा लाग्यो के, "अहो! स्वप्ननुं सत्यपणुं आश्चर्यकारी छे अने प्रियाना उदरने विषे अवतरेला पुत्रनुं भाग्य पण आश्चर्यकारी छे. ॥ ७७ ॥ पछी मास पुरा थया एटले ते जयंती राणीये शुभ अवसरे गुण लक्षणवंत एवा सुंदर पुत्रने जन्म आप्यो. ॥७८॥ राजाए हर्षवंत एवा माणसोनो साथे जन्ममहोत्सव

करीने ते पुत्रनुं स्वप्नाना अनुसारथी 'मेघनाद' एवुं नाम पाड्युं. ॥ ७९ ॥ पछी अनुक्रमे वृद्धि पामतो ते कुमार कलाधरनी पेठे सर्व कला शिख्यो, परंतु कपटरहित थयो. ॥ ८० ॥ पछी उत्तम—युवावस्था पामेला, स्त्रीयोने मनोहर, राज्यभारने धारण करवा समर्थ एवा ते पुत्रने जोइ राजा विचार करवा लाग्यो. ॥ ८१ ॥ पळि आव्या पहेलांज सर्वे पूर्वजोए चारित्र लीधुं हतुं, म्हारे आवो धुरंधर पुत्र छतां आ राज्य करवुं योग्य नथी. ॥ ८२ ॥ ए प्रमाणे विचार करी ते आनंद राजा सवारे पुत्रने राज्य आपीने पोते दीक्षा लइ तपथी कर्म भेदी

क्रमेण वर्द्धमानोऽथ, स कलाधरवत्कलाः॥ सकलाः कलयामास, किंतु कालुष्यवर्जितः॥८०॥
तारं तारुण्यसंप्राप्तं, मानिनीनां मनोहरम् ॥ तं वीक्ष्य नृपतिर्दध्यौ, राज्यभारधुरंधरम्॥८१॥
अदृष्टपलिताः सर्वे, पूर्वजा जगृहुर्व्रतम् ॥ ईदृशे सति पुत्रे मे, राज्यमेतन्न युज्यते ॥ ८२ ॥
इति ध्यात्वा नृपः प्रातस्तस्मै राज्यं प्रदाय सः॥ दीक्षां गृहित्वा तपसा, कर्म जित्वा शिवं ययौ॥
मेघनादमहीपाले, प्रजाः प्रालयति क्षितौ ॥ देशा न मुक्ता मेघेन, काले वृष्टिविधायिना॥८४॥
कराले ग्रीष्मकालेऽसौ, सिंहनामनरेश्वरम् ॥ देशक्लेशकरं श्रुत्वा, चचाल सह सेनया ॥८५॥
महाटव्यां गते सैन्ये, जलं प्राप न कश्चन ॥ नदी न निर्झरा नात्र, न कूपो न सरोवरम् ॥
शुष्यकंठास्तृषाक्रांताः, श्रांता भ्रांता वनेऽखिले ॥ रत्नत्वं कथयामासुर्जलस्यैवं जनास्तदा ॥

नांखी मोक्ष पाम्यो. ॥ ८३ ॥ पृथ्वी उपर मेघनाद राजा प्रजानुं पालन करतो हतो ते वखते अवसरे वृष्टि करनारा मेघ कोइ देशोने वृष्टि कर्या विना त्यजी देता नहि. ॥ ८४ ॥ ए मेघनाद भयंकर उनालानी ऋतुमां सिंह नामना राजाने देशमां उपद्रव करनारो सांभली सेनासहित चाली निकल्यो. ॥ ८५ ॥ अनुक्रमे सैन्य म्होटा अरण्यमां पहोंच्युं, पण त्यां क्यांई जल मल्युं नहि. ए महा अरण्यमां नदी, झरणा, कूवा के सरोवर कांई नहोतुं. ॥ ८६ ॥ सुकाई गयेला कंठवाला, तरसथी आकुल व्याकुल थयेला, सघला वनमां भटकवाथी थाकी

गयेला माणसो ते वखते जलनेज रत्नपणुं कहेवा लाग्या. कह्युं छे के. ॥८७॥ पृथ्वीमां जल, अन्न अने सद्वचन ए त्रण रत्न छे, परंतु मूढ पुरुषोए पाषाणना ककडाने रत्न एवुं नाम आप्युं छे. ॥ ८८ ॥ ते वखते मेघनाद विचार करवा लाग्यो के, "हवणां हुं विद्यमान छतां पण मेघ वरसाद न वरसावे तो पछी म्हारु मेघनाद एवुं नाम निरर्थक शामाटे रहेवुं जोईये ?"॥ ८९ ॥ राजा आम विचार करतो हतो, एवामां सेनानी उपर गाढ एवा मेघे वृष्टि करी; तेथी लोको हर्षथी ते राजानेज वखाणवा लाग्या. ॥९०॥ पछी ए मेघनाद राजाए शत्रुने जीती

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि, जलमन्नं सुभाषितम् ॥ मूढैः पाषाणखंडेषु, रत्नसंज्ञाभिधीयते॥८८॥
मेघनादस्तदा दध्यौ, मयि सत्यपि संप्रति ॥ मेघोऽपि न जलं दद्यात्, कथं नाम निरर्थकम् ॥
इति चिंतयति क्ष्मापे, सैन्योपरि घनो घनः ॥ वृष्टिं चक्रे मुदा लोको, नृपमेव शशंस तम्॥९०॥
रिपुं जित्वा सुखनवं, गत्वासौ नगरं निजम् ॥ प्रपच्छ ज्ञानिनं साधुचंद्रं तत्र समागतम्॥९१॥
अटव्यां मम सैन्यस्योपरिष्टादेव वारिदः॥ वृष्टिं चकार को हेतुरत्र चित्रमिदं महत्॥९२॥
मुनिः प्रोचे भवान् पूर्वभवेऽत्र हस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, दत्तनामा सुतोऽजनि ॥
विहिता तेन सामग्री, जिनस्य स्नात्रहेतवे ॥ कालेंबुधौ स मृत्वाभूस्त्वमानंदनृपांगजः॥९४॥
अंतरेऽत्र नृपोऽवादीत्कुत्र तद्धस्तिनापुरम् ॥ यतः पयोनिधौ गत्वा, मृत्वा चाहमिहाभवम् ॥

अने सुखथी पोताना नगर प्रत्ये जईने त्यां आवेला ज्ञानि मुनिचंद्र गुरुने पूछयुं के. ॥९१॥ "अरण्यमां म्हारा सैन्यनी उपर ज मेघे वृष्टि करी, तेनुं कारण शुं ? ए मने म्होटुं आश्चर्य छे. ॥ ९२ ॥ मुनिये कह्युं. "तुं पूर्व भवने विषे आ भरतक्षेत्रने विषे हस्तिनापुरमां धनदत्त शेठनो दत्त नामनो पुत्र थयो हतो. ॥ ९३ ॥ ते दत्ते श्री जिनराजना स्नात्रने माटे सामग्री करी हती. पछी ते दत्त अवसरे समुद्रमां बूडी मरीने तुं पोते आनंद राजानो पुत्र थयो छे ॥ ९४ ॥ आ वखते वचे राजा बोली उठयो के, "ते हस्तिनापुर क्यां छे ? के ज्यांथी हुं समुद्रमां जई

मृत्यु पामीने आहिं उत्पन्न थयो छुं." ॥९५॥ मुनिये कह्युं "अहिं एक नामथी बहु नगरीयो छे,माटे ते हस्तिनापुर जूदुं अने कुरुदेशमां पण जूदुं." ॥९६॥ राजाए "आपे प्रस्तुत कह्युं." एम कह्युं एटले मुनियं कह्युं के," हे भूपाल ! विश्वपति एवा जिनेश्वरनी पूजानुं फल सांभल. ॥ ९७ ॥ पूजाना प्रभावथी राज्य तो स्वाभाविक पण आवी मले छे, पण स्नात्र पूजाना विशेषपणाथी मेघ त्हारा वश्य थयो. ॥ ९८ ॥ चारे तरफ दुकालनी वात चालती हती एवामां त्हारो जन्म थयो एटले मेघे वृष्टि करी, तेथी तुं मेघनाद एवा नामथी प्रसिद्ध थयो छे. ॥९९॥

मुनिर्जगौ बहुन्यत्र, नगराण्येकनामतः ॥ हस्तिनापुरमन्यत्तदन्यच्च कुरुमंडले ॥ ए६ ॥
उक्तं प्रस्तुतमित्युक्ते, नृपेण मुनिपुंगवः ॥ जगौ फलं जगन्नाथपूजायाः शृणु नूपते ॥९७॥
पूजाप्रन्नावतो राज्यं, स्वन्नावादपि जायते ॥ स्नात्रपूजाविशेषेण जलदस्ते वशंवदः ॥एए॥
तवावतारे दुर्निक्षवार्त्तायामपि सर्वतः ॥ वृष्टिं चक्रे घनस्तस्मान्मेघनादाख्यया न्नवान्॥एए॥
त्वयि पालयति क्षोणीं, दुर्निक्षं न न्नवेत्क्वचित् ॥ अटव्यां तु तदा वृष्टिं वितेने वनदेवतैः॥
एकापि पूजा सफला, बह्वीनां किं निगद्यते ॥ विंशतिस्थानकैरर्हन्नेकेनापि च जायते ॥१०१॥
सर्वत्र शस्यते न्नावः, पुण्यकर्मणि नूपते ॥ न्नावेनैव घृतेनेव न्नोज्यं तत्सफलं न्नवेत्॥१०२॥
मेघनाद इति श्रुत्वा, स्मृत्वा पूर्वन्नवं निजम् ॥ मुनिं नत्वा पुनः प्रोचे, विशेषाद्धर्ममादिश॥

हे राजन् ! तुं पृथ्वीनुं पालन करीश त्यां सुधी क्यारे पण दुर्भिक्ष थशे नहि. वली तें वखते अरण्यमां वनदेवताए वृष्टि करी हती. ॥१००॥ एक एवीय पण जिनपूजा फलवाली छे, तो पछी बहु पूजानी तो वातज शी करवी. वली एक वखते पण विशस्थानकथी तीर्थंकर थायछे. ॥ १०१ ॥ हे भूपाल ! सर्व स्थानके पुण्य कार्यमां भाव वखणाय छे; वली जेम घीथी भोजन सफल थाय छे तेम भावथीज ते पुण्यकार्य सफल थाय छे." ॥ १०२ ॥ मेघनाद ए प्रमाणे मुनिनां वचन सांभली तेमज पोताना पूर्व भवने संभारी अने मुनिने नमस्कार करीने फरी

बोल्यो के," मने विशेष धर्म संभलावो." ॥ १०३ ॥ पछी मुनिये सम्यक्त्व मूल बार एवां य पण व्रत कह्यां अने ते राजाए हर्षथी ग्रहण कर्यां. ॥ १०४ ॥ पछी मुनिने नमस्कार करी घेरे जई दीर्घकाल सुधी पृथ्वीनुं पालन करी अने छेवट पद्म पुत्रने राज्य आपीने ए मेघनाद राजाए चारित्र लीधुं. ॥ १०५ ॥ (श्री नरवर्मा केवली गुणवर्माने कहे छे के,) हे राजन्! संयमथी सौधर्म देवलोकने पामी अने त्यां सुख भोगवीने पछी चवी गयेलो ते मेघनाद त्हारो पहेलो प्रथम राजा नामनो पुत्र थयो छे. ॥ १०६ ॥

ततः सम्यक्त्वमूलानि, व्रतानि द्वादशापि हि ॥ मुनिरारोपयामास, जग्राह च मुदा नृपः ॥
मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, पालयित्वा चिरं भुवम् ॥ पद्मपुत्राय राज्यं च, दत्वासौ संयमं ललौ ॥
संयमात्प्राप्य सौधर्मं, सुखं भुक्त्वा ततश्च्युतः ॥ आद्यःप्रथम राजाख्यस्तवायं नंदनोऽभवत् ॥

॥ इति स्नात्र पूजायां दत्तकथा. ॥

कृतं विलेपनं येन, गतिस्तस्याथ कथ्यते ॥ अत्रास्ति भरतक्षेत्रे, पुरी चंपा गरीयसी ॥१०७॥
तत्र श्रीनंदनो राजा, सोमश्रीस्तस्य च प्रिया ॥ सोमःश्रेष्ठी च तस्यासीद्धर्मादत्रासितातिधीः
श्रीमतीकुक्षिसंभूतश्चंद्रस्तस्य सुतोऽभवत् ॥ निजान्वयनभोदेशे, नवीन इव चंद्रमाः ॥१०९॥
साहित्ये लक्षणे तर्के, षड्भाषास्वपि कौशलम् ॥ चंद्रो बभूव निस्तंद्रमुपाध्याय प्रसादतः ॥
अहं स्वकीयद्रव्येणोपार्जितेन करग्रहम् ॥ कर्तास्मीति हृदि ध्यात्वा, सार्थः संज्ञयतिस्म सः ॥

हवे जेणे प्रभुने विलेपन कर्युं छे तेनी गति कहुं छुं. आ भरत क्षेत्रमां गरीष्ट एवी चंपा नामनी नगरी छे. ॥१०७॥ त्यां श्री नंदन नामनो राजा हतो, तेने सोमश्री नामनी स्त्री हती अने तेने धर्मने विषे निश्चल बुद्धिवालो सोम नामनो शेठ हतो. ॥१०८॥ ते सोम शेठने श्रीमती स्त्रीना उदरथी उत्पन्न थयेलो अने पोताना वंश रूप आकाशना मध्यभागमां जाणे नवीन चंद्रमा होयनी? एवो चंद्र नामनो पुत्र थयो. ॥१०९॥ चंद्र अनुक्रमे गुरुना प्रसादथी साहित्य, लक्षण, तर्क अने छ भाषामां पण कुशल तेमज आलस्य रहित थयो. ॥११०॥ पछी "हुं म्हारा पोताना मेलवेला धनथी विवाह

करीश.” एम हृदयमां विचार करीने ते चंद्रे सार्थ सज्ज कर्यो. ॥ १११ ॥ उत्तम बुद्धिवालो ते चंद्र पितानी रजा लइ चंद्रावती नगरी प्रत्ये जतो छतो अखंडित प्रयाणथी ते नगरी प्रत्ये पहोच्यो. ॥ ११२ ॥ त्यां वेपारमां कुशल अने जिनधर्मने विषे तत्पर एवा ते चंद्रे वासणनी वखार भाडे लइ वेपार चलाव्यो. ॥ ११३ ॥ कोइ वखते उनालानी रुतुमां कोइ कारणने लीधे ए चंद्र उद्यानमां गयो हतो, एवामां प्रगट भयंकर वायु वावा लाग्यो ॥ ११४ ॥ चारे तरफ प्रसरता वायुथी वंटोलीयो थयो एटले ते चंद्र एक झाडनी नीचे उभो रह्यो; एवामां संध्या

जनकस्यानुमत्या सं, पुरीं चंद्रावतीं प्रति ॥ गच्छन्नविछिन्नगमनस्तां जगामाभिरामधीः॥१११॥
गृहीत्वा भांडशालां सं, व्यवसायविचक्षणः ॥ अकरोद्व्यवसायं चं जिनधर्मपरायणः॥११३॥
कदाचिद्ग्रीष्मकालेऽस्य, वने केनापि हेतुना ॥ गतस्य प्रगटा वातावली चं विकटाभवत् ॥
धूलीरमणमेवासीत्तया प्रसृतयान्वितः॥ तरोर्मूले स्थितस्यास्य संध्यायाः समयोऽभवत् ॥
तरोरुपरि संस्थायी, भूतो भूतं परं जगौ ॥ अस्माकमागतं नूनं, महदेकं कुतूहलम् ॥११६॥
चंद्रावत्याधिनाथस्य, चंद्रशेखरभूपतेः ॥ तृतीयदिवसे मृत्यु र्घातकस्य प्रवेशतः ॥११७॥
मृते तस्मिन्नमात्याद्या, एतस्यांतःपुराणि च ॥ वन्हिना मृत्युमाप्स्यंति, महदेतत्कुतूहलम् ॥
श्रुत्वेति सहसोत्थाय, चंद्रो नगरमागतः॥ आगत्य भांडशालायां, चिंतयामास चेतसि ॥
येन केनाप्युपायेन, रक्षा स्याद्यादि भूपतेः ॥तथाऽन्यमिति ध्यात्वा,व्यक्रोणात्सर्ववस्तु सः॥

समय थइ गयो. ॥ ११५ ॥ ते झाडनी उपर रहेला एक भूते बीजा भूतने कह्युं के, “निश्चे अमारे एक म्होटुं कौतुक आव्युं छे. ॥ ११६ ॥ आ चंद्रावती नगरीना चंद्रशेखर राजानुं त्रीजे दिवसे घातकना प्रवेशथी मृत्यु थवानुं छे. ॥ ११७ ॥ ते राजा मृत्यु पाम्या पछी तेना प्रधान विगेरे अने अंतःपुर ए सर्वे अग्निमां प्रवेश करी मृत्यु पामशे. ए म्होटुं कौतुक छे.” ॥ ११८ ॥ भूतनां एवां वचन सांभली चंद्र तुरत उठीने नगरमां आव्यो अने वासणनी वखारे आवीने मनमां विचार करवा लाग्यो. ॥ ११९ ॥ “जो जे ते उपायथी पण राजानी रक्षा थाय

तो सारुं." आम विचार करी तेणे सर्व वस्तु वेची नांखी. ॥ १२० ॥ पछी ते राज्यने योग्य एवा पांच रत्न लई सवारे प्रतीहारनी रजाथी राजानी सभामां आव्यो. ॥ १२१ ॥ राजाए ते रत्नो जोई तेनुं वहु मान्य करयुं अने पूछयुं के, तुं कोण छे ? अने क्यांथी आव्यो छे ? " पछी चंद्रे राजाने कह्युं. ॥ १२२ ॥ हुं चंपा नगरीथी आव्यो छुं, अने अहिं वेपार करुं छुं. वली म्हारे कांइ महाराजानुं हित कहेवु छे, पण अवसर नथी. " ॥१२३॥ राजाए कह्युं. " त्हारे सांजना वखते आववुं. " एम कहीने रजा आपवाथी ते पोताने ईच्छित स्थानके भोजन

रत्नपंचकमादाय, राज्ययोग्यमसौ प्रगे ॥ प्राप्तःसन्ना नरेंद्रस्य, प्रतीहारनिवेदितः ॥ १२१ ॥
राज्ञासौ तेषु रत्नेषु दृष्टेषु बहुमानितः ॥ कस्त्वं कुतः समतश्चेत्युचे स प्राह नृपतिम् १२२
अहं चंपात आयात इहास्मि व्यवसायकृत्॥हितं च स्वामिनः किंचिद्वाच्यं नावसरः पुनः॥
राज्ञोचे पश्चिमे यामे,त्वयागंतव्यमित्यसौ॥विसृष्टः स्वेप्सिते स्थाने,भुक्त्वा प्राप्तो नृपांतिकम्॥
प्रोक्तायां नृपवार्त्तायां, जगौ तं प्रति नृपतिः॥ शयनं न करिष्यामो, धर्मण्यपि गृहाद्बहिः॥
तं विसृज्य स्वरक्षार्थं नृपस्तस्थौ सचेतनः॥ तृतीयदिवसे रात्रौ, महान् कोलाहलोऽजनि ॥
अमुं क्षुरिकया हत्वा,भृत्यं यात्येष धावत॥सुभटा धाविता यावत्तावत्क्वापि ययौ च सः ॥
प्रातः प्रीतिभराद्भूपश्चंद्रमाकार्य संसदि ॥ जगौ मे जीवितं दत्तं, जगदानंददायकम् ॥१२७॥

करी फरी सांजना वखते राजा पासे गयो. ॥ १२४ ॥ त्यां तेणे राजानी वात कही एटले राजाए तेने कह्युं के, " धर्मकार्यने विषे पण हुं घरथी व्हार शयन करीश नहिं. " ॥ १२५ ॥ एम कही राजा तेने रजा आपी पोताना रक्षणने माटे सावधान रह्यो. एवामां त्रीजे दिवसे रात्रीये म्होटो कोलाहल थयो. ॥ १२६ ॥ पछी ते राजाये राखेला सेवकने मारीने जतो छतो दोडवा लाग्यो. पछी जेटलामां राज सुभटो दोडया तेटलामां ते मारनार क्यांई पण जतो रह्यो. पछी राजाए सवारमां प्रीतिना उत्कर्षथी चंद्रने सभामां बोलावीने कह्युं के, " तें मने जगत्ने

आनंद आपनारुं जीवितदान आप्युं छे." ॥ १२८ ॥ पछी राजाए प्रधानोनी साथे विचार करीने हर्षथी पोताना चंद्रावली पुत्री सहित अर्धुं राज्य चंद्रने आप्युं. ॥ १२९ ॥ पछी राजमंदिरनी समीपे तेना मनोहर महेलमां रहेला ते चंद्रना पितानो कोई वखते चंपानगरीथी पत्र आव्यो, ते पत्र चंद्रे वांच्यो. तेमां एम लख्युं हतुं के, ॥ १३० ॥ आ पत्र वांचीने एक वखते त्हारे पाणी पीवाने पण न रोकातां तुरत अहिं आववुं." पछी पितानी पासे जवामां उत्साहवंत एवा चंद्रे ते वात चंद्रशेखर राजाने कही. ॥ १३१ ॥ पछी राजानी आज्ञाथी ते सांत्र चंद्रावलीने मूकीने चाली निकल्यो अने मार्गने विषे जता एवा तेणे कोई एक नदीने कांठे पडाव करीने दीवसने निर्गमन कर्यो. ॥ १३२ ॥ पछी ते चंद्र संध्या वखते नदीथी केटलेक दूर कायचिंता माटे गयो, त्यां तेणे वृक्षनी नीचे रुदन करती एवी कोई स्त्री दीठी. ॥ १३३ ॥ पछी "तुं कोण रुवे छे?" एम ते चंद्रे पूछ्युं एटले ते स्त्रीये कह्युं के, "सांभल. हुं नदी छुं. आ नदीमां आर्धरात्रे महापुर आवशे. ॥ १३४ ॥ तेमां आ सर्वे लोको नाश पामशे. तेज कारणे हुं रुदन करुं छुं." ते स्त्रीनां आवां वचन सांभली परिवार सहित चंद्र त्यांथी तुरत चाली निकल्यो. ॥ १३५ ॥ पछी जता एवा मुसाफर लोकोने पूछवा उपरथी तेओए नदीमां आवेला पुरनी

आलोच्य मंत्रिभिः सार्द्धं, राज्यार्द्धं मुदितो ददौ ॥ चंद्राय सुतया चंद्रावल्या साकं नरेश्वरः॥
राजसौधांतिके रम्ये, मंदिरे तस्य तस्थुषः॥ आययौ तत्पितुर्लेखश्चंपातः सोप्यवाचयत् ॥
अपीत्वा नीरमप्याशु, त्वयागंतव्यमेकदा॥ असौ तत् ज्ञापयामास, भूभुजे गमनोत्सुकः ॥
मुक्त्वा चंद्रावलीं तत्र, नृपेणानुमतोऽचलत् ॥गच्छन् पथि नदीतीरे,स्थित्वासौ दिनमत्यगात्॥
संध्यायां सरितो दूरं, गतः स तनुचिंतया ॥ ददर्श रुदतीं कांचिदंगनां शाखिनस्तले ॥१३३॥
का त्वं रोदिषि तेनोक्ते, सा जगौ शृणवहं नदी ॥ अर्द्धरात्रे महापुरो, नद्यामत्र समेस्यति ॥
यास्यति प्रलयं सर्वो, लोकस्ते नैव रोदिमि ॥ श्रुत्वेति सत्वरं चंद्रश्चचाल सपरिच्छदः १३५
पृष्टेर्यातै र्जनैःप्रोक्तं श्रुत्वा पुरसमागमम् ॥ चंद्रो दध्यावहो कीदृगुपकारः कृतस्तया ॥१३६॥

वात सांभली चंद्र विचार करवा लाग्यो के, " अहो! ते स्त्रीये आपणाउपर केवो उपकारकरयो!!! ॥ १३६॥ पछी ते चंद्र कोई रस्तामां विषम एवा वनमां भोजन करवा माटे रोकायो, ते वखते तेना भुख्या एवा सर्वे सुभटो भोजन करवा बेठा. ॥ १३७ ॥ ते वखते त्यां पर्वतना भिलोनी धाड मलिन एवा मेघनी मालानी पेठे बाणोनो वर्षाद वरसावती आवी पहोची. ॥ १३८ ॥ ते वखते सुभटो व्याकुल थवा लाग्या अने चंद्र पण विचारमां पडयो; एवामां कोई पण घोडा उपर बेठेलो अने महातेजवंत एवो सुभट त्यांथी निकल्यो. ॥ १३९ ॥ ते सुभटे भालाथी त्रासे पमाडेला सर्वे भिलो पर्वत तरफ नासी गया. परंतु पाछा आवता ते सुभटने कोईये क्यांई

विषमे सोऽथ कांतारे, भोजनाय स्थितोऽतरा ॥ भोक्तुं निविष्टाः सर्वेऽपि भटास्तस्य क्षुधातुराः ॥
तदैव गिरिभिल्लानां, धाटी तत्र समागता ॥ मलिना मेघमालेव, शरासारं वितन्वती ॥१३८॥
भटेषु व्याकुलेषूच्चैश्चंद्रे चिंतातुरे सति ॥ निर्गतः सुभटः कोऽपि, हयारुढो महाद्युतिः ॥
भल्लेन त्रासितास्तेन, सर्वे भिल्ला गिरिं ययुः॥ व्यावर्त्तमानो नो दृष्टः, सुभटः कोपि केनचित् ॥
चंद्रश्चित्रमिदं चित्ते, दधानः सपरिच्छदः ॥ आजगाम पुरीं चंपां, पितुश्चक्रे परां मुदम् ॥१४१॥
भोजनादनु तातेन, पृष्टं पुत्र तवाध्वनि ॥ कष्टद्वयं समायातं, नद्यां कांतार एव च ॥१४२॥
पुत्रोऽवादीत् कथं तात, भवता ज्ञायते ह्यदः॥ कथं को वा समायातः, पूर्वमेव ममागमात् ॥
पिता प्रोचे न कोऽप्यागाज्जानामि स्वयमेव हि ॥ पुत्रेण कथमित्युक्ते, समये कथयिष्यते ॥

पण दीठो नहीं. ॥ १३० ॥ चंद्र परिवार सहित चित्तमां आ आश्चर्य धरतो छतो चंपानगरी प्रत्ये आव्यो अने पिताने बहु हर्षित करया. ॥ १४१ ॥ भोजन करी रह्या पछी पिताए पुछयुं " हे पुत्र! तने मार्गने विषे नदीमां अने अरण्यमां बे कष्ट प्राप्त थयां हतां ? " ॥१४२॥ पुत्रे कह्युं. " हे तात! आप निश्चे आ वात शी रीते जाणी? वा म्हारा आव्या पहेलां शुं कोइ आव्यो छे ? ॥ १४३ ॥ पिताए कह्युं. " कोई पण त्हारा पहेलां आव्युं नथी. निश्चे हुं म्हारी पोतानी मेले जाणुं छुं. पुत्रे " तमे शी रीते जाणो छो ? " एम कह्युं एटले पिताए कह्युं के, ते

हुं अवसरे कहीश. ” ॥ १४४ ॥ एम कहीने शेठे तुरत पुत्रनी पासे सर्व लखावी लीधुं, अने रात्रीये वार्ता करतां तेणे पुत्रने पोतानी पासे सूवार्यो. ॥ १४५ ॥ अर्धी रात्रीये शेठे पुत्रने कह्युं. “ हे वत्स ! तुं जागे छे के नहिं ?” पछी जागता एवा पुत्रे पोताना पिताने उंचे रहेला दीठा. ॥ १४६ ॥ वली एक पृथ्वी उपर सूतेलाने जोई पुत्रे पिताने कह्युं. “ हे तात ! हुं तमारां बे रूप देखुं छुं ते शुं छे ? ॥ १४७ ॥ शेठे कह्युं. “ हे पुत्र ! तने ते वात कहुं छुं. “ तुं चंद्रावती गयो त्यार पछी म्हारुं शरीर कांई पीडायुक्त थयुं. ॥ १४८ ॥ पछी हुं स्वभावथी ज म्हारी

इत्युक्त्वा श्रेष्ठिना शीघ्रं, लेख्यं पुत्रेण कारितम् ॥ अदूरे स्वापितश्चायं, रात्रौ वार्त्ता प्रकुर्वता ॥
अर्द्धरात्रे जगौ श्रेष्ठी, वत्स जागर्षि किं न वा ॥ सोऽथ जागरितोऽद्राक्षी दूरस्थं पितरं निजम् ॥
भूमौ शयानमेकं च, दृष्ट्वा सो पितरं जगौ ॥ किमिदं दृश्यते तात, तव रूपद्वयं मया१४७
श्रेष्ठी जगाद हेवत्स, स्वरूपं कथ्यते तव ॥ त्वयि चंद्रावतीं यातेऽभून्मे किं चिदपाटवम् ॥
स्वभावेनैव सम्यक्त्वाद्युच्चारं स्वयमेव हि ॥ कृत्वा सुप्तःप्रमीलायामेव मृत्वा सुरोऽभवम्॥
अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा स्वरूपं सर्वमात्मनः॥ गृहसूत्राय कायःस्व स्तत्क्षणादाश्रितो मया ॥
प्रेष्य तत्र ततो लेखं, शीघ्रमाकारितो भवान् ॥ नार्या भटस्य रूपं च, कृत्वा कष्टं निवारितम्॥
कारितं लेख्यकं सर्वं, त्वं सदैव सुखी भवेः॥ स्वर्गं यास्याम्यथ स्थातुं, मर्त्यलोके न शक्यते॥
इति प्रोच्य गते तस्मिन्, विद्युज्झात्कारकारिणी ॥ शबमेव पुरो दृष्ट्वा, चंद्रः पुत्कारमातनोत् ॥

पोतानी मेले सम्यक्त्वादिकनो उच्चार करीने सूतो अने रात्रीने विषे मृत्यु पामीने देवता थयो. ॥ १४९ ॥ पछी अवधिज्ञानथी पोतानुं सर्व वृत्तांत जाणीने में गृहसूत्रने माटे तुरत पोतानी पूर्व कायानो आश्रय कर्यो. ॥ १५० ॥ पछी त्यां पत्र मोकलीने तने तुरत तेडाव्यो. वली स्त्रीनुं अने सुभटनुं स्वरूप करीने त्हारुं कष्ट निवार्युं. ॥ १५१ ॥ छेवट सर्व लेख पण कराव्यो. तुं निरंतर सुखी था अने हवे हुं स्वर्ग प्रत्ये जाउं छुं. कारण के, देवथी मृत्युलोकमां रहि शकातुं नथी.” ॥ १५२ ॥ एम कहीने विजलीना पेठे झात्कार करतो एवो ते देव चा-

त्यो गयो एटले चंद्रे पोतानी पासे फक्त शबने जोइने पोकार करयो. ॥ १५३ ॥ सवारे स्वजनो भेगा थया एटले ते पितानुं प्रेत कार्य करी अनुक्रमे शोक रहित थयेलो चंद्र चंद्रावती नगरी प्रत्ये गयो. ॥१५४॥ त्यां ते बगीचादिकने विषे निरंतर चंद्रावतीनी साथे क्रीडा करतो छतो लीलाथी देदीप्यमान बहु दिवसोने निर्गमन करचा. ॥ १५५ ॥ कोई वखते चंद्रावली कोइपण रोगथी पीडायुक्त थइ; तेथी तेना शरीरे दुर्गंध थवा लागी अने तेथी तेना पिता अने पति बहु दुःख पामवा लाग्या. ॥१५६॥ पछी पिता अने पतिये बहु मंत्र तंत्र अने औ-

मिलिते स्वजने प्रातः, प्रेतकार्याणि तस्य सः॥ कृत्वा क्रमेण निःशोकः, पुरीं चंद्रावतीमगात् ॥
चंद्रावल्या समं कोडन्नांक्रीडादिषु सोऽन्वहम् ॥ वासरान् गमयामास, लीलातिशयन्नासुरान् ॥
विकारेणान्यदा चंद्रावली केनापि बाधिता ॥ जाता दुर्गंधता देहे, पिता भर्त्ता च दुःखितौ ॥
कारयामासतुर्मंत्रतंत्रौषधपरंपराम् ॥ दिनमेकं गुणे दृष्टे, जातो दोषस्तथैव सः ॥१५७॥
चक्रे विलेपनं यैः प्राग्वसुदत्तान्निधः प्रन्नोः॥ सोऽवातरत्तदा तस्याः, कुक्षौ हंस इवांबुजे॥१५८
तस्मिन्नुत्पन्नमात्रेऽस्या, गता दुर्गंधता क्षणात् ॥ मध्यस्थचंदनेनेव, प्रत्युतान्नूत्सुगंधता ॥१५९॥
ताते कांते च हृष्टे सा समये सुषुवे सुतम् ॥ चंद्रेण स्वसुरेणापि, कृतास्तस्य महोत्सवाः ॥
अनेन चंदनेनेव, कृता मातुः सुगंधता ॥ अतोऽस्य चंदनसार, इति नाम विनिर्मितम् ॥

षध कराव्यां, परंतु एक दिवस गुण देखाया पछी फरी तेज रोग प्रगट थाय. ॥ १५७ ॥ (श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहेछे के,) हे राजन्! पूर्वे वसुदत्ते जिनराजने विलेपन करचुं हतुं, तेज ते वखते कमलने विषे हंसनी पेठे ते चंद्रावलीना उदरने विषे अवतरचो. ॥ १५८ ॥ ते पुत्र उदरमां आव्यो त्यारथीज ए चंद्रावलीनी दुर्गंध तुरत जती रही अने वनमां मध्यभागमां रहेला चंदनवृक्षथी जेम वन सुगंधीवालुं थाय तेम उलटी ते सुगंधी शरीरवाली थइ.॥१५९॥ पछी पिता अने चंद्र हर्ष पाम्ये छते ते चंद्रावलीये अवसरे पुत्रने जन्म आप्यो, जेथी चंद्रे अने सासरा एवा चंद्रशेखरे ते पुत्रना जन्म महोत्सव करचा.॥१६०॥आ पुत्रे चंदनवृक्षनी पेठे माताने सुगंधवाली करी

छे, ए कारण माटे आ पुत्रनुं 'चंदनसार' एवुं नाम पाड्युं.॥१६१॥ पछी चंद्रशेखर अने चंद्रे अनुक्रमे वृद्धि पामेला तथा कलामां प्रविण एवा ते चंदनसारने युवावस्थामां कमला नामनी राजपुत्री साथे परणाव्यो.॥१६२॥कोइ वखते दैवयोगथी चंद्रशेखर राजाने रात्रीदिवस दुःख आपनारो दाहज्वर उत्पन्न थयो. ॥१६३॥ ते वखते जोशी लोको राजाने सूर्यादि गृहोए करेली पीडा, वैद्यो रोगथी थयेली पीडा अने मंत्रशास्त्री लोको भूतथी थयेली पीडा कहेवा लाग्या. ॥१६४॥पाणी, वेलुनुं घर, चंदन अने चंद्रमा ए सर्वे पण ते राजानी पीडा शमाववाने समर्थ थया नहि.॥१६५॥ ए

वर्द्धमानः क्रमात्ताभ्यां, कलाकौशलबंधुरः ॥ तारुण्ये कमलाराजपुत्र्याऽसौ परिणायितः॥१६२॥
अन्येद्युर्दैवयोगेन, चंद्रशेखरभूपतेः ॥ दाहज्वरः समुत्पेदे, दिवारात्रौ हि दुःखदः ॥ १६३ ॥
संवत्सरा ग्रहकृतां, वैद्याश्च व्याधिसंभवाम् ॥ मांत्रिका भूतसंभूतां पीडामाहुर्महीपतेः॥१६४॥
सलिलं वालुकासद्म, चंदनं चापि चंद्रमाः॥तापं शमयितुं शक्ता, नाभूवंस्तस्य भूपतेः॥१६५॥
नीतायामपि षण्मास्यां, स्वप्नं लेभे नराधिपः॥ वेत्रोति कुलदेव्याह, दौहित्रश्चंदनोऽस्ति ते
तस्य हस्तेन संघृष्य, चंदनेन विलेपनम् ॥ कार्यं सर्वांगमेतेन, तापः शांति मुपैष्यति॥१६७॥
स्वप्नं लब्ध्वा प्रबुद्धोऽथ, प्रातर्नृपः प्रकाश्य तम्॥ दौहित्रं निजमाकार्य, विलेपनमकारयत्॥१६८॥
शांततापे सति क्ष्मापे, प्रावर्त्तंत महोत्सवाः॥ आशीर्वचांसि ददिरे चंदनाय जना मुदा १६९
चतुर्ज्ञानधरोऽत्रागान्मुनिचंद्रमुनिस्तदा ॥ तं नंतुं च ययौ राजा चंद्रश्चंदनसंयुतः ॥१७०॥

प्रमाणे छ मास निवृत्त कर्या, एवामां राजाए स्वप्न जोयुं तेमां द्वारपाल रूप कुलदेवीये एम कह्युं के, "त्हारे चंदनसार नामनो दौहित्र (पुत्रीनो पुत्र) छे.॥ १६६ ॥ तेना हाथथी चंदन घसावीने सर्व अंगे चोपडवुं; तेथी ताप शांति पामशे. ॥ १६७ ॥ आवा स्वप्नने पामीने पछी सवारे जागी उठेला राजाए ते स्वप्ननी वात कहीने पोतानी पुत्रीना पुत्रने बोलावीने पोताने शरीरे विलेपन कराव्युं. ॥ १६८ ॥ राजा दाहज्वरथी शांत थयो एटले महोत्सवो थवा लाग्या अने माणसो हर्षथी चंदनसारने आशीर्वाद आपवा लाग्या. ॥ १६९ ॥ ते वखते

चार ज्ञानना धारणहार मुनि चंद्रसूरि चंद्रावती नगरी प्रत्ये आव्या अने चंदनसार सहित चंद्रशेखर राजा तेमने वंदना करवा गयो. ॥ १७० ॥ त्यां राजाए धर्मोपदेश सांभलीने मुनिने पूछ्युं के, "चंदनवृक्षनी पेठे आ चंदनसारनो अधिक महिमा शाथी थयो? ॥ १७१ ॥ मुनिये चंदननो पूर्वभव कह्यो के, "हस्तिनापुर नगरमां धनदत्त शेठने वसुदत्त नामनो पुत्र थयो हतो. ॥ १७२ ॥ पूजा करचे छते ते चंदनसारे जिनेश्वरने चंदननुं विलेपन करयुं हतुं, तेथी हे चंदननुं सौभाग्य आश्चर्यकारी छे. ॥ १७३ ॥ चंदनसार पण पोतानो पूर्वभव सांभलीने जाति

धर्मोपदेशमाकर्ण्य, मुनिं प्रोचे महीपतिः॥ महिमा चंदनस्यैवं, चंदनस्य कुतोऽधिकः १७१
मुनिःपूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, वसुदत्तः सुतोऽजनि ॥१७२॥
पूजायां क्रियमाणायां, चंदनस्य विलेपनम् ॥ कृतं जिनस्य तेनास्य, तेन सौभाग्यमद्भुतम्॥
चंदनोऽपि भवं पूर्वं, श्रुत्वा जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥
चंद्रशेखरचंद्रौ तौ, मुनिं नत्वा पुरं गतौ ॥ राज्यं चंदनसाराय, दत्वा प्राव्रजतां मुदा ॥१७५॥
राजा चंदनसारोऽपि, प्राज्यं राज्यमपालयत् ॥ प्राप्तप्रौढप्रतापोऽपि, प्रजातापहरः परः १७६
समये सोमपुत्राय, राज्यं दत्वा नरेश्वरः ॥ प्रपाल्य संयमं प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥
चिरं सौख्यानि भुक्त्वासौ, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ द्वितीयः सिंह नामाभूत्तनयस्तव भूपतः॥

स्मरण ज्ञान पाम्यो, तथा तेणे मुनिनी पासे विशेष अरिहंत धर्म आदर्यो. ॥ १७४ ॥ पछी चंद्रशेखर अने चंदनसार बन्ने जणा मुनिने नमस्कार करी नगरमां गया, त्यां चंद्रशेखरे चंदनसारने राज्य आपी हर्षथी दीक्षा लाधी. ॥ १७५ ॥ महा प्रतापवालो छतां पण प्रजाना तापने दूर करनारा राजा चंदनसारे पण विस्तारवंत एवा राज्यनुं पालन करयुं. ॥ १७६ ॥ पछी चंदनसार राजा अवसरे सोमपुत्रने राज्य आपी पोते चारित्रने पाली अंते सौधर्म देवलोकने विषे देवता थयो. ॥ १७७ ॥ हे राजन्! त्यां ते दीर्घकाल सुधी सुख भोगवी अने पछी चवीने त्हारो सिंह नामनो बीजो पुत्र थयो छे. ॥ १७८ ॥

॥ इति विलेपन पूजायां वसुदत्त कथा ॥

हवे जेणे जिनराज उपर बे वस्त्र चडाव्यां छे तेनुं फल कहुंछुं. ते हे भव्यजनो ! तमे भावथी सांभलो.॥१७९॥ आ भरतक्षेत्रने विषे जयंती नामनी नगरी छे, त्यां क्षेमंकर नामनो राजा राज्य करतो हतो, तेने रत्नवती नामनी स्त्री हती.॥ १८० ॥ हवे ते सुदत्तनो जीव मृत्यु पामीने ते रत्नवतीना उदरने विषे आव्यो, अने तेणे अवसरे उत्तम लक्षणवाला पुत्रने जन्म आप्यो. ॥ १८१ ॥ क्षेमंकर राजाए महोत्सव करीने ते पुत्रनुं रत्नध्वज एवुं प्रीतिकारी नाम पाडयुं. ॥ १८२ ॥ माता पिताना हर्षनी साथे नवीन चंद्रनी पेठे वृद्धि पामता ते रत्नध्वजे सर्वे

अथ येन कृतं वस्त्रयुगलारोपणं जिने ॥ कथयामि फलं तस्य, भव्या शृणुत भावतः॥१७९॥
अत्रास्ति भरतक्षेत्रे, जयंती नामतः पुरी ॥ तत्र क्षेमंकरो राजा, तस्य रत्नवती प्रिया॥१८०॥
जीवस्तस्य सुदत्तस्य, मृत्वा तत्कुक्षिमागतः ॥ तया च सुषुवे पुत्रः, समये शुभलक्षणः ॥
कृत्वा महोत्सवं तस्य, पुत्रस्य पृथिवीपतिः ॥ रत्नध्वज इति प्रीतिधाम नाम विनिर्ममे ॥
साकं पित्रोः प्रमोदेन, वर्द्धमानो नवेंदुवत् ॥कलाः सर्वाः स जग्राह, ताः पुंसां किल मंडनम्॥
सोऽन्येद्युर्भीमग्रीष्मर्तौ, निशायां घर्मपीडितः॥ आसीनश्चंद्रशालायां, चंद्रपादानसेवत॥१८४॥
मित्रैः साकं स कुर्वाणः, सुभाषितकुतुहलम् ॥ प्रमीलया परिस्पृष्टलोचनद्वितीयोऽभवत् ॥
सुप्तेषु तस्य मित्रेषु, तत्रैव कलकुट्टिमे ॥ अर्द्धरात्रेऽचलच्चंद्रचूडश्च खेचराग्रणी ॥ १८६ ॥
तस्योत्तरीयमुत्तुंगविमानवलभीस्थितम् ॥ पपात वातवेगेन, सौधे रत्नध्वजोपरि ॥१८७॥

कलाओनो अभ्यास कर्यो के ते पुरुषोने निश्चे आभूषण छे. ॥१८३॥ एक दिवस भयंकर उनालानी रुतुमां रात्रीने विषे तापथी पीडा पामतो ते रत्नध्वज चंद्रशालामां बेठो छतो चंद्र किरणोनी शीतल हवा लेतो हतो.॥१८४॥ वली मित्रोनी साथे सुभाषितनुं कुतुहल करतो एवो ते रत्नध्वज निद्राथी व्याप्त एवा बे नेत्रवालो थयो. अर्थात् उंघी गयो. ॥ १८५ ॥ वली ते चंद्रशालामां तेना मित्रो पण उंघी गया, एवामां अर्द्ध रात्रे विद्याधर राजा चंद्रचूड त्यांथी निकल्यो. ॥ १८६ ॥ ते चंद्रचूडनुं उंचा विमानना काष्ठ उपर रहेलुं पासे राखवानुं वस्त्र वायुना वेगथी

ते महेलने विषे रत्नध्वजना उपर पडयुं. ॥ १८७ ॥ पछी जागी उठेला रत्नध्वजे चंद्रकिरणोथी पडेलुं होयनी? एवुं अने चंद्रकिरणोनी साथे हरिफाइ करवा योग्य तेमज दिदीप्यमान एवा ते अद्भुत दिव्यवस्त्रने दीठुं. ॥१८८ पछी रत्नध्वज ते वस्त्रने संताडीने पोतानी शय्यामां सूइ गयो अने सवारे जागी उठीने ते वस्त्रने लइ वारंवार जोवा लाग्यो. ॥ १८९ ॥ ते वखते ते तेवुं वस्त्र खभे नाखीने, परंतु तेवा पहेरवाना वस्त्र विना खेद पामेलो ते राजपुत्र रत्नध्वज पोताना मनमां विचार करवा लाग्यो के. ॥ १९० ॥ मारे पहेरवाना वस्त्र विना तेवा पासे

सोऽथ जागरितोऽद्राक्षी चंद्रि ठ्यं वस्त्रमद्भुतम् ॥ चंद्रांशुभिरिवं च्यूतं,लक्ष्यं चंद्रांशुभिःस्फुरत्॥
संगोप्य तद्दुकूलं से स्वीयं तल्पमशिश्रियत् ॥ प्रातः प्रबुद्धस्तल्लात्वा, पश्यतिस्म पुनःपुनः॥
कृत्वोत्तरीये तत्तादृक्, परिधानं विना तदा॥विषण्णश्चिंतयामास, निजचेतसि राजसूः॥१९०॥
अंतरीयं विना तादृगुत्तरीयेण किं मम ॥प्रच्छदोझिततल्पस्योपरि चंद्रोदयेन किम् ॥ १९१ ॥
द्वैतीयीकं विना योग्यमेकेन रुचिरेण किम् ॥ वरं मुखं न्नवेदेककुंमलादण्यकुंडलम्॥१९२॥
एवं चिंतातुरं चित्तं, दधानं राजनंदनम् ॥ विलोक्य सुहृदः प्रोचुर्वैलक्ष्यं किमिदं तव ॥
एतेभ्यः किमयुक्तेन, प्रोक्तेन वचसाधुना॥साधुना वचनेनेति, तेन तेने मनःसुखम् ॥१९४॥
ततो मनोविनोदाय, वने क्रीडाकुतूहलैः॥मित्रैः सह जगामासौ,वासौकसि विषण्णधीः॥१९५॥

राखवाना वस्त्रथी शुं? कारण ओछाड विनानी सय्याना उपर चंद्रवानुं प्रयोजन शुं होय? अर्थात् ओछाड विनानी शय्या उपर चंद्रवो बांधवा जेवुं थायछे. ॥ १९१ ॥ योग्य एवा बीजा वस्त्र विना मनोहर एवा एक वस्त्रथी शुं? एक कुंडल पहेरवा करतां कुंडल विनानुं रहेवुं ते वधारे सारुं छे. ॥ १९२ ॥ आ प्रमाणे चिंतातुर चित्तवाला राजपुत्रने जोइ मित्रोए कह्युं के, "तमे आवुं विलक्षणपणुं केम पाम्या छो? ॥ १९३ ॥ हवणां आ मित्रोए कहेला अयोग्य वचनथी शुं आम थयोछे?" जो एम होय तो तेनाथीज कहेवरावेलां सारां वचनथी त्हारा मनने सुख उपजाव्युं. ॥ १९४ ॥ निवास स्थानने विषे खेदयुक्त बुद्धिवालो ते रत्नध्वज पछी क्रीडा कुतुहलथी

मनना विनोदने अर्थे मित्रो सहित उद्यानमां गयो. ॥ १९५ ॥ जेम गजराज नर्मदा नदीना कांठानुं स्मरण करे तेम त्यां तलावने विषे अने वाव्यने विषे कमलना तंतुओने जोतो छतो रत्नध्वज पेला वस्त्रनुंज ध्यान करवा लाग्यो. ॥ १९६ ॥ ए रत्नध्वज केलना वनने विषे क्रीडा करतो छतो तेना तंतुओनी पंक्तिने जोइने जाणे पोताना इष्टदेवनुं स्मरण करतो होयनी ? एम ते दिव्य वस्त्रने संभारतो हतो. ॥ १९७ ॥ ते रत्नध्वज शतपत्रोनां पुष्पोने विषे उज्वल एवी तंतुओनी पंक्ति जोइने जेम मंत्रनो जाण पुरुष मंत्रनुं स्मरण करे तेम दीर्घकाल पर्यंत वस्त्रनुं

सरस्यां दीर्घिकायां च, पद्मतंतून् विलोकयन् ॥ दुकूलमेवं संस्मार, रेवाकुलमिव द्विपः॥१९६॥
रंभासु क्रीडितं कुर्वन्नसौ तत्तंतुसंततिम् ॥विलोक्य वस्त्रं संस्मार, तद्दिव्यं देवतामिव॥१९७॥
पुष्पेषु शतपत्रीणां, केशरश्रेणिमुज्वलाम् ॥ वीक्ष्य वस्त्रस्य सोऽस्मार्षीन्मंत्रज्ञोमंत्रवच्चिरम् ॥
एवं तत्रैव संध्यायाः समयः समजायत ॥ रंभागृहं समाश्रित्य विशश्राम नरेंद्रजः॥१९९॥
सुप्तेसु सर्वमित्रेषु, शर्वर्यां वर्यवाससा ॥ कृतावासेन तच्चित्ते, निद्रा दूरं निवारिता ॥२००॥
अर्द्धरात्रगते सोऽथ शुश्राव श्रवणोत्सवम् ॥ गीतेन मिश्रितं वाद्यहृद्यं नाट्यध्वनिं क्वचित् ॥
उत्थाय तस्य वीक्ष्यार्थं, ततो गच्छन्नतुच्छधीः ॥ पुरो विलोकयामास, देवतानवनं वने॥॥२०२॥
तस्मिन् गते मनुष्यत्वात्तत्क्षणं प्रेक्षणं स्थितम् ॥ असौ विचारयामास, नाट्यं दैवतमेवं तत् ॥

ध्यान करवा लाग्यो. ॥ १९८ ॥ ए प्रमाणे क्रीडा करतां त्यांज संध्यासमय थयो, तेथी राजपुत्रे केलना मंडपनो आश्रय करीने विश्रांती करी.॥ १९९ ॥ रात्रीने विषे सर्व मित्रो सूइ गया, पण ते रत्नध्वजना चित्तने विषे निवास करी रहेला श्रेष्ट वस्त्रे ते राजकुमारनी निद्रा दूर करी. ॥ २०० ॥ पछी ते राजकुमारे अर्द्धी रात्री गये छते कोई ठेकाणे कानने उत्सवरूप, गीत सहित अने वाजींत्रोथी मनोहर एवा नाचना शब्दने सांभल्यो. ॥२०१॥ पछी उत्तम बुद्धिवाला ते कुमारे उठीने ते नाचने जोवा माटे जता छता आगल वनने विषे देवमंदिर जोयुं.॥२०२॥ राजकुमार मंदिरमां गयो एटले ते पोते माणस जाति होवाथी तुरत नाटच बंध थयुं, तेथी ते राजकुमार विचार

करवा लाग्यो के, "निश्चे ते दिव्य नाटक हतुं. ॥ २०३ ॥ मंदिरनी मध्यमां आवीने त्यां मूर्त्तिने शोधता एवा ते राजकुमारे पोतानी सन्मुख सिंहासन उपर बेठेलां लक्ष्मीदेवीने दीठां.॥ २०४॥ "घर प्रत्ये रहेलाने इष्ट फल आपनारो हे लक्ष्मीदेवी!" एम कहीने राजपुत्र त्यां आसन पाथरीने सूतो. ॥ २०५ ॥ पछी ते राजकुमारना पुण्यना वशथी प्रसन्न थयेली लक्ष्मीदेवीये सवारना वखते हर्षथी दिव्य बे वस्त्र तेना खोलामा मूक्यां. ॥ २०६ ॥ पछी सवारे ते मनोहर दिव्य बे वस्त्रने जोइ रत्नध्वजे तेज वखते एक वस्त्र पहेरयुं अने एक पासे राख्युं.॥२०७॥

मध्येभवनमागत्य, तत्र मूर्त्तिं गवेषयन् ॥पुरो विलोकयल्लक्ष्मीं, देवतामासनस्थिताम् ॥२०४॥
हे लक्ष्मी देवते गेहमासीनः कामितप्रदे ॥ इत्युक्त्वा पूरयामासासनं तत्रैव भूपभूः ॥२०५॥
तस्य पुण्यवशात्प्रीता, प्रभातसमये रमा ॥ दिव्यं वस्त्रद्वयं रंगाङ्कुत्संगाश्रितमातनोत्॥२०६॥
प्रातर्विलोक्य तद्वस्त्रद्वंद्वं दिव्यं मनोहरम् ॥ अंतरीये करोतिस्म, वोत्तरीये तदैव सः॥२०७॥
तत्तादृग्वेषधारी स, मित्रैः सह पुरं गतः ॥ सन्नायां भूपतेरंगात्प्रभोऽभरविभाकरः ॥२०८॥
नत्वा निविष्टं तं भूपः स्पष्टमाचष्ट किं भवान् ॥ वने तस्थौ यतो दोस्थं सौख्यं भवति दैवतः॥
पुत्रः प्राह ततस्तात, नैवं प्रायः करिष्यते ॥ नृपोऽथ वीक्ष्य तद्वस्त्रे, तद्वेषं हृदयं दधौ ॥
स्वामिवेशाधिको वेशोऽन्येषामिह न युज्यते ॥ अयं स्वयं न जानाति, तत्पुरः कस्य कथ्यते॥

तेथी तेवा वेशने धारण करनारो अने तेजना समूहथी सूर्य समान ते राजकुमार मित्रो सहित नगर प्रत्ये आवीने राजसभामां आव्यो. ॥ २०८ ॥ त्यां पिताने नमस्कार करी बेठेला ते राजकुमारने भूपतिये स्पष्ट पूछयुं के, "तुं शुं वनने विषे रह्यो हतो के, जेथी तने हाथमां रहेलुं सुख दैवथी प्राप्त थयुं?" ॥२०९॥ पछी पुत्रे कह्युं. "हे तात! हवे घणुं करीने हुं ए प्रमाणे नहि करुं." पछी राजाए ते बन्ने वस्त्र जोइने मनमां तेनो द्वेष राख्यो. ॥ २१० ॥ अहीं बीजाओने राजाना वेशथी अधिक वेश न घटे; परंतु ते वात आ पोते जाणतो नथी, तेथी ते वात कोनी

आगळ कहेवी!!" ॥२११॥ ए प्रमाणे विचार करीने सभा विसर्जन थया पछी राजाए पुत्रने कह्युं के, "ह्हारे ए वस्त्रो क्यांथी आव्यां छे, ते कहे? ॥ २१२ ॥ "आवेलां शुं कहेवाय छे?" एम लीलाथी बोळतो कुमार राजाने नमस्कार करी पोताने घेर आव्यो.॥ २१३ ॥ भोजन कर्या पछी ते कुमार विचार करवा लाग्यो के, "निश्चे सभामां जता छतां म्हारो योग्य वेश पण राजाने रुच्यो नहि. ॥२१४॥ ए प्रमाणे विचार करीने रत्नध्वजे यत्नथी ते बन्ने वस्त्रोने गोपवीने पोतानी दासी साथे राजाने धारण करवाने अर्थे मोकल्यां. ॥ २१५ ॥

ध्यात्वेत्यसौ विसृष्टायां, सन्नायां नंदनं जगौ॥आयातानि कुतस्तानि वस्त्राणि तव कथ्यताम् ॥
आयातानि किमुच्येत, सलीलमिति जल्पता॥नत्वा नृपं विनिर्गत्य,कुमारेण गते गृहम्॥२१३॥
भोजनादनु दध्यौ स,राज्ञो वेशोऽपि रोचितः॥ नोचितो मे ततो नूनं,सन्नायांगछतः सतः॥
चिंतयित्वेत्यसौ वस्त्रयुग्मं संवृत्य यत्नतः॥ स्वचेटया प्रेषयामास, परिधानाय भूभुजे॥२१५॥
किमिदं वस्त्रयुग्मं रे, केन च प्रहितं वृथा ॥ गछ वत्सस्य वस्त्राभ्यामिह नास्ति प्रयोजनम्॥
इति जल्पति भूपाले, कुमारोऽपि समागतः ॥ प्राह तात भवद्योग्यं, वस्त्रयुग्ममिदं खलु ॥
भूपोऽवग् वत्स ते पूर्ववस्तु विस्मृतिमागतम्॥ किमनेनाधुना तर्हि, गृहित्वा वत्स गम्यताम्॥
नृपे निषिध्यति प्रोच्चैः, कुमारे च प्रयछति ॥ सेर्ष्येण राज्ञा तद्दत्तं, मागधायांबरद्वयम्॥२१७॥
रुष्टचेतास्ततो गत्वा, कुमारो दध्यिवानिति ॥स्वल्पेन वस्तुना किं स्या दापनापि न गौरवम्॥

"अरे! आ बे वस्त्र शां? अने ते फोगट कोणे मोकल्यां छे? जा. अहिं ए पुत्रनां वस्त्रनुं प्रयोजन नथी." ॥२१६॥ राजा आ प्रमाणे बोलतो हतो एवामां कुमार पण त्यां आव्यो अने तेणे कह्युं के, "हे तात! आ बन्ने वस्त्र निश्चे आपने योग्य छे. ॥ २१७ ॥ राजाए कह्युं. "हे वत्स! तुं पूर्वनी वस्तु भूली गयो? जो एम थयुं होय तो हमणां आ वस्त्रवडे शुं? माटे ते लइने चाल्यो जा. ॥२१८॥ राजा ना कहेतो हतो अने कुमार आपतो हतो, तेथी ईर्ष्यावंत राजाए ते बन्ने वस्त्र चारणने आपी दीधां. ॥२१९॥ पछी क्रोधयुक्त चित्तवाळो कुमार चाली निक-

लीने आ प्रमाणे विचार करवा लाग्यो के, "जो पोताना प्राणसथी पण गौरव नथी तो पछी अल्प वस्तुथी शुं?
॥ २२० ॥ आ प्रमाणे विचार करतो एवो ते राजकुमार दिवसने निवृत्त करी रात्रीये सूतो. पछी सवारे जागी
उठेला तेणे पोताना उशिंगे ते बन्ने वस्त्र दीठां. ॥ २२१ ॥ "आ कौतुक शुं?" एम चित्तमां विचार करतो ते
रत्नध्वज तुरत ते बन्ने वस्त्र लइ राजसभामां गयो.॥२२२॥ त्यां राजानी आगल ते बन्ने वस्त्र मूकीने "आ अंगी-
कार करो." एम कुमारे कह्युं एटले राजा विचार करवा लाग्यो के ॥ २२३ ॥ "शुं चारण पासेथी पाछां लइने

इति ध्यायन् दिनं नीत्वा, निशायां सुप्तवानसौ ॥ प्रातः प्रबुद्धोऽपश्यत्तच्चीरयुग्मं शिरस्तले॥
किमेतत्कौतुकं चित्ते, चिंतयन्निति सत्वरम् ॥ वस्त्रयुग्मं समादाय, स ययौ नृपसंसदि २२२
पुरो विमुच्य तद्वस्त्रयुग्मं स्वीक्रियतामिति ॥कुमारे जल्पति क्ष्मापश्चिंतयामास चेतसि २२३
गृहीत्वा मागधादेवं, किमिदं दीयते मम ॥ मागधश्च तदैवागाद्वस्त्रद्वयविभूषितः ॥२२४॥
नवीनं घटतीत्येतदिति ध्यात्वा नृपोऽवदत् ॥ किमर्थं क्रियते वत्स, बहु द्रव्यव्ययो वृथा ॥
बहुनि राजकार्याणि, सर्वत्रापि धनव्ययः॥गृहीताश्च भटाहस्तितुरंगाः कार्यकारकाः ॥२२६॥
पुत्रोऽवादीदिह द्रव्यव्ययो न क्रियते मया ॥ पृच्छतां कोऽपि केनापि, दत्तं वस्त्रद्वयं मम॥
ततः कुतः समायाति, नवं नवमिदं तव ॥ पुत्रः प्रोवाच संतुष्टा, दत्ते श्री देवता मम २२७

आ बन्ने वस्त्र मने आपवा आव्यो छे." आम राजा विचार करेछे एटलामां तेज वखते पोताने मलेलां बन्ने वस्त्र-
थी सुशोभित बनेलो मागध पण सभामां आव्यो. ॥ २२४ ॥ पछी "आ कुमार पासे रहेलां वस्त्र नवीन छे."
एम धारी राजाए कह्युं. "हे वत्स! तुं शा माटे फोगट बहु धननो खरच करे छे?" ॥ २२५ ॥ राजकार्यो बहु छे
अने सर्व स्थानके धननो खरच करवो पडे छे. वली कार्य करनारा सुभट, हाथी, घोडा लोधा छे. ॥ २२६ ॥
पुत्रे कह्युं." अहिं में धननुं खरच कर्युं नथी. पूछो, कोइये पण मने ते बन्ने वस्त्र आप्यां छे?" ॥ २२७ ॥ राजाए
कह्युं. "तो त्हारे आ नवां नवां वस्त्र क्यांथी आवे छे?" पुत्रे कह्युं. प्रसन्न थयेली लक्ष्मीदेवी ते मने आपे छे."

॥ २२८ ॥ राजाए कह्युं. "तो सवारे फरी उज्वल एवां बे वस्त्र लाववां." एम कही राजाए प्रथमनां आवेलां ते बन्ने वस्त्र पोतानी पासे राख्यां. ॥ २२९ ॥ सवारे फरीथी बीजां बे वस्त्र प्राप्त थये छते ते क्षेमंकर राजाए पोते तेने आभूषण रूप करीने कुमारनो सत्कार कर्यो. ॥२३०॥ पछी तेवा वेशने धारण करनारा राजा अने कुमार बन्ने जणा सभा मध्ये एकठा थयेला धर्म अने अर्थनी पेठे शोभता हता. ॥ २३१ ॥ ते वखते आर्यरक्षित नामना चार ज्ञानना धारणहार मुनि आव्या. राजा तेमने वंदना करवा गयो. ॥२३२॥ कुमार सहित राजाए ते

ततः प्रातः पुनर्वस्त्रद्वयमानेयमुज्ज्वलम् ॥ इत्युक्त्वा स्थापयामास, पूर्वायातं नरेश्वरः २२९॥
पुनर्वस्त्रद्वये प्रातः, संप्राप्ते स महीपतिः ॥ तन्नेपथ्यं स्वयं कृत्वा, कुमारायान्वमन्यत ॥२३०
महीपालकुमारेन्द्रौ, तत्तादृग्वेशधारिणौ ॥ विरेजाते सभामध्ये, धर्मार्थाविव संगतौ ॥२३१॥
आर्यरक्षित इत्याख्यां, वहन्नागान्मुनिस्तदा॥चतुर्ज्ञानधरस्तं च,वंदितुं नृपतिर्ययौ ॥२३२॥
कुमारसहितो नृपस्तं नत्वा धर्मदेशनाम्॥श्रुत्वा प्रपच्छ वत्सस्य, किमेवं भाग्यमद्भुतम्॥२३३
मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे॥श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, सुदत्ताख्यः सुतोऽजनि॥२३४॥
पूजायां क्रियमाणायां, यदनेन जिनेशितुः ॥ विहितं वस्त्रयुगलारोपणं भावशालिना ॥२३५॥
तेन पुण्येन भूपाल, त्वत्कुलेऽसौ समागतः ॥ वस्त्रद्वयं प्रदत्तेऽस्मै, श्रीदेवी च नवंनवम् ॥
इति श्रुत्वा कुमारोऽथ, जातिस्मृतिमुपागतः ॥ विशेषाद्धर्ममार्हतं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ॥२३७॥

मुनिने नमस्कार करी अने धर्मदेशना सांभलीने पूछ्युं के, "हे मुनि ! आ पुत्रनुं आवुं अद्भुत भाग्य शी रीते ?" ॥२३३॥ मुनिये तेनो पूर्वभव कह्यो के, "हस्तिनापुर नगरने विषे धनदत्त शेठने सुदत्त नामनो पुत्र थयो हतो. ॥ २३४ ॥ पूजा करवा मांड्ये छते भाववंत एवा ए सुदत्त पुत्रे जिनेश्वरनी उपर बे वस्त्र चडाव्यां हतां. ॥ २३५ ॥ हे राजन् ! ते पुण्यथी ए सुदत्त तमारा कुलमां उत्पन्न थयो अने एने लक्ष्मीदेवी नवां नवां बबे वस्त्र आपे छे." ॥२३६॥ मुनिनां एवां वचन सांभली कुमार जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे मुनिनी पासे विशेषे अरिहंत

धर्म अंगीकार कर्यो. ॥ २३७ ॥ पछी अवसरे पितानुं राज्य पामी अने पृथ्वीनुं दीर्घकाल सुधी पालन करी तेमज अंते चारित्र पाली ते सुदत्त सौधर्म देवलोकमां देवता थयो. ॥२३८॥ (नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहेछे के) हे भूपाल! ए सुदत्त दीर्घकाल सुधी देवलोकनुं सुख भोगवी अने पछी त्यांथी चवीने त्हारो त्रीजो हरि नामनो पुत्र थयो छे.

काले राज्यं पितुः प्राप्य, पालयित्वा चिरं भुवम्॥ प्रपाद्य संयमं प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥
चिरं सौख्यान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः॥ तृतीयो हरिनामाभूत्तनयस्तव भूपते ॥२३९॥

॥ इति वस्त्रयुगल पूजाधिकारे सुदत्त कथा ॥

वासपूजा कृता येन, फलं तस्य निगद्यते ॥ अत्रास्ति भरतक्षेत्रे, मथुरानगरी किल ॥२४०॥
नृपतिर्वासवस्तत्र, नवीन इव वासवः॥ जयंती वल्लभा तस्य, जयंती रूपतः श्रियम्॥२४१॥
अन्यदा नारदः शौक्ल्यजितशारदवारिदः ॥ पारदद्युतिरायासीद्वीक्षितुं नृपसंपदम् ॥२४२॥
राज्ञा संमान्य स प्रोचे, किमप्याश्चर्यमीक्षितम् ॥ सोऽवादीन्नृपते भूमिर्विविधाश्चर्यसंकुला ॥
इत्युक्त्वा सहसोत्पत्य, जयंती नृपवल्लभाम् ॥ वीक्षितुं स ययौ किंतु, स तया नोपलक्षितः॥

जेणे वासक्षेपथी पूजा करीछे, तेनुं हुं कहुंछुं आ भरतक्षेत्रने विषे मथुरा नामनी नगरी छे. ॥ २४० ॥ ते नगरीमां नवीन इंद्रना सरखो वासव नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने रूपथी लक्ष्मीने जीतनारी जयंती नामनी स्त्री हती. ॥२४१॥ कोइ वखते उज्वलपणाथी जित्यो छे शरद रूतुनो मेघ जेणे एवा तथा पाराना समान कांतिवाला नारद राजा वासवनी संपत्ति जोवा माटे आव्या. ॥ २४२ ॥ राजाए सन्मान करीने नारदने पूछयुं. "मुनि! आपे कांइ आश्चर्य जोयुंछे?" नारदे उत्तर आप्यो के, "हे राजन्! पृथ्वी विविध प्रकारना आश्चर्यवाली छे." ॥२४३॥ एम कहीने नारद तुरत त्यांथी उठी राजस्त्री जयंतीने जोवा माटे अंतःपुरमां गया; प-

रंतु त्यां जयंतीये नारदने जोया नहि. ॥ २४४ ॥ त्यां क्षणमात्र ऊभा रहीने क्रोधथी भरपूर एवा नारद पाछा वळीने विचार करवा लाग्या के, "ए जयंतीये म्हारो सत्कार कर्यो नहि तो हवे तेने हुं शुं शुं करुं?"॥२४५॥ ए प्रमाणे विचार करता नारद जयंती उपर वहु क्रोध धारण करीने जता छता जिनदत्त शेठना महेल आगळ थइने चाल्या. ॥ २४६ ॥ ते जिनदत्तनो लावण्यवाळी अने गोखमां बेठेली धनश्री नामनी कन्याने जोइ नारद विचार करवा लाग्या के, "निश्चे आ कन्याथी ए जयंतीना अभिमाननो नाश थशे. ॥ २४७ ॥ आ प्रमाणे

क्षणं स्थित्वा रुषापूर्णो, व्यावृत्तोऽसौ व्यचिंतयत्॥ अनयाऽनोपलक्ष्येऽहं, किं किमस्याः करोमि तत्॥

इति ध्यायन्नसौ गच्छन्नतुच्छं मत्सरं वहन्॥ श्रेष्ठिनो जिनदत्तस्य, प्रोच्चाली मंदिरोपरि॥२४६॥

सलावण्यां गवाक्षस्थां, तस्य कन्यां धनश्रियम्॥ दृष्ट्वा स दध्यौ तस्याः स्यान्मानच्छेदोऽनया ध्रुवम्॥

ध्यात्वेति नारदस्तस्या रूपं चित्रपटेऽलीखत्॥ नृपाय दर्शयच्चाख्यदाश्चर्यमिह दृश्यताम्॥२४८॥

नृपोऽवोचदियं लक्ष्मीर्हहोवास्ति चतुर्भुजा॥ भारती किमु हंसा सा, वीणापुस्तकधारिणी॥

तवैव नगरे किंतु, जिनदत्तो महाधनी॥ धनश्री रतिनाम्नाऽस्य, सुता रूपश्रियायुता॥२५०॥

रत्नं रत्नेन घटतामिति ध्यात्वा मया तव॥ दर्शितास्ति यथायोग्यं, कार्यं कार्यमतः परम्॥२५१॥

इति प्रोच्य गते तस्मिन्, राजाहूय स्वमंत्रिणम्॥ स्वरूपं ज्ञापयित्वोचे, श्रेष्ठिमाकार्यतामिह॥

विचार करी नारदे चित्रपटमां ते धनश्रीनुं रूप आलेखीने राजाने देखाडयुं अने कह्युं के, "आ आश्चर्य जो. ॥ २४८ ॥ राजाए कह्युं. अरे! आ चतुर्भुजा लक्ष्मी छे के हंसना वाहनवाळी अने वीणा पुस्तकने धारण करनारी सरस्वती पोते छे. ॥ २४९ ॥ आ कोइ देवी नथी; परंतु त्हारा नगरने विषे जिनदत्त नामनो महा धनवंत शेठ रहेछे तेनी आ प्रीतिना नामथी धनश्री नामनी रूप संपत्तिवाळी पुत्री छे. ॥ २५० ॥ "रत्न रत्ननी साथे जोडाओ." एम विचार करता एवा में तने ए देखाडी छे, माटे हवे जेम योग्य कार्य होय तेम करो."॥२५१॥ एम कहीने नारद गया पछी राजाए मंत्रीने बोलावीने सर्व वात कही अने कह्युं के, "जिनदत्त शेठने बोलाव."

॥ २५२ ॥ पछी मंत्रीये शेठने बोलाव्यो एटले राजाए शेठ पासे ते धनश्री कन्यानुं मागुं कर्युं. पछी शेठे आपेली ते कन्याने राजा सारा दिवसे परण्यो. ॥ २५३ ॥ पछी वासव राजानुं मन धनश्रीने विषे प्रीतिवालुं जोइने वैजयंती ध्वजानी पेठे जयंती कोइ ठेकाणे स्थीरतापणुं पामी नहि. ॥ २५४ ॥ हवे जेम नंदनवनमां कल्पवृक्ष जन्म धारण करे तेम ते वासपूजा करनार चित्तनंदन धनश्रीना उदरने विषे अवतर्यो. ॥ २५५ ॥ पछी अनुक्रमे धनश्रीने पुत्र थयो एटले राजाए महोत्सव करीने "धनराज" एवुं प्रीतिनुं स्थान नाम पाड्युं.॥२५६॥

आकारितस्ततः श्रेष्ठी, तां स कन्यां ययाचत॥अथ तेन प्रदत्ता सां, नृपेणोढा शुभे दिने ॥
धनश्रियां मनस्तस्य, राज्ञो दृष्ट्वानुरागभाग् ॥ जयंती वैजयंतीव, स्थैर्यं प्राप न हि क्वचित् ॥
वासपूजाकरश्चित्तनंदनाख्यो धनश्रियाः ॥ लेभेऽवतारं कुक्षौ स, नंदने कल्पवृक्षवत्॥२५५॥
धनश्रिया सुते जाते, नृपः कृत्वा महोत्सवम् ॥ धनराज इति प्रीतिधाम नाम विनिर्ममे ॥
कियन्मात्रेषु घस्त्रेषु, जयंत्या अप्यभूत्सुतः ॥ तस्यासीत्पद्म इत्याख्यां, प्रावर्द्धेतामुभौ सुतौ॥
लेखशालागमार्हौ तौ, जयंती वीक्ष्य दध्युषी ॥धनश्रियाः सुतो वृद्धो, मम पुत्रो लघुः पुनः॥
वृद्धत्वाद्धनराजाय, राजा राज्यं प्रदास्यति ॥ उत्पादयामि तत्किंचित्, दूषणं तस्य सांप्रतम् ॥
ध्यात्वेति योगिनं किंचिदाकार्य कपटे पटुम् ॥नृशमावर्ज्य सा प्रोचे, किंचिच्चूर्णादि दीयताम्

केटलाक दिवसो गया पछी जयंतीने पण पुत्र थयो तेनुं "पद्म" एवुं नाम पाड्युं. अनुक्रमे ते बन्ने पुत्रो वृद्धि पामवा लाग्या. ॥ २५७ ॥ जयंती लेखशालामां जवाने योग्य एवा ते बन्ने पुत्रोने जोइ विचार करवा लागी के, "धनश्रीनो पुत्र म्होटो छे अने म्हारो पुत्र न्हानो छे. ॥ २५८ ॥ राजा वृद्ध होवाने लीधे धनराजने राज्य आपशे, माटे हवणां धनराजने कांइ दुषण उत्पन्न करुं." ॥ २५९ ॥ आ प्रमाणे विचार करी जयंतीये कपट करवामां कुशल एवा कोइ योगीने बोलावी अने तेनो वहु सत्कार करीने कह्युं के, "मने कांइ चूर्णादि वस्तु

आपो." ॥ २६० ॥ पछी योगी चूर्ण आपी " आ चूर्ण मस्तक उपर नाखवाथी गांडापणुं थायछे." एम कहीने ते चाल्यो गयो. ॥ २६१ ॥ पछी ते चूर्ण मुठीमां राखी जयंती हर्ष पामती त्यां बेठी, एवामां धनराज क्रीडाथी रमतो रमतो त्यां आव्यो. ॥ २६२ ॥ जयंतीये दंभथी ते धनराजने बोलावी तेना माथा उपर चूर्ण नाख्युं; परंतु तेना पुण्यप्रभावथी ते वृथा थयुं. ॥ २६३ ॥ कपटवाली ते जयंतीनो पुत्र पद्म पण त्यां आव्यो, तेथी तेणे तेने चुंबन करतां स्नेहथी हाथवडे तेना माथानो स्पर्श करयो. ॥ २६४ ॥ ते जयंतीना हाथमां आंगलांनी

चूर्णं दत्वा स च प्रोचे, क्षिप्तेनानेन मस्तके॥ गृहिलत्वं भवत्ये वेत्युक्त्वा योगी जगाम सः॥
तच्चूर्णं मुष्टिगं कृत्वा, सा प्रीता तत्र तस्थुषी ॥ इतश्च धनराजोऽत्र, समागात् क्रीडया रमन् ॥
सा तं दंभात्समाहूय, चूर्णं चिक्षेप मस्तके॥ तस्य पुण्यप्रभावेण, तद्व्यर्थं समजायत॥२६३॥
छद्मवत्याःसुतस्तस्या, अपि पद्मः समागतः॥सा तं पस्पर्श चुंबंती, स्नेहाच्छिरसि पाणिना॥
अंगुल्यंतरगं किंचिच्चूर्णं तस्याः करे स्थितम् ॥ तेनापि पतितेनासौ,तत्क्षणं ग्रहिलोऽभवत् ॥
रुदंती चोरमातेव, प्रछन्नं स्वं निनिंद सा ॥ इतश्च धनराजोऽपि, तारं तारुण्यमाश्रितः॥२६६॥
पुत्रीं मंत्रिवरस्यासौ, भूपेन परिणायितः॥ क्रीडंतं च तया वीक्ष्य, जयंती चिखेदे हृदि ॥
ततः स्वराज्यदानाय, धनराजस्य भूपति ॥ मुहूर्त्तं गणयामास, गणकैर्गुणबंधुरम् ॥२६८॥

वचमां कांइक चूर्ण चोटी रह्युं हतुं, ते पद्मना माथा उपर पडवाथी ते पद्म तुरत गांडो थई गयो. ॥२६५॥ पछी चोरनी मानी पेठे रुदन करती ते जयंती गुप्त रीते पोतानी निंदा करवा लागी. एवामां धनराज पण उत्तम एवी युवावस्था पाम्यो. ॥ २६६ ॥ वासव राजाए धनंजयने पोताना श्रेष्ठ प्रधाननी पुत्री साथे परणाव्यो अने पछी ते प्रधान पुत्रीनी साथे धनंजयने क्रीडा करतो जोई जयंती मनमां बहु खेद पामवा लागी. ॥ २६७ ॥ पछी राजा वासवे, धनराजने पोतानुं राज्य आपवा माटे जोशीयोनी पासे उत्तम गुणवंत मुहूर्त्त जोवराव्युं. ॥२६८॥

ते वखते तेज योगी फरी जयंतीना घरे आव्यो अने तेणे कह्युं के, "म्हारा चूर्णथी त्हारो मनोरथ सिद्ध थयो?"
॥ २६९ ॥ निसासा मूकती एवी जयंतीये कह्युं. "ते तो दैवे अवलुं कर्युं. कारण तमारुं चूर्ण शौक्यना पुत्रने
विषे व्यर्थज थयुं. ॥ २७० ॥ आंगलीनी वचमां रहेला एवाय पण ते चूर्णथी म्हारो पुत्र तुरत गांडो थइ गयो.
हाय हाय! दैवथी हुं ठगाइ छुं. ॥ २७१ ॥ जो राजा धनश्रीना वणिक् पुत्रने पोतानुं राज्य आपे छे तो मने दा-
झा उपर फोल्लो थयो जाणवो. ॥ २७२ ॥ माटे मने कांइक आपो के जेनाथी निश्चे तेना अंगो रही जाय. का-

तदा योगी स एवागाज्जयंत्या मंदिरं पुनः ॥ स प्रोचे मम चूर्णेन, तव सिद्धो मनोरथः ॥
निश्वासान् मुंचती सोचे, दैवेन कृतमन्यथा ॥ सपत्नीनंदने जातं, तच्चूर्णं व्यर्थमेव ते ॥
अंगुल्यंतरगेणापि, तेन चूर्णेन मत्सुतः ॥ तत्क्षणं ग्रहिलो जातो, हा दैवेनास्मि वंचिता ॥
स्वराज्यं वणिजे तस्याः, पुत्राय यदि भूपतिः॥ ददाति स्फोटकस्तर्हि, दग्धोपरि ममाभवत् ॥
तत्किंचिद्दीयतां येन, तिष्टंत्यंगानि तस्य हि ॥ वरं राज्यमिदं शून्यं,वणिक्पुत्रे तु नोचितम्॥
दत्वा चूर्णं जगौ योगी, त्वया क्षेप्यमिदं जले॥ अनेन लग्नमात्रेण, स्थास्यंत्यंगानि तस्य हि ॥
इत्युक्त्वा स ययौ योगी,सा तच्चूर्णं कथंचन॥राज्याभिषेककलशोदके चिक्षेप दुष्टधीः ॥२७५॥
मंडले मांडलिकानां, मिलिते च महोत्सवे॥ वर्त्तमाने सुतस्तस्या,ग्रहिलोऽत्र समागतः॥२७६॥
यत्र क्षिप्तं तया चूर्णं, तमेव कलशं स्यात् ॥ मामाकुर्वति लोकेऽसौ, निजशीर्षे व्यलोठयत् ॥

रण आ राज्य राजा विना शून्य रहे ते सारु, पण वणिक पुत्रने आपे ते योग्य नथी." ॥ २७३ ॥ योगीये चूर्ण
आपीने कह्युं. "त्हारे आ चूर्ण अभिशेकना कलशमां नांखवुं. ए चूर्ण तेना शरीरे अडशे एटले निश्चे तेनां अंगो
रही जशे." ॥ २७४ ॥ एम कहीने ते योगी गयो एटले दुष्ट बुद्धिवाली जयंतीये ते चूर्ण कोइपण रीते राज्या-
भिषेक करवाना कलशना जलमां नांख्युं. ॥२७५॥ मांडलीक राजाओनुं मंडल एकठुं थयुं अने महोत्सव चालु
थयो एवामां जयंतीनो ते गांडो पुत्र पण त्यां आव्यो.॥२७६॥ जयंतीये जे कलशमां चूर्ण नांख्युं हतुं तेज कलश

पछे लइने लोको नाना कहेता हता एटलामां पोताना माथा उपर ढोली दीधो.॥२७७॥तेथी ते पद्मना सर्व अंगो तुरतज रही गया. ते वात सांभलीने जयंती ते पुत्रने उपाडी पोताने घेर गइ. ॥ २७८ ॥ पछी धनराजने राज्याभिषेक थयो एटले वासव भूपतिये गुरु पासे संयम लई पोतानुं कार्य साध्युं. ॥ २७९ ॥ ते धनराज राजा पृथ्वीने पालन करवा लाग्यो एटले देशो सुखवंत थया अने निरंतर सुभिक्ष थयुं. ॥ २८० ॥ हवे पांचाल देशमां कांपील्यपुर नगरने विषे धनराजनो द्वेषी एवो वैरी शल्य राजा राज्य करतो हतो. ॥ २८१ ॥ ए राजाए गो-

स्थितानि तस्य सर्वाण्यंगानि तत्क्षणमेव हि ॥तच्छ्रुत्वा सा जयंती तमुत्पाद्य सदनं ययौ॥२७८॥

राज्याभिषेके संजाते, धनराजस्य भूपतिः ॥ गुरोःसंयममादाय,निजकार्यमसाधयत्॥२७९॥

धनराजमहीपाले, तस्मिन् पालयति क्षितिम् ॥ देशा न मुक्ता सौख्येन, सुभिक्षेण च सर्वदा ॥

इतश्च देशे पांचाले, कांपील्यपुरपत्तने ॥ धनराजप्रतिद्वेषी वैरीशल्यो नृपोऽभवत् ॥२८१॥

गोशीर्षचंदनोद्भूतं, वासं वासितविष्टपम् ॥ विषमिश्रं विधायासौ, स्वनरान् प्रत्यभाषयत् ॥

वणिग्वेषधरैर्भूत्वा, मथुरा पुरी गम्यताम् ॥ वैरिघातकरो वासः, कर्त्तव्यः प्राभृतोपरि ॥२८३॥

अनेन घ्रातमात्रेण, गते यामद्वये सति ॥ तत्क्षणं प्राप्यते मृत्युरिदं भवति नान्यथा ॥२८४॥

वैरी जेघ्रीयते वासं, यावत्तावत्सभांतरे ॥ स्थातव्यमन्यथा मृत्युर्भविता भवतामपि॥२८५॥

इति शिक्षां स्वयं दत्वा, वणिग्वेशधरान् नरान् ॥ प्रेषयामास मथुरापुर्यां ते च समागताः ॥

शीर्ष चंदनथी उत्पन्न थयेलो अने मंदिरने सुगंधवालो करनारा वस्त्रने विषे मिश्रित करी पोताना माणसोने कह्युं के. ॥ २८२ ॥ तमे वेपारीनो वेश धारण करी मथुरापुरी प्रत्ये जाओ. त्यां तमारे वैरीनो नाश करनारुं आ वस्त्र भेट करवुं. ॥ २८३ ॥ आ वस्त्रने सुंघवा मात्रथीज बे प्रहर गये छते तुरत मृत्यु थायछे. ए बीजी रीते थवानुं नथी. ॥ २८४ ॥ ज्यां सुधी शत्रु आ वस्त्रने सुघे त्यां सुधी तमारे पण सभामां बेसवुं. नहि तो तमारुं मृत्यु थशे. ॥ २८५ ॥ आ प्रमाणे पोते शिखामण आपीने वेपारीना वेशने धारण करनारा ते माणसोने मथुरा

नगरी प्रत्ये मोकल्या अने ते माणसो पण ते नगरी प्रत्ये आवी पहोंच्या. ॥ २८६ ॥ त्यां द्वारपाले जाहेर करे-
ला तेओ धनराजनी सभामां आव्या अने राजानी आगल भेट मूकीने तेना उपर वस्त्रनो डाबडो मूक्यो.॥२८७॥
जेम भमरो पुष्पने सुंघे तेम राजा धनराजे पण सभाना मध्यभागने सुवासित करनारा अने डाबडामां रहेलां
वस्त्रने जोइने सुंघ्युं. ॥ २८८ ॥ आपणुं कार्य सिद्ध थयुं एम जाणी प्रसन्न थयेला ते माणसो राजानी रजा लइ
फक्त सभामांथीज नहि, परंतु नगरथी पण चाली निकल्या. ॥ २८९ ॥ पछी बे प्रहर गया एटले धनराज राजा

ते वेत्रिवेदिताःप्राप्ताः, धनराजस्य संसदि॥ विमुच्य प्राभृतं तस्योपरि वासपुटं निधुः॥२८७॥
वासयंतं सभामध्यं, वासं वीक्ष्य पुटस्थितम् ॥ जे घ्रीयतेस्म नृपालो, भ्रमरःकुसुमं यथा ॥
सिद्धं कार्यमिति प्रीता, अनुज्ञाप्य नरेश्वरम् ॥ न केवलं सभायास्ते, निर्गता नगरादपि ॥
अथ यामद्वये जाते, धनराजो महीपतिः॥ विषेण व्याकुलो जातः, पपात पृथिवीतले॥२९०॥
विषं विषमिति व्यग्रा, वदंतः सचिवादयः॥ कारयंतः प्रकारांश्च,नृपं चक्रुःसचेतनम्॥२९१॥
नृपतिः शोधयामास, तान्नरान्नगरेऽखिले ॥ अदृष्ट्वामुंस्तदा मेने ,तानेव विषदायकान्॥२९२॥
विषव्यापे गते तस्मिन् , सज्जीभूते च पार्थिवे॥ सर्वत्र नगरे तत्र,प्रावर्त्तंत महोत्सवाः॥२९३॥
इतश्च ज्यसिंहाख्यः, सूरिस्तत्र समागतः ॥ चतुर्ज्ञानधरस्तं च वंदितुं नृपतिर्ययौ २९४
नत्वा च सपरिवारः, श्रुत्वा धर्मोपदेशनाम् ॥ पप्रच्छ कर्मणा केन, प्राज्यं राज्यमिदं मम॥

विषथी व्याकुल थइने पृथ्वी उपर पड्यो. ॥ २९० ॥ "विष विष" एम कहेता व्यग्र बनेला प्रधानोए उपचारो
करता छता राजाने सचेत कर्यो. ॥ २९१ ॥ राजाए ते माणसोने सघला नगरमां शोध्या, परंतु ते वखते तेओ
ने न जोइने तेओनेज विष आपनारा मान्या. ॥ २९२ ॥ ते विषनो प्रचार नाश पाम्यो अने राजा सज्ज थयो
एटले त्यां नगरमां सघले ठेकाणे महोत्सवो थया. ॥ २९३ ॥ एवामां चार ज्ञानना धारणहार जयसिंह सूरि सां
आव्या अने राजा तेमने वंदन करवा गयो. ॥ २९४ ॥ परिवार सहित राजाए मुनिने नमस्कार करी अने ध-

र्मोपदेश सांभलीने पूछ्युं के, "हे भगवन्! मने कया कर्मथी आ विस्तारवंत राज्य प्राप्त थयुं. ॥ २९५ ॥ मुनिए पूर्वभव कह्यो के, "हस्तिनापुर नगरमां धनदत्त शेठने चित्तनंदन नामनो पुत्र थयो हतो. ॥ २९६ ॥ प्राप्त थयेला हर्पना उत्कर्षवाला तें शुभ भावथी जिनपूजन करयुं हतुं; तेथी तने आ समृद्धिवंत राज्य मल्युं छे. ॥२९७॥ हे राजन्! वली वासक्षेपनी विशेष पूजाथी बाल्यावस्थामां, राज्याभिषेक वखते अने हवणां पण तुरत विघ्नो नाश पाम्यां छे. ॥ २९८ ॥ ए प्रमाणे मुनिनां वचन सांभली राजा जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो तेथी तेणे मुनिनी

मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, सुतोऽभूच्चित्तनंदनः ॥२९६॥
प्राप्तहर्षप्रकर्षेण भवता जिनपूजनम् ॥ विहितं शुभभावेन, प्राज्यं राज्यमिदं ततः ॥२९७॥
वासपूजाविशेषेण, तूर्णं विघ्नो व्यलीयत ॥ बाल्ये राज्याभिषेके च, संप्रत्यपि नरेश्वर ॥२९८॥
इति श्रुत्वा मुनेर्वाचं, नृपो जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे तस्य संनिधौ ॥२९९॥
मुनिं नत्वा पुरं गत्वा, पालयित्वा चिरं भुवम् ॥ दत्वा कुशलपुत्राय, राज्यं राजा ग्रहीद्व्रतम् ॥३००॥
प्रपाल्य संयमं भव्यभावेन स मुनीश्वरः ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥३०१॥
चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ चतुर्थो गजनामाभूत्तनयस्तव भूपते ॥३०२॥

पासे विशेष अरिहंत धर्म अंगीकार करयो. ॥ २९९ ॥ पछी मुनिने नमस्कार करी, नगरमां जइ दीर्घकालसुधी पृथ्वीनुं पालन करी अने पुत्र कुशलने राज्य आपी राजा धनराजे चारित्र लीधुं. ॥ ३०० ॥ ते मुनि उत्तम भावथी चारित्र पाली अंते अनशन लइ सौधर्म देवलोकने विषे देवता थया. ॥ ३०१ ॥ (नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहेछेके)—हे राजन्! ते धनराज मुनिनो जीव त्यां दीर्घकालसुधी सुख भोगवी अने पछी देवलोकथी चवीने त्हारो चोथो गज नामनो पुत्र थयो छे. ॥ ३०२ ॥

॥ इति वासपूजायां चित्तनंदन कथा. ॥

स्नात्रादिपूजनचतुष्कफलानि पुण्यमाणिक्यसुंदररुचिर्नृपतेःपुरस्तात् ॥
उक्त्वा विशेषसहितानि हिताय साधुः, पुष्पादिपूजनफलं गदितुं प्रवृत्तः ॥३०३॥

पवित्र माणिक्यना सरखी सुंदर कांतिवाला अथवा पवित्र माणिक्य सुंदर रुचि मुनि राजानी आगळ हितने अर्थे विशेष्य सहित स्नात्रादि चारना फलने कहीने पुष्पादि पूजनना फलने कहेछे. ॥ ३०३ ॥

॥ इति अंचलगच्छे श्री मणिक्यसुंदर सुरिविरचिते पूजाधिकारे गुणवर्माचरित्रे स्नात्रविलेपनवस्त्रयुगलारोपवासपूजाफलवर्णनोनाम द्वितीयःस्वर्गः ॥

॥ सर्ग ३ जो ॥

नरवर्मा मुनिः प्राह, गुणवर्मणि शृण्वति ॥ पुष्पपूजा कृता येन, फलं तस्य निगद्यते ॥१॥
अत्रास्ति भरते भूमिरमणीमणिकुंडलम् ॥ कुंडलं नाम नगरं, तत्राभूद्विक्रमो नृपः ॥ २ ॥

गुणवर्मा राजा सांभळता छतां नरवर्मा मुनि कहेछे के, जेणे जिनराजनी पूष्पवडे पूजा करीछे, तेनुं फल कहेवाय छे. ॥ १ ॥ आ भरतक्षेत्रमां पृथ्वी रूप स्रीना मणिकुंडल रूप कुंडल नामनुं नगर छे, त्यां विक्रम नामनो राजा राज्य करतो हतो. ॥ २ ॥

तस्य शीलवती नाम, ललना शीलशालिनी ॥ पुष्पपूजाकरो लक्ष्मीधरस्तत्कुक्षिमाययौ ॥३॥
स तया समये जातः प्रातस्तज्जननोत्सवम् ॥ कृत्वा विजयचंद्राख्या, विहितास्य महीभुजा ॥४॥

ते राजाने शीलथी सुशोभित एवी शीलवती नामनी स्त्री हती. हवे जिनेश्वरनुं पुष्पवडे पूजन करनार लक्ष्मीधरनो जीव तेना उदरने विषे आव्यो. ॥ ३ ॥ शीलवतीये अवसरे सवारमां तेने जन्म आप्यो एटले राजाये जन्ममहोत्सव करीने तेनुं विजयचंद्र नाम पाडयुं. ॥ ४ ॥

पाल्यमानः सयत्नेन, रत्नेन सम कांतिभाक् ॥ हर्षदः पितृमातृभ्यां, षड्वर्षीयोऽभवत्क्रमात् ॥५॥
अन्येद्युर्विक्रमो भूपस्त्रि विक्रमसमोऽरिषु ॥ सभां विभूषयामास, मंत्रिसामंतपूरिताम् ॥६॥

यत्नथी पालन करातो, रत्नना सरखी कांतिवालो अने माता पिताने हर्ष आपनारो ते पुत्र अनुक्रमे छ वर्षनो थयो. ॥ ५ ॥ कोइ वखते शत्रुओने विषे त्रिविक्रम समान विक्रम राजा मंत्री अने सामंतोथी भरपूर एवी सभामां बेठो हतो. ॥ ६ ॥

तदा लक्ष्मीधरो नाम, व्यवहारी विदेशतः ॥ वेत्रिणा वेदितस्तत्र, समायातः सभांतरे ॥७॥
रिक्तहस्तैर्न द्रष्टव्यंते, राजानो भिषजो गुरुः ॥ इति न्यायेन पुष्पाणि, सोऽमुंचन्नृपतेः पुरः॥८॥

ते वखते परदेशथी आवेलो लक्ष्मीधर नामनो वेपारी द्वारपाले जाहेर कर्यो छतो त्यां सभामां आव्यो.॥७॥
"खाली हाथे राजा, वैद्य अने गुरु पासे न जवुं" ए न्यायथी ते लक्ष्मीधर शेठे राजानी आगल पुष्पो मूक्यां.॥८॥

तेषां परिमलोऽत्यंतं, विष्वक् तत्र प्रसृत्वरे॥ नृपो जगाद पुष्पाणि, दीयंतां सभ्यपाणिषु॥९॥
तेषु प्रदीयमानेषु, पुष्पेषु व्यवहारिणा ॥ बालहारोद्धृतो बालः, पुत्रो राज्ञः समागतः ॥१०॥

ते पुष्पनो सुगंध अत्यंत सभामां चारे तरफ प्रसरी रह्यो एटले राजाए कह्युं के, "सभामां बेठेला माण-सोना हाथमां ते पुष्पो आपो." ॥ ९ ॥ लक्ष्मीधर शेठ ते सभाना माणसोने पुष्प आपतो हतो एवामां रक्षक पुरुषे तेडेलो बाल राजकुमार त्यां आव्यो. ॥ १० ॥

राजा दधौ निजोत्संगे, तं रंगेण मनोहरम् ॥ मूर्तिमंतमिवानंदं, वस्त्राभरणभासुरम् ॥११॥
याचमानस्य पुष्पाणि, दीयमानानि पश्यतः॥ कुमारस्य करे पुष्पयुग्मं लक्ष्मधरोऽमुचत् ॥

राजाए मूर्त्तिमंत आनंदनी पेठे मनोहर अने वस्त्र आभूषणथी देदीप्यमान एवा ते पुत्रने हर्षथी पोताना खोळामां बेसार्यो. ॥ ११ ॥ सभामां पुष्पो वेहेंचतां जोइने ते पुष्पोने मागता एवा कुमारना हाथमां लक्ष्मीधरे बे पुष्पो आप्यां. ॥ १२ ॥

आजिघ्रन् पुनरेतानि, कुसुमानि ययाच सः॥ अन्याघ्रातानि तान्येष, दीयमानानि नो दत्ते ॥
एतज्जातीयपुष्पाणि, नव्यान्येव प्रयच्छ मे ॥ इत्यगृह्णति पुत्रे च, नृपो लक्ष्मीधरं जगौ ॥१४॥

ते पुष्पोने सुंघता एवा कुमारे बीजां ते पुष्पो माग्यां एटले बीजाओए सुंघेलां पुष्पो आपवा मांड्यां, पण ते तेणे न लीधां. ॥ १३ ॥ "नवीन आ जातनां पुष्पोज मने आपो." एम कहीने कुमारे ते पुष्पोने न लीधां एटले राजाए लक्ष्मीधरने कह्युं. ॥ १४ ॥

कुतस्त्वया समानीतान्येतान्येष नृपं जगौ॥ चतुष्पथाविति श्रुत्वा, नृपो नृत्याननाषत ॥१५॥
गत्वा नो यत्रतत्राप्यारामिकाणां चतुष्पथे ॥आनीय दत्त पुष्पाणि, पाणौ मे तनुजन्मनः ॥१६॥

"तें आ पुष्पो क्यांथी आण्यां?" लक्ष्मीधरे राजाने कह्युं. "चौटामांथी." शेठनां आवां वचन सांभली राजाए सेवकोने कह्युं. ॥ १५ ॥ "हे सेवक! ज्यां त्यां मालीयोना चोकने विषे जाओ अने पुष्पो लावी म्हारा पुत्रने आपो." ॥ १६ ॥

परिभ्रम्य समायातास्ते प्रोचुर्नृपतिं प्रतिम् ॥ न लब्धान्येव पुष्पाणि, सर्वतः शोधितान्यपि ॥
तदा बाढतरं बालः, प्रारेभे कुसुमाग्रहम् ॥ नाभुंक्त नोज्यमादत्त, न फलं न जलं पपौ ॥१७॥

पछी ते सेवको भमीने पाछा आवीने राजाने कह्युं के, "चारे तरफ शोध्या छतां पण पुष्पो मल्यां नहि. ॥ १७ ॥ ते वखते विजयचंद्र कुमारे पुष्पने विषे अत्यंत आग्रह आरंभ्यो; तेथी तेणे भोजन कर्युं नहि, फल खाधां नहि अने पाणी पण पीधुं नहि. ॥ १८ ॥

तस्य मातापि संतापान्नाभुंक्त सपरिच्छदा ॥ राजापि दुःखितो दध्यावहो बालकदाग्रहः ॥१९॥
नृपोऽथ मंत्रिणं प्राह, येनानितानि मूलतः॥ ततःस्वरूपं विज्ञाय, पुष्पाण्यानय सत्वरम् ॥२०॥

कुमारनी माताये पण संतापथी परिवार सहित भोजन न कर्युं, तेथी राजा पण दुःखपामीने विचार करवा लाग्यो के, "अहो! आ बालकनो कदाग्रह आश्चर्यकारी छे!!! ॥ १९ ॥ पछी राजाए प्रधानने कह्युं. "जेणे पुष्पो मूलथी आण्यां छे, तेथी तेनुं स्वरूप जाणीने तुरत पुष्प लावो. ॥ २० ॥

ततो मंत्री नृपादेशादारामिकचतुष्पदे॥ पप्रच्छारामिकान् सर्वांस्तेषामेक स्त्विदं जगौ॥२१॥
आरामिकः समायातः, प्रातरेव पुनर्गतः॥ प्रत्यासन्ने वसत्येष, ग्रामे सुग्रामनामनि ॥ २२ ॥

पछी राजानी आज्ञाथी मंत्रीये मालीना चोकमां सर्वे मालीने पूछ्युं एटले तेमांथी एके आ प्रमाणे कह्युं.॥२१॥ एक माली आव्यो हतो अने ते सवारेज पाछो गयो छे. ते पासेना सुग्राम नामना गाममां वसे छे. ॥ २२ ॥

तेन पुष्पाण्यपूर्वाण्यानीतान्यत्र चतुष्पथे ॥ स्वर्णपंचशतैस्तानि, क्रीतानि व्यवहारिणा॥२३॥
मंत्री मूलमिति ज्ञात्वा, तस्य ग्रामं गतस्ततः॥आरामिकं तमाहूय,कुसुमानि ययाच सः॥२४॥

ते मालीये आ चोकमां अपूर्व पूष्पो आण्यां हतां अने कांइ वेपारीये ते पांचशो सोना म्होरथी खरीद्यां हतां." ॥ २३ ॥ मंत्री ए प्रमाणे मूल जाणी अने पछी ते मालीना गामने विषे गयो त्यां तेणे ते मालीने बोलावीने पुष्पो माग्यां. ॥ २४ ॥

स जगाद ममारामे, तद्वृक्षा एव संति न ॥ मंत्री प्रोचे कुतःस्थानादानीतानि ततो वद॥२५॥
सोऽवक् प्रातरिहायातः, शैलस्यास्य गुहांतरे॥ शिलातलोपरिस्थानि, कुसुमान्यहमाददे॥२६॥

मालीये कह्युं. "ते वृक्षोज म्हारा वगीचामां नथी." मंत्रीये कह्युं. "तो कया स्थानथी ते पुष्पो आण्यां हतां ते कहे ?" ॥ २५ ॥ मालीये कह्युं. "सवारे अहिं आवेला में आ पर्वतनी गुफामांथी शिला उपर रहेलां पुष्पो लीधां हतां ॥ २६ ॥

शिलायां विक्षोतायां च,लब्ध्वा पुष्पचतुष्टयम् ॥मंत्री प्रमुदितः प्रैषीत्तदैवामूनि नृभुजे॥२७॥
शिलायां कुतरेतानि, समेतानीति चिंतयन् ॥ सर्पतमंतः सर्प स, ददर्शैकं महातनुम् ॥२८॥

शिला जोइ एटले चार पुष्पो मल्यां, तेथी हर्षित थयेला तेणे ते वखते ते पुष्पो राजाने मोकली आप्यां. ॥ २७ ॥ "शिलामां आ पुष्पो क्यांथी आव्यां ?" एम विचार करता एवा मंत्रीये अंदर फरता म्होटा शरीरवाला सर्पने दीठो. ॥ २८ ॥

शिरःस्फुरन्मणिज्योतिर्द्योतिताखिलदिग्मुखम् ॥ तं दृष्ट्वा कातराः केचित्पलायांचक्रिरे ततः
स्वमणिज्योतिषापास्तांधकारपटलस्ततः ॥ सर्पश्चचाल पातालविवरेण शनैःशनैः ॥३०॥

माथाना देदीप्यमान मणिथी सर्व दिशाओने प्रकाशीत करनारा सर्पने जोइने पछी केटलाक कायर माणसो नासी गया. ॥ २९ ॥ पछी पोतानी मणिना तेजथी अंधकारना समूहने नाश करनारो सर्प धीमे धीमे पाताल गुफा तरफ चाल्यो. ॥ ३० ॥

आगच्छेति वचः श्रुत्वा, तस्य वक्रविनिर्गतम् ॥ मंत्री धीरं मनः कृत्वा, प्रचालीदनुपन्नगम् ३१
गच्छन् मंत्री सुखं सर्पे, धृतदीप इवाग्रगे ॥ पातालविवरेऽद्राक्षीद्रम्यां कुसुमवाटिकाम् ॥३२॥

ते सर्पना मुखथी निकलेला "म्हारी साथे चाल" एवां वचन सांभली मंत्री मनने धीर करी सर्पनी पाछल चाल्यो. ॥ ३१ ॥ दीवाने धारण करी रह्यानी पेठे सर्प आगल चाले छते मंत्रीये सुखे जतां छतां पाताल गुफामां मनोहर एवी पुष्पनी वाडी जोइ. ॥ ३२ ॥

मंदारचंपकाशोकपाटलद्रुमवासिताम् ॥ तां वीक्ष्य हृदि दध्यौ स, महदेतत्कुतूहलम् ॥३३॥
वाटिकांतःस्थितं तारताद्दक्पुष्पविराजितम् ॥ मंदारतरुमालोक्य, स एवं मुदमादधे ॥३४॥

मंदार, चंपो, अशोक अने पाटलाना वृक्षोथी सुगंधवाली ते वाडीने जोइ मंत्री हृदयमां विचार करवा लाग्यो के, "आ म्होटुं आश्चर्य छे." ॥ ३३ ॥ वाडीनी मध्यमां रहेला अने उत्तम तेवां पुष्पोथी सुशोभित एवा मंदारवृक्षने जोइ मंत्री ए प्रमाणे हर्ष पाम्यो. ॥ ३४ ॥

तरुतोऽमूनि पुष्पाणि, गृहीत्वा यामि नूरिशः॥ दत्तेष्वेतेषु पुत्राय, प्रीतो भवतु पार्थिवः॥३५॥
इति ध्यात्वा ततः पुष्पाण्यादातुमुपचक्रमे ॥ सर्पःस्पष्टं तमाचष्ट, मर्त्यवाचा ग्रहाण मा॥३६॥

"वृक्षथी घणां एवां आ पुष्पोने लइने हुं जाउं अने राजपुत्रने ते आपे छते राजा प्रसन्न थाओ". ॥३५॥ ए प्रमाणे विचार करीने पछी जेटलामां ते पुष्पोने लेवानो आरंभ करे छे तेटलामां सर्पे मनुष्यनी वाणीथी तेने स्पष्ट कह्युं के, "ए पुष्पोने तुं न ले. ॥ ३६ ॥

लभ्यते न मुधा पुष्पाण्यप्रभुर्वाटिकापि नः॥गच्छ वत्स गृहीत्वा तत् कुसुमानां चतुष्टयम्॥३७॥
कार्यं चेत्प्रचुरै रे तैस्तदा मान्यं वचो मम ॥ अहं प्रातः समेष्यामि, स्वयमेव सभांतरे॥३८॥

अमारी वाडी छे पण असमर्थ पुरुष पुष्पोने फोगट लइ शकतो नथी, माटे हे वत्स! चार पुष्पोने लइ चाल्यो जा. ॥ ३७ ॥ जो आ घणां पुष्पोनुं काम होय तो म्हारुं वचन मान्य करवुं. हुं सवारे म्हारी पोतानी मेले सभामां आवीश." ॥ ३८ ॥

इति प्रोच्य स्थिते सर्पे, कुसुमानां चतुष्टयम् ॥ गृहीत्वा सचिवोऽचालीत्सर्पोऽभूत्पूर्ववत् पुरः ३९
स्थिते सर्पे गुहाद्वारे मंत्री विस्मितमानसः ॥ आगत्य नृपते पार्श्वे, ददौ पुष्पचतुष्टयम् ॥४०॥

ए प्रमाणे कहीने सर्प उभो रह्यो 'एटले प्रधान चार पुष्पोने लइ चाली निकल्यो एटले सर्प पूर्वनी पेठे आगल चाल्यो. ॥ ३९ ॥ गुफाना बारणे सर्प उभो एटले विस्मितमनवाला मंत्रीये राजानां पासे आवी चार पुष्पो आप्यां. ॥ ४० ॥

गृहीत्वा तानि पुष्पाणि, पुत्रे प्रमुदिते सति॥ भुंजाने भोज्यमंबापि,प्रीताभुंक्त सखीयुता॥४१॥
मंत्रिणा सर्ववृत्तांते, कथिते सति भूपतिः ॥ प्रातः सभामलंचक्रे, नभोदेशमिवार्यमा ॥४२॥

॰ते पुष्पो लइने राजकुमारे भोजन करे छते माताये पण प्रसन्न थइ सखीयो सहित भोजन करयुं ॥ ४१ ॥ मंत्रीये सर्व वृत्तांत कह्ये छते राजाए सवारमां सूर्य जेम आकाशने सुशोभित करे तेम सभाने सुशोभित करी.॥४२॥

वेत्रिणा वेदितो वृद्धो, विप्रस्तत्र समागतः॥ तस्य पृष्ठानुगा कन्या, सलावण्या समाययौ॥४३॥
मंदारद्रुमपुष्पाणि, प्राभृतीकृत्य पाणिना॥ स विप्रो नृपभुजे दत्वाशीर्वादं च निविष्टवान्॥४४॥

ते वखते द्वारपाले जाहेर करेलो वृद्ध ब्राह्मण त्यां सभामां आव्यो अने तेनी पाछल आवती एवी लावण्यवाली कन्या पण त्यां आवी. ॥ ४३ ॥ ते ब्राह्मण राजाने हाथवती मंदार वृक्षना पुष्पो भेट करीने अने आशीर्वाद आपीने बेठो. ॥ ४४ ॥

के यूयं कुत आयाताः, केयं कन्या मनोरमा॥एतानि कुत्र लभ्यंते,पुष्पाणि प्रचुराणि च॥४५॥
सोऽवादीन्न कथं पृष्टस्त्वया मंत्री सएव हि ॥ यं तस्याग्रे गुहामध्ये, प्रागेव प्रकटोऽभवम् ४६

पछी राजाए पूछयुं "तमे कोण छो? क्यांथी आव्या छो? आ मनोहर कन्या कोण छे? अने आ बहु पुष्पो क्यांथी लाव्या छो?" ॥ ४५ ॥ ब्राह्मणे कह्युं. "तमे ते मंत्रीने शुं नथी पूछयुं? जे हुं गुफानी मध्ये तेनी आगल प्रथमज प्रगट थयो हतो. ॥ ४६ ॥

नृपे मंत्रिमुखं पश्यत्यकरोत्तत्क्षणादसौ ॥ सर्परूपं महाकायं, शिरःस्फूर्जन्मणिद्युतिः॥४७॥
लोके बिभ्यति तत्कालं, विप्ररूपं पुनर्दधौ ॥विस्मितस्तं नृपः प्रोचे, कोऽसि त्वं सत्यमुच्यताम् ४८

राजाए मंत्रीना मख सामुं जोयुं एटले ए ब्राह्मणे तत्काल म्होटा शरीरवालुं अने माथा उपर देदीप्यमान मणिनो कांतिवालुं सर्परूप कर्युं. ॥ ४७ ॥ लोको भय पामवा लाग्या एटले तुरत तेणे फरी ब्राह्मणनुं रूप धारण कर्युं. पछी विस्मय पामेला राजाए तेने पूछ्युं के “ तमो कोण छो ? ते सत्य कहो. ” ॥ ४८ ॥

स जगौ देवशर्माऽभूद्विप्रो वेदेषु पारगः॥ सुग्रामनामनि ग्रामे, गौरी तस्य च वल्लभा॥४९॥
वार्द्धके च तयोर्जाता, सुता रूपजितामरी ॥ चतुर्वर्षप्रमाणायां, तस्यां स ब्राह्मणो मृतः॥५०॥

तेणे कह्युं. “ सुग्राम नामना गामने विषे वेदपारगामी देवशर्मा नामनो ब्राह्मण हतो अने तेने गौरी नामनी स्त्री हती. ॥ ४९ ॥ वली वृद्धावस्थामां तेओने रूपथी देवांगनाओने जीतनारी पुत्री थइ. ते पुत्री चार वर्षनी थइ एटलामां ते देवशर्मा ब्राह्मण मरी गयो. ॥ ५० ॥

ब्राह्मण्यपि मृता सोऽभूद्व्यंतरेषु महोरगः ॥ पातालविवरे तेन क्रीडार्थं वाटिका कृता ॥५१॥
अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा, निराधारां निजां सुताम् ॥स्वपार्श्वे स्थापयामास, कियत्कालं समाहितः ॥

ब्राह्मणी पण मरी गइ. ते ब्राह्मण व्यंतर देवतामां महा सर्प थयो अने तेणे पाताल गुफामां क्रीडाने माटे वाडी बनावी ॥ ५१ ॥ पछी अवधिज्ञानथी पोतानी पुत्रीने निराधार जाणीने तेणे सावधानपणाथी केटलोक काल तेने पोतानी पासे राखी. ॥ ५२ ॥

तस्या योग्यं भवत्पुत्रं, ज्ञात्वा सांप्रतमेतया॥युक्त्या सोऽहं समायातस्तत्कार्यं सिद्धिमानय ॥
तदानाय्य नृपः पुत्रं, निजोत्संगं न्यवेशयत् ॥योग्यं वरं च कन्यां च, दृष्ट्वा हृष्टोऽखिलो जनः ५४

ते म्हारी पुत्रीने योग्य तमारा पुत्रने जाणीने ते हुं हवणां आयुक्तिथी अहिं आव्यो छुं, माटे ते कार्यने सिद्ध करो. ॥ ५३ ॥ ते वखते राजाए पुत्रने बोलावीने पोताना खोलामां बेसार्यो एटले योग्य एवा वरने अने कन्याने जोइ सर्वे माणसो हर्ष पाम्या. ॥ ५४ ॥

तदा पुष्पाणिपुष्पाणी त्येवं जल्पन् सुकोमलम् ॥ लात्वा तानि पुरस्थानि, जघ्रौ नृपतिनंदनः॥
नागो जगौ चेज्जामाता, जातो मेऽयं नु तन्मयां ॥ नित्यमस्मै प्रदेयानि, मंदारकुसुमान्यपि ॥

ते वखते "पुष्पो पुष्पो" एम मधुर वचन बोलतो राजकुमार ते आगल पडेलां पुष्पोने लइने सुंघवा लाग्यो. ॥५५॥ नागे कह्युं."जो आ म्हारो जमाइ थयो छे!! तो म्हारे तेने निरंतर मंदार जातिनां पुष्पो पण आपवां.॥५६॥

भवत्कुलेऽपि नो सर्पविषं च भविष्यति ॥ अथो नृपस्तयोः पाणिग्रहोत्सवमकारयत् ॥५७॥
अनुज्ञाप्य गते नागे, राजा राज्यमपालयत् ॥ नागपुत्र्या समं रेमे, यौवनस्थो नृपांगजः ५८

वली तमारा कुलने विषे पण सर्प विष नहि चडे." पछी राजाए तेओनो विवाह महोत्सव कराव्यो. ॥ ५७ ॥ पछी नाग रजा लइने गयो एटले राजा राज्य करवा लाग्यो अने यौवनावस्थामां आवी पहोचेलो राजकुमार नागपुत्रोनी साथे क्रीडा करवा लाग्यो. ॥ ५८ ॥

इतश्च धर्मघोषाख्यः, सूरिस्तत्र समागतः॥ ज्ञानवांस्तं नृपो नंतुं, पुत्रेण सहितो ययौ॥५९॥
श्रुत्वोपदेशं पप्रच्छ, नृपस्तं केन हेतुना ॥ पुत्रस्य भाग्यं सौभाग्यमद्भुतं च निरीक्षते ॥६०॥

एवामां त्यां ज्ञानवंत एवा धर्मघोषसूरि आव्या, तेथी पुत्रसहित राजा तेमने वंदना करवा गयो.॥५९॥ त्यां धर्मोपदेश सांभल्या पछी राजाए तेमने पूछयुं के, " शा हेतुथी पुत्रनुं भाग्य अने अद्भुत सौभाग्य देखाय छे. ६०

मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, सुतो लक्ष्मीधरोऽभवत्॥६१॥
अनेन शुद्धभावेन, यच्चक्रे जिनपूजनम् ॥ पुष्पपूजाविशेषश्च, तेनास्याद्भुतभाग्यता ॥ ६२ ॥

मुनिये पूर्वभव कह्यो के, हस्तिनापुर नगरमां धनदत्त शेठने लक्ष्मीधर नामनो पुत्र हतो.॥ ६१ ॥ एणे शुद्ध भावथी जे जिनपूजन कर्युं अने पुष्पपूजा विशेष करी; तेथी तेनुं अद्भुत भाग्यपणुं छे. ॥ ६२ ॥

साफल्यं जायते किंतु, पुष्पाणां जिनपूजनात् ॥ अतोऽस्य पूजनं कार्यं, श्रेयोर्थं कुसुमोत्करैः

कुमारस्य भवे प्रोक्ते, श्रुतेऽनूजन्मनः स्मृतिः॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदेऽसौ ततो मुनेः॥६४॥

वली जिनराजना पूजनथी पुष्पोनुं पण साफल्य थायछे, माटे कल्याणने अर्थे पुष्पना समूहथी जिनराजनुं पूजन करवुं. ॥ ६३ ॥ पूर्वभव सांभले छते कुमारने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न थयुं, तेथी तेणे मुनिनी पासे विशेषे अरिहंत धर्म आदर्यो. ॥ ६४ ॥

मुनिं नत्वा पुरं गत्वा, दत्वा राज्यं स्वसुनवे॥ नृपतिर्विक्रमः प्रोप्य, संयमं शिवमासदत्॥६५॥

अथो विजयचंद्रोऽपि, प्राज्यं राज्यमपालयत्॥ ग्रीष्मे रिपुं महामल्लं, निर्जेतुं स गतोऽन्यदा॥

पछी मुनिने नमस्कार करी, नगरमां जइ अने पोताना पुत्रने राज्य आपी राजा विक्रम चारित्र लइ मोक्ष पाम्यो. ॥ ६५ ॥ पछी विजयचंद्र पण समृद्धिवंत एवा राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. कोइ दिवस ते उनालानी रुतुमां महामल्ल नामना शत्रुने जितवा माटे चाल्यो. ॥ ६६ ॥

सैन्ये गते महाटव्यां, स्थिते सति महीपतौ ॥ जिनपूजोद्यते नागस्तदा पुष्पाणि नानयत् ॥

दवदग्धद्रुमायां चाटव्यामपि जनः क्वचित्॥ न लेभे कुसुमं किंचित् , सर्वं खिन्नं ततो बलम्॥

म्होटा अरण्यमां आवी पहोचेला सैन्ये पडाव कर्यो अने राजा त्यां जिनराजनुं पूजन करवा तैयार थयो, परंतु ते वखते हमेशनी पेठे नाग पुष्पो लाव्यो नहिं. ॥ ६७ ॥ वली माणस दावानलथी दग्ध थयेला ते वनमां कोइ ठेकाणे कांइ पुष्प मेलवी शक्या नहि, तेथी सर्व सैन्य खेद पाम्युं. ॥ ६८ ॥

सामंता नृपतिं प्राहुः, पूजां चंदनकेशरैः॥ कुरूष्व भोजनं चापि, शरीरं सहते न हि ॥

तथापि निश्चले राज्ञि, भोजनं नैव कुर्वति॥ दिनस्य पश्चिमे यामे, नागो व्योम्नि समापयौ॥

सामंतोये राजाने कह्युं. " हे महाराज ! चंदन केशरथी पूजा करो अने भोजन पण करो. कारण निश्चे शरीर भूख सहन करी शकशे नहि. " ॥ ६९ ॥ सामंतोये कह्या छतां पण निश्चल एवा राजाए भोजन कर्युं नहि, एवामां दिवसना पाछला प्रहरे नाग आकाशमां आव्यो. ॥ ७० ॥

जय त्वं पृथिवीनाथ, परीक्षेयं कृता मया॥ गृहाणैतानि पुष्पाणि, कुरु पूजां जिनेशितुः॥७१॥
पूजां कृत्वा च भुक्त्वा च, नृपो यावत्सुखं स्थितः॥ तावन्नागेन बद्धो ऽरिर्नागपाशैः समागतः॥

हे भूपाल! तुं जयवंतो रहे. में आ त्हारी परीक्षा करीछे. आ पुष्पो ले अने जिनेश्वरनुं पूजन कर. ॥७१॥ पछी पूजा करी अने भोजन करी राजा विजयचंद्र जेटलामां सुखे बेठो छे तेटलामां नागे नागपासथी बांधेलो शत्रु महामल्ल त्यां आव्यो. ॥ ७२ ॥

मानयित्वा निजामाज्ञां, स भूपेन विमोचितः॥ ततो ययौ निजं स्थानं, महोत्सवपुरस्सरम्॥
पालयित्वा चिरं राज्यं, प्रांते दत्वा स्वसूनवे ॥ गुरोः संयममाप्यासौ, सौधर्मत्रिदिवं ययौ ॥

पछी विजयचंद्रे तेनी पासे पोतानी आज्ञा मनावीने छोडी दीधो अने पोते महोत्सवपूर्वक पोताना नगरप्रत्ये आव्यो. ॥ ७३ ॥ त्यां ते बहु काल राज्य पाळी अंते पोताना पुत्रने आपी पोते गुरु पासे चारित्र लइ पोते सौधर्म देवलोक प्रत्ये गयो. ॥ ७४ ॥

सुखान्यसौ चिरं भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ पंचमः पद्मनामाऽभूत्तनयस्ते नरेश्वर॥७५॥

(नरवर्मा गुणवर्माने कहेछे के,) हे राजन्! त्यां ते बहुकाल सुख भोगवी अने पछी देवलोकथी चवीने ते त्हारो पद्म नामनो पांचमो पुत्र थयो छे. ॥ ७५ ॥

॥ इति पुष्पपूजाधिकारे लक्ष्मीधर कथा ॥

माल्यपूजा कृता येन, फलं तस्य निगद्यते ॥ भरतक्षेत्रमध्येऽस्त्ययोध्यानाम महापुरी॥७६॥
जेणे माल्यपूजा करी छे तेनुं फल कहेवाय छे. आ भरतक्षेत्रनी मध्ये अयोध्या नामनी महानगरी छे.॥७६॥

श्रीदत्तो नृपतिस्तत्र, श्रीमती तस्य च प्रिया ॥ धनेशो माल्यपूजाकृत्तत्कुक्षौ समवातरत् ॥
दोहदावसरे तस्या, माल्यतल्पे सुखं शये ॥ इत्यभूद्दोहदः सोऽपि, ज्ञपितः पृथिवीभुजे ॥

ते नगरीमां श्रीदत्त नामनो राजा राज्य करतो हतो अने तेने श्रीमती नामनी स्त्री हती. हवे माल्यवडे जिनराजनुं पूजन करनारो धनेश ते श्रीमतीना उदरने विषे अवतर्यो. ॥ ७७ ॥ दोहदना अवसरे ते श्रीमतीने "माल्यनी शय्यामां सूवुं." एवो दोहलो उत्पन्न थयो, तेथी तेणे राजाने ते दोहलानी वात जणावी. ॥ ७८ ॥

आरामिका नृपादिष्टा, माल्यानयनहेतवे ॥ प्रोचिरे देव निर्दग्धं, हिमेन सकलं वनम् ॥७९॥
चेन्न प्रतीतिस्तद्भृत्यैर्निजैरेव निरीक्ष्यताम् ॥ तथैव कृत्वा भूपालश्चिते चिंतातुरोऽभवत् ॥

पछी माल्य लाववाने माटे राजाए आज्ञा करेला माली लोकोये कह्युं के, "हे देव! हिमथी सघलुं वन बली गयुं छे. ॥ ७९ ॥ वली जो आपने विश्वास न आवतो होय तो आपना ज सेवको मोकलीने जोवरावो." राजा पण तेम करीने पछी चित्तमां बहु चिंतातुर थवा लाग्यो. ॥ ८० ॥

दोहदापूरणा देवी, निशां निन्ये कृशा सती ॥ प्रातरारामिकैरेवं, विज्ञप्तं च महीभुजे ॥
अहो चित्रं अहो चित्रं, सायं दग्धमभूद्वनम्॥ पुष्पितं दृश्यते सर्वं, वसंत इव सांप्रतम् ॥८२॥

जेनो दोहद पूर्ण थयो नथी एवी राणी श्रीमतीये दूर्बल थइने रात्री निवृत्त करी, एवामां सवारे माली लोकोये आवीने राजाने आ प्रमाणे विनंती करी. ॥ ८१ ॥ "अहो आ आश्चर्य छे! अहो आ आश्चर्य छे!! के जे सांजे वन बली गयेलुं हतुं ते हमणां वसंत रुतुनी पेठे सघलुं पुष्पवंत थयेलुं देखाय छे. ॥ ८२ ॥

तदैवारानीकानीता, पुष्पमाल्यप्रकल्पिता ॥तल्पमासेव्य सा देवी, जाता संपूर्णदोहदा॥८३॥
संजाते समये पुत्रे,कृत्वा जन्ममहोत्सवम् ॥माल्यदेव इति प्रीत्या, तस्य नाम नृपो व्यधात्॥

ते वखते पुष्पमाला रचिने माली लोको लाव्या तेथी तेनी सय्यामां सयन करीने श्रीमती पूर्ण दहोला वाली थइ.॥८३॥अवसरे पुत्र उत्पन्न थयो एटले राजाए जन्म महोत्सव करीने तेनुं प्रीतिथी माल्यदेव एवुं नाम पाड्युं.८४

वर्द्धमानः क्रमेणासौ, कलाकौशलपेशलः ॥ तारुण्यमाश्रितश्चक्रे, कन्याचिंतापरं नृपम् ८५ ॥

इतश्च भद्दिलपुरे, सोमदेवनृपोऽभवत्॥ सोमचंद्राभिधा देवी, सोमश्री तत्सुता भवत् ॥८६॥

अनुक्रमे वृद्धि पामतो अने कलानो जाण एवो ते कुमार युवावस्थामां आवी पहोच्यो, तेथी राजा कन्यानो शोध करवामां चिंतातुर थयो. ॥ ८५ ॥ हवे ते वखते भद्दिलपुरमां सोमदेव राजा राज्य करतो हतो, तेने सोमचंद्रा नामनी स्त्री हती. ते राणीने सोमश्री नामनी पुत्री हती. ॥ ८६ ॥

तस्याः सखीत्वमापन्ना, मंत्रिश्रेष्ठिपुरोधसाम् ॥ पुत्र्यःस्ताभिर्युता सैषा, ययौ क्रीडाचलं वने॥

रमंतेस्म भ्रमंतिस्म, जल्पंतिस्म यदृच्छया॥तास्तत्र वानरीवृंदं, पश्यंतिस्म सवानरम्॥८८॥

मंत्री, शेठ अने पुरोहितनी पुत्रीयो ते राजकुमारीनो व्हेनपणीयो थइ तेथी ते राजकुमारी ते व्हेनपणीयो सहित वनमां क्रीडा करवाने पर्वत उपर गइ. ॥ ८७ ॥ त्यां तेओ मरजी प्रमाणे रमती हती, भमती हती अने बोलती हती एवामां तेमणे वानर सहित वानरीना टोलाने दीठुं. ॥ ८८ ॥

वानरीभिः सह क्रीडन्व्रीडंस्ताभिरीक्षितः ॥ कपिश्चपलतां चक्रे, वृक्षाणामंतरं व्रजन् ॥८९॥

वानर्यः प्रोचिरे शैलमुपर्युपरि पादपान् ॥ पश्यंत्यस्ताः स्रजो देहि, पुष्पाणां नः पृथक्पृथक्

वानरीयोनी साथे क्रीडा करतो अने ते कन्याओए जोवायेलो वानर वृक्षोनी अंदर जतो छतो चपलपणुं करतो हतो. ॥ ८९ ॥ पछी पर्वत उपर वृक्षोने जोती एवी वानरीयो कहेवा लागी के, " पुष्पोनी ते मालाओ अमने जूदी जूदी आप. ॥ ९० ॥

एका भूमिस्थितस्य श्रोनितंबस्थस्य चापरा ॥शृंगस्थस्य तरोरन्या, ययाचुः कुसुमस्रजः ॥

फालां दत्वा क्षणेनैष, ताभ्यस्ताः कुसुमस्रजः॥ददौ तद्वीक्ष्य ताः सख्यः, प्रोचिरे च परस्परम्

एके भूमि उपर रहेला वृक्षस्य, बीजीये पर्वतना मध्यभाग उपर रहेला वृक्षनी अने त्रीजीये शिखर उपर रहेला वृक्षनी पुष्पमाला मागी. ॥ ९१ ॥ ए वानरे क्षणमात्रमां फाल दइने ते पुष्पमाला ते स्त्रीयोने आपी. ते जोइ ते सखीयो परस्पर कहेवा लागी. ॥ ९२ ॥

॥४१॥

धन्या इमास्तिरश्चोऽपि, यासामेवं वशंवदः ॥ ददाति वानरः कांतः, कामिताः कुसुमस्त्रजः॥
सोमश्रीस्ताःप्रति प्रोचे, किमेवं कथ्यते हलाः॥ गुणा एव विलोक्यं ते, नारीणां भर्तृमानदा॥

आ तिर्यंचोने पण धन्य छे के, जेमने आ प्रमाणे वश थइ रहेला वानरपति इच्छित एवी पुष्पमाला आपे छे.॥ ९३ ॥ सोमश्रीये ते सखीयोने कह्युं. "अरे तमे एम केम बोलो छो? कारण स्त्रीयोना पतिने मान आपनारा गुणोज जोवाय छे. ॥ ९४ ॥

यावद्विवाहो मे जातो, हे सख्यः किल तावता॥आनाययिष्यते भत्रा, माला मेरुतरोरपि ॥
सख्यस्तां प्रोचिरे मुग्धे, वक्तुं नो वेत्सि सर्वथा॥ मानवानां कुतो मेरूस्थितकल्पतरोः स्रजः॥

हे सखीयो! जेटलामां म्हारो विवाह थयो तेटलामां निश्चे हुं पतिनी पासे मेरुपर्वतना वृक्षना पुष्पोनो माला मगावीश. ॥ ९५ ॥ सखीयोए कह्युं. "अरे मुग्धा! तुं सर्व प्रकारे बोलावाने जाणती नथी. कारण माणसोने मेरुपर्वत उपर रहेला कल्पवृक्षनी माला क्यांथी होय? ॥ ९६ ॥

तावन्मानं प्रयच्छंति, यावद्युक्तं हि याच्यते ॥ भर्तारोऽप्ययुक्तं वमन्यंते, त्वयुक्ते ब्रह्मदत्तवत् ९७॥
को ब्रह्मदत्त इत्युक्ते, प्रोचे पुत्रो पुरोधसः ॥ पंचालदेशे कांपील्यपुरमस्ति मनोहरम् ॥९८॥

जेटलुं योग्य याचना कराय तेटलुं ते आपे छे, परंतु पतियो पण अयोग्य याचनाने विषे ब्रह्मदत्तनी पेठे अपमान करे छे." ॥ ९७ ॥ "ब्रह्मदत्त कोण?" एम राजकुमारोये पूछयुं एटले पुरोहितनी पुत्रीये कह्युं के, "पांचाल देशमां मनोहर एवुं कांपील्यपुर नामनुं नगर छे. ॥ ९८ ॥

ब्रह्मदत्तोऽभवत्तत्र, चक्री सुशक्रसंनिभः ॥ तस्मै तक्षकनागेन, वरो दत्तोऽयमीदृशः ॥९९ ॥
सर्वेषामपि जीवानां, भाषां त्वमवभोत्स्यते ॥ यदा वक्षसि चान्यस्मै, तदा मृत्युमवाप्स्यसि ॥

त्यां ब्रह्मदत्त नामनो इंद्र समान चक्री राजा हतो. ते राजाने तक्षक नागे एवो वरदान आप्यो हतो के.॥९९॥ "तुं सर्वे जीवोनी भाषाने समजीश, पण ज्या ते वात बीजाने कहीश त्यारे तुं मृत्यु पामीश. ॥ १०० ॥

अन्यदा ग्रीष्मकालेऽसौ, स्नात्वा विहितभोजनः पुष्पस्त्रगूचंदनालेपशाली तल्पमसेवत ॥
तदा पुष्पवती देवी देवीवाद्भुतरूपभाक् ॥ भद्रासनमलंकृत्य, निविष्टा नृपतेःपुरः ॥१०२॥

कोइ वखते ते राजा उनालानी रुतुमां स्नान करी, भोजन करी अने पुष्पनी माला धारण करवा पूर्वक शरीरे चंदननो लेप करी शय्यामां सूतो हतो. ॥१०१॥ ते वखते देवीना समान अद्भुतरूपवाली पुष्पवती राणी भद्रासनने सुशोभित करीने राजानी आगल बेठी. ॥ १०२ ॥

चारुकर्पुरकस्तुरिचंदनद्रवभाजनम् ॥ भारपट्टस्थिता गोधा, वीक्ष्य प्राह पतिं प्रति ॥ १०३ ॥
पतित्वा भारपट्टात्त्वं, चंदनद्रवभाजने ॥ आलेपय ममाप्यंगं, स्वांगसंगेन हेप्रिय ॥१०४॥

आ वखते भारवाट उपर बेठेली घरोलीये मनोहर कपूर अने कस्तूरिवाला चंदनना रसना पात्रने जोइ पतिने कह्युं. ॥ १०३ ॥ हे प्रिय! तमे भारवाटथी चंदनना रसना पात्रने विषे पडीने पोताना अंगना संगथी म्हारा शरीरने पण लेप करो." ॥ १०४

इति श्रुत्वा च तद्भाषां, परिज्ञाय च नृपतिः॥ हास्यं चकार गोधाया,अप्यहो कीदृशी स्पृहा॥
नृपं पुष्पवती प्रोचे,तदृष्ट्वा स्वात्मशंकिता॥ हास्ये प्राणेश को हेतुः स जगौ नास्ति कश्चन॥

आवां घरोलीनां वचन सांभली अने ते समजीने राजा हश्यो अने विचार करवा लाग्यो के, "अहो! घरोलीने पण केवी स्पृहा होयछे. ॥ १०५ ॥ ते जोइ पोताने विषे शंका पामेली पुष्पवतीये राजाने कह्युं. "हे प्राणनाथ! आप शा कारणथी हश्या!" राजाए कह्यु. "कांइ नहि," ॥ १०६ ॥

मेधाविनां विना हेतुं,हास्यं न क्वापि जायते॥तदा पास्यामि भोक्ष्ये च,यदा त्वं कथयिष्यसि॥

राणीये कह्युं. "बुद्धिवंतने कारण विना हास्य क्यारे पण होतुं नथी, माटे ज्यारे तमे कहेशो त्यारेज हुं पाणी पीश अने भोजन करीश. ॥ १०७ ॥ कह्युं छे के—

बालसखित्वमकारणहास्यं, स्त्रीषु विवादमसज्जनसेवा ॥
गर्दभयानमसंस्कृतवाक्यं, षट्सु नरा लघुतामुपयांति ॥ १०७ ॥

बालकनी साथे मित्रता, कारण विना हास्य, स्त्रीयोने विषे विवाद, असज्जन माणसनी सेवा, गधेडा उपर बेसवुं अने विचार विना बोलवुं ए छने विषे माणसो हलकाइ पामे छे. ॥ १०८ ॥

इत्याग्रहपरां देवीं, पुनः प्राह महीपतिः ॥ उक्तोस्मिन्न गुणः कोऽपि, प्रत्युतापाय एव हि ॥
सा प्रोचे तत्करिष्यामि, निश्चितं काष्टभक्षणम् ॥ नृपो जगौ भविष्यामि, तदहमपि पृष्टगः ॥

राजाए ए प्रकारना आग्रहवाली राणीने फरीथी कह्युं के, "निश्चे ते कहेवामां कांइपण गुण नथी, परंतु नाश ज छे. ॥ १०९ ॥ पुष्पवतीये कह्युं. "तो हुं निश्चे अग्निमां वली मरीश." राजाए कह्युं. "तो हुं पण ह्हारी पाछल आवीश. अर्थात् हुं पण बली मरीश. ॥ ११० ॥

ततः सा चलिता शीघ्रं, काष्टभक्षणहेतवे ॥ रुदता परिवारेण, सहिता साश्रुलोचनम् ॥१११॥
मंत्रिनृपालसामंतैर्वार्यमाणो महाग्रहात् ॥ चक्र्यपि चालीत्तत्स्नेहपाशबद्धपतत्रिवत् ११२॥

पछी ते आंसुने वरसावता, रुदन करता परिवार सहित वली मरवा माटे तुरत चाली निकली. ॥१११॥ मंत्रि, राजाओ अने सामंतोए बहु आग्रहथी वारच्या छतां पण ब्रह्मदत्त चक्री ते स्त्रीना स्नेहपाशथी बंधायेला पक्षीनी पेठे तेनी पाछल चाल्यो. ॥ ११२ ॥

प्रातश्चतुष्पथे चक्री, सशोकैर्वीक्षितो जनैः ॥ ततः शृण्वति नृपे च, छागी छागं जगाविति ॥
जातोऽस्ति दोहदो मेऽद्य, हृद्यं शकटसंचयात् ॥ आनीय देहि त्वं मह्यं, यवपूलकपंचकम् ॥

सवारे चोकमां चक्रीने शोकवंत एवा माणसो जोवा लाग्या, एटलामां राजाना सांभलतां छतां कोइ बकरीये बकराने कह्युं. ॥ ११३ ॥ "आजे मने दोहलो उत्पन्न थयो छे, माटे तमे आ गाडाओमांथी मनोहर जवना पांच पूला लावीने मने आपो. ॥ ११४ ॥

सेऽजगौ शकटा एते, राज्ञस्तुरंगहेतवे ॥ नीलैर्यवैर्भृता यांति, गृणान् मायेज नैरहम् ॥११५॥
सा प्रोचे कातरः कीदृग्, वर्त्तसे त्वं भुवस्तले ॥ अयं चक्रधरो याति, भार्यया सह मृत्यवे ॥

बकराए कह्युं. "लीला जवथी भरेला आ गाडाओ राजाना घोडा माटे जायछे, माटे जो हुं तेमांथी लउं तो माणसोमां मार खावो पडे. ॥ ११५ ॥ बकरीये कह्युं. "पृथ्वी उपर तुं केवो कायर छे ? आ चक्रवर्त्ती राजा पण स्त्रीनी साथे मृत्यु पामवाने माटे जायछे. ॥ ११६ ॥

से प्रोचे केवलं नाम्ना, बोत्कटोऽस्मि परं नृपः॥ परिणामेन यः स्त्र्यर्थे, वृथा राज्यं समुज्झति ॥
श्रुत्वेति सस्मितश्चक्री, व्यावृत्तः स्वगृहं प्रति ॥प्रोचे प्रिये वयं यामस्त्वया गम्यं यथारुचि ॥

बकराए कह्युं. "हुं फक्त नाम मात्रथी बकरो छुं; परंतु राजा तो परिणामथी बकरो छे के, जे स्त्रीने माटे राज्यने वृथा त्यजी दे छे." ॥ ११७ ॥ बकराना एवां वचन सांभळी हास्यसहित ब्रह्मदत्त चक्री घर तरफ पाछो चाल्यो. वळी तेणे स्त्रीने कह्युं के, "हे प्रिये! अमे घरे जइए छीए अने त्हारे मरजी प्रमाणे जवुं."॥११८॥

श्रुत्वेति भूपतिं वीक्ष्य,प्रयांतं स्वगृहं प्रति॥ लोके हसति संप्राप्ता,विलक्षा सापि मंदिरम् ॥
ब्रह्मदत्त कथासैषा, भरतेऽत्र भविष्यति ॥ भूतवद्भविनां प्रोच्यमित्यतीता मयोदिता ॥ १२० ॥

ए प्रमाणे सांभळी अने पोताना घर प्रत्ये जता एवा राजाने जोइ लोको हसवा लाग्ये छते विलक्ष थयेली ते पुष्पवती पण घरे गइ ॥ ११९ ॥ आ ब्रह्मदत्तनी कथा भरतक्षेत्रमां थइ छे, माटे थवा जेवुं कार्यज कहेवुं. ए कारण माटे में आ थइ गयेली वात कही छे. ॥ १२० ॥

अतस्त्वयापि वक्तव्यं, युक्तमेव स्वभर्त्तरि॥ प्रायः पुमांसः स्वाधिनाः पराधिना हि योषितः॥
सोमश्रीस्ताः प्रति प्रोचे, तत्त्वं शृणुत हेहला॥बलात्किमपि न प्राप्यं,गुणै रेव च लभ्यते॥

माटे त्हारे पण पोताना पतिने योग्यज कहेवुं. कारण घणुं करीने पुरुषो स्वाधिन होयछे अने स्त्रीयो पराधिन होय छे. ॥ १२१ ॥ सोमश्रीये ते सखीयोने कह्युं. "हे सखीयो! तत्त्व सांभळो. बलथी कांइपण मळतुं नथी, परंतु गुणथीज मळे छे. ॥ १२२ ॥

इदं तावन्मया प्रोक्तं, भवतीभिः श्रुतं पुनः॥ समये ज्ञास्यते सर्वं, सांप्रतं किमु कथ्यते १२३
अथ ताः स्वगृहं प्राप्ताः प्रीतिभाजः परस्परम् ॥ श्रीदत्तसूनवे दत्ता, सोमश्रीः समहोत्सवम् ॥

प्रथम आ में कहेलुं छे अने तमोए सांभल्युं छे, ए सर्व अवसरे जणाइ आवशे. हमणां शुं कहीये. ॥ १२३ ॥ पछी परस्पर प्रीतिना पात्ररूप ते सर्वे कुमारीयो पोते पोताना घरे गइ. सोमदेव राजाए पण श्रीदत्त राजाना पुत्र माल्यदेवने महोत्सवपूर्वक सोमश्री आपी. ॥ १२४ ॥

श्रीदत्तो माल्यदेवाय, दत्वा राज्यं स्वसूनवे॥ गृहीत्वा तापसीं दीक्षां, ज्योतिष्केष्वमरोऽभवत् ॥
माल्यदेवस्तया सोमश्रिया सह मधौ वनम्॥ ययौ सयौवनस्तां स, रमयामास भंगीभिः ॥

पछी श्रीदत्ते पोताना पुत्र माल्यदेवने राज्य आपी पोते तापसीदीक्षा लइ ज्योतिष्क देवताने विषे देवपणुं पाम्यो. ॥ १२५ ॥ कोइ वखते माल्यदेव वसंतऋतुमां ते सोमश्री सहित उद्यानमां गयो, त्यां योवनवंत एवो ते सोमश्रीने क्रीडार्थी रमाडवा लाग्यो. ॥ १२६ ॥

इतश्च नारदो देवगंधर्वोऽष्टापदे जिनम् ॥ उपवीणय प्रमोदेन, चलतिस्म दिवं प्रति ॥ १२७ ॥
तस्य वीणास्थिता माला पतिता वायुवेगतः॥तस्याः सोमश्रियाः शीर्षे, स्थिता चातपशोषिता॥

एवामां देवगंधर्व नारद अष्टापद उपर जिनेश्वरने स्तवन करीने हर्षथी स्वर्ग प्रत्ये जता हता. ॥ १२७ ॥ ते नारदनी वीणा उपर रहेली माला वायुवेगथी पडी गइ अने तापथी करमाइ गयेली ते माला ते सोमश्रीना माथा उपर पडी. ॥ १२८ ॥

तां स्रजं सा करे कृत्वा, पश्यंती प्रेयसो मुखम् ॥ प्रोचे शुष्कापि कीदृक्षा, माला परिमलान्विता ॥
नृपः प्रोचे प्रिये सेयं, स्वर्गद्रुमसमुद्भवा ॥ बाल्योक्तं स्ववचः स्मृत्वा, सा ततो नृपतिं जगौ ॥

सोमश्री ते मालाने हाथमां लइ पतिना सामुं जोती छती कहेवा लागी के, "करमाइ गयेली एवी पण आ माला केवी सुगंधवाली छे.!!! ॥ १२९ ॥ राजाए कह्युं. "हे प्रिय! ते आ स्वर्गना कल्पवृक्षना पुष्पनी बनावेली माला छे." पछी ते सोमश्रीये बाल्यावस्थामां कहेलुं पोतानुं वचन संभारीने राजा माल्यदेवने कह्युं.॥१३०

मंदारतरुसंभूतां, मालां नव्यां प्रयच्छ मे ॥अन्यथा नैव भोक्ष्येऽहं, न पास्यामि च किंचन ॥
नृपः प्राह कुतः स्वर्गपुष्पमाला भवेद्भुवि॥सा प्रोचे जीवितेनालं, सराज्येनापि तन्मम १३२

"मने मंदारवृक्षनां पुष्पथी बनावेली नवीन माला आपो, नहि तो हुं भोजन नहि करुं; तेमज कांइ पण पान नहि करुं." ॥ १३१ ॥ राजाए कह्युं. "पृथ्वी उपर स्वर्गनां पुष्पनी माला क्यांथी होय"? सोमश्रीये कह्युं. "तो म्हारे राज्यसहित एवा पण जीवितथी सर्युं. ॥ १३२ ॥

तया सह गृहं गत्वा, नृपश्चिंतातुरोऽभवत् ॥ मंत्रिभिर्बोधितोऽप्येषा, न मुमोच कदाग्रहम् १३३
रात्रौ व्यचिंतयद्भूपस्तल्पे सुप्तोऽप्यसुप्तवत्॥ यद्येषा म्रियते तर्हि, जीवितव्येन किं मम॥१३४॥

ते सोमश्री सहित घरे जइने राजा माल्यदेव चिंतातुर थयो. मंत्रीयोए बहु समजावी, पण सोमश्रीए पोतानो कदाग्रह त्यजी दीधो नहि. ॥ १३३ ॥ रात्रीये शय्यामां सूता छतां न सूतानी पेठे राजा विचार करवा लाग्यो के, "जो आ स्त्री मृत्यु पामे तो म्हारे जीववाथी शुं!" ॥ १३४ ॥

दुर्लभा स्वस्तरोर्माला, सुलभो जीवितव्ययः॥ अत एव करिष्यामि, प्रातर्निर्गमनं पुरात् १३५
इति ध्यात्वा नृपो, यावन्निर्ययौ निजमंदिरात् ॥ आकाशात्पतिता तावन्माला सैव मनोहरा॥

स्वर्गना वृक्षनां पुष्पोनी माला दुर्लभ छे अने मृत्यु पामवुं ए सुलभ छे, माटे हुं सवारे नगरथी चाल्यो जइश." ॥ १३५ ॥ आ प्रमाणे विचार करी राजा जेटलामां पोताना मंदीरथी निकल्यो तेटलामां आकाशथी तेज मनोहर माला नीचे पडी. ॥ १३६ ॥

अहो चित्रमहो चित्रमिति जल्पन्नरेश्वरः॥ सोत्कंठायाः स्वकांतायाः, कंठे मालां न्यवीविषत् ॥
मालां कंठे नीवेश्येनां दृष्ट्वा राज्ञीनकेवलम्॥तस्याःसख्योऽपि ताःश्रुत्वा,क्रमात्प्रापुःपरांमुदम् ॥

"अहो! आ आश्चर्य छे! अहो! आ आश्चर्य छे!!" एम बोलता एवा राजाए उत्साहवंत एवी पोतानी प्रियाना कंठने विषे ते माला पहेरावी. ॥ १३७ ॥ ए मालाने कंठमां पहेरीने फक्त राणीज हर्ष पामी एम नहोतुं, परंतु तेनी सखीयो पण ते वात सांभलीने अनुक्रमे बहु हर्ष पामी. ॥ १३८ ॥

एवं निरंतरं प्रातरेका माला समीयुषी ॥ महेंद्रसूरिस्तत्रागाच्चतुर्ज्ञानधरोऽन्यदा ॥१३८॥
नृपः प्रियान्वितो गत्वा, वने नत्वा मुनीश्वरम् ॥ श्रुत्वोपदेशं पप्रच्छ, मालागमनकारणम् ॥

ए प्रमाणे निरंतर सवारे एक एक माला आववा लागी. हवे कोइ वखते चार ज्ञानना धारणहार महेंद्रसूरि त्यां अयोध्या नगरीमां आव्या. ॥ १३९ ॥ सोमश्री प्रिया सहित माल्यदेव राजा उद्यानमां गयो. त्यां तेणे मुनिश्वरने नमस्कार करी अने धर्मोपदेश सांभली मालानुं आववानुं कारण पूछयुं. ॥ १४० ॥

मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, धनेशाख्यः सुतोऽभवत् १४१
तदा धनेशजीवेन यत्त्वया जिनपूजनम् ॥ विदधे शुद्धभावेन, प्राज्यं राज्यं ततस्तव॥१४२॥

पछी मुनिये पूर्वभव कह्यो के. हस्तिनापुर नगरमां धनदत्त शेठने धनेश नामनो पुत्र हतो. ॥१४१॥ ते वखते धनेशना जीवरूप तें शुद्धभावथी जे जिनपूजन करयुं, तेथी तने आ समृद्धिवंत एवुं राज्य प्राप्त थयुं. ॥१४२॥

माल्यपूजाविशेषेण मातुस्ते दोहदक्षणे ॥ सपुष्पा विहिता वृक्षाः, सर्वेऽपि वनदैवतैः॥१४३॥
त्वत्पिता तापसीभूय, ज्योतिष्कामरतां गतः॥ कांता कदाग्रहे मालां, दत्वा दत्तेऽपि संप्रति॥

माल्यपूजाना विशेषथी त्हारी माताना दहोलाना अवसरे वनदेवताओए उद्यानना सर्वे पण वृक्षो पुष्पवंत करयां हतां. ॥ १४३ ॥ त्हारो पिता तापस थइने ज्योतिष्क देवता थयो छे, तेणे त्हारी स्त्रीना कदाग्रहथी तने प्रथम पुष्पमाला आपी हती. वली हवणां पण तेज आपे छे. ॥ १४४ ॥

जिनेंद्रो यदि भावेन, पूज्यते मालया तया॥ तदा सफलता स्वस्य, व्यर्थता स्वांगसंगता॥१४५
इतश्च राज्ञी पप्रच्छ, तदा क्रीडावने मया ॥ सखीभिर्युतयालोकि, वानरो वानरैर्वृतः ॥१४६

जो भावथी ते मालाथी जिनेश्वर पूजाय तो पोतानुं सफलपणुं, नहि तो पोताना अंगनुं संगपणुं (जन्म) वृथा जाणवुं. ॥ १४५ ॥ एवामां राणीये पूछयुं के, "ते वखते क्रीडा वनमां सखीयो सहित में वानरीयोथी विंटलायला वानराने जोयो हतो. ॥ १४६ ॥

फालां दत्वा गिरेःशृंगं,गत्वा माला विधाय सः॥ कंठे चिक्षेप कांतानां, कपेःकिं सा समर्थता ॥
मुनिःप्रोवाच ताःसर्वा, न वानर्यःकपिर्न च॥ चिक्रीडुः स्वेच्छया किंतु, व्यंतरा व्यंतरीयुताः १४८

ते वानराए फालो दइ पर्वतना शिखर उपर जइ माला बनावीने वानरीओना कंठमां नांखी,ते शुं वानरानुं सामर्थ्यपणुं छे?" ॥ १४७ ॥ मुनिये कह्युं. "ते सर्वे वानरीयो नहोती अने वानरो नहोतो, परंतु व्यंतरीयो सहित व्यंतरो पोतानी मरजी प्रमाणे क्रीडा करता हता. ॥ १४८ ॥

अथ पूर्वभवं श्रुत्वा, नृपो जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ॥१४९
मुनिं नत्वा, गृहं गत्वा, मालया जिनपूजकः ॥ समयं गमयामास, वसुधां पालयन्नसौ॥१५०

पछी पूर्वभव सांभलीने राजा माल्यदेव जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो तेथी तेणे मुनि पासे विशेष अरिहंत धर्म अंगीकार कर्यो. ॥ १४९ ॥ मुनिने नमस्कार करी अने घेरे जइ मालावडे जिनराजनुं पूजन करनारा ते माल्यदेव राजाए पृथ्वीनुं पालन करतां समयने निर्गमन कर्यो. ॥ १५० ॥

राज्यं दत्वा स्वपुत्राय, गृहीत्वा संयमं गुरोः ॥ विहितानशनःप्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥
चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ षष्टः छायाकरो नाम, तनयस्तेऽभवन्नृप १५२

पछी पोताना पुत्रने राज्य आपी पोते गुरु पासे संयम लइ अंते अनशन धारण करनारा ते माल्यदेव मुनि सौधर्म देवलोकमां देवता थया. ॥ १५१ ॥ नरवर्मा केवली गुणवर्माने कहेछे के,—हे राजन्! त्यां दीर्घकालसुधी सुख भोगवीने पछी त्यांथी चवी ते माल्यदेवनो जीव त्हारो छठो छायाकर नामनो पुत्र थयो. ॥ १५२ ॥

॥ इति माल्यपूजाधिकारे धनेश कथा ॥

विहितो वर्णकारोपो, जिनेंद्रोर्येन पूजने ॥ फलं तस्यार्थे वक्ष्यामः, श्रूयतां भविका जैनाः॥
श्रावस्ती नगरी रम्या, श्रीधरस्तत्र नृपतिः॥ तस्य बंधुमती नारी धर्मकर्मैकबंधरा॥१५४॥

हवे जेणे पूजनमां जिनराज उपर वर्णक–चडाव्युं छे. तेनुं फल कहुंछुं. हे भव्यजनो! ते तमे सांभलो.१५३ श्रावस्ती नामनी मनोहर नगरी छे, त्यां श्रीधर नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने धर्मकार्यमां चतुर एवी बंधुमती नामनी स्त्री हती. ॥ १५४ ॥

जीवोऽथ धननाथस्य, तदा तत्कुक्षिमागताः॥ स तया समये जातः,पिता चक्रे महोत्सवम् ॥
लक्ष्मीधर इति प्रीत्या, नाम तस्मै ददौ नृपः ॥ वर्द्धमानः क्रमेणासौ, तारं तारुण्यमाश्रितः ॥

हवे धननाथनो जीव ते वखते ते बंधुमतीना उदरमां आव्यो. तेणे अवसरे तेने जन्म आप्यो एटले पिताए पुत्र जन्मनो महोत्सव कर्यो. ॥ १५५ ॥ राजाए प्रीतिथी ते पुत्रनुं लक्ष्मीधर एवुं नाम पाड्युं. पछी अनुक्रमे वृद्धि पामतो ते कुमार श्रेष्ठ एवी युवावस्था पाम्यो. ॥ १५६ ॥

सोऽन्येद्युः प्रातरायातस्तातं नंतुं सभांतरे ॥ पश्यतिस्म हयं रम्यं, केनापि प्राभृतीकृतं ॥
अमूल्यस्याश्वरत्नस्य, मूल्यं कः कुरुते स्वयम् ॥ गतिर्विलोक्यतां पूर्वमि ति तद्दनिकोऽवदत् ॥

कोइ वखते ते राजकुमार सवारमां पिताने नमन करवा माटे सभामां आव्यो अने कोइए भेट मोकलेला मनोहर घोडाने जोवा लाग्यो. ॥ १५७ ॥ “कयो माणस पोतेज आ अमूल्य एवा अश्वरत्ननुं मूल्य करे? माटे प्रथम तेनी गति जुओ.” एम ते भेट आपनारे कह्युं. ॥ १५८ ॥

अथो वाजिनमारुह्य, नृपादेशान्नृपांगजः ॥ गत्वा पराक्रयामास, वाह्याल्यां वाह्यकोविदः ॥
शरीरे सुकुमारेण स कुमारेण तत्क्षणम् ॥ प्रेरितस्तुरगोऽचालीत् , पवनस्येव बांधवः॥१६०॥

पछी अश्वपरीक्षामां चतुर एवा राजकुमारे राजानी आज्ञाथी अश्व उपर बेसीने रइवाडीये जइ परीक्षा करी. ॥१५९॥ अत्यंत सुकोमल एवा कुमारना शरीरे प्रेरेलो ते अश्व तुरत पवनना बंधुनी पेठे चाल्यो.॥१६०॥

तत्र क्वापि तुरंगस्तं निनाय क्षणमात्रतः ॥ न वृक्षा न फलं नाबु, केवलं यत्र तु स्थलम् ॥
स्वयमेव स्थिरीभूताडुत्तीर्य तुरगादसौ ॥ जलं गवेषयामास, तृषाशुष्कोष्टपल्लवः ॥१६२॥

अश्व ते कुमारने क्षणमात्रमां क्यांइ पण लइ गयो के, ज्यां झाड फल के जल कांइ नहोतुं, पण फक्त रणाज हतुं. ॥ १६१ ॥ पछी पोतानी मेलेज उभा रहेला ते अश्व उपरथी उतरीने तरसाथी सुकाइ गयेला होठ रूप पल्लववालो ते राजकुमार पाणीनी शोध करवा लाग्यो. ॥ १६२ ॥

दृष्ट्वा जटाधरं कंचित्, कमंडलुकरं पुरः॥स प्राह सादरं स्वच्छगिरा क्वास्ति सरोवरम् ॥१६३॥
आगच्छेति वचः प्रोच्य, तं नीत्वा क्वापि पल्वले॥ तापसः पाययामास, जलं पीयुषमंजुलम् ॥

आगल जतां हाथमां कमंडलने धारण करनारा कोइ जटाधर तापसने जोइ लक्ष्मीधर कुमारे आदरसहित स्वच्छ वाणीथी कह्युं के, "क्यांइ सरोवर छे?" ॥ १६३ ॥ तापसे "चाल." एम वचन कही तेने कोइ सरोवर पासे लइ जइ अमृतसमान मनोहर पाणी पायुं. ॥ १६४ ॥

स्थूलस्थले त्वयागम्य मत्रास्मीति वदन्नथ ॥ जगाम तापसः क्वापि, स चचाल हयं प्रति ॥
अप्राप्य तुरगं क्वापि, वलितःसरसीं प्रति ॥ तामप्यदृष्ट्वा स प्राप, स्थलं तापसवेदितम् १६६

पछी "त्हारे म्होटा पर्वत आववुं. हुं त्यां छुं." एम कही तापस क्यांइ गयो अने राजकुमार घोडा तरफ चाल्यो. ॥ १६५ ॥ कुमार त्यां कोइ ठेकाणे पण घोडाने न पामीने फरी सरोवर तरफ वल्यो, परंतु सरोवर पण देखवाथी तापसे कहेला पर्वत आव्यो. ॥ १६६ ॥

स्फूर्जज्जटाकलापं तं, नत्वा तापसमग्रतः॥ निषण्णः सैष पप्रच्छ, दृष्टा शूयं सरोवरे ॥१६७॥

देदीप्यमान जटाना समूहवाला ते तापसने नमस्कार करीने तेनी आगल बेठेला ते कुमारे पूछ्युं के, "सरोवरने विषे में तेमने जोया छे. ॥ १६७ ॥

स प्राह मरुदेशे न, तादृक् क्वास्ति सरोवरम् ॥
त्वया वयं न दृष्टास्म, सोऽन्यः कोऽपि भविष्यति ॥ १६८ ॥

तापसे कह्युं. "मरुदेशमां तेवुं सरोवर क्यांइ नथी. वळी तें अमने जोया नथी ते तापस तो बीजो कोइ हशे."॥

ततश्चित्रं दधानोऽसो, पुनःप्रोवाच तापसम् ॥ कुत्रत्यस्त्वं कुतो हेतोः, स्थिरस्थूलस्थले स्थितः॥
स प्राह श्रूयतां भद्र, प्रत्यासन्नमतःस्थलात् ॥ अस्ति वीतभयं नाम, पत्तनं चित्तनंदनम् १७०

पछी आश्चर्य पामता एवा कुमारे फरी तापसने कह्युं. " तमे क्यांथी आव्या छो? अने शा कारण माटे आ म्होटा पर्वत उपर रह्या छो? ॥ १६९ ॥ तापसे कह्युं, " हे भद्र! सांभळ. " आ स्थानथी समीपे चित्तने आनंदकारी वीतभय नामनुं नगर छे. ॥ १७० ॥

हेमचूलाभिधो भूपस्तत्र राज्यमपालयत् ॥ चैत्रःपुरोहितस्तस्य, नित्यं क्षणमवाचयत् १७१
पुरो निविष्टे भूपाले, क्षणं कुर्वन् विचक्षणे ॥ उद्गारं स करोतिस्म, सुरागंधसमन्वितम् १७२

त्यां हेमचूळ नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेनो चैत्र नामनो गोर नित्य कथा वांचतो हतो. ॥१७१॥ चतुर एवो राजा सन्मुख बेठे छते कथा करतो एवो ते गोर मदीराना गंधवाळा ओडकार करतो हतो. ॥१७२॥

हृदि ज्ञात्वा स्थितो भूपो, विसृष्टे क्षणतःक्षणे॥ सभ्यानाकार्य पप्रच्छ, तदाकाले समीपगान् ॥
तैरप्युक्ते तथैवागात्तत्र चामरधारिणी ॥ तं ज्ञात्वा च हसित्वा च प्रोवाच नृपतिं प्रति १७४
मया सह सुरापानं, कृत्वा रात्रौ तवाग्रतः॥ क्षणं प्रकुर्वतोऽमुष्य, साहसं महतो महत् ॥१७५॥

पछी मनमां समजी रहेला राजाए क्षणमात्रे कथा बंध थइ एटले ते अवसरे पासे रहेनारा सभाना माणसोने बोलावीने पूछयुं. ॥ १७३ ॥ सभाना माणसोए पण तेज प्रमाणे कह्युं. एवामां त्यां चामरधारिणी आवी, ते चामरधारिणीये ते वात जाणी अने हसीने राजाने कह्युं के–॥ १७४ ॥

रात्रीये म्हारी साथे सुरापान करी तमारी आगळ कथा करता एवा ए गोरनुं साहस घणुं म्होटुं छे.॥१७५

पृष्ट्वा पौराणिकान् सर्वान्, प्रायश्चितकृते नृपः॥ त्रपुष्णं पाययामास, सक्रोधस्तं पुरोधसम् ॥
मृत्वा पुरोहितो जातो, रौद्राक्षो नाम राक्षसः॥ शिलातलं विकुर्व्यास्थात्, वैरं स्मृत्वा पुरोपरि

पछी क्रोध करता एवा राजाए सर्वे पौराणिकोने पूछीने प्रायश्चितने माटे ते गोरने उनुं तरवुं पायुं.॥१७६
गोर मृत्यु पामीने रौद्राक्ष नामनो राक्षस थयो. ते पूर्वनुं वैर संभारीने नगर उपर शिलातल विकुर्वी उभो रह्यो.१७७

तत् दृष्ट्वा व्याकुलो लोको, नृपोऽपि स्नानपूर्वकम् ॥ बलिं चक्रे बद्धाञ्जलिः च बद्धकोश इदं वचः
यक्षो वा राक्षसोऽन्यो वा, यः कोऽप्यस्ति प्रकोपितः॥ वयं तदीप्सितं दद्मः, प्रत्यक्षीभूय याच्यताम्

ते जोइ लोको व्याकुल थया. राजाए पण स्नान करी बलीदान कर्युं अने हाथजोडी आ प्रमाणे वचन
कह्युं. ॥ १७८ ॥ "यक्ष, राक्षस के बीजो जे कोइपण कोप पाम्यो होय तेने अमे इच्छित वस्तु आपीशुं, माटे
ते प्रत्यक्ष थइ अमारी पासे मागो. ॥ १७९ ॥

स्वं ज्ञापयित्वा स प्रोचे, रे पापपरायणाः॥ क्षणाद्वश्चूर्णयिष्यामि, पूर्णयिष्याम्यहं रुषम् ॥
कृपां कुरु हि तात त्वमपराधं क्षमस्व नः॥ इत्यादिवचनैर्लोकैः, सन्नृपोऽक्षमयच्च तम् ॥१८१॥

पछी ते रौद्राक्ष राक्षस पोताने जणावी कहेवा लाग्यो के, "अरे पापीयो! हुं तमोने क्षणमात्रमां चूर्ण करी
नाखीश अने म्हारा क्रोधने पूर्ण करीश." ॥ १८० ॥ "हे तात! तमे निश्चे कृपा करो अने अमारा अपराधनी
क्षमा करो." इत्यादि वचनथी राजा सहित लोको तेने खमाववा लाग्या. ॥ १८१ ॥

किंचित्प्रशांतकोपोऽथ, बद्धाञ्जलिं राक्षसो नृपम् ॥ तदा मुंचाम्यहं चेन्मां, प्रासादस्थं त्वमर्चसि
स्वीकृते वचने तस्य, लोकैः साकं महीभुजा ॥ शिलां विदूरयामास, नगराद्राक्षसः क्षणात् ॥

पछी शांत थयेला कोपवाला राक्षसे राजाने कह्युं. ज्यारे तुं मने मंदिरमां स्थापन करीने पूजीश त्यारे
हुं तने मूकीश." ॥ १८२ ॥ पछी लोको सहित राजाए तेनुं वचन कबूल कर्युं एटले राक्षसे नगर उपरथी
तुरत शिलाने दूर करी. ॥ १८३ ॥

प्रासादे स्थापयित्वा तन्मूर्त्तिं नित्यं नरेश्वरः ॥ पुष्पचंदनकर्पूरैः, पूजयामास सादरम् १८५ ॥
तमप्रणम्य लोकोऽपि, न चक्रे कोऽपि भोजनम्॥ वैरं संस्मार्य तं चित्ते, राक्षसः कुपितः पुनः॥

पछी राजाए ते राक्षसनी मूर्त्तिने मंदिरमां स्थापन करीने निरंतर पुष्प चंदन कपूर विगेरेथी आदर सहित पूजन करवानो आरंभ करयो. ॥ १८५ ॥ लोक पण ते मूर्त्तिने प्रणाम करया विना कोइ पण भोजन करतुं नहोतुं, तोपण ते राक्षस मनमां पूर्वना वैरने संभारी फरी कोप पाम्यो. ॥ १८६ ॥

प्रत्यक्षीभूय स प्रोचे, रे रे नश्यत दुर्जनाः॥ अलं मे भवतां भक्त्या, यैरहं त्रपुः पायितः॥
युष्मान् धक्ष्याम्यहं सर्वानित्युचानेऽथ राक्षसे॥ भूपतिः प्रांजलीभूय, भूयस्तं भक्तिभाक् जगौ ॥

तेथी ते राक्षस प्रत्यक्ष थइ कहेवा लाग्यो के, "अरे दुर्जनो! नाशो जाओ. म्हारे तमारी भक्तिनुं कांइ जरुर नथी के, जे तमोए मने तरवुं पायुं छे. ॥ १८७ ॥ पछी "हुं तमने सर्वेने बाली नाखीश." एम राक्षसे कह्युं एटले भक्तिवंत एवा राजाए फरी हाथजोडी तेने कह्युं. ॥ १८८ ॥

उपायो विद्यते कोऽपि, येन त्वं खलु तुष्यसि ॥ स प्राह श्रूयतां पाप, यदि सिद्ध्यति तत्कुरु ॥
कुसुमैः पंचवर्णाभैस्त्रिसंध्यं चेन्ममार्चनम् ॥ क्रियते सकलैर्लोकैस्तदा मुंचामि नान्यथा॥१९०

कोइ पण उपाय होय के जेणे करीने तुं निश्चे संतोष पामे." राक्षसे कह्युं. "हे पापी! सांभल. जो सिद्ध थाय तो ते कहे. ॥ १८९ ॥ जो सर्वे लोको त्रणकाल पांच वर्णनां पुष्पथी म्हारुं पूजन करे तो हुं मूकीश. नहि तो बाली नाखीश." ॥ १९० ॥

सामान्यतोऽपि नो पुष्पं, प्रायो देशेऽत्र दृश्यते ॥ पंचवर्णानि लभ्यंते, कुसुमानि ततः कुतः॥
कुडादेश इति ज्ञात्वा, सर्वे नष्टास्ततो जनाः॥ जनाधिपोऽहं संजातो, वैराग्यात्तापसव्रती १९२

आ देशमां घणुं करीने साधारण पुष्प पण देखातुं नथी, तो पछी पांच वर्णनां पुष्प तो क्यांथीज मले? ॥ १९१ ॥ आवो राक्षसनो तुच्छ हुकम जाणीने पछी सर्वे माणसो नासी गया अने राजा एवो हुं पोते वैरा-

ग्यथी तापस थयो. ॥ १९२ ॥

न शूरो विद्यते विश्वे, यः प्रशांतं करोति तम् ॥ प्रोचे कुमारः श्रुत्वेति, तापसंप्रति साहसो ॥
पुरस्य तस्य मार्गं मे, दर्शयाशु पुरो भव॥ इत्युक्ते तापसस्तस्मै, दर्शिताध्वा न्यवर्त्तत॥ १ए४

जगत्मां एवो कोइ शूरवीर नथी के, जे ते राक्षसने शांत करे." आवां ते तापसनां वचन सांभली साहसी एवा लक्ष्मीधर कुमारे तापसने कह्युं. ॥ १९३ ॥ "ते नगरनो मार्ग मने झट देखाड अने म्हारी आगल था." एम कह्युं एटले तेने मार्ग देखाडीने तापस पोताने आश्रये आव्यो. ॥ १९४ ॥

कुमारः पत्तनं गत्वा, रक्षसो भवनं ययौ ॥ पंचवर्णदुकुलस्य, पुष्पाणि विदधे सुधीः ॥१ए५
तत् दृष्ट्वा राक्षसो दध्यौ, बालवद्वंचनं मम॥ अस्ति प्रारब्धमेतेन, वीक्षे तावत्करोति किम्॥

कुमार नगरमां जइ राक्षसना मंदिर प्रत्ये आव्यो. त्यां उत्तम बुद्धिवाला तेणे पंचरंगी लुगडानां पांच वर्णनां पुष्पो बनाव्यां. ॥ १९५ ॥ ते जोइ राक्षस विचार करवा लाग्यो के, "एणे मने बालकनी पेठे छेतरवानुं आरंभ्युं छे. पण प्रथम जोवुं जोइये ते शुं करे छे.॥ १९६ ॥

कृत्वा पुष्पाणि वस्त्रस्य, कुमारो राक्षसं जगौ ॥ त्वं माता त्वं गुरूस्तातः, क्षमतां बालचेष्टितम्
इत्युक्त्वा तानि पुष्पाणि,कृत्रिमाण्यपि यावता॥ निधत्ते तावता तान्यकृत्रिमाण्येव जज्ञिरे ॥

कुमारे पण वस्त्रोना पुष्पो बनावीने पछी राक्षसने कह्युं. "तमे माता, पिता अने गुरु छो, माटे म्हारी बालकनी चेष्टानी क्षमा करो". ॥ १९७ ॥ एम कहीने ते कृत्रिम एवां पण पुष्पो जेटलामां चडाव्यां तेटलामां ते अकृत्रिम (साचां) थइ गयां ॥ १९८ ॥

दृष्ट्वा परिमलाढ्यानि, तानि तं राक्षसो जगौ॥ अहो पुण्यप्रभावस्ते,ह्यहो ते बुद्धिरुज्वला
अहं तुष्टोऽस्मि याचस्व,वांछितं ते ददाम्यहम् ॥ सोऽवादीन्नगरं शून्यं,सकलं वास्यतामिदम्

ते पुष्पोने सुगंधवालां जोइ राक्षसे कुमारने कह्युं. "त्हारो पुण्य प्रभाव आश्चर्यकारी छे! तेमज त्हारी उ-

ज्वल बुद्धि पण आश्चर्यकारी छे!!! ॥ १९९ ॥ हुं प्रसन्न थयो छुं, माटे माग. हुं तने वांछित आपुं." कुमारे कह्युं. आ शून्य सर्व नगर वसावी आप." ॥ २०० ॥

तत्पुरं वासयामास, स्थापयामास तं प्रभुम् ॥ तद्वृत्तं ज्ञापयामास, तत्पितुश्च स राक्षसः २०१

पित्रा स्वमंत्रिणं प्रेष्याकारितो लेखपूर्वकम् ॥ राज्यस्य सूत्रणां कृत्वा, कुमारःस्वपुरं ययौ ॥

पछी ते राक्षसे ते नगरने वसावी आप्युं, तेमज ते लक्ष्मीधर कुमारने तेनो राजा कर्यो अने तेना पिताने ते सर्व वात जणावी. ॥ २०१ ॥ पछी पिता श्रीधर राजाए पत्र सहित पोताना प्रधानने मोकलीने तेडावेलो कुमार राज्यनुं रक्षण करीने पोताना नगरे गयो. ॥ २०२ ॥

पुरं प्रविश्य सोत्साहं, पितृपादान्ननाम सः ॥ आलिंग्य जनकःपुत्रं, पप्रच्छ सकलां कथाम् ॥

अन्यदा तत्र संप्राप्ताः, श्रीसिंहव्रतसूरयः॥ तान्नंतु ससुतो नृपो, ययौ भक्तिभरोद्धुरः॥ २०४॥

कुमारे उत्साह सहित नगरमां प्रवेश करीने पिताना चरणमां प्रणाम कर्यो. पिताए पण पुत्रने आलिंगन करी सर्व वात पूछी. ॥ २०३ ॥ कोइ वखते ते श्रावस्ती नगरीमां श्री सिंहव्रतसूरि आव्या एटले महाभक्तिवंत एवो पुत्र सहित राजा तेमने वंदन करवा गयो. ॥ २०४ ॥

श्रुत्वोपदेशं पप्रच्छ, पुत्रभाग्यस्य कारणम् ॥ मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥२०५॥

श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, धननाथसुतोऽभवत् ॥ जिनपूजामुना चक्रे, बांधवैः सह संमदात् ॥

त्यां तेणे धर्मोपदेश सांभली पुत्रना भाग्यनुं कारण पूछ्युं एटले मुनिये पूर्वभव कह्यो के, हस्तिनापुर नगरने विषे धनदत्त शेठने धननाथ नामनो पुत्र हतो. ए पुत्रे पोताना बंधुओ सहित हर्षथी जिनराजनुं पूजन कर्युं हतुं ॥ २०५ ॥ २०६ ॥

जिनपूजाप्रभावेण, राज्यं लब्धं महाद्भुतम् ॥ वर्णिकाणां विशेषेण, यत्फलं तच्च कथ्यते ॥

एष कृत्रिमपुष्पाणि, राक्षसाय तदा न्यधात ॥ अकृत्रिमाणि जातानि, वर्णकस्य विशेषतः ॥

जिनेश्वरनी पूजाना प्रभावथी तेने महा अद्भुत एवुं राज्य प्राप्त थयुं. वली वर्णिकाना विशेष पूजनथी जे फल प्राप्त थयुं ते कहेवाय छे. ॥ २०७ ॥ वली ते वखते आ कुमारे कृत्रिम पुष्पो राक्षसने चडाव्यां पण वर्णिक पूजाना विशेषपणाथी अकृत्रिम थइ गयां. ॥ २०८ ॥

सुभुमचक्रिणः स्थानं, नृणां पुण्याद्व्यनुपते ॥ चक्रित्वं कुलिशत्वं च, प्रपेदाते हि पुण्यतः॥
पुण्येन कर्करो रत्नं, पुण्येन च विषं सुधा ॥ सर्पःपुण्येन माला स्यात् कुमारस्य तथाऽभवत्॥

हे पुण्यवंत राजा! माणसोने सुभुम चक्रवर्तीनुं स्थान, चक्रवर्तीपणुं अने इंद्रपणुं पुण्यथीज प्राप्त थाय छे. ॥ २०९ ॥ पुण्यथी कांकरो रत्न थाय छे, पुण्यथी विष अमृत थाय छे अने पुण्यथी सर्प पुष्पनी माला थाय छे..तेम कुमारने पण थयुं छे. ॥ २१० ॥

कुमारोऽपि मुनिं प्राह, पूर्वं येन हृतोऽस्म्यहम्॥ स वाजी न स्थले दृष्टो, न च दृष्टं सरोवरम्॥
को हेतुः प्रोचिवान् सूरिर्हेमचूलस्य यः पिता॥ जातोऽस्ति व्यंतरस्तेन,पुरवासाय तत्कृतम्॥

कुमारे पण मुनिने कह्युं. "हे मुनि! पूर्वे जेणे मारुं हरण कर्युं हतुं ते अश्व ते स्थानके में न दीठो अने ते सरोवर पण में न दीठुं, तेनुं शुं कारण?" सूरिये कह्युं. "हेमचूलनो पिता जे व्यंतर देवता थयो हतो तेणे तेने पोतानां नगरमां राखवा माटे ते सर्व कर्युं हतुं. ॥ २११ ॥ २१२ ॥

लक्ष्मीधरो ह्येवं श्रुत्वा, तदा जातिस्मृतिं ययौ ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥
मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, राज्यं लक्ष्मीधरे सुते ॥ निवेश्य श्रीधरो राजा,जगृहे संयमं स्वयम् ॥

लक्ष्मीधर पण पोताना पूर्वभवने सांभली जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो; तेथी तेणे मुनि पासे विशेष अरिहंतनो धर्म धारण कर्यो. ॥ २१३ ॥ श्रीधर राजाए पण मुनिने नमस्कार करी, घरे जइ अने लक्ष्मीधर पुत्रने राज्य आपी पोते चारित्र लीधुं. ॥ २१४ ॥

अथ लक्ष्मीधरो नृपः, पालयन् पृथिवीं चिरम् ॥ जिनपूजापवित्रात्मा, धर्मकर्म चकार सः ॥

समयेऽथ सुते राज्यं, न्यस्य संयममग्रहीत् ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥

पछी ते लक्ष्मीधर राजाए दीर्घकाल पर्यंत पृथ्वीनुं पालण करता छता जिनराजनी पूजाथी पवित्र आत्मावाला थइ धर्मकार्य कर्युं. ॥ २१५ ॥ पछी अवसरे पूत्रने राज्य सोंपी तेणे चारित्र लीधुं अने अंते अनशन लइ ते लक्ष्मीधर सौधर्म देवलोकने विषे गयो. ॥ २१६ ॥

चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्तत श्च्युतः ॥ सप्तमः शंखनामाभूत्तनयस्तव भूपते ॥

(श्रीनरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के) हे भूपति! ए लक्ष्मीधर त्यां बहु काल सुधी सुखो भोगवीने पछी देवलोकथी चवेलो ते त्हारो सातमो शंख नामनो पुत्र थयो छे. ॥ २१७ ॥

॥ इति पूजाधिकारे धननाथ कथा ॥

चूर्णपूजा कृता येन, फलं तस्य प्रकाश्यते ॥ चूर्णशब्देन कर्पूरो, ज्ञातव्योऽत्र मनीषिभिः ॥

जेणे चूर्ण पूजा करी छे, तेनुं फल प्रकाश कराय छे. अहिं विद्वानोए चूर्ण शब्दथी कपुर जाणवो. ॥२१८॥

अस्त्यत्र नगरं रम्यं, भरते श्रीपुराभिधम् ॥ श्रीचंद्रो नृपतिस्तत्र, तस्य चंद्रावती प्रिया ॥

तत्रैव नगरे श्रेष्ठी, धन इत्यभिधानतः ॥ प्रिया धनवती तस्य, सती गुणवती बभौ ॥२२०

आ भरतक्षेत्रने विषे श्रीपुर नामनुं मनोहर नगर छे. त्यां श्रीचंद्र नामनो राजा राज्य करतो हतो, तेने चंद्रावती नामे स्त्री हती. ॥ २१९ ॥ ते नगरमां धन ए नामनो शेठ रहेतो हतो. तेने सती एवी धनवती नामनी स्त्री गुणवंती हती. ॥ २२० ॥

धनेश्वरस्य जीवोऽथ, तस्याः कुक्षिं समागतः॥ समये स तयासूतः, पिता चक्रे महोत्सवम्॥
रत्नाकर इति प्रीत्या, नाम तस्मै ददौ पिता॥ क्रमेण वर्द्धमानोऽष्टवर्षमानो बभूव सः ॥२२२

पछी धनेश्वरनो जीव ते धनवंतीना उदरने विषे आव्यो. अवसरे तेणे पुत्रने जन्म आप्यो एटले पिताए तेनो जन्म महोत्सव कर्यो. ॥२२१॥ पिताए प्रितीथी तेनुं रत्नाकर एवुं नाम पाड्युं. अनुक्रमे वृद्धि पामतो ते पुत्र आठ वर्षनो थयो. ॥ २२२ ॥

कलाकलापकौशल्यवल्लीनां च महीरुहः॥ न जहार मनः कस्य, स प्रशस्यगुणोत्करः ॥२२३
इतश्च राजा श्रीचंद्रो, लोकवृत्तबुभुत्सया ॥ निर्यातो नष्टचर्यायामंधकारपटावृतः ॥२२४॥

कालना समूहने विषे कौशल्यता रुप लताओना आधार एवा वृक्षरुप ते वखाणवा योग्य गुणसमूहवाला राजकुमारे कोना मनने हरण कर्युं नहोतुं ? अर्थात् सर्वना मनने हरण कर्युं हतुं. ॥ २२३ ॥ हवे कोइ वखते श्रीचंद्र राजा लोकना वृत्तांत जाणवा माटे गुप्तरीते अंधारव स्त्रो ओढीने फरवा निकल्यो. ॥ २२४ ॥

त्र्याम्यंस्त्रिकचतुष्केषु, वीक्ष्य प्रेक्षणकं स्थितः॥ नटेन पठितं नाट्ये, श्लोकं सुश्राव नृपतिः॥
बुद्धिर्यस्य बलं तस्य, निर्बुद्धेस्तु कुतो बलम् ॥ वने सिंहो मदोन्मतः, शशकेन निपातितः ॥

त्रण सेरी अने चार सेरीमां फरता अने कोइ ठेकाणे थता नाटकने जोइने उभा रहेला राजाए नाटकमां नटे कहेला एक श्लोकने सांभल्यो. ॥ २२५ ॥ जेने बुद्धि तेनुं बल. बुद्धि रहितने बल कयांथी होय. बुद्धिना बलथी वनमां मदोन्मत्त सिंहने शशलाये कूवामां पाड्यो छे. ॥ २२६ ॥

ततो मे मतिमान्मंत्री, निश्चितं कोऽपि वीक्ष्यते॥इति ध्यांय नृपो गेहं, गत्वा सुष्वाप निद्रया
प्रातः प्रबुद्धः प्रातस्त्यकार्यं कृत्वा नरेश्वरः ॥ ययो तुरंगमारुढो, द्रष्टुं निजसरोवरम् ॥२२८॥

पछी “म्हारे निश्चे कोइ पण बुद्धिवान् प्रधान शोधी लेवो.” एम विचार करतो राजा घरे जइ निंद्राथी उंघी गयो. ॥२२७॥ सवारे जागी उठेलो ते राजा प्रातःकार्य करीने घोडा उपर बेसी पोतानुं सरोवर जोवा

माटे गयो. ॥ २२८ ॥

चलच्चकोरचक्रांगचक्रवाकचयाकुलम् ॥ भ्रमभ्रमरझंकारमुखरीभवदुत्पलम् ॥ २२९ ॥
प्रसर्पल्लहरीबाहुवल्लरीश्लिष्टपादपम् ॥ बभार प्रीतिसंभारं, कासारं वीक्ष्य भूपतिः ॥२३०॥

चालता चकोर, चक्रांग अने चकलाओना समूहथी व्याप्त, भमता भमराओना झंकारथी वाचाल कमलोवालुं अने चारे तरफ प्रसरती लहेरो रुप हाथनी वेलोथी वृक्षोने स्पर्श करता एवा ते तलावने जोइ राजा बहु प्रसन्न थयो ॥ २२९ ॥ २३० ॥

कासारांतःस्थितं स्थंभं, दृष्ट्वा प्रोचे महीपतिः॥ शृण्वंतु मंत्रिणः सर्वे, सर्वे लोकाश्च कोविदः
अकृत्वा सलिले पादनिवेशं तीरसंस्थितः॥ बध्नाति यः सरस्तंभं, मंत्रिता तस्य दीयते॥२३२

पछी तलावनी अंदर रहेला स्थंभने जोइ राजाए कह्युं "चतुर एवा सर्वे मंत्रीओ अने सर्वे लोको! तमे सांभलो ॥ २३१ ॥ पाणीमां पग मूकया विना फक्त कांठा उपर रहीने जे पुरुष तलावनी मध्यमां रहेला स्थंभने बांधशे, तेने हुं मंत्रीपणुं आपीश. ॥ २३२ ॥

इत्युद्घोषणया सर्वे, मिलितास्तत्र मंत्रिणः॥ संगताश्चतुरा लोकाः प्रोचुरेवं परस्परम् ॥
कथं तटस्थितैः स्तंभो, बध्यते मध्यसंस्थितः॥ उत्तानेनापि हस्तेन, स्पृश्यते नेंदुमंडलम् ॥

राजानां आवां वचनथी त्यां एकठा थयेला सर्वे मंत्रीओ अने मलेला सर्वे लोको परस्पर एम कहेवा लाग्या के, ॥ २३३ ॥ "कांठे उभेला माणसोथी मध्यमां रहेलो स्थंभ शी रीते बंधाय? कारण उंचा करेला एवाय पण हाथथी चंद्रमंडलने स्पृश करी शकातुं नथी. ॥ २३४ ॥

एके विवेकिनः प्राहुर्बुद्धिरेव विलोक्यते॥ लक्ष्मीरिव परं सापि, नाप्यते सुकृतं विना ॥२३५
बुद्ध्या सिध्यंति कार्याणि, विषमान्यपि तत्क्षणात् ॥ स्वबुद्ध्या वंचयामास, चंडिकां कमलो यथा

विवेकी एवा केटलाके कह्युं के, राजा आपणी बुद्धि जुए छे; पण लक्ष्मीनी पेठे ते बुद्धि पण पुन्य विना प्राप्त थती नथी. ॥ २३५ ॥ बुद्धिथी विषम एवां पण कार्यो तुरत सिद्ध थाय छे. जेम कमले पोतानी बुद्धिथी चंडिकाने छेतरंचा. ॥ २३६ ॥

तथाहि भरतेऽत्रास्त्यवंतीनाम महापुरी ॥ तत्र श्रीपालनृपालो भूमीपालशिरोमणिः ॥२३७
पंडितः कमलाख्योऽस्य, स्वभावविमलाशयः ॥ द्विसप्ततिकलापात्रं, विख्यातः पृथिवीतले॥

(लोको परस्पर तेज वार्ता करे छे के,) आ भरतक्षेत्रने विषे अवंती नामनी नगरी छे. त्यां राजाओमां मुकुटमणिरूप श्रीपाल नामनो राजा राज्य करतो हतो. ॥ २३७ ॥ ए राजाने स्वभावथी निर्मल मनवालो, बोंतेर कलानुं पात्र अने पृथ्वीमां विख्यात एवो कमल नामनो पंडित हतो. ॥ २३८ ॥

सोऽन्येद्युश्चिंतयामास द्वासप्ततिकलाःकिल ॥ विज्ञातास्ति मया किंतु, कलानामेकसप्ततिः॥
द्वासप्ततितमीं चौर्यकलां शिक्षे कुतोऽप्यहम् ॥ हुं ज्ञातं द्युतकारेभ्यः,सा शिक्ष्येत विचक्षणैः॥

एक दीवस ते कमल विचार करवा लाग्यो के, "निश्चे कलाओ बोंतेर छे, पण मेंतो इकोतेर कलाओनो अभ्यास कर्यो छे. ॥ २३९ ॥ हवे हुं बोंतेरमी चौर्यकला कोनी पासेथी शीखुं ? हा जाण्युं: विचक्षण पुरुषो ते विद्या जुवारी लोको पासेथी शीखे छे." ॥ २४० ॥

ध्यात्वेति द्यूतकाराणां, स सेवां कर्तुमुद्यतः॥ तैः पृष्टो हेतुना केन, सेवनीया वयं तव ॥२४१
स प्रोचे प्रायसःसर्वकलासु कुशलोऽस्म्यहम् ॥ किंतु चौर्यकलाया मे ,किं चिन्मर्म प्रकाश्यताम्,

आ प्रमाणे विचार करी ते कमल जुवारी लोकोनी सेवा करवाने उद्यमवंत थयो, तेथी तेओए तेने पूछयुं के, शा कारणथी अमे त्हारे सेववा योग्य थया छीये. ॥ २४१ ॥ कमले कह्युं. "घणुं करीने हुं सर्व कलामां कुशलछुं, परंतु मने चौर्यकलानो कांइक मर्म प्रकाश करो." ॥ २४२ ॥

ते प्रोचुर्मन्यते नैवं, कृते चौर्ये कदाचन ॥ इति शिक्षां समादाय, स्वस्थानं पंडितो ययौ ॥

सपादकोटीमूल्यस्यान्येद्युर्नृपतिसंसदि ॥ केनापि ढौकितो हारः, सामंताद्यैर्निरीक्षितः ॥२४४

चोरोए कह्युं. "चोरी करे छते क्यारे पण मानवुं नही." एवी ते चोरोनी शिखामण लइ पंडित कमल पोताने घेर आव्यो. ॥ २४३ ॥ कोइ वखते राजसभामां कोइए मोकलेलो सवाक्रोड मूल्यनो हार सामंतादिकोए जोयो. ॥ २४४ ॥

पंडितोऽपि करे कृत्वा, हारं बाह्यंतरेऽक्षिपत्॥ उत्थिता च सभा सर्वा, नृपश्चांतःपुरं ययौ ॥
हारं श्रुत्वा महादेवी, प्रार्थयामास तन्नृपम् ॥ कोशाध्यक्षं समाकार्य, तं च पप्रच्छ भूमिपः॥

पंडिते पण हारने हाथमां लइ बांयनी अंदर नांखी दीधो. वली सर्व सभा उठी गइ अने राजा अंतःपुरमां गयो ॥ २४५ ॥ त्यां हारनी वात सांभली पट्टराणीए ते जोवाने राजानी विनंती करी, तेथी राजाए भंडारीने बोलावीने तेने पूछ्युं ॥ २४६ ॥

सोऽवादीन्न करे हारः, प्राप्तो मे देव सर्वथा ॥ सभ्याः पृष्टास्ततः सर्वे, नृपभृत्यैः पृथक्पृथक्॥
केचित् प्रोचुरियं हारः पंडितस्य करं गतः ॥ गृहीतस्तेन चान्येन, को वेत्ति ज्ञानवर्जितः॥

भंडारीए कह्युं. "हे देव ! म्हारा हाथमां हार आव्यो नथी. पछी राजाना सेवकोए सर्वे सामंतोने जुदु जुदु पूछ्युं ॥ २४७ ॥ कोइए कह्यु के, ए हार पंडितना हाथमां हतो, तो तेणे अथवा बीजा कोइये लीधो छे? ते ज्ञान विनानो कोण जाणी शके ?" ॥ २४८ ॥

तच्छ्रुत्वा पंडितः प्राह, निविष्टो नृपसंसदि ॥ न गृहीतोऽस्त्यसौ हारः कलंकस्तु तथाप्यभूत्॥
अकृत्वाहं महादिव्यं, नोत्थास्याम्येष सर्वथा॥ नृपः प्रोचे मृषा लोको, भाषते त्वं क्षमस्व तत्॥

ते वात सांभली पंडिते कह्युं. "ए हार में राजसभामां मूक्यो छे, लीधो नथी. तोपण मने कलंक प्राप्त थयुं. ॥ २४९ ॥ हवे हुं महादिव्य कर्या विना सर्वथा उठीश नही." राजाए कह्युं. लोको जूठुं बोले छे, माटे तमे क्षमा करो ॥ २५० ॥

तत्रास्ति चंडिका देवी, दिव्यप्रत्ययकारिणी॥ स्थापितो भवने यस्या,ह्यन्यायी नैव जीवति॥
ततस्तेन सह क्ष्मापो, देवताभवनं गतः॥ प्रोवाच चंडिके देवि, शुद्धिः कार्याद्य पंडिते ॥

ते नगरमां दिव्यनुं पारखुं करनारी चंडिका देवी छे, ए देवीना मंदिरने विषे राखेलो अन्यायी जीवी शकतो नथी. ॥ २५१ ॥ पछी राजा पंडित सहित देवाना मंदिरमां गयो अने कहेवा लाग्यो के, "हे चंडिका देवी! आजे पंडितनी शुद्धि करवी. ॥ २५२ ॥

आनाय्य तत्र पत्राणी, पंडितः कुसुमानि च॥ निविष्टः पुरतो देव्याः, सर्वलोको विनिर्ययौ ॥
प्रदाप्य तालकं द्वारे, भूपोऽपि सदने ययौ ॥ पंडितः पुरतो देव्यां, भक्षतिस्म दलानि सः ॥

पंडित पण त्यां तांबुलपत्र अने पुष्प मंगावीने देवीनी आगल बेठो अने सर्वे लोको चाल्या गया. ॥ २५३ ॥ राजा पण बारणे तालुं वासीने पोताने घेर गयो. पछी ते कमल पंडित देवीनी आगल तांबुलनुं भक्षण करवा लाग्यो. ॥ २५४ ॥

चर्वं चर्वं च पत्राणि, तांबूलं देवतां प्रति ॥ चिक्षेप निर्भयः सोऽप्यर्द्धरात्रिश्च समागतः ॥
रौद्ररूपं दधाना सा, मुखे हुंकारकारिणी ॥ खड्गं नर्त्तापयंती च प्रत्यक्षा देवताभवत् ॥ २५६

वली निर्भय एवो ते पत्रने चावतो चावतो तेनो रस देवता उपर नाखवा लाग्यो. एवामां अर्द्धरात्री थइ. ॥२५५॥ भयंकर रूपने धारण करती मुखे हुंकार शब्द करती अने खड्गने उच्छालती ते देवी प्रत्यक्ष थइ ॥२५६॥

त्वमिंद्राणी च सूर्याणी, ब्रह्माणी परमेश्वरी ॥ पंडितस्तां च तुष्टाव, बभाषे सा च तं प्रति॥
रे हारं चोरयित्वात्र,निषण्णोऽसि ममाग्रतः॥तांबूलं क्षिपसि स्वैरं, वीक्ष्यतां किं करोम्यहम् ॥

पछी "तुं इंद्राणी, सूर्याणी, ब्रह्माणी अने परमेश्वरी छे." एम पंडित देवीनी स्तुति करवा लाग्यो एटले देवीए तेने कह्युं. ॥ २५७ ॥ अरे! तुं हारने चोरीने अहिं म्हारी आगल बेठो छे! अने मरजी प्रमाणे तांबूल फेंके छे! जो. हवणां हुं शु करुंछुं. ॥ २५८ ॥

चोरितो न मया हारो, वर्त्तते परमेश्वरि ॥ सावक् ज्ञानेन पश्यामि, किं त्वदुक्तेन दुष्ट रे ॥
स प्रोचे यदि ते ज्ञानं, वर्त्तते देवि चंडिके ॥ तदा मे संशयच्छेदं, कृत्वा कुर्याद्यथारुचि ॥

पंडिते कह्युं. " हे परमेश्वरी ! में हार चोर्यो नथी." देवीए कह्युं. अरे दुष्ट ! हुं ज्ञानथी जोउंछुं. त्हारा कहेवाथी शुं ? ॥ २५९ ॥ कमले कह्युं. " हे देवी चंडिका !,जो तने ज्ञान होय तो म्हारो शंसय छेदोने तुं मरजी प्रमाणे कर. ॥ २६० ॥

कः संशय इति प्रोक्ते, स प्रोचे शृणु चंडिके॥ पिता पुत्र च तौ मार्गे, चेलतुः प्रीतिशालिनौ॥
तौ विलोक्यः पदन्यासं, नार्योरन्योन्यमुचतुः॥ एका नीचा परारत्युच्चा, तन्मार्गे व्रजतः स्त्रियोः

" त्हारे शो शंसय छे ? " एम देवीए कह्युं एटले तेणे कह्युं के, हे चंडी! सांभल. पिता अने पुत्र प्रीतिवंत एवा ते बन्ने जणा मार्गने विषे जता हता. ॥ २६१ ॥ ते पिता पुत्र रस्तामां बे स्त्रीयोनां पगलां जोइ परस्पर कहेवा लाग्या. ते मार्गमां जती एवी स्त्रीयोमां एक नीची अने बीजी उंची हती. ॥ २६२ ॥

पुत्रःप्रोवाच नीचा मे,प्रोच्चा भवतु ते पितः॥अन्योन्यमिति जल्पंतौः, तौ ते ददृशतुः स्त्रीयौ
नीचा पुत्रेण चानीता, प्रोच्चा तु जनकेन सा॥ ते च ताभ्यां कृते भार्ये, प्रोच्चा पुत्री परा प्रसूः॥

पुत्रे कह्युं. " हे पिता " म्हारी नीची अने तमारी उंची थाओ." एम परस्पर बोलता एवा ते बन्ने जणाए ते बन्ने स्त्रीओने दीठी. ॥ २६३ ॥ पछी पुत्र नीची स्त्रीने लाव्यो अने पिता उंची स्त्रीने लाव्यो. वली तेओ ते स्त्रीयोने परण्या. तेमां उंची पुत्री हती अने नीची मा हती. ॥ २६४ ॥

तेषां च तदपत्यानां, संबंधः किमभूज्जायत ॥ इति मे संशय छिंधि ज्ञानं चेत्तव वर्त्तते ॥
तस्यां तस्योत्तरं चिंतयंत्यां गता निशा देव्यास् ॥ कैलाशमाप्तायां, प्रभातं च ततोऽभवत् ॥

तेओनो अने तेओनां छोकरानो संबंध शुं थाय ? ए म्हारो संशय छेद. जो त्हारामां ज्ञान होय तो." ॥२६५ ॥ पछी ते देवी तेनो उत्तर विचारवा लागी, एटलामां रात्री गइ तेथी देवी कैलाश गइ अने प्रभात थइ गयो ॥ २६६ ॥

नृपालस्तूर्णमागत्योद्घाट्य तालकमादरात् ॥ स्तुवंतं देवतां प्रेक्ष्य, पंडितं प्रतिमाप सः ॥
स्वगृहे सोत्सवं प्रेष्य, पंडितं नृपतिर्ययौ ॥ दिने तृतीये तं हारमर्पयामास स स्वयम् ॥

ते राजा पण तुरत त्यां आवी आदरथी तालाने उघाडी अने देवीनी स्तुति करता एवा पंडितने जोइ प्रीति पाम्यो. ॥ २६७ ॥ पछी पंडितने उत्सव सहित तेना घरने विषे मोकली भूपति पोताने घेर गयो. ते पंडिते पोते पण त्रीजे दिवसे ते हार राजाने सोंप्यो. ॥ २६८ ॥

किमेतदिति नृपाले, पृच्छति स्माह पंडितः॥ परीक्षा शिक्षितायाः स्वकलायाः प्रेक्षिता मया॥
इत्यादि सर्वलोकेषु, प्रजल्पत्सु परस्परम् ॥ धनश्रेष्ठिसुतो रत्नाकरस्तत्र समागतः ॥ २७० ॥

"आ शुं" एम राजाए पूछ्युं एटले पंडिते कह्युं के, में शीखेली पोतानी कलानी परीक्षा जोइ. ॥ २६९ ॥ इत्यादि सर्वे लोको परस्पर वातो करता हता. एवामां धनशेठनो पुत्र रत्नाकर त्यां आव्यो. ॥ २७० ॥

तत्स्वरूपं परिज्ञाय, स नत्वा नृपतिं जगौ॥ पश्चादपि हि यो वक्ति, स वक्तु प्रथमं मतिम् ॥
लोकेषु कृतमौनेषु, सर्वेषु स नृपाज्ञया ॥ रज्जुमानाययामास, स्तंभबंधकृते कृती ॥ २७२ ॥

रत्नाकर ते वात जाणी राजाने नमस्कार करीने कहेवा लाग्यो के, " जेने पाछलथी कहेवुं होय ते पोतानी बुद्धिने प्रथम देखाडी आपो. ॥ २७१ ॥ पछी सर्वे लोको बोल्या विना उभा रह्या एटले बुद्धिवंत एवा ते रत्नाकरे राजानी आज्ञाथी स्तंभने बांधवा माटे दोरो मंगाव्यो. ॥ २७२ ॥

तत्प्रांतं नृपतेः पाणौ, न्यस्य धृत्वा च तां स्वयम् ॥ तटस्थ एव बभ्राम, तटाकं परितः सुधीः॥
एवं कृते स्वयं स्तंभबद्धे सति महीपतौः ॥ सर्वमुद्रां ददौ तस्मै, विस्मयस्मेरमानसः ॥२७४॥

बुद्धिवंत रत्नाकर ते दोरीनो छेडो राजाना हाथमां आपी अने पछी ते सर्व दोरी पोते लेइने तलावने कांठे कांठे रह्यो छतो सर्व तलावने चारे तरफ फरी वळ्यो. ॥ २७३ ॥ एम करवाथी पोतानी मेळे स्तंभ बंधायो एटले आश्चर्यथी हर्षित मनवाळा राजाए तेने प्रधानमुद्रा आपी. ॥ २७४ ॥

नृपोऽपि सोऽपि लोकोऽपि, मुदिताःस्वगृहं ययुः॥ विशेषान्मंत्रिणो गेहे, वन्नृव सुमहोत्सवः ॥
स प्राज्यराज्यकार्याणि,कुर्वन् शिशुरपि स्वयम्॥ वृद्धेभ्योऽपि हि मान्योऽभूद्भैलेभ्य इव सन्मणिः॥

पछी राजा अने सर्वे लोको पण हर्षित थइने पोत पोताना घरे गया. विशेषे मंत्राना घरने विषे उत्तम उत्सव थवा लाग्या. ॥ २७५ ॥ रत्नाकर पोते बालक छतां उत्तम एवां राज्यकार्यने करतो छतो पर्वतो करतां जेम उत्तम मणि मान्यवंत होय तेम वृद्ध पुरुषो करतां वधारे मान्यवंत थयो. ॥ २७६ ॥

अन्यदा शूरन्नृपालः कालवत्कुपितो नृशम् ॥ आगच्छंस्तत्पुरं राज्ञे, ज्ञापितश्चतुरैश्चरैः॥ २७७॥
राजा मंत्रिणमाकार्य, तत्स्वरूपं न्यवेदयत्॥ स प्रोवाच स्थिरैर्नाव्यं, स्थिराणां स्युर्यतः श्रियः ॥

कोइ वखते कालनी पेठे बहु कोप पामेलो शूर राजा श्रीपुर उपर चडी आवतो हतो ते वात चाकर चर लोकोए श्रीचंद्र राजाने कही. ॥ २७७ ॥ राजाए प्रधानने (रत्नाकरने) बोलावीने ते वात कही एटले प्रधाने कह्यु के, "आप धीरज राखो. कारण के, धीरजथी विजय होय छे." ॥ २७८ ॥

इत्युक्त्वा सज्जयन् वप्रं, प्रच्छन्नं स नरैर्निजैः॥ शत्रोरुत्तारकस्थाने, निधानानि क्षितौ न्यधात् ॥
समेते शूरन्नृपाले, ससैन्ये परितःस्थिते ॥ लिखित्वा स स्वयं लेखं, प्रेषयामास तत्कृते॥ २८०

एम कहीने ते प्रधाने पोताना माणसो पासे किल्लाने गुप्त रीते सज्ज करावीने शत्रुने उत्तरवाने ठेकाणे पृथ्वीमां धन डटावी दीधुं. ॥ २७९ ॥ पछी शूरराजा आव्यो अने सैन्यसहित चारे तरफ पडाव करीने रह्यो एटले रत्नाकरे पोते एक पत्र लखीने शूरराजा उपर मोकल्यो ॥ २८० ॥

लेखोऽयं च स्वयं वाच्य,इति वाच्यं त्वया मुखात्॥शिक्षयित्वेत्यसौ विप्रं, स्वं प्रैषीत् शूरन्नृजे॥
लेखं स वाचयामास, स्वयमेवेति मातुलः ॥ मदीयोऽस्ति भवन्मंत्री, तेन संबंधवानहम् ॥

वली " आ पत्र तमारे पोताने वांचवो. एम म्हारे मोढेथी कहेवुं." एम ते रत्नाकर पोताना ब्राह्मणने शिखामण आपी शूरराजा पासे मोकल्यो. ॥ २८१ ॥ पछी ते शूरराजा पोतेज आ प्रमाणे पत्रने वांचवा लाग्यो के, "तमारो प्रधान म्हारो मामो थाय छे, तेथी तेमनो साथे हुं संबंध धरावुंछुं. ॥ २८२ ॥

तव सूत्रे विनष्टे स्यात्त्वदीयमपि नश्वरम् ॥ज्ञापयाम्युपकाराय, तस्यापि च तवापि च ॥२८३
सामंताःस्वामिनास्माकं,त्वदीयाः संति लोभिताः॥बध्वा ते त्वां प्रदास्यंति, मंत्रज्ञोरिति चिंतये

तमारी व्यवस्थानो नाश थये छते तेमनो पण नाश थाय, माटे तमारा अने तेमना उपकारने माटे कहुं छुं के, ॥ २८३ ॥ तमारा सामंतोने अमारा महाराजाए लोभ पमाडया छे, तेथी ते तमारा सामंतो तमने पोताने बांधी म्हारा महाराजाने सोंपशे, एथी हुं आ कहुं छुं. ॥ २८४ ॥

चेन्न प्रतीतिस्तत्तेषां,शोध्या उत्तारकास्त्वया॥ मयास्ति ज्ञापितं योग्यं,विधेयं स्वहितं त्वया॥
वाचयित्वेति तं लेखं, सामंतोत्तारेकषु सः ॥शोधितेषु च दृष्टेषु,निधानेषु पलायितः॥ २८६ ॥

जो आ वातनो विश्वास न होय तो तमारे तेओना उतारा तपासवा. में आ तमने खबर आपी छे, माटे तमारे योग्य प्रमाणे पोतानुं हित करवुं.” ॥ २८५ ॥ आ प्रमाणे पत्र वांची शूरराजा पोताना सामंतोना उतारा जोवा लाग्यो अने तेमां धन जोइने पोते नाशी गयो. ॥ २८६ ॥

पलायमानं तं ज्ञात्वा, सामंता अनुधाविताः॥ विशेषाद्भयभीतोऽसौ, पवनाज्जवनोऽभवत् ॥
अस्मिन्नवसरे ज्ञाते, संति श्रीचंद्रभूपतिः ॥ तेषामुत्तारकान् सर्वांल्लुंटयामास गच्छताम् ॥

तेने नाशी जतो जाणी सामंतो पण तेनी पाछल नाशी जवा लाग्या, तेथी वधारे भय पामेलो शूरराजा पवनथी पण वधारे वेगवालो थयो. ॥ २८७ ॥ आ अवसरे ते वात जाणी श्रीचंद्रराजाए नाशी जता एवा तेओना सर्व उतारा लुंटी लीधा. ॥ २८८ ॥

मतिमत्वंभूतां तस्य, चित्ते चिंतयता भृशम्॥ मेने मनोज्ञता राज्ये, राज्ञा तेनैव मंत्रिणां॥
अथ चंद्रावतीदेव्या, लध्वी रत्नवती स्वसा ॥ दत्ता श्रीचंद्रभूपाय, रूपचंद्रेण भूभुजा ॥२९०॥

ते रत्नाकरनी अति अद्भूत मतिनो चित्तमां बहु विचार करता एवा राजाए ते प्रधानथी राज्यने विषे मनोहरपणुं मान्युं. ॥ २८९ ॥ हवे श्रीचंद्रराजानी स्त्री चंद्रावती राणानी न्हानी ब्हेन रत्नवती रूपचंद्रराजाए (तेना पिताए) श्रीचंद्रनी साथेज परणावी. ॥ २९० ॥

विवाहावसरे पित्रा, ज्ञापिते सति नृपतिः ॥ राजाक्रांत शरीरोऽनूदूनाबे च स्वमंत्रिणम् ॥
मम खड्गं समादाय, गत्वैतेन विवाह्य ताम् ॥ द्रुतं रत्नावतीमत्रानय ज्ञेयविशारद॥ २९२ ॥

विवाहने अवसरे रूपचंद्र राजाए खबर आपी, पण ते वखते श्रीचंद्रराजाने शरीरे रोग थयो हतो, तेथी तेणे पोताना मधान रत्नाकरने कह्युं. ॥२९१॥ हे कार्यचतुर ! म्हारा खड्गने लइ तुं त्यां जा अने ते खड्गनी साथे लग्न करी ते रत्नावतीने अहिं झट लाव." ॥ २९२ ॥

तथैवं कृत्वा भूपाज्ञां, स समेतः पुरं निजम् ॥ बहुमन्यत भूपः स्त्रीरत्नं रत्नवतीमिति ॥
अथ चंद्रावती दध्यौ, स्वसा पूर्वमपि स्वसा ॥ सपत्नीत्वेन संजातोधुना दहतो मां पुनः ॥

रत्नाकर पण तेवीज रीते राजानी आज्ञा प्रमाणे करी पोताना नगरे आव्यो. राजा श्रीचंद्रे पण स्त्रीरत्न रूप रत्नवतीने बहु मान्यथी राखी. ॥ २९३ ॥ पछी चंद्रावती विचार करवा लागी के, "प्रथम व्हेन छतां पण हवणां शोक्यपणाने पामेली ते व्हेन फरी पण मने बाले छे. ॥ २९४ ॥

प्रागेवं तत्करिष्येऽहं,विरक्तःस्यान्नृपो यतः॥ ध्यात्वेति तं जगौ काले, मंत्रिश्लाघाविधायिनम्॥
अतिश्लाघा न कस्यापि, प्राणनाथ विधीयते॥ मंत्रिणायत्कृतं मार्गे, तत्सर्वं मे जगौ स्वसा॥

प्रथमज हुं तेवुं करीश के, जेथी राजा विरक्त थाय." आ प्रमाणे विचार करी ते चंद्रावतीए अवसरे मंत्रीनां वखाण करनार राजाने कह्युं. ॥ २९५ ॥ "हे प्राणनाथ ! कोइनां बहु वखाण न करवां. कारण रस्तामां मंत्रीए जे कर्युं छे ते सर्व म्हारी व्हेने मने कह्युं छे. ॥ २९६ ॥

श्रुत्वेति कुपितो नृपस्त्यक्त्वा रत्नवतीगृहम् ॥ जिघांसुर्मंत्रिणं कंचिदुपायं स व्यचिंतयत् ॥
कुंभं स्वर्णमयं भृत्वा,भस्मना क्षौमवेष्टितम्॥ कृत्वा दत्वा स्वयं मुद्रा, बभाषे मंत्रिणं प्रति॥

प्रियानां एवां वचन सांभली कोप पामेला राजाए रत्नवतीना घरने त्यजी दीधुं. वली मंत्रीने मारी नांखवानी इच्छावलो ते कांइ उपायने शोधवा लाग्यो. ॥ २९७ ॥ पछी राजाए सुवर्णना कुंभमां भस्म भरी उपर रेशमी वस्त्र बांधी अने पोते सीका मारीने पछी मंत्रीने कह्युं. ॥ २९८ ॥

रेऽस्ति श्रीकांचनपुरे, मन्मित्रं नृपतिः पृथुः ॥ अनेन प्राभृतेन त्वं प्राग् रूष्ट प्रीणयाशु तम् ॥
मुद्रा मे नापनेतव्या, मार्गे किंतु सभांतरे ॥ त्रोटयित्वा त्वया दर्श्यः कर्पूरोऽस्ति मनोरमः ॥

अरे मंत्री ! श्रीकांचन नगरमां म्हारो मित्र पृथुराजा छे. तुं पूर्वे म्हारा उपर रोष पामेला ते राजाने आ भेटथी झट प्रसन्न कर. ॥ २९९ ॥ रस्तामां म्हारा सीक्काने तोडवो नहिं, परंतु सभामां त्हारे छोडीने राजाने देखाडवो. एमां मनोहर कपूर छे. ॥ ३०० ॥

इति शिक्षां स्वयं मत्वा, प्रेषितोऽसौ महीभुजा ॥ मंत्री तथैव चक्रे तद्भस्म कर्पूरतां गतम् ॥
राज्ञा संमानितोऽत्यंतं, राजकार्यं विधाय सः ॥ निजंपुरं समागत्य, प्रणनाम नरेश्वरम् ॥३०२॥

आ प्रमाणे पोते शीखामण आपी राजाए मोकलेला ए रत्नाकर मंत्रीए तेज प्रमाणे कर्युं. अने ते घडानी अंदर भरेली भस्म कपूर थइ गइ. ॥ ३०१ ॥ पछी ते पृथुराजाए अत्यंत सत्कार करेला रत्नाकर मंत्रीए राज कार्य करी पोताना नगरे आवी श्रीचंद्र राजाने नमस्कार कर्यो. ॥ ३०२ ॥

विस्मितोऽपि हृदि क्ष्मापः स्वरूपं विनिवेदयत्॥पुनर्ध्यात्वा तमादिक्षल्लिखित्वा लेखमात्मना
पुरे हेमपुरे हेमकुंभो नृपः सुहृन्मम ॥ तस्मै लेखं प्रदायेति, वाच्यं वाच्यः स्वयं त्वया ॥३०४

हृदयमां विस्मय पामेला श्रीचंद्र राजाए ते स्वरूप निवेदन करी अने फरी विचार करीने पोताना हाथथी पत्र लखी ते रत्नाकर मंत्रीने आज्ञा करी ॥ ३०३ ॥ हेमपुर नगरने विषे हेमकुंभ नामनो राजा म्हारो मित्र छे, तेने आ पत्र आपी एम कहेवुं के, तमारे पोताने आ पत्र वांचवो. ॥ ३०४ ॥

इति शिक्षामथो बिभ्रन्मंत्री तन्नगरं गतः ॥ लेखं दत्वा नृपं नत्वासीनः शिष्योक्तिपूर्वकम् ॥
नृपतिर्वाचयामास, तं लेखमिति मंत्र्य सौ॥ वध्यो लोकापवादेन, मया हंतुं न शक्यते ॥

पछी ए प्रमाणे शीखामण सांभली मंत्री हेमपुरे गयो अने त्यां पत्र आपी राजाने नमस्कार करी समाचार कहेवा पूर्वक बोल्यो. ॥३०५॥ पछी राजा ते पत्रने आ प्रमाणे वांचवा लाग्यो के, " आ मंत्री लोकापवादथी वध करवा योग्य छे, परंतु ते म्हाराथी वध करवो अशक्य छे. ॥ ३०६ ॥

ततस्त्वया रहो वध्य, इति लेखं प्रवाच्य सः ॥ विसृज्य मंत्रिणं सायान्हे तमाकारयत्पुनः ॥
रहो नीत्वासिमाकृष्य, तं हंतुं स प्रवृत्तवान्॥स्मित्वोचे सचिवः स त्वं, शृंगपुछोज्झितः पशुः ॥

माटे तमारे एकांते मारवो." आ प्रमाणे पत्र वांची हेमचंद्र राजाए तेने रजा आपीने फरी सांजे तेने बोलाव्यो. ॥ ३०७ ॥ हेमचंद्र राजा तेने एकांतमां लइ जइ तरवार खेंची मारवा तैयार थयो एटले रत्नाकर हसीने बोल्यो के, "तुं शींगडा अने पुच्छडा विनानो पशु देखाय छे" ॥ ३०८ ॥

नृपः प्रोचे प्रवद्भर्तुर्मया शिक्ष्या विधीयते ॥ सोऽवक् तेनैव मूर्खत्वं, ज्ञाति मे नृपते तव॥
ननु मज्जन्मनि प्रोक्तं, दक्षैः सांवत्सरैरिति ॥ तनुस्थाने ग्रहा संति, पतीता बलवतरा ॥३१० ॥

राजाए कह्युं. "म्हारा राजानो हुकम म्हारे मानवो जोइए." मंत्री रत्नाकरे कह्युं. "हे राजन् ! तेथीज म्हारुं मूर्खपणुं मने जणाय छे. ॥ ३०९ ॥ निश्चे म्हारा जन्म वखते चतुर एवा जोशी लोकोए एम कह्युं हतुं के, आना देहभुवनमां बहु बलवंत ग्रहो पडेला छे. ॥ ३१० ॥

मृत्युः करिष्यते यत्र, बलादस्य कदाचन ॥ द्वात्रिंशत्तत्र वर्षाणि, दुर्भिक्षं निपतिष्यति ॥ ३११
दक्षेण स्वामिनास्माकं, प्रहितोऽस्मि तत स्तव॥ मया हेतुरयं प्रोक्तो, यद्रम्यं तत्कुरुष्व त्वं ॥

क्यारे पण बलथी आनुं मृत्यु जे ठेकाणे करीश त्यां बत्रीश वर्ष पर्यंत दुर्भिक्ष पडशे. ॥ ३११ ॥ हे राजन् ! माटे चतुर एवा म्हारा राजाए मने मोकल्यो छे. में आ हेतु तने कह्यो. हवे जे योग्य होय ते करो." ॥३१२॥

दुर्भिक्षभीतो नृपोऽवक्,स्वामी ते न सुहृन्मम॥सत्यं बंधुरसि त्वं तु,येन मे विहितं हितम्॥
संवृत्य खड्गमालिंग्य, संमान्य वसनादिभिः ॥ विसृष्टः सोऽपि संप्राप्तः, संहृष्टः स्वपुरं ततः ॥

पछी दुर्भिक्षथी भय पामेला राजाए कह्युं के, "म्हारो राजा म्हारो मित्र नथी, परंतु सत्य तुंज मित्र छुं के, जे ते म्हारुं हित कर्युं. ॥ ३१३ ॥ पछी खड्गने म्यानमां नांखी अने तेने भेटी तेमज वस्त्र विगेरेथी सत्कार करी रजा आपेलो ते रत्नाकर पण हर्ष पामतो छतो पोताना नगरे आव्यो. ॥ ३१४ ॥

सोपालंभं सुहृल्लेखं, मुक्त्वा नृपं ननाम सः ॥ तत्स्वरूपे परिज्ञाते, सति सोऽयं विसिस्मिये ॥
तथापि हंतुकामस्तमन्येद्युर्नृपति जगौ ॥ मनोज्ञमथ कर्पूरं पत्राणि च समानय ॥ ३१६ ॥

त्या तेणे सभामां ठबका सहित हेमकुंभ राजानो पत्र मुकी श्रीचंद्र राजाने नमस्कार कर्यो. ए श्रीचंद्र पण ते वृत्तांत जाणी विस्मय पाम्यो. ॥ ३१५ ॥ तोपण कोइ दिवसे रत्नाकरने मारवानी इच्छावाला राजाए तेने कह्युं के, "आजे मनोहर कपूर अने तांबूल लाव्य. ॥ ३१६ ॥

तथाकृते नृपो रात्रौ, सामंतेभ्यः स्वपाणिना ॥ ददौ कर्पूरमिश्राणि पत्राणि परमादरात् ॥ ३१७
नृपः करतले तस्य, विषं न्यस्य दलैः समम् ॥ कर्पूरो गृह्यतां मंत्रिन्, भक्ष्यतामित्यभाषत ॥

रत्नाकरे कपूर अने तांबुल लावी आप्या एटले राजाए रात्रीए पोता हाथेथी सर्वे सामंतोने बहु आदरथी ते कपूरयुक्त तांबुलो वेहेंची आप्यां. ॥ ३१७ ॥ राजाए पोतानी हाथलीमां तांबुलनो साथे विष मूकी मंत्रीने "हे प्रधान! आ कपूर गृहण करो अने भक्षण करो." एम कह्युं. ॥ ३१८ ॥

विषं कर्पूरतां प्राप्तं, भक्षितस्म स तत्क्षणम् ॥ नृपे चमत्कृतेऽकस्मान्मध्ये कोलाहलोऽभवत् ॥
आगता त्वरितं दासी, स्माह स्वामिन्निशम्यताम् ॥ देवी चंद्रावती बाढं, व्याकुला वर्त्ततेऽधुना॥

ते वखते विष कपूर थइ गयुं ते प्रधाने तुरत भक्षण कर्युं, जेथी राजा चमत्कार पाम्यो. एटलामां अकस्मात् अंतःपुरनी मध्ये कोलाहल थयो. ॥३१९॥ पछी तुरत सभामां आवेली दासीये कह्युं के, हे स्वामीन्! सांभलो. हवणां चंद्रावती देवी बहु व्याकुल थइ गया छे. ॥ ३२० ॥

चपेटया हता केनाप्यदृष्टान्येन तल्पतः ॥ पतिता पृथिवोपीठे, लुठति ग्रहिलेव सा ॥ ३२१ ॥
नृपेण शीघ्रमागत्य, गुगुलोत्क्षाहपूर्वकम् ॥ भाषिता सा रूषा तस्मै, चपेटां दातुमुद्यता ॥ ३२२

वली काइ बीजाए अदृश्यपणे लपडाकथी मारेला होयनी? एम ते शय्याथी पृथ्वी उपर पडीने गांडानी पेठे आलोटे छे." ॥ ३२१ ॥ पछी राजाए तुरत त्यां आवी गुगुलनो धुमाडो करीने बालावी एटले ते क्रोधथी राजाने लपडाक मारवाने तैयार थइ. ॥ ३२२ ॥

सा कथंचिन्नरैर्बद्धा, भाषिता मंत्रवादिभिः॥ भूतो वा राक्षसो वापि, शाकिनी चेति वादिभिः॥
सा रुषा नृपतिं प्रोचे, रे कृतघ्नशिरोमणे॥ मायया वचसैतस्या मंत्री हंतुं विचिंततः ॥३२४॥

पछी "तुं भूत, राक्षस अथवा शाकिनी छे? एम बोलता एवा मंत्रवादीओए बोलावेली ते चंद्रावतीने राजपुरुषोए महा कष्टथी बांधी ॥ ३२३ ॥ पछी चंद्रावतीये क्रोधथी कह्युं के, "अरे कृतघ्नशिरोमणि! तें आ त्हारी भियाना वचनथी मायावडे मंत्रीने हणवाना विचार कर्यो छे. ॥ ३२४ ॥

मया कर्पूरतां नीतं, पूर्वं भस्म ततो विषम् ॥ अहं तवास्मि रे राज्याधिष्टात्री कुलदेवता ॥
अथैतां न हि मोक्ष्यामि, हनिष्याम्येव सर्वथा॥ ततो मंत्रिणमाकार्य, नृपः क्षमयतिस्म तम् ॥

अरे! हुं त्हारा राज्यनी अधिष्टायक कुलदेवी छुं. मेंज पूर्वे भस्म कपूर बनावी हती अने पछी विषने पण कपूर कर्युं हतुं. ॥ ३२५ ॥ वली हुं आ चंद्रावतीने निश्चे नहि छोडो देउं, परंतु सर्व प्रकारे मारीश." पछी राणाए मंत्रीने बोलावीने तेनी क्षमा मागी. ॥ ३२६ ॥

तामप्यलुठयत्पादयुगले मंत्रिणो मुहुः ॥ क्षमिता बहुमानेन, सा ततो देवता गता ॥ ३२७ ॥
जालायामथ सज्जायां, देव्यां हृष्टो जनोऽखिलः॥ मंत्रिणं श्लाघयामास, विदधानो महोत्सवम् ॥

पछी चंद्रावतीने पगे लागी मंत्रीये वारंवार बहुमानथी क्षमा पमाडेली ते राज्याधिष्ठायक कुलदेवो चाली गइ. ॥ ३२७ ॥ पछी चंद्रावती सारो थइ एटले हर्षित थयेला सर्वे माणसो महोत्सव करोने मंत्रीने वखाणवा लाग्या. ॥ ३२८ ॥

रत्नवत्यप्यमान्या सा, मान्या राज्ञा ततः कृता ॥मंत्री विचिंतितश्चित्ते, जोवितादपि वल्लभः ॥
श्रीमंतोऽजितसिंहाख्यः, सूरयो ज्ञानिनोन्यदा॥ संप्राप्तास्तान्नृपो नंतुं, मंत्रिणा सहितो ययो॥

पछी राजाए अमान्य एवी पण रत्नवताने मान्य करी अने मंत्राने चित्तमां जीवितथी पण वधारे वहालो धारयो ॥ ३२९ ॥ कोइ वखते श्रीमान् अजितसिंह नामना ज्ञानो गुरु श्रीपुर नगरे आव्या, तेथी रत्नाकर प्रधान सहित राजा तेमने वंदन करवा गयो. ॥ ३३० ॥

श्रुत्वोपदेशं पप्रच्छ, मंत्रिणो भाग्यकारणम् ॥ मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥३३१॥
श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, धनेश्वरसुतोऽभवत् ॥ जिनपूजामुना चक्रे, बांधवैः सह संमदात् ॥३३२॥

राजाए उपदेश सांभलीने पछी मंत्रीना भाग्यनुं कारण पूछ्युं एटले मुनिये मंत्रीनो पूर्वभव कह्यो के, "हस्तिनापुर नगरने विषे धनदत्त शेठनो धनेश्वर नामनो पुत्र थयो. ए धनेश्वरे पोताना बंधुओ सहित हर्षथी जिनपूजा करी. ॥ ३३१ ॥ ३३२ ॥

कर्पूरार्चा विशेषेण, कर्पूरो विषभस्मनी ॥ जातः क्रमेण राज्यं च, प्राज्यमस्य भविष्यति ॥
मंत्री पूर्वभवं श्रुत्वा, जातिस्मरणमाप सः ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥ ३३४

विशेषे तेणे कपूरथी पूजा करी के, जेथी विष अने भस्म कपूर थइ गयां. वली ए रत्नाकरने अनुक्रमे रूद्धिवंत राज्य प्राप्त थशे." ॥ ३३३ ॥ पछी ते मंत्री पोतानो पूर्वभव सांभली जातिस्मरणज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे विशेषे मुनि पासे अरिहंत धर्म आदर्यो. ॥ ३३४ ॥

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, दत्वा राज्यं स्वमंत्रिणे ॥ निरपत्यो नृपः पार्श्वे, गुरोः संयममग्रहीत् ॥
अथ रत्नाकरो राजा, पालयित्वा भुवं चिरम् ॥ पुत्राय रत्नदेवाय, राज्यं दत्वागृहीद्व्रतम् ॥३३६

पछी पुत्ररहित राजाए मुनिने नमस्कार करी घरे जइ पोताना प्रधानने राज्य आपी गुरु पासे चारित्र लीधुं. ॥ ३३५ ॥ पछी रत्नाकर राजाए बहुकाल पृथ्वीनुं पालन करी रत्नदेव पुत्रने राज्य आपी चारित्र लीधुं ॥ ३३६ ॥

प्रपाल्य संयमं भव्यभावेन स मुनीश्वरः ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥
चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ अष्टमोऽनंतनामासीत्तनयस्तव भूपते ॥ ३३८॥

अनुक्रमे ते मुनिश्वर श्रेष्ठ भावथी चारित्रने पाली अने अंते अनशन लइ सौधर्म देवलोके देवता थया. ॥ ३३७ ॥ (श्रीनरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के.) हे राजन्! ए मुनिनो जीव त्यां दीर्घकाल सुखोने भोगवी अने पछी त्यांथी चवीने त्हारो आठमो अनंत नामनो पुत्र थयो छे. ॥ ३३८ ॥

पुष्पादिपूजनचतुष्कफलानि पुण्यमाणिक्यसुंदररुचिः नृपतेः पुरस्तात् ॥
नत्त्वा विशेषसहितानी मुनिर्ध्वजाद्यारोपादिपूजनफलं गदितुं प्रवृत्तः ॥ ३३७ ॥

पवित्र माणिक्यना सरखी सुंदर कांतिवाला अथवा पवित्र एवा माणिक्यसुंदररुचि मुनि राजानी आगल विशेष सहित पुष्पादि चार पूजनना फलने कही ध्वजादि आरोपणना फलने कहे छे. ॥ ३३९ ॥

इति श्री अंचलगच्छेशमाणिक्यसुंदरसूरिविरचिते पूजाधिकारे गुणवर्माचरित्रे
पुष्पमाल्यवर्णकचूर्णारोपण पूजनफलवर्णनो नाम तृतीयः स्वर्गः

स्वर्ग ४ थो.

ध्वजारोपः कृतो येन, फलं तस्य निगद्यते ॥ अत्रास्ति नरतक्षेत्रे, पुरमिंद्रपुरं परम् ॥ १ ॥
तत्राभूद्देवचंद्राख्यो, भूपो देवेंद्रसन्निभः ॥ देवी च देविला तस्य, देवकांतेव दिव्यरुक् ॥ २ ॥

जेणे जिणेश्वरना मंदिर उपर ध्वजा चडावी छे, तेनुं फल कहेवाय छे. आ भरतक्षेत्रमां उत्तम एवुं इंद्रपुर नामनुं नगर छे. ॥ १ ॥ ते नगरमां इंद्रना सरखो देवचंद्र नामनो राजा हतो अने ते राजाने देवांगनाना समान दिव्य कांतिवाली देविला नामनी स्त्री हती. ॥ २ ॥

कनकस्य ततो जीव स्तस्या कुक्षिं समागतः॥ समये स तया सूतः, पिता चक्रे महोत्सवम् ॥
गरुडध्वजइत्याख्यां तस्य जाता मनोरमा ॥ तस्मै प्रवर्द्धमानाय, राज्यं दत्वा पिता मृतः ॥४॥

हवे कनकनो जीव ते देविना उदरने विषे आव्यो. अवसरे देविलाये तेने जन्म आप्यो. जेथी देवचंद्र राजाए पुत्र जन्मनो म्होटो उत्सव कर्यो. ॥ ३ ॥ पिताए ते पुत्रनुं मनोहर " गरुडध्वज " एवुं नाम पाड्युं पछी अनुक्रमे म्होटा थयेला ते पुत्रने राज्य आपीने देवचंद्र राजा मृत्यु पाम्यो. ॥ ४ ॥

गरुडध्वज नृपालेऽन्यदा संसदि संस्थिते ॥ वेत्रिप्रवेशितो दूतो, नत्वा कार्यमभाषत ॥ ५ ॥
अस्ति पंचालदेशेषु, पुरं शिवपुराभिधम् ॥ तत्र श्रीशंकरो राजा, शिवचंद्रास्य तु प्रिया ॥६॥

एक दिवस गरुडध्वज राजा सभामां बेठो हतो एवामां द्वारपाले सभामां प्रवेश करावेला कोइ दूते राजाने नमस्कार करीने कार्य कहेवा लाग्यो. ॥ ५ ॥ हे राजन् ! पंचालदेशमां शिवपुर नामनुं नगर छे. त्यां शंकरनामनो राजा राज्य करे छे. वली ते राजाने शिवचंद्रा नामनी स्त्री छे. ॥ ६ ॥

तत्कुक्षिपद्मिनीहंसी, कन्या नाम्ना सरस्वती ॥ सरस्वतीव संजातसर्वशास्त्रार्थसंग्रहा ॥ ७ ॥
पाणिग्रहमकुर्वाणा, तारतारुण्यशालिनी ॥ प्रोचे सदेव्या स्वोत्संगे, निवेश्य निजनंदनी ॥८॥

ते राजाने शिवचंद्राना उदररूप कमलीनीने विषे हंसी समान अने सर्व शास्त्रार्थनो अभ्यास करवाथी जाणे सरस्वती पोतेज होयनी ? एवी सरस्वती नामनी पुत्री छे. ॥ ७ ॥ कोइ वखते शंकर राजा शिवचंद्रा सहित, विवाह नहि करती अने मनोहर युवावस्थाथी सुशोभित थनेली पोतानी पुत्रीने पोताना खोलामां बेसारीने पूछवा लाग्यो. ॥ ८ ॥

न मन्यसे कुतो हेतोः, पाणिग्रहणमंगजे॥ यच्चित्ते वर्तते तन्मे, प्रकाशय सरस्वति ॥९ ॥
सा प्रोचे किं कृतेनापि, पाणिग्रहणकर्मणा ॥ कांता यद्वक्ति तत्कार्यं, भर्त्ता न कुरुते यदि ॥

हे पुत्री ! तुं विवाह करवो शा माटे कबुल करती नथी? हे सरस्वती! त्हारा चित्तमां जे होय ते मने कहे. पुत्रीए कह्युं. "हे तात ! स्त्री जे कार्य कहे ते कार्य जो पति न करे तो विवाह कार्य करवाथीपण शुं ? ॥१०॥

सर्वकार्याणि यः कुर्यान्मदुक्तानि निरंतरम् ॥ वरः स मेऽन्यथा नास्ति, विवाहेन प्रयोजनम् ॥
इत्युक्त्वा सा समुत्थाय, जनन्युत्संगतो गता ॥ माता संजातसंतापा, तत्क्ष्मापाय निवेदयत् ॥

जे पुरुष म्हारां कहेलां सर्व कार्यो निरंतर करे तेज म्हारो पति थाओ ए विना म्हारे विवाहथी कांइ प्रयोजन नथी. ॥ ११ ॥ एम कहीने ते कन्या उठीने माताना खोलामां गइ; तेथी जेने अधिक संताप उत्पन्न थयो हतो एवी शिवचंद्राये राजाने कह्युं के. ॥ १२ ॥

अनालत्वेऽपि बालत्वं, तस्याः किमिति चिंतयन् ॥ नृपो मंत्रिणमाकार्य, तत्स्वरूपं स्वयं जगौ ॥१३
स प्राह पुरुषः कोऽपि, प्रायस्तादृग् न विद्यते ॥ कुर्यात्सर्वाणि कार्याणि, नारीणामेव वाक्यतः ॥

" तेनुं आ यौवनपणामां पण बालपणुं शुं ? " अत्यंत विचार करता एवा राजाए पण प्रधानने बोलावी पोते ते सर्व वात कही. ॥ १३ ॥ प्रधाने कह्युं. " घणुं करीने कोइपण तेवो पुरुष नथी के, जे वचनमात्रथी स्त्रीयोनां सर्व कार्यो करे. ॥ १४ ॥

ज्नवत्यपिवरः कोऽपि, तद्रूपं वीक्ष्य रंजितः ॥ अन्वंकारीज्नटीरुपात्परिणीता सुबंधना ॥१५
ततः स्वयंवरस्तस्याः, कार्यते कार्यकोविदः॥ तत्प्रतिज्ञावचः श्रुत्वा, यो वृणोति वृणोतु सः॥

जो कोइपण वर तेना रूपने जोइने प्रसन्न थाय तो अन्वकारीभरी रूपथी ते कन्या परणशे. ॥ १५ ॥
माटे तेनो स्वयंवर करावीये. तेमां ते प्रतिज्ञाना वचन सांभली कार्यनो जाण एवो जे पुरुष वरे ते वरो ॥ १६ ॥

लोकोनिरुत्तरैरेवं, ज्नूयते ज्नूयसाथ किम् ॥ इति मंत्रिगिरा भूपोऽचीकरत स्वयंवरः ॥१७॥
आहुता भूभुजः सर्वे, दूतान् प्रेष्य प्रथक् प्रथक् ॥ तद्भवंतोऽपि संप्राप्ता वीक्ष्यते तत्स्वयंवरे ॥

वली लोकमां आ प्रमाणे निरूत्तरवडे घणो वखत शुं रही शकाय ?" आवी मंत्रीनी वाणीथी शंकर राजाए स्वयंवर करयो. ॥ १७ ॥ तेमां जूदा जूदा दूतो मोकली सर्व राजाओने बोलाव्या छे; माटे ते स्वयंवरमां तमारी पण वाट जोवाय छे. ॥ १८ ॥

इतितद्गिरमाकर्ण्य, सस्मितं ज्नूपतिर्जगौ ॥ अस्मान्निरस्मिन्नर्थेऽस्थितैराखुत्तरं ज्नवेत् ॥ १९ ॥
दूतः प्रोवाच दुःसाध्यं, चिंतयित्वात्र संस्थिता॥ यथा यूयं तथान्येऽपि, कथं ज्नावि स्वयंवरः॥

दूतनी एवी वाणी सांभली हास्यथी राजा देवचंद्रे कह्युं के, "आ प्रयोजनमां तो अहिं रहेला एवाय पण अमारावडे उत्तर कराय छे. अर्थात् कन्याना कहेवा प्रमाणे अमाराथी करी शकाय तेम नथी, जेथी अमारे त्यां न आववुं ते वधारे सारुं छे ॥ १९॥ दूते कह्युं. "महाराज! ए कार्य थवुं अशक्य छे; एम विचारी जेवी रीते आप अहिं रहेशो तेवी रीते बीजा राजाओ पण पोते पोताने त्यां रहेशे तो पछी स्वयंवर शी रीते थशे.

तस्याः पाणिग्रहे कोऽपि, बलात्कारो न विद्यते ॥ मिलंतु ज्नूज्नुजः सर्वे, रुचिर्यस्य करोतु सः॥
इत्युक्त्वा सज्जयित्वा तं, दूतोऽन्यत्र जगाम सः ॥ गरूध्वजज्नूपालश्च चालाभि स्वयंवरम् ॥

वली ते राजकन्याना पाणिग्रहणने विषे कोइपण बलात्कार नथी. सर्वे राजाओ एकठा थाओ; परंतु जेनी मरजी होय ते तेनी साथे विवाह करो. ॥ २१ ॥ एम कहीने ते देवचंद्र राजाने तैयार करी ते दूत बीजा नगर प्रत्ये गयो. गरुडध्वज राजा पण स्वयंवर सन्मुख चाल्यो. ॥ २२ ॥

मार्गे ग्रामाकरदेशाल्लंघमानस्य भूपतेः ॥ अन्येद्युः सरितस्तीरे स्थितं सैन्यमदैन्यभाक् ॥२३
अर्द्धरात्रे नृपस्तत्र, कस्यचित् करुणस्वरम् ॥ श्रुत्वाचलत् करालेन, करवालेन संयुतः ॥२४ ॥

रस्तामां गाम, खाण देशने उल्लंघन करता एवा ते राजानो परिश्रमरहित एवा सैन्ये एक दिवस नदीने कांठे पडाव कर्यो. ॥ २३ ॥ त्यां ते गरुडध्वज राजाए अर्धी रात्रीने विषे कोइनो करुणस्वर सांभल्यो; तेथी ते भयंकर तरवार लइ चाली निकल्यो. ॥ २४ ॥

गच्छन् शब्दानुसारेण, श्मशाने क्वापि भूपतिः॥ क्रंदंतं नरमद्राक्षीत्, कक्षाक्षिप्तं हि राक्षसा ॥
करवालं करे कृत्वा, भूपालः स्माह राक्षसम् ॥ क्रंदंतं कातरं मुंच, मामेहि यदि शक्तता॥२६

शब्दना अनुमाने जता एवा राजाए कोइपण श्मशानने विषे राक्षसे काखमां घालेला अने रोता एवा पुरुषने दीठो. ॥ २५ ॥ राजाए तरवार हाथमां लइ राक्षसने कह्युं. " तुं ए रोता एवा कायर पुरुषने मूकी दे अथवा जो शक्ति होयतो म्हारा सामो आव्य. ॥ २६ ॥

रक्षः प्रोचेऽमुना मंत्रो, मदीयो जपितश्चिरम् ॥ प्रत्यक्षतां गतेनासौ, नृमासं याचितो मया॥२७
न दत्तेऽसाविति क्रुद्धः,कातरं पीडयाम्यमुम् ॥ न विद्यते तव स्वार्थो, व्रज मार्गे समाधिना॥२८

राक्षसे कह्युं. " आ पुरुषे म्हारो मंत्र बहु काल सुधी जप्यो छे; तेथी प्रत्यक्षपणाने पामेला में तेनो पासे मनुष्यनुं मांस माग्युं छे. ॥ २७ ॥ परंतु ते आपतो नथी, माटे क्रोध पामेलो हुं आ कायर पुरुषने पीडा करुंछुं. हे राजन्! अहिं त्हारे स्वार्थ नथी; माटे तुं समाधिथी त्हारे मार्गे चाल्यो जा. ॥ २८ ॥

पलादंप्रति भूपालः, प्रोवाच मयि पालके ॥ मास्त्वन्यायो न युज्यते, तस्मात्त्वं कातरं त्यज ॥
शिक्षां नोचेत् प्रदास्यामि, खड्गेन क्षणमात्रतः ॥ इत्युक्त्वा ऊर्ध्वखड्गो नृपो, दधावे राक्षसंप्रति॥३०

राजाए राक्षसने कह्युं. " हुं पालक छतां एनो अन्याय करवो योग्य नथी, माटे तुं कायरपणुं त्यजी दे. २९ ॥ जो तुं एने नहि त्यजी दे तो हुं क्षणवारमां तरवाडवडे तने शिक्षा आपीश." एम कहीने असह्य एवो ते राजा राक्षस सामो दोडयो. ॥ ३० ॥

कर्त्तिकां नर्त्तयन् पाणौ, बलादपि पलादराट् ॥ भूभुजा ताडितः शीर्षेऽट्टहासस्फेटितांबरः॥ ३१
चकर्त्त कर्त्तिकां चाशु, करवालेन भूपतिः ॥ रक्षोऽवादीन्न ते क्षोभस्त्वं धीराणां शिरोमणिः॥३२

राक्षस पण बलथी हाथमां कातरने नचावतो छतो सामो आव्यो. तेने राजाए माथामां ताडन कर्यो; तेथी तेणे अट्टाट्टहासथी आकाशने गजावी मूक्युं. ॥ ३१ ॥ राजा गरुडध्वजे राक्षसनी कातरने तरवारवडे तुरत कापी नांखी; तेथी राक्षसे कह्युं के, "हे राजन्! तने क्षोभ थयो नहिं, माटे तुं धीर पुरुषोमां शिरोमणी छे.

साहसात्तव तुष्टोऽस्मि, वरं वृणु समीहितम् ॥ स जगाद स्मृतो येन, तस्य त्वं सिद्धतां व्रज॥
सिद्धमेतत्परं स्वार्थं, प्रार्थयेति तदीरितः ॥ स प्रोवाच तथा कार्यं, यथा सा व्रियते मया ।३४।

० त्हारा साहसपणाथी हुं प्रसन्न थयो छुं, माटे इच्छित वर माग." राजाए कह्युं "जेणे तने संभार्यो छे तेना तुं सिद्धपणाने पाम." ॥ ॥ ३३ ॥ "एतो सिद्ध थयुं, परंतु तुं पोताना स्वार्थने माग." एम राक्षसे कह्युं. एटले राजाए कह्युं के, ते सरस्वती मने वरे तेम त्हारे करवुं." ॥ ३४ ॥

इमित्युक्त्वा पलादेन, विसृष्टः स्वबलं गतः ॥ प्रातश्च चलितो भूपः, क्रमाच्छिवपुरं ययौ ॥३५॥
तत्र सिंहासनासीने, भूपवृंदे स्वयंवरे ॥ वरमाला करे बिभ्रत्यागता सा सरस्वती ॥ ३६ ॥

"बहु सारूं." एम कहीने राक्षसे रजा आपवाथी राजा पोतानी सेनामां आव्यो. पछी सवारे चालेलो ते अनुक्रमे शिवपुर नगर प्रत्ये आवी पहोच्यो. ॥ ३५ ॥ त्यां स्वयंवरमां राजाओनो समूह सिंहासन उपर बेठे छते वरमालाने हाथमां धारण करती एवी ते राजकन्या सरस्वती आवी. ॥ ३६ ॥

तां प्रोवाच प्रतिहारी, हारीकृतरदद्युतिम् ॥ अंगुल्या दर्शयंती तान्नामग्राहं नरेश्वरान् ॥ ३७॥
अंगवंगतिलंगानां, कलिंगानां महीभुजः ॥ मिलिताः संति सर्वेऽपि, कृतार्थ्यतां त्वया दृशा ॥

हार सरखो करी छे दांतनी कांती जेणे एवी प्रतिहारीये आंगली वडे नाम ग्रहण करवा पूर्वक ते राजाओने देखाडती छती सरस्वतीने कहेवा लागी. ॥ ३७ ॥ "हे राजकुमारी! अंग, वंग, तैलंग अने कलिंग देशोना आ राजाओ मळेला छे, ते सर्वने तुं त्हारी दृष्टिथी कृतार्थ कर." ॥ ३८ ॥

विलोक्य तांस्ततो बाला, पूर्वश्लोकं पपाठ सा ॥ तं श्रुत्वा जज्ञिरे ते च, निराशास्तत्करग्रहे॥३९

सर्वकार्याणि यः कुर्यान्मदुक्तानि निरंतरम्॥ वरः स मेऽन्यथा नास्ति विवाहेन प्रयोजनम् ॥४०॥

पछी ते राजाओने जोइने ते राजकन्या सरस्वतीये पूवनो (सर्व कार्याणि ए) श्लोक कह्यो. तेने सांभलीने ते सर्वे राजाओ तेनी साथे विवाह करवाने निराश थया. ॥ ३९ ॥ जे पुरुष म्हारां कहेलां सर्व कार्यो निरंतर करे तेज म्हारो पति थाओ. ए विना म्हारे विवाहथी कांइ प्रयोजन नथी. ॥ ४० ॥

प्रतिभूपमिमं श्लोकं, पठंती प्रचचाल सा ॥ न कोऽपि तस्या मालार्थी, बभूव क्षितिनायकः॥

ततस्तस्याः पिता किंचिन्मचिंतयत् इहा विधे॥ अस्या गुणनिधेर्दोषः कृतः कस्मात्कदाग्रहः॥

सरस्वती ए श्लोक दरेक राजा पासे बोलती बोलती चाली; परंतु कोइपण राजा तेनी मालानो अर्थी थयो नहि. ॥ ४१ ॥ पछी तेनो पिता कांइक मनमां विचार करवा लाग्यो के, अरे विधि तें आ गुणसमुद्र सरखी पुत्रीनो कदाग्रहरूपी दोष केम प्रगट कर्यो ? ॥ ४२ ॥

(मालिनी वृत्तम्)

°शशिनि खलु कलंकं कंटकाः पद्मनाले, जलधिजलमपेयं पंडिते निर्धनत्वम् ॥

दयितजनवियोगो दुर्भगत्वं सुरूपे, धनिषु च कृपणत्वं रत्नदोषी कृतांतः ॥ ४३ ॥

निश्चे चंद्रने विषे कलंक, कमलनालने विषे कांटा, समुद्रनुं नहि पीवा योग्य (खारुं) पाणी, पंडितने विषे निर्धनपणुं वहाला माणसोनो वियोग, सारा रूपवालाने विषे दुर्भाग्यपणुं अने धनवंतने विषे कृपणपणुं होवाने लीधे कालज रत्ननो दूषित करनारो छे ॥ ४३ ॥

स्वयंवरप्रयासो मे,विफलः सकलोऽभवत् ॥ कथं यास्यंति भूपाला, बालां परिणयं विना॥४४

म्हारो सर्व स्वयंवरनो प्रयास निष्फल थयो. तेमज आ राजाओ पण राजकुमारीने परण्या विना शी रीते पाछा जशे " !!! ॥ ४४ ॥

तत्ताते चिंतयत्येवं, चित्तांतः सा सन्नांतरे ॥ श्लोकं पठंती तत्रागाद्यत्रास्ते गरूध्वजः ॥ ४५ ॥
राक्षसोक्तं वचो नृपस्तदा सस्मार चेतसि ॥ राक्षसश्च ततश्चक्रे, स तस्या मतिविभ्रमः ॥४६ ॥

आ प्रमाणे शंकर राजा मनमां विचार करतो हतो एवामां ते राजकन्या सभाना अंदर श्लोक बोलती छती त्यां आवी के, ज्यां गरुडध्वज राजा बेठो हतो. ॥ ४५ ॥ ते दखते गरुडध्वज राजाए राक्षसे कहेलां वचनने मनमां संभार्युं; तेथी राक्षसे सरस्वतानी बुद्धिने भ्रम करो नांखा. ॥ ४६ ॥

सा स्थाने सर्वशब्दस्य, पुण्यशब्दं प्रयुज्यत ॥ श्लोकं पपाठ तच्छ्रुत्वा, सर्वो लोको विसिष्मिये ॥
पुण्यकार्याणि यः कुर्यान्मदुक्तानि निरंतरम् ॥ वरः स मेऽन्यथा नास्ति, विवाहेन प्रयोजनम् ॥

तेथी ते राजकन्याये " सर्व कार्यने ठेकाणे पुण्यकार्य शब्द जोडो दीधो अने तेम श्लोक बोलवा लागी. ते सांभली सर्व राजाओ विस्मय पामी गया. ॥ ४७ ॥ जे पुरुष म्हारां कहेलां पुण्यकार्यो निरंतर करे, ते म्हारो पति थाओ. ए विना म्हारे विवाहथी कांइ प्रयोजन नथी. " ॥ ४८ ॥

इति श्रुत्वा महिपालस्तन्मालार्थी बभूव सः ॥ सा निचिक्षेप सोत्कंठं, तत्कंठे वरस्रजम् ॥४९॥
क्षिप्तायां वरमालायां, बालया मतिविभ्रमः ॥ परिज्ञातः परं प्रोता, वरं वीक्ष्य गुणालयम् ॥५०

ते सरस्वतीनां एवां वचन सांभली गरूडध्वज राजा तेनी मालानो अर्थी थयो. सरस्वतीये पण उत्साह सहित तेना कंठने विषे वरमाला पहेरावो. ॥ ४९ ॥ वरमाला पहेराव्या पछा राजकुमारीये पोतानो बुद्धि नो भ्रम जाण्यो; परतु गुणवंत एवा पतिने जोइ प्रसन्न थइ. ॥ ५० ॥

ततस्तत्र तयोर्जाते, पाणिग्रहमहोत्सवे ॥ विसृष्टा भूभुजः सर्वे, स्थानं निजनिजं ययुः ॥५१॥
गरूध्वजनृपोऽपि, स्थित्वा तत्र कियद्दिनान् ॥ तया सह समायतः स्वपुरं समहोत्सवम् ॥ ५२

पछी त्यां तेमनो विवाहमहोत्मव थया पछा रजा आपेला सर्वे राजाओ पात पोताने स्थानके गया. ॥५१॥ गरुडध्वज राजा पण त्यां शिवपुरमां केटलाक दिवसो रहोने ते सरस्वतो सहित महोत्सवपूर्वक पोताना इंद्रपुर आव्यो. ॥ ५२ ॥

तदुक्तपुण्यकार्याणि, कुर्वाणः प्रीतमानसः ॥ समयं गमयामास, नृपः सुखमयं सदा ॥ ५३॥
गवाक्षस्थस्तया साकमन्यदा नृपतिर्वने ॥ समेतं संघमद्राक्षीत्कुतश्चित्प्रौढतीर्थतः ॥ ५४ ॥

सरस्वतीये कहेलां पुण्यकार्यो करता एवो प्रसन्न मनवालो राजा हमेशां सुखमय कालने निवृत्त करवा लाग्यो. ॥ ५३ ॥ कोइ वखते ते सरस्वतीनी साथे गोखमां बेठेला राजाए उद्यानमां कोइ म्होटा तीर्थथी आवता एवा संघने दीठो. ॥ ५४ ॥

तया सह नृपस्तत्र, संघं द्रष्टुं वने ययौ ॥ संघोऽप्यावर्जयामास, नृपतिं स्वयमागतम् ॥ ५५॥
संघसार्थे समायातान्, धर्मघोषाह्वयान् गुरुन् ॥ प्रणम्य नृपतिस्तत्र, सकांतोऽपि निषण्णवान् ॥

पछी राजा सरस्वती सहित संघने जोवा माटे त्यां वनमां गयो. संघे पण पोतानी मेले आवेला राजानो सत्कार कर्यो. ॥ ५५ ॥ संघनी साथे आवेला धर्मघोष नामना मुनिने प्रणाम करी त्यां प्रिया सहित गरुडध्वज राजा बेठो. ॥ ५६ ॥

समेतं तत्र संघेशं, नृपतिर्बहुमानयन् ॥ गुरूपदेशं शुश्राव, तीर्थयात्राधिकारिणम् ॥ ५७ ॥
समेतेऽष्टापदे शत्रुंजये रैवतपर्वते ॥ वाराणस्यादितीर्थेषु, भव्यैर्यात्रा विधियते ॥ ५८ ॥

पछी त्यां आवेला संघपतिने बहु मान आपता एवा राजाए तीर्थयात्राना अधिकाररुप गुरुए आपेलो धर्म उपदेश सांभल्यो. ॥ ५७ ॥ भव्यजनो! संमेतशिखर, अष्टापद, शत्रुजय रेवताचल अने वाराणसी विगेरे तीर्थोने विषे यात्रा करे छे. ॥ ५८ ॥

(इंद्रवज्रा वृत्तम्)

तीर्थेषु ये श्रीजिननाथभक्तिं, कृत्वा कृतार्थां रचयंति लक्ष्मीम् ॥
त एव धन्या धरणीतलेऽत्र, भवंति नाराय परे मनुष्याः ॥ ५९ ॥

"जे माणसो तीर्थने विषे श्री जिनराजनी भक्ति करो लक्ष्मीने कृतार्थ (सफल) करे छे, तेज माणसोने आ पृथ्वी उपर धन्य छे. बीजा माणसो तो नरकने अर्थे थाय छे." ॥ ५९ ॥

इत्थमाकर्ण्य संघेशवल्लभासंसदि स्थिता ॥ प्रतिराज्ञीमिति स्माह, सोत्साहहृदया मुदा॥६०॥

गुरुना एवां वचन सांभलीने सभामां बेठेली अने हर्षथी उत्साहवंत हृदयवाली संघपतिनी स्त्रीये राणी सरस्वतीने आ प्रमाणे कह्युं. ॥ ६० ॥

अस्माभिर्विहिता यात्रा, पूर्वं शत्रुंजये ततः ॥ रेवताद्रौ च किंत्वत्र, कौतुहलमिदं पुनः ॥ ६१॥

शत्रुंजये रैवते चाप्येकै एव महाध्वजः ॥ दत्तश्चितप्रमोदेन, एवं न दास्यते परः ॥ ६२ ॥

अमे प्रथम शत्रुंजयने विषे यात्रा करी अने त्यार पछी रेवताचले यात्रा करी; परंतु अहिं वली ए आश्चर्य हतुं ॥ ६१ ॥ अमे शत्रुंजय पर्वत उपर अने रेवताचल पर्वत उपर हर्षित चित्तथी एकज महाध्वज चडाव्यो छे. ए प्रमाणे बीजो नहि चडावे. ॥ ६२ ॥

राज्ञी हसित्वा तां प्राह, संमेतेऽष्टापदेऽपि च ॥ अस्माभिःक्रियते यात्रा, हृदये चिंत्यते पुनः ॥

एतयोस्तीर्थयो रेवमेक एव महाध्वजः ॥ दीयते किं त्वया श्लाघा स्वयमेव विधीयते ॥ ६४ ॥

राणीए हसीने कह्युं. " अमे पण समेतशिखर अने अष्टापदने विषे यात्रा करीए. वली ते मनमां विचार करवा लागी के. ॥ ए तीर्थने विषे तो एकज ध्वजा चडावायछे, तेमां तुं पोतानाज शुं वखाण करे छे?"॥६४॥

नृपो विसृज्य संघेशं, पत्न्या सह गृहं ययौ ॥ समये च तयाज्ञाणि, पुण्यकर्तव्यमस्ति नौ ॥

संघेशवल्लभाग्रे यत्, पूर्वं प्रोक्तं तया स्यात् ॥ तदेव कथयामास, पुरतो नृपतेरपि ॥ ६६ ॥

पछी राजा संघपतिने रजा आपी पोते स्त्री सहित घेरे आव्यो. वली अवसरे स्त्री सरस्वतीये तेने कह्युं के, " आपणे पूण्यकार्य करवुं छे." ॥ ६५ ॥ पछी तेणे पूर्वे जे संघपतिनी स्त्री आगल कह्युं हतुं तेज तुरत राजानी आगल पण कह्युं. ॥ ६६ ॥

तच्छ्रुत्वा नृपतिर्दध्यावहो प्रोक्तं किमेतया ॥ कुत्राष्टापदशैलेशः, क्व च संमेतपर्वतः ॥ ६७ ॥

ते सांभली राजा विचार करवा लाग्यो. अहो ! आ स्त्रीये शुं कह्युं !!! अष्टापद पर्वत क्यां ! अने संमेत शिखर पर्वत क्यां !! ॥ ६७ ॥

तयोर्यात्रा विधातव्या, संघतश्च परस्परम् ॥ द्वयोरपिध्वजारोपः, कथमेतद्विधियते ॥ ६७ ॥

संघथी परस्पर ते बन्ने पर्वतने विषे यात्रा करवी अने उपर ध्वजा चडाववी. ए शी रीते करी शकाय!!॥६८॥

मौनमाधाय नृपाले, स्थिते चिंतातुरे सति ॥ गता सरस्वतीदेवी, नितांतंखिन्नमानसा ॥६९॥

सचिवो ज्ञातवृत्तांतस्तांमुवाच विचक्षणः ॥ स्वामिनि प्रायो वक्तव्यं, युक्तमेव हिं सर्वथा ॥७०

पछी मौन राखी गरुडध्वज राजा चिंतातुर थइ बेसी रह्ये छते अत्यंत खेदयुक्त मनवाली सरस्वती राणी चाली गइ. ॥ ६९ ॥ पछी जाण्युं छे वृत्तांत जेणे एवा चतुर प्रधाने राणीने कह्युं के, हे महादेवी ! निश्चे माणसोए घणुं करीने सर्वथा प्रकारे योग्यज बोलवुं जोइयें. ॥ ७० ॥

सा जगाद सन्नामध्ये, यन्मया कथितं मुदा॥ अन्यथात्वं व्रजत्यत्र, जीवितान्मे मृतिर्वरम् ॥ ७१

इति तन्निश्चयं ज्ञात्वा, राजा चित्तेऽतिदुःखितः॥ रात्रावनुक्त्वा कस्यापि, निर्ययौ निजमंदिरात्॥

सरस्वतीये कह्युं. “ में सभामां हर्षथी जे कहेलुं छे ते जो बीजी रीते थायतो म्हारे जीववाथी मरवुं सारुं ” ॥ ७१ ॥ तेना आवा निश्चयने जाणी चित्तमां अत्यंत दुःखी थयेलो राजा गरुडध्वज कोइने पण कह्या विना रात्रीये पोताना घरथी चाली नीकल्यो. ॥ ७२ ॥

स्थाने स्थाने भ्रमन्नेष, तुंगशृंगाभिधं गिरिम् ॥ निरीक्ष्य भृगुपाताय, गच्छन्नालोकयन्नरौ ॥७३॥

तौ शीर्षे ग्रंथिकां कृत्वा, व्रजंतौ पर्वतं प्रति ॥ तथैवाचलितौ तूर्णं, तथाकारौ पुनःपुनः ॥७४॥

ठेकाणे ठेकाणे भमता एवा ते राजाए तुंगशिखर नामना पर्वतने जोइ तेना उपरथी झंपापात करवाने अर्थे जता एवा ते राजाए कोइ बे पुरुषोने दीठा. ॥ ७३ ॥ ते बन्ने पुरुषो माथे गांसडीओ मूकी पर्वत उपर जता, तेवीज रीते तुरत उभा रहेता; एम वारंवार करता हता. ॥ ७४ ॥

विलोक्य भूपतिश्च तावुचे हे सुहृदौ कथम् ॥ गमागमौ विधीयेते, युक्तं चेत्तर्हि कथ्यताम्॥७५॥

राजाए तेओने जोइने कह्युं: “ हे मित्रो! तमे शा माटे जावआव करो छो ? जो योग्य होयतो कहो. ॥७५॥

नृपमुचे तयोरेकः, स विवेक निशम्यताम् ॥ सारंगपुरमित्यस्ति, नगरं सागरांतिके ॥ ७६ ॥

ते बे पुरुषोमांथी एके राजाने कह्युं. "हे विवेकवंत! सांभल. समुद्रनी पासे सारंगपुर ए नामनुं नगर छे.॥७६॥

तत्र चित्रांगदो राजा, राज्ञी तस्य मनोरमा ॥ यया मनोरमाकारात्कारिता दास्यमिंदिरा ॥७७॥
तां हृत्वा चंडवेगाख्यः, खेचरः खेचरन्नथ ॥ गत्वा जलनिधेर्मध्ये, द्वीपे क्वचिदवस्थितः ॥७८

त्यां चित्रांगद नामे राजा छे अने तेने मनोरमा नामनी राणी छे. जे मनोरमाए पोताना मनोहरस्वरुपथी लक्ष्मीने पण दासीपणुं कराव्युं छे. ॥ ७७ ॥ हवे चंडवेग नामनो विद्याधर ते मनोरमाने हरण करी आकाशमार्गे जतो छतो समुद्रनी मध्ये जइने कोइ द्वीपमां रह्यो. ॥ ७८ ॥

परनार्यपहारेण, धरणेंद्रव्यवस्थया ॥ विद्याभ्रंसोऽभवत्तस्य, स तत्रैवास्त्यवस्थितः ॥ ७९ ॥
नैमित्तिकाच्च तद्ज्ञात्वा, दध्यौ चित्रांगदो नृपः ॥ कथंकारं रिपुं हन्मि, काम्यकांतापहारकम् ॥

धरणेंद्रे करेली व्यवस्थाने लीधे (धरणेंद्रे परस्त्रीनुं हरण करवानी ना कही हती तोपण तेणे करेला) परस्त्रीना हरणथी तेनी आकाशगामिनी विद्यानो नाश थइ गयो; तेथी ते विद्याधर त्यांज रह्यो छे. ॥ ७९ ॥ पछी निमित्तियाथी ते वात जाणी चित्रांगदराजा विचार करवा लाग्यो के, " हुं मनोहर स्त्रीनुं हरण करनारा शत्रुने शी रीते हणुं. " ॥ ८० ॥

एवंचिंतयतः सिद्धः, पुरुषस्तस्य दृक्पथम् ॥ संप्राप्तो बहुमानेन, तेन भक्त्या च तोषितः ॥ ८१

आ प्रमाणे विचार करता एवा ते राजानी आगल कोइ सिद्ध पुरुष आव्यो. राजाए बहु मानथी अने भक्तिथी तेने संतोष पमाड्यो. ॥ ८१ ॥

आकाशगामिनी विद्या, विद्य िचिंतितवर्द्धिनी ॥ प्रज्ञप्त्यादिमहाविद्यावन्महाबलवत्तरे ॥ ८२ ॥
द्वे विद्ये भूभुजे तस्मै, तेन दत्ते मनिषिणा॥ एकया गम्यते व्योम्नि, वर्द्धते शस्त्रमन्यया कया ॥

प्रज्ञप्त्यादि महा विद्याना सरखी महा बलवंत एवी एक आकाशगामिनी विद्या अने बीजी चिंतित शस्त्रने वधारनारी विद्या एवी ए बे विद्याओ ते सिद्ध पुरुषे ते चित्रांगद राजाने आपी के, जे एक विद्याथी आकाशमां जवाय अने बीजी विद्याथी शस्त्र वृद्धि पामे. ॥ ८२ ॥ ८३ ॥

यथा शस्त्रस्य वृद्धिः स्यात्तरस्यापि तथा भवेत् ॥ योजनाना शतं वृद्धिः सहस्रमपि भाग्यतः

जेवीरीते शस्त्रनी वृद्धि होय तेवी रीते वेग पण थाय. सो योजन वधे तेमज भाग्यथी हजार योजन पण थाय.

चक्रिणो दंडरत्नस्य, सहस्रं वृद्धिरूच्यते ॥ चर्मछत्रद्वयस्यास्य, वृद्धिर्द्वादशयोजनी ॥ ८५ ॥
विद्याया बहुरूपिण्या, रूपाणि च सहस्रशः ॥ जायंते कौतुकं नात्र, विद्याभिः किं न साध्यते॥

चक्रवर्त्तीनी दंडरत्ननी हजार योजन वृद्धि कही छे.तेमज तेना चर्म अने छत्र रत्ननी वार योजन वृद्धि कहीछे.वली वहु रुपिणी विद्याथी हजारो रूपो थायछे.एमां आश्चर्य नथी.कारण विद्याथी शुं नथी सधातुं ?अर्थात् सर्व सधायछे.८६

विद्याद्वयेन सिद्धेन, यत्र तत्र स्थितौ रिपुः ॥ हेलया हन्यते मित्र, साधने युक्तिरूच्यते ॥८७॥
यत्र सिंहो वसत्यद्रौ, साध्यते तत्र सा निशि ॥ विद्यां साधयतः पुंसो, हरिः शांतोऽवतिष्ठते ॥

ए बन्ने विद्याथी सिद्ध थयेलो पुरुष ज्यां त्यां रहेला शत्रुने लीलामात्रथी मारी शके छे. हे मित्र हवे ते विद्याने साधवानी युक्ति कहुंछुं के ॥ ८७ ॥ जे पर्वतने विषे सिंह रहे छे त्यां ते विद्या रात्रीये सधाय छे. पुरुष विद्या साधन करवा लाग्ये छते सिंह शांत थइ वेसी रहे छे. ॥ ८८ ॥

पुष्पगुग्गुलधूपानां, वहंतौ ग्रंथिकामिमां ॥ पितापुत्रौ समायातावावामिह दिनात्यये ॥८९॥
गच्छावः पर्वतं यावत्त्वरितं साधनेच्छया ॥ सिंहनादममुं श्रुत्वा, तिष्ठावस्तावता भिया ॥ ९० ॥

सिद्ध पुरुषनां आवां वचन सांभली मंत्रसाधन करवा जवाना पुरुषोमांथी एकजण कहे छे के पुष्प, गुगुल, धूपनी आ गांसडीयो लइने अमे पिता पुत्र अहिं सायंकाले आव्या. ॥ ८९ ॥ पछी साधननी इच्छाथी जेटलामां अमे उतावला पर्वत उपर जता हता तेवामां आ हवणां थयेला सिंहना शब्दने सांभलीने भयथी उभा रह्या.॥९०॥

आवां किं कुर्वहे मित्र, न स्थिरं चित्तमाययौ ॥ विद्यासिद्धिर्भवेन्नो वा, सिंहान्मृत्युस्तु निश्चितम्॥
नृपः प्रोचे भवद्भयां चेन्मह्यं विद्या प्रदीयते ॥ साधयित्वा ततः शीघ्रं, दर्शये प्रत्ययं युवाम् ॥

हे मित्र ! हवे अमे शुं करीए ? अमारुं चित्त स्थिर नथी रहेतुं.कारण विद्यासिद्धि थाय अथवा न थाय, परंतु सिंहथी मृत्यु तो निश्चय थायज. राजाएकह्युं.“जो तमे मने विद्या आपो तो हुं झट साधीने तमने विश्वास देखाडुं.९२

ताभ्यां विद्याद्वयं दत्तं, विधिपूर्वक मेजसा ॥ भूपतिः साधयामास, निर्भीकः सिंहसंनिधौ ए३
सिद्धविद्यो विसृज्येतौ, नृपतिः स्वपुरं ययौ ॥ मंत्रिभिः संमुखायातैः, सह मंदिरमागतः ए४

पछी ते बन्ने पुरुषोए विधिपूकज बळथी बन्ने विद्या आपी. निर्भय एवा गरुडध्वज राजाए पण ते विद्या सिंहनी पासे साधी. ॥ ९३ ॥ पछी विद्यासिद्ध थयेलो राजा ते बन्ने पुरुषोने त्यजी दइ पोताना नगरप्रत्ये आव्यो; त्यां सामा आवेला मंत्रियोनो साथे ते पोताना घेर आव्यो. ॥९४॥

न देवि भवने क्वापि, दृश्यते भोजनादनु ॥ इति पुछति भूपाले, मंत्री कृष्णाननो जगौ॥९५
तदा विनिर्गतान् युष्मान्,सर्वत्रापिच सोधितान् ॥ अलब्ध्वा सकलो राजलोको दुःखाकुलोऽभवत्

त्यां भोजन कर्या पछी " मंदिरमां क्यांइ पण पट्टराणी देखाती नथी ? " एम राजाए पूछयुं एटले जेनुं श्याम वर्ण मुख थइ गयुं छे एवा मंत्रीये कह्युं. ॥ ९५ ॥ ते वखते चाल्या गयेला तमने सर्व स्थानके शोध्या, पण क्यांइथी मल्या नहि; तेथी सर्वे राजलोको दुःखथी आकुल व्याकुल थवा लाग्या. ॥ ९६ ॥

देवी त्वत्यंतदुःखार्ता, स्वं निंदंती कदाग्रहम् ॥ लोकेन वार्यमाणापि, गवाक्षा त्पतिता भुवि ए७
आकाशात्पतिता दृष्टा, न पतंती भुवस्तले ॥ न ज्ञायते गता क्वापि, देवीवृत्तमिदं प्रभो ॥ए८॥

वली अत्यंत दुःखथी पीडा पामेलां देवीये पोताना कदाग्रहने निंदता छता लोके वार्यां तो पण गोखमांथी पृथ्वी उपर पडयां. ॥ ९७ ॥ उंचेथी पडतां दीठां पण पृथ्वी उपर पडेलां दीठां नहि. क्यां पण गयेलां जणातां नथी. हे प्रभु ! आ प्रमाणे सरस्वती देवीनुं वृत्तांत छे. ॥ ९८ ॥

नृपः श्रुत्वेति सूत्कारान्, मुंचंश्चित्ते व्यचिंतयत् ॥ यदर्थेऽहमुपक्रांतः सैव दैवेन दूरिता ॥९९॥
इति चिंतयति क्ष्मापे, वर्ध्यसे देव वर्ध्यसे ॥ जल्पंतीति समायाता, दासी प्रीतिमतिर्जगौ १००

मंत्रीनां आवां वचन सांभलीने राजा निशाशा मूकतो छतो मनमां विचार करवा लाग्यो के, " जेने माटे हुं अहिं आव्यो तेनेज दैवे दूर करी छे. ॥ ९९ ॥ आ प्रमाणे राजा विचार करतो हतो एवामां " हे देव ! वधाइ छे ! वधाइ छे ! ! एम बोलती आवेली दासी प्रितिमतिये कह्युं के. ॥ १०० ॥

गवाक्ष्यात्पतिता यस्मात्तत एव समागता ॥ स्वामिनी दृश्यते स्वामिन् सार शृंगारभासुरा १०१
हर्षात्पश्यति भूपाले, राज्ञी तत्र समागता ॥ भद्रासने निषण्णा च, कस्य प्रीतिं चकार न १०२

"हे स्वामिन् ! उत्तम शणगारथी देदीप्यमान एवां महाराणी जे गोखथी पडयां हतां त्यांथीज आवतां देखाय छे." ॥ १०१ ॥ पछी राजा हर्षथी जोतो हतो एटलामां त्यां आवेलो अने भद्रासन उपर बेठेली राणीये कोने प्रीति न करी ? अर्थात् सर्वने आनंद पमाडया. ॥ १०२ ॥

अनौचित्यं तदा ज्ञात्वा, संकथानां परस्परम् ॥ भूपः प्रियान्वितो यात्राकरणाय समुद्यतः १०३
संघेन सहितो भूपः, पूर्वं संमेतपर्वते ॥ सप्रियः स्नात्रसंघार्चाध्वजारोपादि स व्यधात् १०४

ते वखते परस्पर एक बीजानी वार्तानुं अचिंत्यपणुं जाणीने प्रियासहित गरुडध्वज राजा यात्रा करवा माटे उद्यमवंत थयो. ॥ १०३ ॥ संघ सहित प्रियायुक्त ते गरुडध्वज राजाए प्रथम संमेतशिखर पर्वत उपर स्नात्र, संघनुं वात्सल्य अने धजा चडाववा विगेरे सत्कार्य कर्युं. ॥ १०४ ॥

ध्वजारोपं ततः कुर्वन्, विद्याद्वयबलान्वितः ॥ पटे संघं समारोप्याष्टापदाद्रिं गतो नृपः ॥१०५
तत्र पूजां प्रभोः कृत्वा, बध्वा तं च महाध्वजम् ॥ मनोरथं प्रपूर्यासौ, पुनः संमेतमाययौ ॥

पछी ध्वजा चडावीने बे प्रकारनी विद्याना बलवालो ते गरुडध्वज राजा पेट उपर संघने बेसारी अष्टापद पर्वत उपर गयो. ॥ १०५ ॥ त्यां प्रभुनी पूजा करी अने ते महाधजाने बांधीने पोतानो मनोरथ पूर्ण करीने ते राजा फरी संमेतशिखर आव्यो. ॥ १०६ ॥

संघेन सहितस्तस्मान्निजं प्राप्य पुरं नृपः ॥ महोत्सवैः प्रविश्यात्र, निजं राज्यमपालयत् १०७
तदा देवेंद्रसिंहाख्याः सुरयोऽत्र समागताः ॥ तान्नंतुं नृपतिः प्राप, सप्रियः पावनं वनम् १०८

त्यांथी संघसहित गरुडध्वज राजा पोताना इंद्रपुर नगरे आवी अने ते नगरमां महोत्सवोथी प्रवेश करीने पोताना राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. ॥ १०७ ॥ ते वखते ए नगरमां देवेंद्रसिंह नामना सूरि आव्या तेमने वंदना करवा माटे प्रियासहित राजा गरुडध्वज पवित्र एवा उद्यानप्रत्ये गयो. ॥ १०८ ॥

श्रुत्वोपदेशं पप्रच्छ, देवी कुत्र गता तदा ॥ सूरिः प्रोवाच मातास्याः कृत्वा पुण्यं मृता सती ॥
संजाता व्यंतरेंद्रस्य, वल्लभा प्रियदर्शना ॥ आयाता च सुतास्नेहात्, पतंतीं तां ददर्श सा ११०

त्यां राजाए उपदेश सांभलीने पछी सूरिने पूछ्युं के, " ते वखते देवी (सरस्वती) क्यां गइ हती ? " सूरिये कह्युं के, " एनी माता पुण्यकार्य करीने मृत्यु पामी छती. ॥ १०९ ॥व्यंतरना इंद्रनी प्रियदर्शना नामनी स्त्री थइ छे अने पुत्रीना स्नेहथी आवेलो तेणे गोखथी पडती एवी पुत्रीने दीठी. ॥ ११० ॥

ग्रहित्वा पाणिपद्मेन, पतितां पृथिवीतले ॥ तां सुखं स्थापयामास, तवागमनतेऽमुचत् ॥१११॥
कश्चित्पप्रच्छ किं मर्त्यास्तिष्ठंति सुरवेश्मनि ॥ सूरिः प्रोवाच गंगायाः, सदने भरतः स्थितः ॥

पृथ्वी उपर पडेली ते सरस्वतीने हस्तकमलथी लइ सुखे पोताने त्यां राखी अने तुं आव्यो एटले तेने अहिं मूकी दीधी." ॥ १११ ॥ पछी कोइये पूछ्युं के,"माणसो देवताना घरे शुं रहे छे ? " सूरिये कह्युं के, "गंगा देवीना घरने विषे भरत राजा रह्यो छे. ॥ ११२ ॥

स्थाता च चमरेंद्रस्य , भवने चेटको नृपः ॥ अथ पूर्वभवं वक्ष्ये, त्वदीयं शृणु भूपते॥११३॥
श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, नगरे हस्तिनापुरे ॥ पुत्रः कनकनामासीत्, ध्वजपूजा कृता मुना ॥११४॥

वली चेडा राजा चमरेंद्रना घरे रह्यो छे. हवे हे राजन् ! त्हारो पूर्वभव कहुंछुं ते तुं सांभल. ॥ ११३ ॥ तुं पूर्वभवे हस्तिनापुर नगरमां धनदत्त शेठने कनक नामनो पुत्र हतो, ते भवमां तेणे ध्वजपूजा करी छे.॥ ११४ ॥

राज्यं तव ध्वजार्चातः, संमेतेऽष्टापदेऽपि च ॥ चक्रे महाध्वजारोपं, भवान् विद्याद्वयान्वितः॥
नृपः पूर्वभवं श्रुत्वा, तदा जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥११६॥

ए ध्वजाना पूजनथी तने राज्य प्राप्त थयुं छे. वली आ भवमां संमेतशिखर उपर अने अष्टापद उपर बे प्रकारनी विद्यावाला तें महाध्वजा चडावी छे. ॥ ११५ ॥ राजा पोतानो पूर्वभव सांभली ते वखते जातिस्मरण ज्ञान, पाम्यो. तेथी तेणे मुनिनी पासे विशेष अरिहंतनो धर्म आदर्यो.

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, पालयित्वा चिरं भुवः ॥ दत्वा राज्यं स्वपुत्राय, गुरोः संयममग्रहीत् ॥
प्रपाल्य निरतिचारं, चारु चारित्रमुज्वलम् ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥

पछी मुनिने नमस्कार करी, घेर जइ, बहुकाल पृथ्वीनुं पालन करी, पोताना पुत्रने राज्य आपीने ते गरुडध्वज राजाए संयम लीधो. ॥ ११७ ॥ अतिचार रहित श्रेष्ठ उज्वल चारित्र पालीने छेवट अनशन लइ ते गरुडध्वज मुनि सौधर्म देवलोकने विषे देवता थया. ॥ ११८ ॥

चिरं सुखान्य सौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ नवमो नागनामा भूत्तनयस्तव भूपते ॥११९॥

(नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के.) हे राजन् ! ए गरुडध्वजनो जीव त्यां दीर्घकाल सुधी सुख भोगवी अने पछी ते देवलोकथी चवीने त्हारो नाग नामनो नवमो पुत्र थयो छे. ॥ ११९ ॥

॥ इति ध्वजारोपप्रभाववर्णने कनक कुमार कथा समाप्ता. ॥

येनाभरण पूजात्र, विहिता तत्फलं ब्रुवे ॥ अत्रास्ति भरतक्षेत्रे, मिथिलानामतः पुरी ॥१२०॥

हे राजन् ! अहिं जेणे आभरणपूजा करी छे, तेनुं फल कहुं छुं. आ भरतक्षेत्रने विषे मिथिला नामनी नगरी छे. ॥ १२० ॥

तत्र शत्रुंजयो राजा, शत्रूणां जयकारकः ॥ श्री चंद्रानाम तत्पत्नी, चंद्रज्योत्स्नेव निर्मला ॥
जीवोऽथ कनकाभस्य, तदा तत्कुक्षिमागतः ॥ समये च तया सूतः, पित्रा चक्रे महोत्सवम् ॥

ते नगरमां शत्रुनो विजय करनारो शत्रुंजय नामनो राजा राज्य करतो हतो. चंद्रज्योत्स्नाना सरखी निर्मल श्री चंद्रानामनी तेने स्त्री हती. ॥ १२१ ॥ हवे कनकाभनो जीव ते वखते श्री चंद्राना उदरने विषे आव्यो अने तेणे अवसरे पुत्रने जन्म आप्यो एटले पिताए महोत्सव कर्यो. ॥ १२२ ॥

कुलभूषण इत्याख्या, तस्य जाता मनोरमा ॥ वर्द्धमानः कलाशाली, क्रमात्तारुण्यमाप सः ॥
न केवलं पिता तस्य, कंन्यां योग्यां विचिंतयत् ॥ बहिर्विहारे गच्छंतं, तं वीक्ष्य सकलो जनः ॥
बाले स्वभावसभूतं मद्भुतद्युतिभासुरम् ॥ स्वर्णमौक्तिकरत्नानि, विनापि सुमनोहरम् ॥ युगम्॥

ते पुत्रनुं 'कुलभूषण' एवुं मनोहर नाम पाडयुं. पछी कलाओनो अभ्यास करतो वृद्धि पामतो ते कुमार अनुक्रमे युवावस्था पाम्यो. ॥ १२३ ॥ पछी फक्त पिताज तेनी योग्य कन्यानो विचार करतो नहोतो, परंतु बहार क्रीडा करवा जता, भालमां स्वभावथी उत्पन्न थयेला, अद्भुत कांतिथी देदीप्यमान तेमज सुवर्ण, मोती अने रत्नोनां आभूषणो विना पण अत्यंत मनोहर एवा ते राजकुमारने जोइ सर्वे माणसो पण तेनी योग्य कन्यानो विचार करता हता. ॥ १२४ ॥ १२५ ॥

बिभ्राणा तिलकं कांचिदंगनां कांचनछविम् ॥ सोऽद्राक्षिदन्यदा स्वप्ने, मा वृणिष्वेति भाषिणीम् ॥

एक दिवस ते कुलभूषण कुमारे तिलकने धारण करी रहेली, सुवर्णना समान कांतिवाली अने "तुं म्हारा विना बीजानी साथे विवाह करीश नहीं." एम कहेती एवी कोइ स्त्रीने स्वप्नामां दीठी. ॥ १२६ ॥

स्वप्नं दृष्ट्वा प्रबुद्धोऽसौ, चिंतयामास चेतसि ॥ तिलकस्यैव चिन्हेन, परिणेया मयांगना ॥१२७॥
इति निश्चित्य पित्रासौ, कन्यकावरणेऽनिशम् ॥ याच्यमानोऽपि नो मेने, मानिनीना मनोहरः ॥

स्वप्नने जोइ जागी उठेलो कुमार मनमां विचार करवा लाग्यो के, "तिलकनां चिन्हे करीने अर्थात् तिलकाचिन्हवाली म्हारे स्त्री परणवी." ॥ १२७ ॥ ए प्रकारे निश्चय करीने स्त्रीयोने मनोहर एवा ए राजकुमारे पिताए निरंतर विवाह करवानुं कह्या छतां पण ते मान्युं नहि. ॥ १२८ ॥

मंत्रिमात्रादिभिर्मित्रं, प्रेरितो मतिसागरः ॥ तमूचे हेतुना केन, विवाहं नहि मन्यसे ॥१२९॥
उक्तं विना न वैद्योऽपि, दुःखं जानाति कस्यचित् ॥ विना ध्वनिं मयुराणां, वारिदोऽपि न वर्षति ॥

पछी मंत्री अने मातादिके प्रेरेलो मतिसागर नामनो मित्र कुलभूषण कुमारने कहेवा लाग्यो, "हे मित्र !

निश्चे तुं शा कारणथी विवाहने कबुल करतो नथी ? ॥१२९॥ वैद्य पण कह्याविना कोइना दुःखने जाणतो नथी, तेमज मोरोना शब्द विना मेघ पण वरसतो नथी. ॥ १३० ॥

विना त्वद्वचनं तातस्त्वदियो नावबुध्यते ॥ यच्चित्ते वर्तते तन्मे, प्रकाशय शुभाशय ॥ १३१ ॥
ततस्तं स्वप्नवृत्तांतं, प्रतिमित्रमुवाच सः ॥ तज्जगाद पुरे नात्र, दृश्यते तादृशी वधूः ॥ १३२ ॥

तेमज त्हारा वचन विना त्हारा पिता पण जाणी शके नहि, माटे हे शुभ विचारवाला ! जे त्हारा मनमां होय ते मने कहे. ॥ १३१ ॥ पछी राजकुमारे ते मित्रने स्वप्नानी वात कही एटले मित्रे कह्युं के, " आ नगरमां तेवी स्त्री देखाती नथी. ॥ १३२ ॥

कुमारः सुहृदं प्राह, विदेशे तर्हि गम्यते ॥ कलशं लभते चक्रमपि न भ्रमणं विना ॥ १३३ ॥
चेलतुस्तौ विचिंत्येति, मिलितौ रजनीमुखे॥ अलक्ष्यौ गोरजःपूरे, प्रचुरे तिमिरोपमे ॥१३४॥

कुमारे मित्रने कह्युं. " त्यारे आपणे परदेश जइए. कारण के भम्या विना कलश अथवा चक्र पण न मली शके. ॥ १३३ ॥ ए प्रमाणे विचार करीने गायोनी रजथी गाढ अंधकार समान थयेला संध्याकालने विषे गुप्त रीते एकठा थयेला ते बन्ने मित्रो चाली निकल्या. ॥ १३४ ॥

दिवारात्रौ व्रजंतौ तौ, फलांबुकृतभोजनौ ॥ वने शिलातलासीनं,मुनिद्वयमपश्यताम्॥१३५॥
तौ वंदित्वा मुनिद्वंद्वं, निषण्णौ भक्तितः पुरः ॥ मुनिरेकोऽवदत्प्राप्तौ, मिथिलाया युवामिह १३६

दिवसे अने रात्रीये चालता तेमज फल अने जलनुं भोजन करता एवा ते बन्ने मित्रोए वनमां एक शिला उपर बेठेला बे मुनियोने दीठा. ॥ १३५ ॥ मुनियोने वंदना करीने ते बन्ने मित्रो भक्तिथी तेमना आगल बेठा एटले एक मुनिये कह्युं के, " तमे मिथिला नगरीथी अहिं आव्या छो. " ॥ १३६ ॥

तौ प्रोचतुर्मुने कुत्र, दृष्टावावां पुरा त्वया॥ द्वितीयः साधुरित्याह,ज्ञानमस्य विजृंभते॥१३७॥
अवधिज्ञानतो वेत्ति, युष्मद्वृत्तमयं मुनिः ॥ कुमारस्तं ततः प्रोचे, चिंतितं मे भविष्यति १३८

बन्ने कुमारोए कह्युं. " हे मुनि ! तमे पूर्वे अमने क्यांइ दीठा हता ? " बीजा साधुओए कह्युं के, " ए मुनिने ज्ञान उदय थयुं छे. ॥ १३७ ॥ माटे ए मुनि तमारा वृत्तांतने अवधिज्ञानथी जाणे छे. " पछी राजकुमारे तेमने कह्युं के, " हे मुनि ! म्हारुं चिंतवेलुं कार्य थशे ? " ॥ १३८ ॥

भविष्यति तृतीयेऽन्हि, साधुनेति प्रजल्पिते ॥ कुमारोऽवक् कुतस्तेऽभूद्वैराग्यात्संयमोद्यमः ॥

सोऽवादीन्मालवे देशेऽवंतीनाममहापुरी ॥ अवंतिसेनो भूपालस्तद्भार्या सुरसुंदरी ॥ १४० ॥

"आजथी त्रीजे दीवसे थशे." एम साधुए कह्युं एटले राजकुमारे कह्युं के, " तमने वैराग्यथी संयम लेवानो उद्यम क्यांथी थयो ?" ॥ १३९ ॥ मुनिये कह्युं. "मालवा देशमां अवंती (उज्जण) नामनी म्होटी नगरी छे, त्यां अवंतिसेन राजा राज्य करे छे. तेने सुरसुंदरी नामनी स्त्री छे. ॥१४० ॥

सुतोऽस्यामरदत्तोऽभूत्, पुत्री चामरसुंदरी ॥ सा संजज्ञे कलाकेलि कलाकेलिकलालया ॥१४१॥

आ जन्मतोऽपि संजात मुद्दामद्युतिभासुरम् ॥ ललाटेतिलकं तस्या, दिदीपे दीप्रदीपवत् ॥१४२

ए अवंतिसेन राजाने अमरदत्त नामनो पुत्र अने अमरसुंदरी नामनी पुत्री हती. ते पुत्री कलाक्रिडानुं पात्र थइ. ॥ १४१ ॥ जन्मथी आरंभीने ते पुत्रीना कपालमां उत्पन्न थयेलुं अने उत्कट कांतिथी देदीप्यमान एवुं तिलक झहलहता दीवानी पेठे शोभतुं हतुं. ॥ १४२ ॥

योग्यं वरं वरीष्यामि, विचिंत्येति विचारवित् ॥ अनवद्यामियं विद्यां, सिषेवे प्रीतिकारिणीम् ॥

" हुं योग्य वरने वरीश. " एम विचार करीने विचारने जाणनारी ते अमरसुंदरी राजपुत्रीये प्रीतिकारी अनवद्या (उत्तम) एवी विद्यादेवीनी सेवा करवा लागी. ॥१४३ ॥

सा विद्यादेवता स्वप्ने, तां प्रति प्रीतिदायकम् ॥ हारकुंडलकौटीरैः, स्वभावोत्थैरलंकृतम् १४४

लसल्लावण्यलीलाढ्यं,नरं निरूपमाकृतिम्॥ मां वृणीष्वेति जल्पंतं, दर्शयामास कंचनम्॥युग्मम्

पछी ते विद्या देवताये ते सुरसुंदरी राजकन्याने स्वप्नामां प्रीति करनारा, स्वभावथो उत्पन्न थयेला हार,

कुंडल अने मुकुटथी सुशोभित बनेला, मनोहर लावण्यनी लीलाथी युक्त, उपमा न आपी शकाय एवा स्वरूप वाला अने " मनेवर. " एम बोलता एवा कोइ पुरुषने दीठो. ॥ १४४ ॥ १४५ ॥

प्रबुद्धा स्वप्नदृष्टं तं, नरं निरुपमं श्रिया ॥ स्मारंस्मारं स्मराक्रांतमानसा सा व्यचिंतयत् ॥

पछी जागी उठेली अने कामथी खेंचायेला मनवाली अमरसुंदरी स्वप्नमां दीठेला अने कांतिथी उपमा रहित एवा ते पुरुषने वारंवार स्मरण करती छती विचार करवा लागी. ॥ १४६ ॥

यदि द्रक्ष्यामि तादृक्षं, वरिष्यामि ततो वरम् ॥ अन्यथाहं मरिष्यामि, न करिष्ये करग्रहम् ॥
वरेषु वीक्ष्यमाणेषु, तातं सा तं न्यवारयत् ॥ अत्याग्रहे बभाषे सा, वरिष्ये वीक्षितं वरम् १४८

जो हुं तेवा वरने देखीश तो वरीश. नहितो मृत्यु पामीश, पण विवाह करीश नहि. " ॥ १४७ ॥ पछी अवंतिसेन राजा पुत्रीना वरनी शोध करवा लाग्ये छते अमरसुंदरीये ते पिताने ना कही. पछी बहु आग्रह कर्यो एटले ते पुत्रीये कह्युं के, " हुं पसंद पडेला वरने वरीश." ॥ १४८ ॥

नृपतिः कारयामास, सप्तवारं स्वयंवरम् ॥ परं न तस्याः संजज्ञे, वरःकोऽपि विचिंतितः १४९
अन्यदा तां गवाक्षस्थां, चंद्रचूडोऽहरत्खगः ॥ याति यातीति जल्पाके वीक्ष्यमाणे जनेऽखिले ॥

राजाए सातवार स्वयंवर कराव्यो, परंतु तेने कोइ इच्छितवर मल्यो नहि. ॥ १४९ ॥ एक दिवस चंद्रचूड नामना विद्याधरे गोखमां बेठेली कन्याने " आ जाय आ जाय" एम सर्व माणसो बोलता छतां अने जोता छतां हरण करी. ॥१५० ॥

न नृभून्न भटश्चापि, नान्यःकोऽपि पराक्रमः ॥ आकाशचारिणा साकं, भूचराणां कियद्बलम् ॥
तत्पिताहरणं तस्या, वीक्ष्य चित्ते विषण्णवान् ॥ चिंतयामास संसारे, धिक्धिक् मोहविटंबना १५२

नहि राजा के नहि बीजो सुभट. एम कोइ पण पराक्रमी थयुं नहि. कारण आकाशमां गति करनारा विद्याधरोनी साथे पृथ्वी उपर गति करनारा माणसोनुं केटलुं बल. पछी अवंतिसेन राजा पुत्रीना हरणने जोइ

चित्तमां खेद पामतो छतो विचार करवा लाग्यो के."संसारमां मोहनी विटंबनाने धिकार छे! धिकार छे!।१५२

कस्य पुत्राः कलत्राणि, सुहृदाः कस्य वलन्नाः ॥ दैवाधिनं जगत्सर्वं, न प्रभुः कोऽपि वर्तते ।१५३

मयि सत्यप्यसूरेण, चौरेण तनुजा हृता ॥ असार एष संसारस्त्याज्य एव ततो मया ॥१५४॥

कोना पुत्रो ? कोनी स्त्रीयो ? अने कोना वहाला मित्रो ? आ सर्व जगत् दैवाधिन छे. कोइपण समर्थ नथी. ॥१५३॥ म्हारा छतां पण कोइ असुर अथवा चोरे म्हारी पुत्रीनुं हरण कर्युं. माटे म्हारे असार एवो आ संसार त्यजी देवो योग्य छे. ॥ १५४ ॥

इति ध्यात्वा हृदा पुत्रं, स्थापयित्वा निजे पदे ॥ गृहितसंयमः प्राप्तावधिज्ञानोऽहमेव सः॥१५५॥

कुमारस्तं मुनिं प्रोचे,स्वप्ने या विक्षिता मया ॥ सा सैव किं न सान्या वा,मुनिरुचे च सैव सा।१५६

आ प्रमाणे मनमां विचार करीने अने पोताना पदे पुत्रने स्थापन करीने धारण करी छे दीक्षा जेणे तथा प्राप्त थयुं छे अवधिज्ञान जेने एवो ते अवंतिसेन राजा हुं पोतेज छुं." ॥ १५५ ॥ कुलभूषण कुमारे ते मुनिने कह्युं. " में स्वप्नामां जे कन्या जोइ छे. ते तेज के बीजी कोइ छे ?" मुनिये कह्युं. "ते तेज कन्या छे." १५६

विद्यादेवतयादर्शि, यस्तस्याः स्वप्नमध्यगः॥ स नरः खेचरोऽन्यो वा, मुनिरुचे त्वमेव सः॥१५७॥

विद्यादेवतया तस्यै, तुभ्यं चापि परस्परम् ॥ रूपे प्रदर्शिते द्वे द्वे, योग्ययोगविधित्सया ॥१५८॥

कुमारे कह्युं. " विद्यादेवीये ते राजकन्याने स्वप्ननी मध्ये जे पुरुष देखाडयो ते माणस छे के बीजो कोइ विद्याधर छे ?" मुनिये कह्युं. ते तुं पोतेज छे. ॥१५७॥ विद्यादेवीये योग्य योग मेलववानी इच्छाथी ते राजकन्याने अने तने परस्पर बबे रूप देखाडयां छे." ॥ १५८ ॥

कुमारः प्रीतिमाक् प्रोचे, द्वितीयस्य मुनेरपि ॥ वैराग्यकारणं ब्रूहि, श्रोतृपीयुषपारणम् ॥१५९

साधुः प्रोवाच वैताढये, गिरौ गगनवल्लभे ॥ पुरेऽभूद्रत्नचूडाख्यः, प्रख्यातः खेचराग्रणी ॥१६०॥

पछी प्रसन्न थयेला कुमारे बीजा मुनिने पण कह्युं. " हे मुनि ! तमे पण कानने अमृतना पारणा सरखुं त-

मारा वैराग्यनुं कारण कहो. ॥१५९॥ साधुए कह्युं. " वैताढय पर्वत उपर गगनवल्लभ नगरने विषे रत्नचूड नामनो प्रख्यात विद्याधर राजा हतो. ॥ १६० ॥

चंद्रचूडः सुतः सोऽस्य, येन मे नंदिनो हृता ॥ असौ तं वारयामास, कन्या हरणतस्तदा॥१६१॥

तथाप सो मुचन्नैतां, स्थापयित्वा ग्रहे स्थितः॥ न सेहे तस्य नामापि, सा कदाप्यर्थिता सती॥१६२

ते चंद्रचूड आ रत्नचूडनो पुत्र हतो के जेणे म्हारी पुत्रीनुं हरण करयुं हतुं. ते वखते आ राजा कन्याना हरणथी तेने वारतो हतो. ॥ १६१ ॥ तो पण ते तेने न त्यजी देतां घरमां राखीने रह्यो. वली तेणे याचना करेली छतां पण ते कन्या क्यारे पण तेनुं नाम पण सहन करती नहि. ॥ १६२ ॥

विद्यादेवतया स्वप्ने, दर्शितो योऽस्ति लक्षणैः॥ स एव मे वरो नान्यः, सेत्युक्त्वा तं न्यषेधयत् ॥१६३

तत्पिता रत्नचूडोऽथ, दृष्ट्वा तत्पुत्रचेष्टितं॥ दध्यौ वैराग्यमापन्नो,धिक् धिक् कामविडंबनाम्॥१६४॥

वली " विद्यादेवीए स्वप्नामां लक्षणोवडे जे पुरुष देखाडयो छे, तेज म्हारो पति छे. बीजो नहि. " एम कहीने ते कन्या चंद्रचूडने निवारती हती. ॥ १६३ ॥ पछी ते चंद्रचूडनो पिता रत्नचूड तेवा पुत्रना कृत्यने जोइने वैराग्य पाम्यो छतो विचार करवा लाग्यो के, " काम विडंबनाने धिक्कार छे ! धिक्कार छे ! ! ॥१६४॥

भवंति ग्रहिला वीक्ष्य, महिला अपि पंडिताः ॥ कामस्य पारवश्येनावश्यं त्याज्यो भवस्ततः १६५

चिंतयित्वेति तं पुत्रं,राज्यचिंता विधायकम् ॥मुक्त्वा संयममादाय,विचरन्निह सोऽमिलत् ॥१६६

पंडित पुरुषो पण स्त्रीयोने जोइने कामना परवशपणाथी गांडा थइ जाय छे. माटे म्हारे निश्चय संसार त्यजी देवो. ॥ १६५ ॥ ए प्रमाणे विचार करीने राज्यनी चिंता करनारा पुत्रने त्यजी दइ संयम लइ विचरता छता अहिं ते आ मुनि मल्या छे. ॥ १६६ ॥

द्वावप्यावामिह स्वैरं, वैरंगिकतया स्थितौ ॥ शिलातलसमासीनौ, तिष्टावः कष्टवर्जितौ ॥१६७॥

कुमारस्तं पुनः प्राह,नान्यथा भवतां वचः ॥ अहमत्रास्मि सा तत्र,कथं योगो भविष्यति॥१६८॥

अेम बन्ने जणा पण अहिं इच्छा प्रमाणे विरागपणाथी रह्या छता तेमज शिलातल उपर वेठा छता कष्टविना रह्या छीये. ॥ १६७ ॥ कुमारे फरी मुनिने कह्युं. " तमारुं वचन वृथा नथी; परंतु हुं अहिं छुं अने ते राजकन्या सां छे. तो अमारो मेलाप शी रीते थशे ? " ॥ १६८ ॥

मुनिरूचेऽत्र का चिंता, पुण्यमेव विचिंतय ॥ पुण्यस्यैव प्रभावेण, चिंतिताः स्युर्मनोरथाः १६९
मुनीनां सेवया भद्र, पुण्याच्चिंतितमाप्यते ॥ इति तद्वचसा तत्र, कुमारो निश्चलः स्थितः १७०

मुनिये कह्युं. " एमां शो चिंता ? पुण्यनो ज विचार कर. कारण पुण्यना प्रभावथी ज चिंतवेला मनोरथो थाय छे ॥ १६९ ॥ हे भद्र ! मुनिनो सेवावडे उत्पन्न थयेला पुण्यथी इच्छित मेलवाय छे. " एवा तेमना वचनथी कुमार त्यां निश्चल थईने रह्या. ॥ १७० ॥

तृतीये ध्यानतस्तस्य, चारणस्य मुनेर्दिने ॥ उत्पेदे केवलज्ञानं, देवास्तत्र समागताः ॥१७१॥
कुतश्चित् खेचरात्तातवृत्तं ज्ञात्वा तदंगजः॥ चंद्रचूडस्तदा तातं, नंतुमुत्कंठितोऽभवत् ॥१७२॥

पछी ते रत्नचूड चारण मुनिने ध्यानथी त्रीजे दिवसे केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. जेथी त्यां देवताओ आव्या. कोइ विद्याधर पासेथी पिताना वृत्तांतने जाणी तेमनो पुत्र चंद्रचूड ते वखते पिताने वंदना करवाने उत्साहवंत थयो.

तं ज्ञात्वा तत्र गच्छंतं, बभाषेऽमरसुंदरी ॥ सार्थे नयसि चेन्मां त्वं, तदा प्रीता भवाम्यहम् १७३
ततो रम्यं करिष्यामीत्युक्ते प्रीतः स खेचरः ॥ तया सह विमानेनाययौ केवलिसन्निधौ ॥१७४

तेने त्यां जतो जाणी अमरसुंदरीये कह्युं. " जो तमे मने साथे लई जाओ तो हुं खुशी थाउं. ॥ १७३ ॥ पछी हुं तमने खुशी करीश. " एम कह्युं एटले ते चंद्रचूड विद्याधर प्रसन्न थयो, तेथी ते अमरसुंदरीने साथे लइ वैमान उपर बेसी केवली पासे आव्यो. ॥ १७४ ॥

तां स्फुरत्तिलकं भाले, बिभ्राणां वीक्ष्य भूपभूः ॥ तत्क्षणं लक्षयामास, पुरापि स्वप्नवीक्षिताम्॥
तत्कालजातालंकारभासुरं वीक्ष्य सापि तम् ॥ स्वप्नदृष्टं विचित्य द्राग्, हर्षादुत्पुलकाभवत् ॥

कपालमां देदीप्यमान तिलकने धारण करती ते राजकन्याने जोई कुलभूषण राजकुमारे तुरत पूर्वे पण स्वप्नामां जोयेली तेने ओलखी. ॥ १७५ ॥ ते राजकन्या अमरसुंदरी पण तत्काल उत्पन्न थयेला आभूषणोथी देदीप्यमान ते कुलभूषण कुमारने जोई स्वप्नामां दीठला पुरुषनो विचार करी तुरत हर्षथी रोमांचित बनी गई. ॥ १७६॥

क्रमात् करतले तस्या, भृंगझंकारहारिणी ॥ वरमाला समायाता, सभ्यलोकैर्विलोकिता १७७

सा सनूपुरझंकारा, मा मा कुर्वति खेचरे ॥ सोत्कंठे कंठपीठेऽस्य, वरमालामलूलुठत् ॥१७८॥

पछी क्षणवारमां ते राजकन्याना हाथमां गुंजारव करता भ्रमराने खेंचतो एवी वरमाला आवी ते सर्वे सभाना लोकोये दीठी ॥ १७७ ॥ पछी विद्याधरे ना ना कह्या छते पण झांझरना शब्द करती एवी राजकन्याए उत्कंठासहित ते कुलभूषण कुमारना कंठने विषे वरमाला पहेरावी. ॥ १७८ ॥

जाते जयजयारावे, दुंदुभिध्वनिमिश्रिते ॥ सभ्याः केवलिनं प्रोचुः, किमिदं कौतुकं महत् ॥१७९

मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, कनकाभसुतोऽभवत् ॥१८०॥

पछी नगारांना शब्द सहित जयजय शब्द थयो एटले सभ्यपुरुषोए केवलीने पूछयुं के, "आ म्होटुं कौतुक शुं"!! ॥ १७९ ॥ मुनिये पूर्वभव कह्यो के, "हस्तिनापुर नगरने विषे धनदत्त नामना शेठने कनकाभ नामनो पुत्र हतो. ॥ १८० ॥

पूजायां क्रियमाणायां, बांधवैः सह संमदात् ॥ जिनस्याभरणारोपो, विहितोऽनेन पूजने ॥१८१

तेन पुण्यप्रभावेण, जातोऽयं कुलभूषणः ॥ विद्यादेवतयाकारोच्छरीराभरणादिकम् ॥१८२॥

बंधुओनी साथे हर्षथी पूजा करे छते ए कनकाभे पूजनमां जिनेश्वरने आभूषण पहेराव्यां हतां. ते पुण्यना प्रभावथी आ कुलभूषण कुमार थयो छे. वली विद्यादेवीये तेना शरीरने विषे आभूषणादिक कर्यां छे." १८२

कस्मादमरसुदर्यास्तिलकं दृश्यतेऽलिके ॥ इति पृष्टो मुनिः प्राह, केवलज्ञानभास्करः ॥१८३॥

भरते पुरि चंपायां, दत्तस्य श्रेष्ठिनः प्रिया ॥ श्रीमतीनाम संजज्ञे, पुण्यकर्मणि तत्परा ॥१८४॥

पछी "आ अमरसुंदरीना कपालमां तिलक शाथी देखाय छे?" एम पूछयुं एटले केवलज्ञाने करीने सूर्य रूप मुनिये कह्युं."भरतक्षेत्रने विषे चंपा नगरीमां दत्त शेठने पुण्यकार्यमां प्रवीण एवी श्रीमती नामनी स्त्री हती.१८४

नलस्य दवदंत्याश्च, चरित्रं शुश्रुवेऽन्यदा ॥ वीरमत्या जिनेंद्रेभ्यस्तिलकान्युपनिन्यिरे ॥१८५॥
पुण्येन तिलकं तेन, दमयंत्या ज्ञवेऽन्नवत् ॥ श्रुत्वेति नव्यतीर्थेषु, सार्हद्भवस्तिलकं ददौ॥१८६॥

एक दिवस तेणे नल अने दवदंतीनुं चरित्र सांभल्युं,तेमा वीरमतीये जिनेश्वरोने तिलको चडाव्यां. ते पुण्यथी तेने दमयंतीना भवमां तिलक थयुं. एम सांभलीने ते श्रीमतीये नवीन तीर्थोने विषे अरिहंत प्रभुने तिलक चडाव्यां.१८६

समये शुन्नन्नावेन, मृत्वा सामरसुंदरी ॥ संजाता तिलकं तेन, दृश्यतेऽस्या ललाटगम् १८७
पुत्रं वीक्ष्य मुनिः स्माहादत्तकन्यासु नोचितम् ॥ मनो विधातुं दक्षाणां, परदारेषु किं पुनः १८८

पछी ते श्रीमती अवसरे मृत्यु पामीने अमरसुंदरी थइ छे. ते ज कारणथी एना कपालमां रहेलुं तिलक देखाय छे." ॥ १८७ ॥ पछी रत्नचूड मुनिये पुत्र चंद्रचूडने जोईने कह्युं के, डाह्या पुरुषोए अदत्त कन्याने विषे मन करवुं ते योग्य नथी तो पछी परस्त्रीने विषे मन न करवुं, तेमां तो शुं कहेवुं." ॥ १८८ ॥

इति श्रुत्वा पितुर्वाचं, खेचरस्तां ननाम सः ॥ बंधोराशीर्वचस्तस्मै, ददौ सापि विचक्षणा१८९
पुण्योपदेशं श्रुत्वा ते, तत्र ज्नूचरखेचराः ॥ समुत्थितास्ततश्चक्रुस्तयोः पाणिग्रहोत्सवम्॥१९०॥

पितानां आवां वचन सांभली ते चंद्रचूड विद्याधरे अमर सुंदरीने नमस्कार कर्यो. विचक्षण एवी अमर सुंदरीये पण तेने बंधुना आशीर्वचन आप्यां. ॥ १८९ ॥ त्यां ते माणसो अने विद्याधरो मुनिना धर्मोपदेशने सांभलीने उठया अने पछी ते कुलभूषण कुमार अने अमरसुदरोनो विवाह महोत्सव कर्यो. ॥ १९० ॥

शृंगारतिलके दृष्ट्वा, ताभ्यां नाम्नी जना ददुः ॥ एषः शृंगारसारोऽस्तु, परा तिलकसुंदरी १९१
अयं मुनिद्वयं नत्वा, चंद्रचूडेनमार्न्नितम् ॥ ययौ विमानमारुढः, सप्रियः ससहृत् पुरम् ॥१९२

ते बन्नेथी शृंगार अने तिलक जोइने माणसोए तेमनां नाम पाडयां के, " आ शृंगारसार थाओ अने बीजी

तिलकसुंदरी थाओ. " ॥१९१॥ पछी ते बन्ने मुनिने नमस्कार करीने चंद्रचूड विद्याधरे उत्पन्न करेला वैमान उपर बेठेलो ते कुलभूषण कुमार प्रिया अने मित्र सहित पोतानो नगरो प्रत्ये गयो. ॥ १९२ ॥

महोत्सवैर्गृहं गत्वा, पितृपादौ ननाम सः॥ समं तिलकसुंदर्या, मातुः क्रमयुगेऽपतत् ॥१९३॥

समये पृथिवीं तस्मै, दत्वा भूपः परासुताम् ॥ प्राप निःपापधीरेष, तत्र राज्यमपालयत् १९४

त्यां ते महोत्सवथी घरे जइ पिताना पगमां नम्यो अने तिलकसुंदरी सहित माताना बन्ने पगमां पण नम्यो ॥ १९३ ॥ पछी शत्रुंजय राजा अवसरे ते कुलभूषण कुमारने राज्य आपी मृत्यु पाम्यो एटले निर्मलबुद्धिवालो ते कुलभूषण राज्य करवा लाग्यो. ॥ १९४ ॥

ज्ञानिनस्तत्र संप्राप्ताः, श्रीधर्मव्रत सूरयः ॥ नृपः सपरिवारोऽपि, तान् गत्वा प्रणनाम सः ॥

उपदेशमयं शांतरसोपेतं सुधामयम् ॥ पीत्वा वैराग्यमापन्नोऽभवत्संयमसादरः ॥ १९६ ॥

कोइ वखते त्यां ज्ञानवंत एवा श्री धर्मव्रतसूरि आव्या एटले परिवार सहित ते कुलभूषण राजाए त्यां जइ तेमने वंदना करी ॥ १९५ ॥ त्यां ते शांत रसवाला अमृतरुप उपदेशने सांभळी वैराग्य पाम्यो छतो संयम लेवाने आदरवंत थयो ॥ १९६ ॥

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, दत्वा राज्यं स्वसूनवे ॥ प्रपाल्य संयमं प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥

चिरं सुखान्य सौ भुंक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः॥ तनयस्तव संजातो, दशमोऽयं दशाननः॥१९८

पछी मुनिने नमस्कार करी घरे जइ पोताना पुत्रने राज्य आपी अने अंते संयम पालीने ते कुलभूषण राजा सौधर्म देवलोकने विषे देवता थयो ॥ १९७ ॥ (श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के) त्यां ते दीर्घकाल सुधी सुख भोगवीने पछी देवलोकथी चवीने त्हारो आ दशमो दशानन नामे पुत्र थयो छे ॥ १९८ ॥

॥ इति आभरण पूजायां कनकाभ्र कथा ॥

कृतं पुष्पगृहं येन, जिनेंदोस्तत्फलं ब्रुवे ॥ अस्त्यत्र भरतक्षेत्रे, पुरी पुष्पकरंडिनी ॥१९९॥
पुष्पकेतुर्महीपाल स्तस्य पुष्पावती प्रिया ॥ तत्र श्रेष्टो गुणाधारो, लक्ष्मी सागर इत्यभूः ॥२००॥

जेण जिनचंद्रनुं पुष्पगृह रचेलुं छे, तेनुं फल कहुं छुं. आ भरतक्षेत्रने विषे पुष्पकरंडिनी नामनी नगरी छे ॥१९९॥ त्यां पुष्पकेतुं नामनो राजा हतो; तेने पुष्पावतो नामनी स्त्री छे. ते नगरीमां गुणोनो आधार एवो लक्ष्मीसागर नामनो शेठ रहतो हतो. ॥ २०० ॥

तस्य लक्ष्मीवतोकांताकुक्षिकासार पंकजम् ॥ हेमाभात्मभवत्पुत्रो, लक्ष्मीचंद्र इति स्मृतः ॥२-१
शिव * ंतामसौ कन्यां, यौवने परिणायत ॥ लीलया गमयामास, समयं सममेतया ॥२०२॥

ते शेठने लक्ष्मोवतो स्त्रोना उदररुप तलावने विषे कमलरुप हेमाभनो जीव लक्ष्माचंद्र एवा नामनो पुत्र थयो. ॥ २०१ ॥ ते पुत्र यौवनावस्थामां शिवकांता नामनी कन्याने परण्यो, अने तेनो साथे तेणे लीलामात्रमां बहु समय काढी नाख्यो ॥ २०२ ॥

भ्रमद्भ्रमरझंकारं, किल सौरभ्यसुंदरम् ॥ विना पुष्पगृहं नासौ, निद्रां प्राप कदाचन ॥२०३॥
सोऽन्येद्युः पितुरादेशात्, पुरं नागपुराह्वयम् ॥ सार्थेन महता प्राप्तो, व्यवसाय विसारदः॥२०४॥

ए लक्ष्मीचंद्र भमता एवा भमराओना झंकार शब्दवाला अने सुगंधिथो सुंदर एवा पुष्पना घर विना क्यारे पण निद्रा पामतो नहोतोज ॥ २०३ ॥ वेपारमां कुशल एवो ते लक्ष्मोचंद्र कोइ वखते पितानो आज्ञाथी नागपुर नामना नगरे म्होटा संघथी गयो ॥ २० ४ ॥

तत्रासौ भांडशालायां, स्थितो द्रव्य मुपार्जयन् ॥ क्रीणानश्च ददानश्च, क्रयाणं कृत्वा तान्यपि ॥
अन्यदासौ स्थितस्तत्र, नगरे पटहध्वनिम् ॥ श्रुत्वा पप्रच्छ तत्रत्यं, कंचित् किमिहकारणम् ॥२०६॥

त्यां ते खरीद करतो, आपतो पोतानां वासणोना पण वेपार करतो छतो धनने मेलवतो वासणोनो वखारने विषे रह्यो ॥२०५॥ कोइ वखते वासणोनी वखारे रहेला ते लक्ष्मीचद्रे नगरमां पटहनो शब्द सांभली त्यांना कोइ माणसने पूछ्युं के, " ए शा कारणथी वागे छे ? " ॥२०६॥

सोऽवादीन्नगरं, नागपुर मेतन्मनोहरम् ॥ अत्र क्षेमंकरो राजा, बभूव क्षेम कारक ॥२०७॥
तस्य लीलावती कांता, निरपत्याव दुःखिता ॥ सखिभिः सहितान्येद्युः, नागानां भवनं गतां ॥

ते माणसे कह्युं. "आ मनोहर नागपुर नामनुं नगर छे. अहिं कुशलकारी एवो क्षेमंकर नामनो राजा हतो. ॥ २०७ ॥ ते राजाने प्रजा न होवाने लीधे बहु दुःखी एवी लीलावती नामनी स्त्री हती. एक दिवस सखीयो सहित ते लीलावती नागमंदीरे गइ. ॥ २०८ ॥

तयोपयाचितिं तेभ्यो, यदि पुत्रो भविष्यति ॥ तदा दिनत्रयं पूजां, तत्पंचम्यां करिष्यते॥२०९॥
जातोऽस्या दैवयोगेन, ततः पुत्रः प्रियंकरः ॥ नागैर्दत्त इतिख्यातेर्नागदत्ताभिधोऽभवत्॥२१०॥

त्यां तेणे नागोनी पासे याचना करी के, जो पुत्र थशे तो ते पंचमीने विषे पूजा करशे. ॥ २०९ ॥ पछी तेने दैवयोगथी पियंकर नामनो पुत्र थयो, परंतु नागोए आपेलो एवी ख्यातिथी ते नागदत्त एवा नामथी प्रसिद्ध थयो. ॥ २१० ॥

नागानां विहिता पूजा, लीलावत्या ततः परम् ॥ वर्षे वर्षे पुरेऽमुष्मिन्, जायते सा दिनत्रयम् ॥
ताते परासौ संजाते, नागदत्तोऽभवन्नृपः ॥ सांप्रतं सा समायाता, वर्तते नागपंचमी ॥२१२॥

पछी लीलावतीये नागोनी पूजा करी. त्यार पछी आ नगरमां वर्षे वर्षे ते नागपूजा त्रण दिवस थाय छे. ॥ २११ ॥ पिता क्षेमंकर राजा मृत्यु पाम्या पछी नागदत्त राजा थयो छे. वली हवणां ते नागपंचमी पण आवेली छे. ॥ २१२ ॥

आरामिको यः पुष्पाणि, नागानां भवनं विना ॥ अन्यत्र दास्यते तस्य, राजा दंडं करिष्यति॥
श्रेष्ठी वा व्यवहारी वा, मंत्री वान्योऽपि यःक्वचित् ॥ अपि देवार्चनं कर्तुं, कर्ता कुसुमसंग्रहम् ॥

जे बागवान् नागना मंदीर विना बीजे पुष्पो आपशे, तेनो राजा दंड करशे. ॥२१३॥ शेठ, वेपारी, प्रधान अथवा बीजो जे कोइ पण क्यारे देवपूजन करवाने पण पूष्पनो संग्रह करशे तो. ॥ २१४ ॥

सर्वस्वं तस्य हृत्वासौ, राजा दंडं करिष्यति ॥ इत्येवं जायमानोऽयं, श्रूयते पटहध्वनिः॥२१५॥
लक्ष्मीचंद्र इति श्रुत्वा, दध्यौ पुष्पगृहं विना ॥ निद्रा नैति मम क्वापि, कथं कार्यं दिनत्रयम् ॥

तेनुं सर्व धन लइने आ राजा दंड करशे. आ प्रमाणे थयेलो ते पटहनो शब्द संभलाय छे. " ॥ २१५ ॥
ते पुरुषनां आवां वचन सांभली लक्ष्मीचंद्र विचार करवा लाग्यो. " पुष्पना घर विना मने क्यारे पण निद्रा आवती नथी, तो म्हारे त्रण दिवस शुं करवुं ? " ॥ २१६ ॥

अतीते यामिनीयामे, सचिंताचांतचेतसा ॥ तले सुष्वाप न प्राप, प्रमीलालेशमप्यसौ॥२१६॥
चिंतया परितः पश्यन्, पाणिभ्यां पुष्पमंदिरम् ॥ जातमेतत्स्वयं दृष्ट्वा हृष्टो निद्रामथाप सः॥

पछी एक प्रहर रात्री गइ, पण ते चिंतातुर चितथी शय्यामां सूतो परंतु निद्रानो लेश पण प्राप्त थयो नही. ॥ २१७ ॥ पछी चिंताथी चोर तरफ पुष्पमंदिरने बने हाथथी स्पर्श करतो छतो पोतानी मेळे प्रगट थयेला ए पुष्पमंदिरने जोइने हर्ष पामेलो लक्ष्मीचंद्र निद्रा पाम्यो. ॥ २१८ ॥

ततः प्रातः प्रबुद्धेऽस्मिन्, सुहृदोऽस्य समागताः॥ तद्वीक्ष्य पुष्पप्रासादं, वीक्ष्यांचक्रुः परस्परम् ॥
तथा दिने द्वितीयेऽपि, जाते पुष्पगृहे क्रमात्॥ तलारकैरपि ज्ञात्वा, विज्ञप्तमिति भूभुजे॥२२०॥

पछी सवारे ते लक्ष्मीचंद्र जागी उठयो एटलामां तेना मित्रो आव्या, ते ते पुष्पना मंदिरने जोइ परस्पर एक बीजा सामुं जोवा लाग्या. ॥ २१९ ॥ तेवी रीते बीजे दिवसे पण पुष्पमंदिर थयुं एटले अनुक्रमे ते वात तलार लोकोए जाणी, तेथी तेमणे राजाने आ प्रमाणे कह्युं. ॥ २२० ॥

लक्ष्मीचंद्रो विना पुष्पगृहं न स्वपति प्रभो ॥ श्रुत्वेति कुपितो भूपस्तत्क्षणं तैस्तमानयत् ॥
त्वयाज्ञा खंडिता कस्मादिति प्रोक्तो महीभुजा ॥ स प्रोवाच न राजाज्ञां, खंडयामि कदाचन ॥

" हे प्रभु ! लक्ष्मीचंद्र पुष्पना घर विना सूतो नथी. " एवां तलार लोकनां वचन सांभळी कोप पामेला राजाए तुरत ते तलार लोको पासे तेने तेडाव्यो. ॥ २२१ ॥ " तें म्हारी आज्ञा केम लोपी ? " एम राजाए कह्युं एटले लक्ष्मीचंद्रे कह्युं के, " हुं क्यारे पण राजानी आज्ञा खंडन करतो नथी. " ॥ २२२ ॥

स्वरूपे पुष्पगेहस्य, प्रोक्ते सति महीपतिः ॥ ऊचे तर्हि त्वयागत्य, निद्रा कार्या ममालये २२३
तत्रापि तस्य सुप्तस्य, जाते पुष्पगृहे तथा ॥ नृपतिर्विस्मितश्चित्ते, क्षमयामास तं प्रगे ॥२२४॥

पछी तेणे पुष्पना घरनी वात कही एटले राजाए कह्युं के, “ त्यारे त्हारे म्हारा घरे आवीने सूइ रहेवुं.” २२३ त्यां पण सूतेला तेने तेवीज रीते पुष्पनुं घर थये छते चित्तमां विस्मय पामेला राजाए तेने खमायो.२२४

तेनापि सहितो भूपस्ततोऽगान्नागमंदिरम् ॥ पात्रावतीर्णा भूपं च, बभाषे नागदेवता ॥२२५॥
असौ पुण्यप्रभावाढ्यः पुण्यात्तुष्यंति देवताः ॥ अस्माकं कथमर्चा स्यादस्य पुष्पगृहं विना ॥

पछी लक्ष्मीचंद्र सहित राजा नागमंदिरे गयो. वली त्यां पण पात्रथी नीचे उतरेला नागदेवताए राजाने कह्युं. ॥ २२५ ॥ “ आ पुण्यना प्रभाववालो छे. देवताओ पुण्यथी प्रसन्न थाय छे. तो एने पुष्पना घर विना अमारी पूजा शी रीते थाय ? ” ॥ २२६ ॥

अथ हृष्टो महीनाथस्तेन साकं गृहं ययौ ॥ सामान्यः स्थापितो मंत्री, कृत्याकृत्यविदा मुना ॥
दैवस्य प्रतिकुलत्वात्क्रांतः शूलरूजा नृपः ॥ अंत्यावस्थां गतो लक्ष्मीचंद्र प्रोवाच साश्रुदृक् ॥

पछी हर्ष पामेलो राजा तेनी साथे घेर गयो. त्यां कार्य अकार्यना जाण एवा तेणे लक्ष्मीचंद्रने सामान्य मंत्रीपदे स्थाप्यो. ॥ २२७ ॥ कोइ वखते दैवना प्रतिकुलपणाथी राजाने शूलनो रोग थयो, तेथी अंत्य अवस्थामां आवी पडेलो ते रोतो छतो लक्ष्मीचंद्रने कहेवा लाग्यो. ॥ २२८ ॥

मित्रत्वं तव दैवेन, दूरितं दृश्यतेऽधुना ॥ धुनाति जीवितं वृक्षं, मृत्युर्मत्तगजेंद्रवत् ॥ २२९ ॥
स प्रोचे परमं मित्रं, जिनधर्मो धरापते ॥ पतेन्न जीवो यं यानपात्रं लब्ध्वा भवांबुधौ ॥२३०॥

“ हवणां दैवे त्हारुं मित्रपणुं दूर करेलुं देखाय छे. कारण जेम वृक्षने मदोन्मत्त हाथी कंपावे तेम मृत्यु महारा जीवितने कंपावे छे. ॥ २२९ ॥ लक्ष्मीचंद्रे कह्युं. “ हे पृथ्वीनाथ ! जिनधर्म उत्तम मित्र छे. कारण के जीव जे जिनधर्मरुप वहाणने पामीने संसाररुप समुद्रमां पडतो नथी. ” ॥ २३० ॥ कह्युं छे केः—

जननी जनको भ्राता, पुत्रो मित्रं कलत्रमितरो वा ॥
दूरीभवंति निधने, शरणं जीवस्य जिनधर्मः ॥२३१॥

मृत्यु प्राप्त थये छते माता, बाप, भाइ, पुत्र, मित्र, स्त्री अथवा बीजो कोइ जे होय ते सर्वे दूर थाय छे. अने जीवने एक जिनधर्मज शरण छे. ॥ २३१ ॥

श्रद्दधाने नृपे जैनधर्मं शर्मप्रदं नृणाम् ॥ स प्रोचे शमपोयूषरससागरसन्निभम् ॥ २३२ ॥

पछी राजा श्रद्धावंत थये छते लक्ष्मीचंद्रे माणसोने सुख आपनारो अने शांतिरुप अमृतरसना समुद्र समान जिनधर्म कह्यो. ॥ २३२ ॥

चतुःशरणसर्वात्मक्षामणादिकमप्यसौ ॥ नृपतिं कारयामास, सोऽपि तत्प्रत्यपद्यत ॥२३३॥
नृपो मंत्रिणमाकार्य, बभाषे गुणरंजितं ॥ अस्यैव मम दातव्यं, प्राज्यं राज्यमिदं त्वया॥२३४॥

पछी लक्ष्मीचंद्र राजा पासे चार शरण अने सर्व जीवोनी क्षामणादिक कराव्युं. राजाए पण ते सर्व करयुं. ॥ २३३ ॥ गुणोवडे प्रसन्न थयेला राजाए मंत्रीने बोलावीने कह्युं के, “ त्हारे आ म्हारुं समृद्धिवंत म्होटुं राज्य आ लक्ष्मीचंद्रनेज आपवुं. ” ॥ २३४ ॥

तेन प्रपन्ने भूपालः, समाहितमना भृशम् ॥ नमस्कारं स्मरन्मृत्वा, ब्रह्मलोके सूरोऽभवत् ॥
भूपकृत्ये कृते तत्र, लक्ष्मीचंद्रोऽभवन्नृपः॥ पुर्याः पुष्पकरंडिन्याः स कुटुंबमथानयत् ॥२३६॥

मंत्रीये ते कबुल करयुं एटले अत्यंत शांत मनवालो राजा नमस्कारने स्मरण करतो छतो मृत्यु पामीने ब्रह्म लोकने विषे देवता थयो. ॥ २३५ ॥ राजानुं अंत्यकार्य करया पछी त्यां लक्ष्मीचंद्र राजा थयो. पछी तेणे पुष्पकरंडिनी नगरीथी पोताना कुटुंबने तेडाव्युं. ॥ २३६ ॥

आकारणे समेतेऽस्य, गंतुकामः सुतांतिकम् ॥ स लक्ष्मीसागरः पुष्पकेतुं नृपं व्यजिज्ञपत् ॥
स्वामिन्नागपुरे स्वामी, मदीयस्तनुजोऽभवत् ॥ गच्छाम्यहं तवाज्ञातः, सकुटुंबस्तदंतिके ॥२३७॥

लक्ष्मीचंद्रनुं तेडुं आव्ये छते पुत्रनी पासे जवानी इच्छावाळा ते लक्ष्मीसागर शेठे पुष्पकेतु राजाने विनंती करी के, ॥ २३७ ॥ हे स्वामिन्! म्हारो पुत्र नागपुरने विषे राजा थयो छे, माटे तमारी आज्ञाथी कुटुंब सहित हुं तेनी पासे जाउं छुं, ॥ २३८ ॥

हसित्वा नृपतिः पश्यन् क्षत्रियाणां मुखं जगौ ॥ तुलादंडो वणिक्पाणौ, भाति खङ्गः पुनर्नहि॥
अत्रैव तेन तिष्ठ त्वं, सोऽप्यत्रैव समेष्यति ॥ तद्राज्यमहमादास्ये, राज्यं योग्ये विराजते॥२४०॥

राजाए हसिने सामंतोनां मुख सामुं जोता छता कह्युं."वणिक्ना हाथमा ताजवुं शोभे छे. पंरतु खड्ग शोभतुं नथी. ॥ २३९ ॥ ते कारणमाटे तुं अहिं ज रहे, ते पण अहिंज आवशे, तेना राज्यने हुं लइश; कारण के राज्य योग्य पुरुषने विषे शोभे छे." ॥ २४० ॥

इत्युक्त्वा तं विसृज्यासौ, पुष्पकेतुर्नृपस्ततः ॥ सेनया कंपयन् पृथ्वीं, ययौ नागपुरं प्रति ॥२४१॥
लक्ष्मीचंद्रस्तमायांतं, श्रुत्वा सबलवाहनः ॥ चचाल करवालेन, भूषयन् दक्षिणं करम् ॥२४२॥

एम कहिने लक्ष्मीसागरने रजा आपीने पछी ते पुष्पकेतु राजा सेनाथी पृथ्वीने कंपावतो छतो नागपुरे गयो. ॥ २४१ ॥ तेने आवतो सांभलीने सेना तथा वाहनो सहित लक्ष्मीचंद्र पण तरवारथी जमणाथी शोभावतो छतो चाल्यो. ॥ २४२ ॥

देशसंधौ समागत्य, लक्ष्मीचंद्रे स्थिते सति ॥ पुष्पकेतुरपि प्राप्तःस्तत्र शत्रुत्वसादरः ॥२४३॥
विधातुमक्षमे संध्यं, मंत्रिवर्गेद्वयोर्बलम् ॥ डुढौके द्वंद्वयुद्धाय, शस्त्रझात्कारकारकम् ॥२४४॥

पोताना देशने सीमाडे आवीने लक्ष्मीचंद्रे पडाव कर्यो एटले शत्रुपणामां आदरवालो पुष्पकेतु राजा पण त्यां आव्यो. ॥ २४३ ॥ त्यां प्रधानो संधी करवाने समर्थ थया नहि एटले शस्त्रोना झलझलाट करनारुं बन्ने राजानुं सैन्य द्वंद्वयुद्ध करवाने समीपे आव्युं. ॥ २४४ ॥

त्रासिता वैरिभिः सर्वे, लक्ष्मीचंद्रभटाः क्षणात्॥ क्षत्रियःक्षत्रियो नूनं, वणिगेव वणिक् पुनः॥
एवं हसत्सु क्षत्रेषु, लक्ष्मीचंद्रे तदाकुले ॥ नागदत्तामरोऽज्ञासीदवधिज्ञानवानिदम् ॥ २४६ ॥

पछी शत्रुओए क्षणवारमां सघलां लक्ष्मीचंद्रना सुभटोने त्रास पमाडया. " निश्चे क्षत्रिय तें क्षत्रिय अने वली वणिक् ते वणिक्ः " ॥ २४५ ॥ एम क्षत्रियो हसवा लाग्या एटले ते वखते लक्ष्मीचंद्र आकुल व्याकुल थवा लाग्यो. पछी अवधिज्ञानवाला नागदत्त देवताए ते वात जाणी. ॥ २४६ ॥

तत्कालं स समागत्य, मित्रसान्निध्यहेतवे ॥ संक्रम्य तच्छरीरे च, शमयामास वैरिणः ॥२४७॥

शृगालीव वनाधीशा न्नष्टा रे कुत्र यास्यथ ॥ मान्यां मन्यध्वमस्याज्ञां,यदि वो जीवितं प्रियम् ॥

पछी ते देवताए मित्रने सहाय करवा माटे तुरत त्यां आवी अने लक्ष्मीचंद्रना शरीरमां प्रवेश करीनें शत्रुओने शमावी दीधाः ॥ २४७ ॥ " अरे ! सिंह पासेथी शियालनी पेठे नासीने तमे क्यां जवाना छो ? जो तमने जीवित वहालुं होय तो आ लक्ष्मीचंद्रनी मान्य एवी आज्ञाने मानो." ॥ २४८ ॥

इत्याकर्ण्य नन्नोवाचं, पुष्पकेतुर्नृपस्तदा ॥ प्राभृतेन समागत्य, लक्ष्मीचंद्रमतूतुषत् ॥२४९॥

लक्ष्मीचंद्रस्ततस्तेन, साकं नागपुरं ययौ ॥ ज्ञापयित्वोपकारं च, नागदत्तामरो दिवम् ॥२५०॥

एवी आकाशवाणी सांभलीने ते वखते पुष्पकेतु राजाए आवीने भेटथी लक्ष्मीचंद्रने संतोष पमाडयो. ॥२४९॥ पछी लक्ष्मीचंद्र पुष्पकेतु सहित नागपुरे गयो अने नागदत्त देवता पण पोताने करेला उपकारनी वात कहीने स्वर्गे गयोः ॥ २५० ॥

पुष्पकेतुं नृपं प्रेक्ष्य, सकुटुंबो महीपतिः ॥ स राज्यं पालयामास, तत्र नागपुरे पुरे ॥ २५१ ॥

इतश्च सिंहतिलकज्ञानवन्मुनिपुंगवाः ॥ तत्रायाताः स तान्नंतुं, जगाम सपरिच्छदः ॥ २५२ ॥

पछी पुष्पकेतु राजाने रजा आपीने कुटुंब सहित ते लक्ष्मीचंद्र राजा ते नागपुरनगरने विषे राज्य करवा लाग्यो. ॥ २५१ ॥ एवामां सिंहतिलक नामना ज्ञानवंत मुनिश्रेष्ठ ते नगरमां आव्या एटले परिवार सहित राजा तेमने वंदना करवा गयो. ॥ २५२ ॥

श्रुत्वोपदेशं पप्रच्छ, निजराज्यस्य कारणम् ॥ मुनिः पूर्वभवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ २५३ ॥

श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, हेमाभाख्यः सुतोऽभवत् ॥ पूजायां क्रियमाणायां, पुष्पगेहमसौ व्यधात् ॥

धर्मोपदेश सांभलीने पछी राजाए पोताने राज्य मलवानुं कारण पूच्छयुं एटले मुनिये तेने पूर्वभव कह्यो के, "हस्तिनापुर नगरने विषे. धनदत्त शेठने हेमाभ नामनो पुत्र हतो, तेणे जिनेश्वरनी पूजा करे छते पुष्पनुं घर वनाव्युं हतुं. ॥ २५३ ॥ २५४ ॥

जिनपूजाप्रभावेण, प्राज्यं राज्यं तवाभवत् ॥ पुष्पगेहविशेषात्ते, पुष्पगेहं तदाभवत् ॥२५५॥

नृपः पूर्वभवं श्रुत्वा, तदा जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥२५६॥

श्री जिनराजनी पूजाना प्रभावथी तने विस्तारवंत राज्य मल्युं छे. वली पुष्पघर करवाथी तने ते वखते पुष्पघर थयुं हतुं." ॥ २५५ ॥ आ प्रमाणे राजा पूर्वभव सांभलीने ते वखते जातिस्मरणज्ञान पाम्यो; तेथी तेणे मुनिनी पासे विशेषे अरिहंतनो धर्म आदर्यो. ॥ २५६ ॥

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, दत्वा राज्यं स्वसूनवे ॥ गृहित्वा संयम प्रांते. सौधर्मे त्रिदशोऽभवत्

चिरं सुखान्यसो भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ एकादशोयमचलो, नाम्ना ते तनयोऽभवत् ॥

मुनिने नमस्कार करी घरे जइ पोताना पुत्रने राज्य आपी अने अंते चारित्र लइ ते लक्ष्मीचंद्र सौधर्म देवता थया. ॥ २५७ ॥ त्यां ते दीर्घकाल सुधी सुख भोगवीने पछी देवलोकथी चवेलो ते आ अचल नामनो ह्हारो अगीयारमो पुत्र थयो छे. ॥ २५८ ॥

॥ इतिपुष्पगेह पूजायां हेमाभ कथा. ॥

जिनाग्रे विहितः पुष्पप्रकरो येन भावतः ॥ फलं तस्याथ वक्ष्यामः, श्रूयतां भविका जनाः॥

विदर्भा नगरी रम्या, दक्षिणस्या विभूषणम् ॥ नरसिंहनृपस्तत्र, सुरामसमविक्रमः ॥२६०॥

हवे जेणे भावथी जिनेश्वरनी आगल पुष्पना समूह कर्यो छे, तेनुं फल कहुंछुं. ते हे भविकजनो ! तमे सांभलो. ॥ २५९ ॥ दक्षिण दिशाना आभूषण रूप विदर्भा नामनी मनोहर नगरी छे. त्यां इंद्रना सरखो पराक्रमी नरसिंह नामनो राजा राज्य करतो हतो.

श्रीदेवीवल्लभा, तस्य, शीलशृंगारशालिनी ॥ मतिसाराभिधो मंत्री, मनोज्ञमतिवैभवः २६१
तस्य सत्यवती कांता, कांतभक्तिमनोहरा ॥ हेमवर्णकजीवोऽथ, तस्याः कुक्षिं समागतः ॥

ते राजाने शीलरूप शणगारथी सुशोभित श्री देवी नामनी स्त्री हती अने मनोहर बुद्धिना वैभव रूप मतिसार नामनो मंत्री हतो. ॥ २६१ ॥ ते मंत्रीने पतिनी भक्तिथी मनोहर एवी सत्यवती नामनी स्त्री हती. पछी हेमवर्णकनो जीव ते सत्यवतीना उदरने विषे आव्यो. ॥ २६२ ॥

तदा च नृपतिः प्रोचे, सचिवं सुचिवाक् पटुः ॥ तोल्यः पट्टगजेंद्रोऽयं, भारोऽस्य ज्ञायते यथा ॥
क्षुद्रादेशममुं ज्ञात्वा, मंत्री मंदिरमागतः ॥ अत्यंतं तं सचिंतं च, दृष्ट्वा सत्यवती जगौ २६४

ते वखते पवित्र वाणीवाला अने चतुर एवा राजाए प्रधानने कह्युं के, " आ पट्टहस्तिने तोलवो के, जेथी एनो भार जाणी शकाय " ॥ २६३ ॥ आ तुच्छ हुकम जाणी मंत्री पोताना घेर आव्यो अने त्यां तेने अत्यंत चिंतातुर जोइ सत्यवतीये कह्युं. ॥ २६४ ॥

हेतुना केन मालिन्यमाननं तव दृश्यते ॥ राजादेशोऽमुना प्रोक्ते, सा स्मित्वोचे न दुःकरम् ॥
सरिति स्थाप्यते क्वापि, नौका निश्छिद्रतान्विता ॥ यावती सा स्वभारेण, जलमध्ये निमज्जति ॥

" शा कारणथी तमारुं मुख चिंतावालुं देखाय छे ? " मंत्रीए राजानो हुकम कही संभलाव्यो एटले ते सत्यवतीये हसीने कह्युं के, " ए दुष्कर नथी." ॥ २६५ ॥ कोइपण नदीमां छिद्र विनानी नाव मूकवी. ते नाव पोताना भारथी पाणीमां जेटली बूडी जाय. ॥ २२६ ॥

तावंती रेखया युक्ता, कृत्वात्रारोप्यते गजः ॥ यावती तस्य भारेण, नीरं मज्जति सा ततः२६७
तावंती रेखयित्वा तां, तत उत्तार्यते गजः ॥ आगजारोपरेखं सा, वस्तुभिर्भ्रियते तरी ॥२६८॥

तेटली ते रेखाथी युक्त करी तेमां हाथी चडाववो. पछी ते हाथीना भारथी पाणीमां जेटली ते बूडी जाय. ॥ २६७ ॥ तेटली ते नावने रेखावाली करीने पछी हाथीने उतारी लेवो. पछी ते नाव हाथी चडावता जेटली रेखा सुधी बूडी गइ हती त्यां सुधी बूडी जाय एटली वस्तु वडे भरवी. ॥ २६८ ॥

ततस्तत्तोल्यते वस्तु, समस्तमपि कोविदैः ॥ वस्तुनो यत्प्रमाणं स्याद्गजेंऽस्यापि तद्भवेत् २६९
श्रुत्वेति सचिवो दध्यौ, नास्या बुद्धिरियं कुतः ॥ किंतु गर्भस्थितस्यैव, कस्यचिद्भाग्यशालिनः॥

पछी पंडीत पुरुषोए ते सघळी वस्तु तोली जोवी ते वस्तुनुं जे प्रमाण थाय ते हाथीनुं पण जाणवुं. ” ॥ २६९ ॥ प्रियानां आवां वचन सांभली मंत्री विचार करवा लाग्यो के, “ आ बुद्धि एनी नथी. परंतु गर्भमां रहेलाज कोइ भाग्यवंतनी छे. ” ॥ २७० ॥

चिंतयन्नित्यसौ गत्वा, नृपायादात्तदुत्तरम्॥ तद्बुद्धिरंजितः सोऽस्मै, विशेषान्मानदोऽभवत् २७१
समये सुषुवे सूनुः, सत्यवत्या शुभे दिने ॥ तस्मै सुमतिरित्याख्यां, सचिवः सोत्सवं दधौ २७२

ए प्रमाणे विचार करता मंत्रीये राज्यसभामां जइ राजाने तेनो उत्तर आप्यो; तेथी ते मंत्रीनी बुद्धिथी प्रसन्न थयेलो राजा तेने वधारे मान आपवा लाग्यो. ॥ २७१ ॥ पछी सत्यवंतीये अवसरे शुभ दिवसे पुत्रने जन्म आप्यो. प्रधाने उत्सव करी तेनुं ‘ सुमति ’ एवुं नाम पाड्युं. ॥ २७२ ॥

वर्द्धमानः कलाशाली, क्रमात्तारुण्यमाप सः ॥ अन्येद्युर्भूभुजा मंत्री, समाहूत्येति भाषितः ॥
मम सौधकृते काष्टान्यटवीतः समानय ॥ ओमित्युक्त्वा समेतोऽसौ, ज्ञात्वेदं तनुना जगौ २७४

पछी ते सुमति अनुक्रमे वृद्धि पामतो कलाओथी शोभतो छतो युवावस्था पाम्यो. कोइ वखते राजाए मंत्रीने बोलावीने आ प्रमाणे कह्युं के. ॥ २७३ ॥ “ म्हारा महेलने माटे अरण्यमांथी लाकडां लइ आवो. “ प्रधान “ बहु सारुं. ” एम कही घेर आव्यो. आ वात सुमतिये जाणी तेथी तेणे पिताने कह्युं के, ॥ २७४ ॥

अहं गत्वा समानेष्ये, तानीत्युक्त्वा जगाम सः ॥ सूत्रधारैः सहाटव्यां, संकुलायां लताद्रुमैः ॥
तालहंतालमाधूरखर्जूरार्जुनचंदनाः ॥ यत्र वृक्षा असंख्याताः, पर्वताश्चापि सर्वतः ॥ २७६॥

“ हुं जइने लाकडां लइ आवीश. ” एम कहीने ते सुथार सहित लता अने झाडोथी भरपुर एवा वनमां गयो. ॥ २७५ ॥ जे वनमां ताल हंताल, मायुर खजूर, अर्जून अने चंदनना असंख्यात वृक्षो झाडो अने चारे तरफ पर्वतो पण हता. ॥ २७६ ॥

तत्र छत्रसमं पृथ्व्याः, पुष्पतारकपूरितम् ॥विशाखा सहितं सम्यग्, द्विजराजविराजितम् २७८
नीलामलसच्छायं, दृढमूलं महत्तरं ॥ प्रतिबिंबमिव व्योम्नस्तरुमेकं ददर्श सः ॥ २७८ ॥

त्यां पृथ्वीना छत्र सरखुं, पुष्पसमूहथी भरपूर, नानी डालो सहित अने उत्तम पक्षीयोथी सुशोभित २७७ श्याम अने निर्मल शोभती छायावालुं, मजबूत मूलवालुं अने अत्यंत म्होटुं जाणे आकाशनुं प्रतिबिंब होयनी ? एवुं एक वृक्ष झाड ते सुमतिये दीठुं. ॥ १७८ ॥

तं दृष्ट्वा दध्यिवानेष निरधिष्ठायको न हि ॥ तरुर्गुरुतरस्तेन छेत्तुं नार्हति सर्वथा ॥ २७९ ॥
तं छेत्तुमनसं सुत्रधारवर्गं निवार्य सः ॥ धूपगंधार्चनं कृत्वा, तस्याधस्तान्निविष्टवान् ॥ २८० ॥

ते वृक्षने जोइ चंद्रकुमार विचार करवा लाग्यो के, " निश्चे आ वृक्ष अधिष्ठायक विनानुं नथी, माटे ए अत्यंत म्होटुं वृक्ष सर्व प्रकारे छेदी नाखवा जेवुं नथी. ॥ २७९ ॥ पछी चंद्र ते वृक्षने कापी नाखवाना मनवाला सुथारोने ना पाडी पोते गंध धूप विगेरेथी ते वृक्षनी पूजा करीने तेनी नीचे बेठो. ॥ २८० ॥

प्रत्यक्षीभूय तं प्रोचे, व्यंतरस्तदधिष्ठित : ॥ प्रीतोऽस्मि तव बुद्ध्याहमुचितं तद्वरं ददे ॥२८१॥
सर्वत्र चिंतितः पुष्पप्रकरो भवतः पुरः ॥ भवितेत्येवमाकर्ण्य, तं प्रोचे सचिवांगजः ॥ २८२॥

ते वखते वृक्षना अधिष्ठायक व्यंतरे प्रत्यक्ष थइ तेने कह्युं के, " हुं त्हारी बुद्धिथी प्रसन्न थयोछुं, माटे योग्य वरदान आपुंछुं के, ॥ २८१ ॥ त्हारी आगल सर्व स्थानके चिंतववाथी पुष्पनो ढगलो थशे. " व्यंतरनां आवां वचन सांभली प्रधान पुत्रे तेने कह्युं. ॥ २८२ ॥

वरो मेऽस्तु परं सौधे, भारपट्टोविलोक्यते॥अनेन शाखिना सोऽयं, समर्थ खलु जायते २८३॥
ततो मेऽनुमतिं देहि, यथा कार्यं विधीयते॥स प्राहच्छेदने नालमन्येषामपि शाखिनाम् ॥२८४॥

मने ए वरदान हो, परंतु महेलने माटे वार वाट जोवे छे अने ते आज वृक्षथी थाय तेम छे. ॥ २८३ ॥ माटे मने अनुमति आप के, जेथी कार्य कराय. " व्यंतर कह्युं के, " बीजापण वृक्षोने कापवानुं कांइ प्रयोजन नथी. ॥ २८४ ॥

सौधयोग्यानि काष्ठानि, समेतानि पुरे तव ॥ प्रातर्विदारको भूपमनुष्यस्ते समेष्यति ॥२८५॥
एवमुक्त्वा गते तत्र, व्यंतरे मंत्रिनंदनः ॥ पुरतः पुरतः प्राप्त मद्राक्षीन्मानुषं प्रगे ॥ २८६ ॥

त्हारा नगरने विषे महेलने योग्य एवां लाकडां आव्यां छे अने सवारे तने राजानो माणस सुथार मलशे. ॥ २८५ ॥ त्यां ए प्रमाणे कहीने व्यंतर गयो एटले मंत्रीपुत्र सुमतिये सवारे आगल आगल प्राप्त थयेला मनुष्यने दीठो. ॥ २८६ ॥

तेनापि हि तथैवोक्ते, मंत्रीसूः शिल्पिभिः सह ॥ आयातः स्वपुरं तातस्तद्बुद्ध्या रंजितो भृशम्॥
तदा नगर्यां चंपायां, नरेंद्रोऽभून्महाबलः ॥ तस्य सागरमंत्रीशोः सुता कमललोचना ॥ २८९ ॥

ते पुरुषे पण निश्चे तेज प्रमाणे कह्युं एटले सुमति सुथारो सहित पोताने नगरे आव्यो, जेथी पिता मतिसार पण बहु प्रसन्न थयो. ॥ २८७ ॥ ते वखते चंपानगरीमां महाबल राजा राज्य करतो हतो, तेना सागर मंत्रीश्वरने कमललोचना नामनी स्त्री हतो. ॥ २८८ ॥

याचिता मतिसारेण, सेयं सुमतिसूनवे ॥ यावत्प्रदीयते तेन, तावद्भृत्यो जगाद तम् ॥ २८९ ॥
आयातो मथुरापुर्याः, सचिवो बुद्धिसागरः ॥ स्वपुत्रजयचंद्रार्थे, पुत्रीं याचितुमेति वः ॥२९०॥

मतिसारे पोताना सुमति पुत्रने माटे ते कन्यानुं मागुं कर्युं अने सागरमंत्री तेनी साथे पोतानी पुत्रीनो संबंध जेटलामां करे छे तेटलामां सेवके आवीने सागरमंत्रीने कह्युं के, ॥ २८९ ॥ " मथुरा नगरीथी आवेला बुद्धिसागर प्रधान पोताना पुत्र जयचंद्रने अर्थे तमारी पुत्रीनुं मागुं करवा आवे छे. ॥ २९० ॥

तदा तत्र समायातं, तं दृष्ट्वा सचिवाग्रणी ॥ आसनादि प्रदानेनावर्जयामास गौरवम् ॥२९१॥
तेनापि हि तथैवोक्ते, सागरोऽथ व्यचिंतयत् ॥ तुल्ययोर्वरयोरेषा, कस्मै कन्या प्रदीयते २९२॥

ते वखते त्यां आवता ते बुद्धिसागरने जोइ मंत्रीश्वर सागरे आसनादि आपवाथी तेमनुं बहु गौरव कर्युं. ॥ २९१ ॥ तेणे तेज प्रमाणे कमललोचनानुं मागुं कर्युं एटले सागर विचार करवा लाग्यो के, बन्ने वर सरखा छे तो पछी कन्या कोने आपवी. २९२ ॥

विमृश्याहं करिष्यामीत्युक्त्वा तौ द्वौ विसृज्य सः ॥ चिंतयाचांत चित्तोऽस्थात्तं दृष्ट्वा च सुता जगौ॥
खिद्यसेऽद्य कथं तात, स्वरूपे कथितेऽमुना ॥ सा प्रोचे वरनामाकं, क्रियतां पत्रिकाद्वयम् २९४॥

पछी " हुं विचार करीने कहीश. " एम कहीने ते बन्ने प्रधानोने रजा आपी सागरमंत्री चिंताथी व्याकुल चित्तवालो थयो एटले तेने जोइने पुत्री कमललोचनाए कह्युं. ॥ २९३ ॥ " हे तात ! आजे केम खेद पामो छो ? " सागर पोतानी ते वात कही एटले कमललोचनाए कह्युं के, " वरना नामनी बे चीठीओ करावो."

कुलदेवीकरे न्यस्य, योग्यं देहीति भाषकः ॥ अन्यथा कन्यया पत्रीमेकमादाय निर्णयः २९५॥
एवमेव कृते तेन, प्राप्ता सुमतिपत्रिका ॥ प्रछन्नं सा ततस्तस्मै, प्रेषील्लेखं स्वपाणिना ॥२९६॥

पछी ते बन्ने चीठीयो कुलदेवीना हाथमां मूकीने " योग्य आपो." एम कही बीजो कोइ कुमारो पासे एक चीठी उपडावीने निर्णय करवो. ॥ २९५ ॥ सागरे एज प्रमाणे कर्युं एटले सुमतिना नामनी पत्रिका प्राप्त थइ. पछी कमललोचनाए पोताना हाथथी लखेलो गुप्त पत्र सुमति उपर मोकल्यो. ॥ २९६ ॥

नूनं मयाहृतोऽसि त्वं, स्वबुद्ध्या बुद्धिसागर ॥ मंत्री त्वया तथा वार्यो, यथा कोपं करोति न ॥
वाचयित्वेति तं लेखं, वलमानं लिलेख सः ॥ सापि तं वाचयामास, समेतं भृत्यपाणिना २९७

" हे बुद्धिना समुद्र ! निश्चे में पोतानी बुद्धिथी तमारो आदर कर्यो छे, माटे तमारे मंत्रीने तेवी रीते वारवा के, जेवी रीते ते कोप करे नहि. " ॥ २९७ ॥ आ प्रमाणे ते पत्रने वांची सुमतिये वलतो पत्र लख्यो. कमललोचनाए पण सेवकना हाथथी पोताने मलेला ते पत्रने वांच्यो के, ॥ २९८ ॥

आगतो भवतीलेखो, भव्यमेव भविष्यति ॥ अस्मदागमने सोप्याह्वातव्यो बुद्धिसागरः २९९॥
तथा बुद्धिर्विधास्यामि, यथा कोऽपि न रोक्ष्यति ॥ तथैव कारयामास, वाचयित्वेति तं मुदा ॥

त्हारो पत्र आव्यो, सारुंज थशे अने अमे त्यां आवीये एटले बुद्धिसागरने तेडाववो. ॥ २९९॥ हुं तेवी रीते करीश के, जेथी कोइ रीश पामशे नहि. " आ प्रमाणे पत्रने हर्षथी वांचीने कमललोचनाए ते प्रमाणे कराव्युं.

विवाहसमये तत्र, मिलिते स्वजनेऽखिले ॥ समेते सहपुत्रेण, सचिवे बुद्धिसागरे ॥ ३०१ ॥
मतिसारे निविष्टे च, जायमाने महोत्सवे ॥ सुमतिसुहृदा ज्ञातसंकेतेनेत्यन्नाषत ॥ ३०२ ॥

पछी विवाहना अवसरे त्यां सर्व स्वजनो एकठा थया अने बुद्धिसागर प्रधान पुत्र सहित आव्यो. ३०१॥ मतिसार प्रधान पण सभामां बेठो अने महोत्सव चालु थयो ते वखते संकेतना जाण सुमतिना मित्रे आ प्रमाणे कह्युं. ॥ ३०२ ॥

मिलिताः स्वजना एते, गौरवार्हा गुणान्विताः ॥ स्वयमेवागतैः पुष्पैः, कुरुध्वं प्रकरानिहं ॥
सर्वेषु वीक्ष्यमाणेषु, वक्रमेव परस्परम् ॥ जयचंद्रमसौ प्रोचे, बुद्धिसागरनंदनम् ॥ ३०४ ॥

गौरवने योग्य अने गुणवंत एवा आ स्वजनो एकठा थया छे. तेओ पोतानी मेळेज पडेलां पुष्पोथी अहिं ढगला करो. " ॥ ३०३ ॥ पछी सर्व परस्पर मुख जोवा लाग्या एटले ए सुमतिना मित्रे बुद्धिसागरना पुत्र जयचंद्रने कह्युं. ॥ ३०४ ॥

कुरु त्वं यदि शक्तिस्ते, सुमतिः कुरुतेऽन्यथा ॥ यः करिष्यति तत्कार्यं, स कन्यां परिणेष्यति ॥
एवं परैरपि प्रोक्ते, सुमतिस्तत्क्षणादपि ॥ तं वृक्षव्यंतरं स्मृत्वा, पुष्पाणां प्रकरान् व्यधात् ॥

जो त्हारी शक्ति होयतो तुं पुष्पवृष्टि कराव्य, नहि तो सुमति करावे. जे आ कार्य करशे तेज कन्याने परणशे. ॥३०५॥ ए प्रमाणे बीजाने पण कह्युं एटले सुमतिये तुरत ते वृक्षना अधिष्ठाक व्यंतरनुं स्मरण करी पुष्पोना प्रकारो बनाव्या.

बाला सोत्कंठिता मालामस्य कंठे व्यवेशयत् ॥ पाणिग्रहोत्सवश्चक्रे, पितृभ्या मेतयोस्ततः ३०७
तृतीये दिवसेऽकस्मादपुत्रस्तत्र नृपतिः ॥ केनापि घातकेनाशु, प्रविश्य निशि संहतः ॥३०८॥

पछी उत्साहवंत कमललोचनाए ए सुमतिना कंठमां वरमाला पहेरावी, जेथी तेमना मातापिताए तेओनो विवाहउत्सव कर्यो. ॥ ३०७ ॥ हवे त्रीजे दिवसे त्यां कोइपण घातके तुरत रात्रीने विषे प्रवेश करी अपुत्र एवा ते महाबल राजाने मारी नाख्यो. ॥ ३०८ ॥

अधिवास्य प्रगे पंचदिव्यानि नगरेऽखिले ॥ मुमोच मंत्रियेोग्याय, राज्यं दत्तेति न्नाषकः॥ ३०९॥
तानि तत्र समेतानि, सुमतिर्यत्र वर्त्तते ॥ हयो हेषारवं चक्रे, गजो गर्जितमुर्जितम् ॥ ३१० ॥

सवारे पंचदिव्य प्रगट करी सर्व नगरमां " योग्य मंत्रीने राज्य आपशे " एम उद्घोषणा करी. ॥ ३०९॥ पछी ज्यां सुमति हतो त्यां ते सर्व आव्या, ते वखते घोडो खोंखारा करवा लाग्यो अने हाथी गर्जना करवा लाग्यो.

विस्तीर्णं शिरसि छत्रं, सुमते स्वयमेव तत् ॥ रेजाते परितस्तं चाधूनिते चारुचामरे ॥ ३११ ॥
राजशृंगारमादाय, गजारुढो जनैर्वृत्तः ॥ सुमतिर्नृपतिर्जीयादित्युक्तः स सन्नां ययौ ॥ ३१२॥

सुमतिना माथा उपर ते विस्तारवालुं छत्र पोतानी मेळेज शोभवा लाग्युं अने ते सुमतिनो चारे तरफ मनोहर बे चामरो उच्छलवा लाग्या; ॥ ३११ ॥ राज शणगारने लइ हाथी उपर बेठेलो अने माणसोथी विंटलायलो ते, सुमति राजा जयवंतो वर्तो एम कहेतो छतो सभामां आव्यो ॥ ३१२ ॥

न्यायेन पालयामास, स्वजनानंददायकः ॥ राज्यं हरिरिव स्वर्गे, सुमतिर्नृमिनायकः ॥३१३ ॥
अन्यदा ज्ञानिनस्तत्र, महेंद्रप्रनुसूरयः ॥ समायाताः स तान्नत्वा श्रौषीद्धर्मोपदेशनम् ॥३१४॥

स्वजनोने आनंद आपनारो अने पृथ्वीनो अधिपति एवो सुमति, स्वर्गमां इंद्रनी पेठे न्यायथी राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. ॥ ३१३ ॥ कोइ वखते ते चंपानगरीमां ज्ञानी एवा महेंद्रप्रभसूरि आव्या एटले सुमति राजाए तेमने वंदना करी धर्मोपदेश सांभल्यो. ॥ ३१४ ॥

श्रुत्वोपदेशं पप्रछ, निजराज्यस्य कारणम् ॥ सूरिः पूर्वन्नवं प्रोचे, नगरे हस्तिनापुरे ॥ ३१५ ॥
श्रेष्टिनो धनदत्तस्य, हेमवर्णः सुतोऽन्नवत् ॥ असौ जिनेंद्रपूजायां, पुष्पाणां प्रकरं व्यधात् ३१६

उपदेश सांभल्या पछी तेणे पोताने प्राप्त थयेला राज्यनुं कारण पूछयुं एटले सूरिये तेनो पूर्वभव कह्यो के, " हस्तिनापुर नगरने विषे ॥ ३१५ ॥ धनदत्त शेठने हेमवर्ण नामनो पुत्र हतो, ए हेमवर्णे जिनेश्वरनी पूजाने विषे पुष्पोनो प्रकर करयो हतो. ॥ ३१६ ॥

जिनपूजाप्रभावेण, प्राज्यं राज्यमिदं तव ॥ पुष्पप्रकरतः पुष्पप्रकरस्ते तदाऽभवत् ॥ ३१७ ॥
भूपः पूर्वभवं श्रुत्वा, तदा जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥३१८॥

ए हेमवर्णना जीवरुप तने जिनपूजाना प्रभावथी आ समृद्धिवंत राज्य प्राप्त थयुं छे. वली तें जिनेश्वरनी आगल पुष्पनो प्रकर कर्यो हतो, तेथी ते वखते त्हारी आगल पण पुष्पनो प्रकर थयो हतो. ॥ ३१७ ॥ सुमति राजा पोतानो पूर्वभव सांभली ते वखते जातिस्मरणज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे मुनिनी पासे विशेष अरिहंतनो धर्म आदर्यो. ॥ ३१८ ॥

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, दत्वा राज्यं स्वसूनवे॥ गृहीत्वा संयमं प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ३१९
चिरं सुखान्य सौ भुक्तवा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ द्वादशो बहुबुद्धिस्ते, तनयो भूपतेऽभवत् ॥

पछी मूनिने नमस्कार करी घरे जइ पोताना पुत्रने राज्य आपी अने अंते चारित्र लइ ते सुमति सौधर्म देवलोकने विषे देवता थयो. ॥ ३१९ ॥ (श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के, " हे भूपति ! ए मति त्यां बहुकाल सुख भोगवी अने पछी देवलोकथी चवीने त्हारो बारमो बहु बुद्धि नामनो पुत्र थयो छे.

वस्त्रादिपूजनचतुष्कफलानि पुण्य–माणिक्यसुंदररूचिर्नृपतेः पुरस्तात् ॥
उक्त्वा विशेषसहितानि तदाक्षतादि पूजाफलानि गदितुं स पुनः प्रवृत्तः ॥३२१॥

पवित्र एवा श्री माणिक्यसुंदरसूरि राजानी आगल विशेष सहित वस्त्रादिचारना पूजन फलने कहीने फरी ते मुनि ते वखते अक्षत विगेरेना पूजनफलने कहेवा लाग्या. ॥ ३२१ ॥

श्री अंचलगच्छेश श्री माणिक्यसूरिविरचिते पूजाधिकारे गुणवर्माचरित्रे
महाध्वजाभरणारोपपुष्पगृहपुष्पप्रकरपूजाफल
वर्णनो नाम चतुर्थः सर्गः

॥ स्वर्ग ८ मो. ॥

अथतार्चा कृता येन, मंगलाष्टकपूर्वकम् ॥ फलं तस्याश्च वक्ष्यामः, श्रूयतां भविका जनाः॥१॥
पुरी शुभंकरा तत्र, हरिर्नाम्ना महीपतिः ॥ सौभाग्यदेवी देवी च, देवीवत्द्युतिशालिनी ॥२॥

जेणे अष्टमंगलिकपूर्व अक्षतपूजा करी छे, तेनुं फल कहुं छुं, हे भव्यजनो ! ते तमे सांभलो. ॥ १ ॥ शुभंकरा नगरीमां हरिनामनो राजा हतो अने तेने देवांगना समान कांतिवाली शौभाग्यदेवी नामनी पट्टराणी हती. ॥ २ ॥

तनुजो धनदत्तस्य, श्रीदस्तत्कुक्षिमागतः ॥ समये स तयासूतः, पिता चक्रे महोत्सवम् ॥ ३ ॥
कनकध्वज इत्याख्या, कृता तस्य महीभुजा ॥ वर्द्धमानः कलाशाली, क्रमात्तारुण्य माप सः ४

धनदत्तनो पुत्र श्रीदत्त सौभाग्य देवीना उदरने विषे आव्यो. देवीये अवसरे तेने जन्म आप्यो, जेथी पिताए महोत्सव कर्यो. ॥ ३ ॥ हरि राजाए ते पुत्रनुं कनकध्वज एवुं नाम पाडयुं. पछी वृद्धि पामतो अने कलाथी सुशोभित एवो ते कुमार अनुक्रमे युवावस्था पाम्यो. ॥ ४ ॥

अन्येद्युः सहितो मित्रैर्वने क्रीडन्नसौ ययौ ॥ जिनेंद्रभवनं नेत्रद्वयप्रीतिकरं नृणाम् ॥ ५ ॥
नत्वा जिनपतिं तत्र, वीक्ष्यमाणो विचित्रताम् ॥ नंतुकाममसौ देवान् प्राप्तं स्त्रीवर्गमैक्षतः॥६॥

कोइ वखते ए कनकध्वज पोताना मित्रोसहित वनमां क्रीडा करवा गयो, त्यां तेणे मनुष्योनां बन्ने नेत्रोने प्रीतिकारी जिनराजनुं मंदिर दीठुं. ॥ ५ ॥ त्यां जिनराजने नमस्कार करी विचित्रपणुं जोता एवा ते कनकध्वजे जिनेश्वरने वंदना करवा आवेलो स्त्रीयोना समूहने दीठो. ॥ ६ ॥

तन्मध्ये कन्यका कापि, करस्थितशुकाननम् ॥ पश्यंती तत्र संप्राप्ता, लसल्लावण्यशालिनी ७
अक्षतान् ढौकयंती सा, जिनस्य पुरतः स्वयम् ॥ तेनैव ढौकयामास, शुकेनापि विवेकिना ८

ते स्त्रीयोनी मध्ये हाथ उपर बेठेला पोपटनां मुखने जोती अने सुशोभित लावण्यवाली कोइ पण कन्या त्यां आवी. ॥ ७ ॥ जिनराजनी आगल पोतानी मेले चोखा मूकती एवी ते कन्याए विवेकी एवा ते पोपटनी पासे पण जिनराजना आगल चोखा मूकाव्या. ॥ ८ ॥

अक्षतांतः शुको वक्त्रेणालिखन्मंगलाष्टकम् ॥ ततस्तया समं प्रीत्या पाठीज्जिनपतिस्तुतिम् ॥
अक्षतं यानपात्रं त्वं, वर्त्तसे भववारिधौ ॥ अक्षतं शिवसौख्यं नस्त्वं देहि परमेश्वर ॥ १० ॥

पोपटे पोतानां मुखथी चोखानो मध्ये अष्टमंगलीक आलेखीने पछी ते कन्यानी साथे प्रीतिथी जिनराजनी स्तुति भणवा लाग्यो. ॥ ९ ॥ हे परमेश्वर ! तमे आ संसार समुद्रमां अखंडित एवा वाहाणरुप छो, माटे तमे अमने अक्षय एवुं मोक्ष सुख आपो. ॥ १० ॥

एतच्चित्रकरं दृष्ट्वा, विस्मितः कनकध्वजः ॥ मित्रेण प्रच्छया मास, कांचित्तन्मध्यगां स्त्रियम् ॥
सा प्रोचे जिनदत्तस्य, सुतेयं कमलाभिधा ॥ जातायां मंदिरे यस्यां, पितुर्धनमभूद्घनम् ॥

आ आश्चर्यकारी जोइ विस्मय पामेला कनकध्वजे पोताना मित्रनी पासे ते स्त्रीयोनो मध्येनी कोइ स्त्रीने पूछाव्युं. ॥ ११ ॥ ते स्त्रीने कह्युं. " आ जिनदत्त श्रावकनी कमला नामनी पुत्री छे. आ पुत्री उत्पन्न थइ त्यार पछी पिताना घरने विषे बहु धन एकठुं थयुं छे. ॥ १२ ॥

अष्टवर्ष प्रमाणाया, अस्याः करतले स्वयम् ॥ समागत्य शुकस्तस्थौ, कमले राजहंसवत् ॥
एषा क्षणमपि प्रायो, न तिष्ठति शुकं विना ॥ अत्यजंती मनोरंगादंगाज्जिवमिवान्वहम् ॥

आठ वर्षनी आ पुत्रीना हाथमां कमलने विषे राजहंसनी पेठे पोपटे पोतानी मेले आवीने निवास कर्यो छे. ॥ १३ ॥ जेम अंगथी जीव जूदो न रहे तेम निरंतर मनोरंगथी पोपटने न त्यजी देती एवी आ कन्या घणुं करीने पोपट विना एक क्षणमात्र रहेती नथी. ॥१४॥

पाणिग्रहणयोग्यापि, वरमेषा न वांछति ॥ इतश्च तत्र संप्राप्ता, श्रीमंतो धर्मसूरयः ॥ १५ ॥
करे न्यस्तशुकामेतां, सहादाय समागतः ॥ श्रेष्ठी पप्रछ तान्नत्वा, केनेयं स्नेहभाक् शुके ॥

विवाहने योग्य एवीय पण आ कन्या पतिनी इच्छा करती नथी एवामां त्यां श्रीमान् धर्मसूरि आव्या. ॥ १५ ॥ पछी हाथ उपर पोपटने धारण करी रहेली आ पुत्रीने साथे लइ मुनि पासे गयेला शेठे तमने नमस्कार करीने पूछ्युं के, " आ पुत्री शा कारणथी पोपटने विषे स्नेहवाली छे." ॥१६॥

ते प्रोचुर्मगधाभिख्ये, देशे सग्रामनामनि॥ ग्रामे स्यामाकनामाभूत्कृषिकर्मेपि जीवकः॥१७॥
वर्षाकालेऽमुना शालिक्षेत्रं विहितमादरात् ॥ आनिन्ये सोमया पत्न्या, सहासौ शालितंदुलान्॥

(स्त्री कनकध्वज कुमारने कहे छे के) हे कुमार ! पछी ते सूरिये कह्युं के, " मगध नामना देशमां सग्राम नामना गामने विषे खेतीथी आजीवीका चलावनारो स्यामाक नामनो कणबी रहेतो हतो. ॥ १७ ॥ ए कणबीए वर्षाकालमां आदरथी डांगरनुं खेतर वाव्युं हतुं, तेथी ते पोतानी सोमा स्त्रीनी साथे डांगरना चोखा घरे लावतो हतो. ॥ १८ ॥

क्षेत्रमार्गे स्थितं जैनमंदिरं वीक्षणेछया ॥ सोमा समागता शीर्षे, वहंती शालितंडुलान् ॥१९॥
अनत्वा जिनमुद्धस्था, तीर्थवंदारुसाधुना ॥ बभाषे सा महाभागे, पुण्यं किंचिद्विधीयते ॥

खेतरना मार्गे जैनमंदिर हतुं, तेथी ते जोवानी इच्छाथी सोमा माथे डांगरना चोखाने उपाडती छती त्यां मंदिरमां गइ. ॥ १९ ॥ त्यां ते जिनराजने नमस्कार कर्या विना उभी रहेली सोमाने तीर्थपतिने वंदन करवा आवेला साधुए कह्युं के, " हे महाभाग ! कांइक पुण्य कर. ॥ २०॥

सा प्रोचे हेमुने नूनमस्माकं सुकृतं कुतः ॥ नित्यं नवनवक्षेत्रकर्मकर्मठचेतसाम् ॥२१॥
मुनिः प्रोचेऽस्ति किं शीर्षे, सा जगौ शालितंडुलाः॥ स प्राह चेज्जिनाग्रेऽमी, ढौकंते सुकृतं ततः॥

सोमाये कह्युं. " हे मुनि ! नित्य नवां नवां खेतरनां कार्यमां वेहेंचाइ रहेला चित्तवाला अमारे पुण्य क्यां-

थी होय ? ॥ २१ ॥ मुनिये कह्युं. " त्हारा माथा उपर शुं छे ? " सोमाए कह्युं " डांगरना चोखा छे " मुनिये फरी कह्युं के, जो तुं ते जिनेश्वरनी आगल मूके तो तेथी तने पुण्य थाय. " ॥ २२ ॥

साक्षतान् ढौकयामास, जिनं नत्वा मुनेर्गिरा ॥ नाश्नाम्यहमकृत्वेदमित्यभिग्रहमग्रहीत्॥२३॥
वर्षाकाले महामेघे, भृशंवर्षति भूतले ॥ भोजनं न तयाकारि, ह्यकृत्वाक्षतपूजनम् ॥ २४ ॥

पछी सोमाए चोखा मूक्या अने जिनेश्वरने नमस्कार करीने मुनिनां वचनथी " हुं आ प्रमाणे कर्या विना भोजन करीश नहि. " एवो अभिग्रह लीधो. ॥ २३ ॥ कोइ वखते चोमासामां पृथ्वी उपर महामेघ वरसवा लाग्यो, जेथी ते सोमाए अक्षत चोखाथी जिनराजनुं पूजन कर्या विना भोजन कर्युं नहि. ॥ २४ ॥

दिनत्रयं महावृष्टिं, कारंकारं घने स्थिते ॥ कृतोपवासत्रितया, प्रासादं प्रति साचलत् ॥२५॥
अंतरा दुस्तरानद्यां, प्राप्ते पूरेऽपि साविशत् ॥ स्तोकं जलमिति ज्ञात्वा, पयसा च प्रवाहिता॥

त्रण दिवस सुधी महावृष्टि करतो एवो मेघ रह्यो एटले जेने त्रण उपवास थया छे एवी ते सोमा जिनराजना मंदिर तरफ चाली. ॥ २५ ॥ रस्तामां दुस्तरनदीमां पूर आव्युं हतुं तोपण ते सोमा " थोडुं पाणी छे. " एम जाणी तेमां पेठी अने पाणीना प्रवाहमां तणाइ. ॥ २६ ॥

अक्षतान् ढौकयाम्येषा, जिनाग्रेऽहं कथंचन ॥ चिंतयंतीति सा मृत्वाधुना तव सुताभवत् २७
एतस्याः समये भर्त्ता, मृत्वा सोऽयं शुकोऽभवत् ॥ अन्योन्यमनयोः स्नेहस्तेनायं दृश्यतेऽधिकः

ए सोमा " हुं जिनेश्वरनी आगळ आ चोखाने शी रीते मूकुं " एम चिंतवन करती छती ते मृत्यु पामीने हवणां तारी पुत्री थइ छे. ॥ २७ ॥ पछी अवसरे ए सोमानो पति ते स्यामाक कणबी पण मृत्यु पामीने पोपट थयो छे. ए कारणथी आ बन्नेनो परस्पर आवो अधिक स्नेह देखाय छे. ॥२८॥

जिनस्याक्षतपूजातः, सेयं तव सुताभवत् ॥ तिर्यक्योनौ पुनर्जज्ञे, तद्भर्त्ता पुण्यवर्जितः॥२९॥
इति श्रुत्वा तयोर्जाता, जातिस्मृतिरथ क्षणात् ॥ अपुण्यकारिणं स्वं च, स निनिंद शुकस्तदा ॥

जिनराजनी अक्षतवडे पूजा करवाथी ते आ त्हारो कमला पुत्री थइ छे. वली पुण्यरहित एवो ते सोमानो पति तिर्यंच योनीमां आ पोपट थयो छे." ॥ २९ ॥ (स्त्री कनकध्वज राजकुमारने कहेछे के,) मुनिनां एवां वचन सांभलीने पछी क्षणमात्रमां ते कन्याने अने पोपटने जातिस्मरण ज्ञान थयुं अने तेथी ते वखते ते पोपट अपुण्यकारी एवा पोतानी निंद्या करवा लाग्यो. ॥ ३० ॥

नरो न रोचते कोऽपि, वरोऽस्या भविता न वा ॥ श्रेष्ठिनोक्ते गुरुःप्रोचे, शुको भर्त्ता भविष्यति॥
जने हसति सर्वस्मिन्, सूरिः प्रोचेऽत्र पत्तने ॥ वत्सरांते शुको मृत्वा, भावी धनपतेः सुतः ३१

वली "कोइ पुरुष ए पुत्रीने रूचतो नथी, माटे एने पति मलशे के नहि?" एम शेठे पूछयुं एटले गुरुए कह्युं के, "आ पोपट एनो पति थशे."॥ ३१ ॥ सूरिनां आवां वचन सांभलो सर्वे माणसो हसवा लाग्या एटले सूरिये फरी कह्युं के, एक वर्ष पछी आ पोपट मृत्यु पामीने आज नगरमां धनपति शेठनो पुत्र थशे ॥ ३२ ॥

एषापि पंचवर्षांते, निश्चितं मृत्युमाप्स्यति ॥ तवैव भविता पुत्री, नाम्ना कनकसुंदरी॥३३॥
एतयोस्तारतारुण्यमाप्तयोः करपीडनम् ॥ भविताक्षतपूजातः, सुखमप्यक्षतं तयोः ॥३४॥

तेमज आ कन्या पण पांच वर्ष पछी निश्चय मृत्यु पामशे, अने त्हारोज कनक नामनो पुत्री थशे ॥३३॥ उत्तम एवी युवावस्थाने पामेला ते बन्नेनो विवाह थशे अने अक्षतवडे पूजन करवाथी तेमने अखंडित एवुं सुख पण प्राप्त थशे." ॥ ३४ ॥

स्वसुता शुकयोर्वृत्तं, श्रुत्वेति मुनिपुंगवात् ॥ श्रेष्टी भक्त्या च तं नत्वा, सपुत्रीको गृहं ययो ॥
जिनपूजा परं पुण्यमिति निश्चित्य मानसे ॥ कुरुते कारयत्येनं, शुकं साक्षतढौकनम् ॥३६॥

(स्त्री कनकध्वज कुमारने कहे छे के,) हे कुमार! ए प्रमाणे मुनिराजथी पोतानी पुत्री अने पोपटना वृत्तांतने सांभळी अने ते मुनिने भक्तिथी वंदना करी पुत्रीसहित शेठ पोताना घरे गयो. ॥३५॥ पछी ते आ पोतेज कन्या "जिनराजनो पूजा एज उत्तम पुण्य" एम मनमां निश्चय करीने पोते जिनेश्वर आगल अक्षत मूके छे अने पोपट पासे मूकावे छे. ॥ ३६ ॥

इति श्रुत्वा तयोर्वृत्तं, कुमारः कनकध्वजः ॥ अक्षताचार्कृते भावं, विशेषेण बभार सः ॥३७॥
तदा पारापतः कोऽपि, तत्रैव जिनमंदिरे ॥ लेखं मुमोच तत्पाणौ, सोऽपि वाचयतिस्म तम् ॥

आ प्रमाणे ते कन्या अने पोपटनां वृत्तांतने सांभलीने ते कनकध्वजकुमार पण अक्षतवडे जिनेश्वरनी पूजा करवाना भावने विशेषे धारण करवा लाग्यो. ॥ ३७ ॥ ते वखते कोइपण पारेवे तेज जिनमंदिरमां कनकध्वज कुमारना हाथमां पत्र मूक्यो. कुमार पण ते पत्रने वांचवा लाग्यो. ॥ ३८ ॥

स्वस्तिलंकामहाद्वीपाद्विभीषणपुरादतः ॥ रामदेवाभिधः श्रेष्ठी, कुमारं कनकध्वजम् ३९
वदत्यदस्त्वयागम्यं, मत्पुत्रीकरपीडने ॥ वाचयित्वेति तं लेखं, दधौ चित्रं नरेंद्रभूः ॥ ४० ॥

स्वस्तिश्री लंका महाद्वीपरूप आ विभीषणना नगरथी रामदेव नामनो शेठ कनकध्वज कुमारने कहे छे के, "तमारे अहिं म्हारी पुत्रीनी साथे लग्न करवा माटे आववुं." आवो पत्र वांची कुमार आश्चर्य पाम्यो.॥३९-४०॥

यावत्पश्यति तं पारापतं भूपतिनंदनः ॥ तावता नररूपेण, स्कंधमारोप्य सोऽचलत् ॥ ४१ ॥
लंकाद्वीपे स तं नीत्वा, रामदेवगृहेऽमुचत् ॥ रम्यरामाजनोत्कूलमृदंगध्वनि सुंदरे ॥ ४२ ॥

पछी राजकुमार कनकध्वज जेटलामां ते पारेवाने जुए छे, तेटलामां ते पारेवो पुरुषरूप धारण करी कुमारने पोताना खभा उपर बेसारी चाली निकल्यो. ॥ ४१ ॥ ते पुरुषे पण कुमारने लंकाद्वीपमां मनोहर एवी स्त्रीयोए वगाडेला मृदंगना शब्दे करीने सुंदर एवा रामदेव शेठना घरने विषे मूक्यो. ॥ ४२ ॥

तत्राष्टौ कन्यकाः सारशृंगाराः पूर्वसज्जिताः ॥ परिणिन्ये प्रमोदेन, पूरिताः स महोत्सवात् ॥
जाते विवाहे जामाता, श्वसुरं स्माह कौतुकम् ॥ किमिदं स जगावेत द्विभीषणपुरे पुरम् ॥

त्यां ते कुमार उत्सवथी श्रेष्ठ सणगारवाली, प्रथमथी तैयार थइ रहेली अने हर्षथी पूर्ण एवी आठ कन्याओने परण्यो. ॥ ४३ ॥ विवाह थया पछी जमाई कनकध्वजे सासराने आ कौतुक पूछ्युं एटले ते रामदेवे कह्युं के, " विभीषणना नगर (लंका)मां आ पुर छे ॥ ४४ ॥

श्रेष्ठी च रामदेवोऽहमिमा अष्टौ सुता मम ॥ नार्याचतुष्कसंजाताः, समं संजातयौवनाः ॥
निमित्तज्ञो जगौ सोमो, मया पृष्टस्तवांगजाः ॥ कनकध्वजभूपस्य, भविष्यंति सुवल्लभाः ॥

वली रामदेव नामनो हुं शेठछुं. म्हारे आ आठ पुत्रीयो छे. ते म्हारी चार स्त्रीयोथी उत्पन्न थइ साथेज यौवनावस्था पामी छे. ॥ ४५ ॥ कोइ वखते में सोम नामना निमित्तीयोने पूछयुं एटले तेणे कह्युं के, त्हारी पुत्रीयो कनकध्वज राजकुमारनी उत्तम स्त्रीयो थशे. ॥ ४६ ॥

कामिदेवाभिधो यक्षस्ततः संसेवितो मया ॥ तेनानीय प्रदत्तोऽसि, कृतोऽयं च महोत्सवः ॥
इति श्रुत्वा स्थितस्ताभिर्भुंजानः सौख्यमद्भुतम् ॥ विसस्मार निजं स्थानमप्यसौ तद्विमोहितः

पछी में कामीदेव नामना यक्षनुं सेवन कर्युं के जेथी तेणे तमने आहिं लावी आप्या अने आ महोत्सव कर्यो. ॥४७॥ रामदेवनां आवां वचन सांभली त्यां रहेलो तेमज ते पोतानी स्त्रीयोनी साथे अद्भुत सुख भोगवतो अने तेमनाथी मोह पामेलो ते कनकध्वज कुमार पोतानुं स्थान पण विसरी गयो. ॥४८॥

प्राप्तेषु यानपात्रेषु, निजस्थानागतान्नरान् ॥ विलोक्योत्कंठितो जातः, स्वपित्रोःसंगमाय सः॥
स्वसुरः ज्ञातवृत्तांतः, कालक्षेपमसासहि ॥ यक्षेण स क्षणान्नितस्ताभिः सह निजं पुरम् ॥५०॥

कोइ वखते त्यां लंकाद्वीपमां पोताना देशथी वहाण आव्यां अने तेमां पोताना स्थानथी आवेला माणसोने जोइ कनकध्वज पोताना माता पिताने मलवाने उत्साहवंत थयो. ॥४९॥ आ वात ससरा सोमदेवे जाणी, तेथी तेणे कालक्षेप न करतां ते यक्षनी पासे कनकध्वजने ते स्त्रीयो सहित तेना नगरे पहोचाड्यो. ॥५०॥

अकस्मादागतं गेहे, प्रियाभिः परिवारितम् ॥ तं प्रेक्ष्य पितरौ प्रीतिं,परमां प्रापतुः प्रगे॥५१॥
अथो हरिर्महीपालस्तस्मै राज्यं प्रदाय सः॥ कृतप्रांतार्हपुण्येन, परलोकमसाधयत् ॥ ५२ ॥

सवारे ओचिंता घरे आवेला अने प्रियाओथी विंटलायला तेने जोइ माता पिता बहु हर्ष पाम्या. ॥५१॥ पछी ते हरि राजाए ते कनकध्वजने राज्य आपी पोते अंते अरिहंत धर्मना पुण्यथी परलोक पाम्यो. ॥५२॥

कनकध्वजनृपालः, पालयन् वैभवं निजम् ॥ समयं गमयामास, ताभिःसह सुधामयम् ५३
अन्यदासौ बहिर्गच्छन्, केनापि प्रीतिशालिना ॥ पुंसा प्रोचे समागत्य, त्वयाहमुपलक्षितः ५४

कनकध्वज राजा पण पोताना वैभवनुं पालन करतो छतो ते स्त्रीयोनी साथे अमृतमय समयने निर्गमन करवा लाग्यो. ॥५३॥ कोइ वखते कनकध्वज राजा बहार जतो हतो, एवामां प्रीतिवंत एवा कोइ पण पुरुषे आवीने कह्युं के, "तमे मने ओलख्यो ?" ॥५४॥

शुकजीवोऽस्म्यहं प्राप्तजातिस्मरः निजप्रियः ॥ श्रुत्वेति पूर्ववृत्तांतं, स्मृत्वा प्रीतिमवाप सः ॥
तं कृत्वा सौ हयारुढं, सह नीत्वा बहिर्ययौ ॥ तावता तत्रसंप्राप्ता, मुनिशेखरसूरयः ॥५६॥

" पोताने प्रीय एवुं प्राप्त थयुं छे जातिस्मरणज्ञान जेने एवो हुं पोपटनो जीव छुं. " ते पुरुषनां आवां वचन सांभली अने पूर्वनुं वृत्तांत संभारी कनकध्वज राजा हर्ष पाम्यो.॥५५॥ कनकध्वज राजा ते पुरुषने अश्व उपर बेसारी साथे लइ जेटलामां बहार गयो तेटलामां त्यां मुनि शेखरसूरि आव्या. ॥५६॥

ज्ञानिनस्तान्नृपो नत्वापृच्छत्पूर्वभवं निजम् ॥ निःशेषं प्रोचिरे ते च, पुरतस्तस्य विस्तरात् ५७
हस्तिनागपुरे श्रेष्टी, धनदत्ताभिधोऽभवत् ॥ श्रीदनामा सुतस्तस्य, विदधे जिनपूजनम् ५८

राजाए ते ज्ञानिगुरुने नमस्कार करी पोतानो पूर्वभव पूछयो अने मुनिये पण तेनी आगळ विस्तारथी सवे कह्युं के, ॥५७॥ हस्तिनापुरने विषे धनदत्त नामनो शेठ हतो, तेना श्रीदनामना पुत्रे जिनपूजन करयुं.॥५८॥

अक्षतार्चा कृता पूर्वं, मंगलाष्टकपूर्वकम् ॥ अक्षतं राज्यमेताभिः, सह प्राप्तं त्वया ततः ५९
नृपः पूर्वभवं श्रुत्वा, तदा जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥६०॥

पूर्वे तेणे अष्ट मंगलिक पूर्वक अक्षतवडे जिनराजनुं पुजन करयुं, तेथी (श्रीदना जीव रुप) तने आ आठ स्त्रीयो सहित अखंडित एवुं राज्य मल्युं छे. ॥५९॥ राजा कनकध्वज पोतानो पूर्व भव सांभली ते वखते जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे मुनि पासे विशेषे अरिहंतनो धर्म आदरयो. ॥६०॥

मुनिं नत्वा गृहे गत्वा, मित्रं धनपतेः सुतम् ॥ कृत्वासौ पुण्यकर्माणि, कुर्वन् राज्यमपालयत्॥
मित्रस्य शुकजीवत्वाच्छुकनाम ददौ नृपः ॥ लोकैरपि तथा ख्यातो, दक्षोऽयं पुण्यकर्मणि ६२

पछी मुनिने नमस्कार करी घेर जइ अने धनपति शेठना पुत्रने मित्र करी ए कनकध्वज राजा पुण्यकार्य करतो छतो राज्य करवा लाग्यो. ॥ ६१ ॥ राजाए मित्रनुं पोपटना जीवपणाथी शुक एवुं नाम पाडयुं पुण्यकार्यने विषे चतुर एवो ते शुक पण लोकमां तेवाज नामथी प्रसिद्ध थयो. ॥ ६२ ॥

समये स्वस्य पुत्राय, राज्यं दत्वा निजं नृपः ॥ तेषामेवं गुरूणां स, पार्श्वे संयममाददे ॥६३॥
प्रपाल्य निरतिचारं, चारु चारित्रमुज्वलम् ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥

पछी ते राजाए अवसरे पोताना पुत्रने राज्य आपी तेज ज्ञानि गुरु पासे चरित्र लीधुं. ॥ ६३ ॥ अतिचार रहित उत्तम उज्वल चारित्रने पाली अंते अनशन व्रत लइ ते कनकध्वज सौधर्म देवलोकमां देवता थयो.।६४।

चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ भूपते तनयस्तेऽभूत्तारणाख्यः त्रयोदशः ६५

(श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के,) हे भूपति ! ए त्यां बहुकाल सुधी देवसुख भोगवी अने पछी ते देवलोकथी चवी त्हारो तारण नामनो तेरमो पुत्र थयो छे. ॥ ६५ ॥

॥ इति अक्षत मंगलपूजायां श्रीद कथा.॥

धूपपूजा कृता येन, फलं तस्य निगद्यते ॥ अत्रास्ति भरतक्षेत्रे, ताम्रलिप्त्याख्यया पुरी॥६६॥
सिंहो महीपतिस्तत्र, सिंहवद्विक्रमास्पदम् ॥ देवी दुर्लभदेवी च, देवीव दुर्लभा परैः ॥६७॥

जेणे धूप पूजा करी छे तेनुं फल कहेवाय छे. आ भरतक्षेत्रने विषे ताम्रलिप्ती नामनी नगरी छे. त्यां सिंहना सरखो पराक्रमी सिंह नामनो राजा हतो अने तेने बीजाओने दुर्लभ एवी देवीनी पेठे दुर्लभदेवी नामनी स्त्री हती.६७

सुबुद्धिःसचिवस्तस्य, बुधीहंसीसरोवरम् ॥ हंसी नाम्ना प्रिया तस्य, प्रशस्यगुणशालिनी ॥

ते राजाने बुद्धीरूप हंसीने रहेवाना सरोवररूप सुबुद्धी नामनो प्रधान हतो अने ते प्रधानने उत्तम गुणीथो सुशोभित एवी हंसी नामनी स्त्री हती. ॥ ६७ ॥

श्रीदत्तो धनदत्तस्य, सुतस्तत्कुक्षिमागतः ॥ समये स तयासूतः, पिता चक्रे महोत्सवम्॥६९॥

अस्य प्रायः सुगंधोऽस्ति, कायः कमलवत्किल ॥ गंधराज इति प्रीत्या, तस्य नाम ददौ पिता ॥

हवे धनदत्तनो पुत्र श्रीदत्त ते हंसीना उदरने विषे आव्यो. अवसरे ते हंसीये पुत्रने जन्म आप्यो एटले पिताए जन्ममहोत्सव कर्यो. ॥ ६९ ॥ " घणुं करीने आ पुत्रनुं शरीर कमलनी पेठे निश्चे सुगंधीवालुं छे. " एम धारी पिताए तेनुं " गंधराज " एवुं प्रीतिथी नाम पाडयुं. ॥ ७० ॥

कलाकलापकोशल्यशालो शालीनमानसः ॥ लसल्लावण्यलीलावांस्तारं तारुण्य माप सः॥ ७१

अन्येद्युः सहितो मित्रैः क्रिडार्थं स ययौ वनम् ॥ सयौवनं नरं लीलातरुं वल्लीव वेष्टयेत् ॥

कलाना समूहना जाणपणाथी सुशोभित, सुंदर मनवालो, लचकता लावण्यनी लीलावालो ते गंधराज उत्तम एवी युवावस्था पाम्यो. ॥ ७१ ॥ कोइ वखते वेलोथी विंटलायला वृक्षनी पेठे ते राजकुमार मित्रोथी विंटलायलो छतो क्रिडा करवा माटे वनमां गयो. ॥ ७२ ॥

तले तरोरशोकस्य, वीक्ष्य च प्रीतिकारकम् ॥ मुनि नत्वा निविष्टोऽसौ, पुरतस्तस्य भक्तिभाक्॥

प्रज्ञो वयसि तारुण्ये, कुतः संयममग्रहोः ॥ इत्युक्ते गंधराजेन, मुनिः प्रोचे निशम्यताम ॥

अशोकवृक्षनी नीचे प्रीतिकारी मुनिने जोइ अने तेमने वंदना करी भक्तिवंत एवो गंधराज तेमनी आगळ बेठो ॥७३॥ " हे प्रभु ! तमे युवान अवस्थामां चारित्र केम लीधुं ? " एम गंधराजे पुछयुं एटले मुनिये कह्युं सांभळ. ॥७४॥

वत्सदेशेऽस्ति विख्याता, कौशाबी नामतः पुरो ॥ श्रेष्टो च विजयस्तत्र, पवित्र पुण्यकर्मणा ॥
विजयश्रीरिति ख्याता, प्रिया तस्य क्रियान्विता ॥ तयोः पद्माकरः पुत्रः, पद्माकर इवामलः ॥

वत्स देशमां प्रसिद्ध एवी कौशांबी नामनी नगरी छे, अने त्यां पुण्यकार्ये पवित्र एवो विजय नामे शेठ रहे छे. ॥७५॥ ते शेठने विजयश्री एवा नामनी कार्यनिपुण स्त्री हती. तेओने चंद्र समान निर्मल पद्माकर नामनो पुत्र हतो. ॥७६॥

पद्मश्रीरिति नाम्नास्य, वधुर्विधूसमानना ॥ यां विना सैष शिश्राय, स्वप्ने पि न परां स्त्रियम् ७७
एकांते कांतया साकं, तयासौ कांतयानिशम् ॥ नाना क्रीडाभिरक्रीडद्वनेषु भवनेषु च ॥ ७८ ॥

ए पद्माकरने पद्मश्री एवा नामनी चंद्रना समान मुखवालो स्त्री हती ए पद्मश्रा विना ए पद्माकरे स्वप्नामां पण बीजी स्त्रीने सेवन करी हती नहि. ॥७७॥ ए पद्माकर निरंतर एकांतमां मनोहर एवी ते स्त्रीनो साथे वनमां अने घरमां नाना प्रकारनी क्रीडाथी रमतो हतो. ॥ ७८ ॥

अन्येद्युरुत्थिता प्रातर्मत्तावद्भ्रांतलोचना ॥ यत्तज्जजल्प सा भूमौ, लुलोठ च रुरोद च ॥७९॥
क्षणं गीतं क्षणं हास्यं, क्षणं नृत्यं चकार सा ॥ न चकार परं लज्जां, न वस्त्रस्यापि संवरम् ८०

एक दिवस सवारे उठेला ते मदोन्मत्तनी पेठे भ्रांत नेत्रवाली पद्मश्री जेम तेम बोलवा लागी अने पृथ्वी उपर आलोटवा लागी तेमज रोवा लागी. ॥ ७९ ॥ ते पद्मश्री क्षणमां गीत गाय, क्षणमां हास्य करे अने क्षणमां नृत्य करे, परंतु लज्जा पामे नहि तेम वस्त्रने ओढे पण नाहे. ॥ ८० ॥

वधूमेवविधां वीक्ष्य, वल्लभः स्वसुरोऽपि च ॥ द्वावपि व्याकुलौ जातौ, चक्रतुस्तत्प्रतिक्रियाम्॥
मिलिता भिषजोऽनेके, मांत्रिका जगदुश्च ते ॥ रोगवेतालशाकिन्यादिकदोषान् प्रथक् प्रथक्

आ प्रकारनी वहुने जोइ तेनो पति अने सासरो बन्ने जणा व्याकुल थइ गया अने तेओ तेने उपाय करवा लाग्या. ॥ ८१ ॥ अनेक वैद्यो तेमज मंत्रिको भेगा थया अने तेओ जूदा जूदा रोग, वेताल शाकिनी विगेरेना दोषो कहेवा लाग्या. ॥ ८२ ॥

तत्र रत्नाभिधो मंत्रवादी प्राह निशम्यताम् ॥ दोषस्य निग्रहं कुर्वे, सर्वे तिष्ठिति चेज्जनाः ८३
अथासौ मंडलं कृत्वा, गुग्गुलोद्ग्राहपूर्वकम् ॥ निवेश्य तत्र तां मंत्रैरभाषयत मांत्रिकः ॥८४॥

तेमां रत्न नामना मंत्रवादीये कह्युं. " सांभलो. जो सर्वे माणसो उभा रहो तो हुं दोषने दूर करुं. ॥८३॥ पछी ते मांत्रिक गुगुलनो धूप करवा पूर्वक मंडल करी अने त्यां ते पद्मश्रीने बेसारी मंत्रोवडे बोलवा लाग्यो. ८४

साप्रोचे सैष भूतोऽस्मि, लग्नः कासारसंनिधौ ॥ मोक्ष्यामि सर्वथा नैतां, हनिष्याम्येव लीलया
अस्याःशोणितमांसाभ्यामेकविंशतिमाहुतीम् ॥ यदि दास्यथ तज्जीवितव्यं भवति नान्यथा ॥

ते वखते ते पद्मश्री बोली. ते आ हुं भूत छुं, तलावने कांठेथी तेने वलग्यो छुं. हुं तेने कोइ रीते छोडीश नहि, परंतु लीलाथी मारी नाखीश. ॥ ८५ ॥ जो आ पद्मश्रीना रुधिर अने मांसथी एकविश आहुति आपशो तो ते जीवश, नहि तो नहि जीव. ॥ ८६ ॥

अस्या यदि न दीयेत, तद्भर्तुश्च ददातु मे ॥ इत्युक्त्वा विरतो भूतो, सचिंतोऽभूज्जनोऽखिलः ८७
कांतानुरागवान्पद्माकरो धैर्यधरोऽवदत् ॥ किमिदं प्राणसैन्यासमेतदर्थं करोम्यहम् ॥ ८८ ॥

-जो आ पद्मश्रीनां रुधिर अने मांसनी आहुति न आपो तो तेना पतिनां रुधिर अने मांसनी आहुति मने आपो." आ प्रमाणे कही भूत न बोल्यो एटले सर्वे माणसो चिंतातुर थया. ॥ ८७ ॥ पछी पियाने विषे प्रेमधारी अने धैर्यवत एवा पद्माकरे कह्युं. आ शरीर शा कामनुं छे? माटे हुं तेना माटे म्हारा रुधिरथी आहुति आपीश. ॥ ८८ ॥

छेदं छेदं स्वमांसानां, खंडानि रुधिरैः समम् ॥ एतस्यामेव पश्यंत्या, जुहाव ज्वलितानले ८९
अष्टावाहुतयो यावज्जाता भूतो जगाद तम् ॥ तावदेतेन कार्येण, पूर्णं तुष्टोऽस्मि धैर्यतः ॥९०॥

पछी ते पद्माकरे कापी कापीने पोताना मांसना ककडा रुधिर सहित ए पद्मश्री जोतां छतां अग्निमां होम्या. ॥ ८९ ॥ जेटलामां आठ आहुति पुरी थइ तेटले भूते पद्माकरने कह्युं के, " आ कार्य करवावडे त्हारा धैर्यथी हुं बहु प्रसन्न थयो छुं. ॥ ९० ॥

तदंगं पाणिना स्पृष्ट्वा, रूढयित्वा च तत्क्षणात् ॥ गते भूतेऽनवत्सापि, सज्जा हृष्टो जनोऽखिलः
याहक् स्नेहः स्वकांतायामस्य ताहक् परस्य न ॥ इति वार्त्ता जगत्यासोज्जनानां प्रीतिकारिणी॥

ते पद्माकरना शरीरे हाथ लगाडी अने तेना घाने तुरत रूझवी नाखी भूत चाल्युं गयुं एटले ते पद्मश्री साजी थइ अने माणसो हर्ष पाम्या. ॥ ९१ ॥ "आ पद्माकरने जेवो स्नेह पोतानी स्त्रीने विषे छे, तेवो बीजा कोइ पुरुषने पोतानी स्त्री उपर नथी." एवी जगत्मां माणसोने प्रीति करनारी वात थवा लागी. ॥ ९२ ॥

अन्यदा सा गवाक्षस्था, पथि यांतं नृपांगजम् ॥ ददर्श सोऽपि दैवात्तां, दृष्ट्वा जातोऽनुरागवान्॥
सापि तं ताहशं वीक्ष्य, सानुरागां दृशं दधौ ॥ सोऽक्षिभ्रूभ्रमणात्तस्यै, संकेतस्थानमब्रवीत् ॥

कोइ वखते गोख उपर बेठेली ते पद्मश्रीये राजमार्गे जता एवा राजपुत्रने दीठो. राजपुत्र पण ते पद्मश्रीने जोइ प्रीतिवंत थयो. ॥ ९३ ॥ पद्मश्री पण ते राजकुमारने जोइ अनुरागवाली दृष्टीने धारण करवा लागी, तेथी राजपुत्रे भ्रकुटीने भमाववाना मीषथी तेने संकेतस्थान कह्युं. ॥ ९४ ॥

गते तस्मिन्नथोवाच, सा कांतं यदि कानने ॥ गत्वा क्रीडाव आवां तत्प्रीतिर्मनसि जायते ९५
अथ तौ काननं प्राप्तौ, यावत्तावन्नृपांगजः॥ वृक्षांतरे स्थितस्तत्र, यत्र पश्यति सा दृशा॥९६॥

ते राजकुमार गया पछी पद्मश्रीये पोताना पतिने कह्युं के, "जो उद्यानमां जइने आपणे क्रीडा करीये तो म्हारा मनमां प्रीत थाय. ॥ ९५ ॥ पछी ते बन्ने जणां जेटलामां उद्यानमां गयां तेटलामां राजपुत्र त्यां वृक्षनी नीचे उभो हतो के, ज्यां पद्मश्री दृष्टिथी जोइ रही हती. ॥ ९६ ॥

तं निरीक्ष्य गता, सद्यं निजकांतं विहाय सा ॥ पद्माकरो विषादेन, पूरितः सदनं ययौ ॥९७॥
आत्मियो रूपकः कूटो, वादः किं वणिजा सह ॥ यदि सा खलु ताहक्षा, कः कोपस्तन्नृपांगजे ॥

पद्मश्री ते राजकुमारने जोइ अने पछी पोताना पतिने त्यजी दइ ते राजकुमार पासे गइ, तेथी अत्यंत खेद पामेलो पद्माकर पोताना घरे गयो. ॥ ९७ ॥ जो पोतानो रूपियो खोटो छे तो पछी वेपारीनी साथे वाद श्यो करवो ? जो ते स्त्रीज एवी छे तो पछी ते राजपुत्रने विषे कोप शा माटे करवो ? ॥ ९८ ॥

अग्नौ हुते मया मांसशोणिते अपि यत्कृते ॥ यदि सा खलु तादृक्षा, धिक् कृतघ्ना इमाःस्त्रियः ॥
इति वैराग्यतः सोऽहं, मातापित्रोरनुज्ञया ॥ गृहीत्वा संयमं प्राप्तो, विहरन्नत्र संप्रति ॥१००॥

जेना माटे में अग्निमां मांस अने रुधिर होम्यां तेज स्त्री जो तेवी थइ तो पछी कृतघ्न एवी स्त्रीयोने धिक्कार छे. ॥ ९९ ॥ (श्री मुनि गंधराजने कहे छे के) हे कुमार ! एवा वैराग्यथी तेज हुं माता पितानी आज्ञाथी चारित्र लइ विहार करतो हवणां अहिं आव्यो छुं. ॥ १०० ॥

श्रुत्वेति गंध राजोऽपि, विरक्तः स्त्रीषु तं मुनिम् ॥ नत्वागत्य गृहं मातापितरौ स्वौ व्यजिज्ञपत् ॥
गृहीष्याम्येव चारित्रमादेशो मम दीयताम् ॥ तावूचतुर्न जीवद्भ्यामनुज्ञा तव दीयते ॥१०२॥

मुनिराजनां आवां वचन सांभली गंधराज पण स्त्रीयोने विषे विरक्त थयो छतो मुनिने नमस्कार करो घर आवीने पोताना माता पितानी आ प्रमाणे विनंती करवा लाग्यो. ॥ १०१ ॥ " हे मात पिता ! हुं चारित्र लइश, माटे मने आज्ञा आपो." तेओए कह्युं " अमे जीवतां तने आज्ञा अपाय नहि. ॥ १०२ ॥

ततः स्थितोऽसौ वैराग्यरंगेणैव निरंतरम् ॥ तदा दुर्लभदेवीतः, सुतैका नृपतेरभूत् ॥१०३॥
दृष्ट्वा तामतिदुर्गंधां, दासिकास्तत्यजुर्वने ॥ देव्यै तु कथयामास, मृता जातेति ताःपुनः १०४

पछी ते गंधराज निरंतर वैराग्यवासित थइने घरमां रहेवा लाग्यो. आ वखते सिंह राजाने दुर्लभ पट्टराणीथी एक पुत्री प्राप्त थइ. ॥ १०३ ॥ ते पुत्रीने बहु दुर्गंधवाली जोइ दासीयोए वनमां त्यजी दीधी अने वली तेओए पट्टराणीने " ए पुत्री मृत्यु पामेली जन्मी हती. " एम कह्युं. ॥ १०४ ॥

ततः षोडशवर्षेषु, व्यतीतेषु नृपोऽन्यदा ॥ प्राप्तपुरां नदीं द्रष्टुं, ययौ कौतुकपूरितः ॥ १०५ ॥
आगच्छंतीं जले दृष्ट्वा, मंजूषां नृपतिस्ततः॥ आकृष्योद्घाटयामास, दृष्टा काचिदिहांगना १०६

पछी शोल वर्ष वीती गयां एटले कोइ वखते आश्चर्यवंत एवो सिंह राजा पुर आवेली नदीने जोवा माटे गयो. ॥ १०५ ॥ त्यां राजाए पाणीमां तणाती आवती पेटीने जोइ तेने बहार कढावीने उघडावी तो तेमां तेणे कोइ स्त्रीने दीठी. ॥ १०६ ॥

शयाना निंबपत्रेषु, मीलिताक्षी विचेतना ॥ सर्पेण दष्टा विज्ञाता, नृपभुजा सागलक्षणेः १०७
मणिना बाहुरक्षस्य, तत्क्षणं निर्विषीकृता ॥ आनिन्ये सा गृहं राज्ञ्या, मान्या लावण्यतोऽभवत्॥

राजाए लींबडाना पानडामां सूतेली, आंखो बंध करेली अने चेतना रहित एवी ते स्त्रीने अंगलक्षणथी सर्पे डंष दीधेली जाणी. ॥ १०७ ॥ पछी राजा बाहुरक्षना मणिथी तुरत विष रहित करेली ते स्त्रीने घरे लाव्यो. ते स्त्री पण लावण्यने लीधे पट्टराणीथी पण मान्य थइ. ॥ १०८ ॥

न कस्या अपि दव्या मे, पुत्रः संप्रति वर्तते ॥ तदिमां परिणेष्यामि, सुतार्थं शुभलक्षणाम् ॥
इति ध्यात्वा नृपस्तस्याः पाणिगृहणहेतवे ॥ गणकैर्गणयामास, लग्नं शुद्धं विशेषतः ॥११०॥

"हवणे म्हारे कोइ पण स्त्रीने पुत्र नथी तो पुत्रने अर्थे आ शुभ लक्षणवाळी स्त्रीने हुं परणीश. ॥ १०९ ॥ आ प्रमाणे विचार करी राजा ते कन्यानी साथ विवाह करवा माटे जोशी लोकोनी साथे विशेषे शुद्ध एवा लग्नने जोवा लाग्यो. ॥ ११० ॥

इतश्च तत्र संप्राप्ताः श्रीपुण्यप्रभसूरयः ॥ तया च पट्टदेव्या तान्, साकं नंतुं नृपो ययौ॥१११
वंदित्वा तान्नृपोऽवादी दुपदेशः प्रदीयताम् ॥ ते प्रोचुरुपदेशैः किं, पुरतस्ते प्रजायते ॥ ११२ ॥

एवामां त्यां श्रीपुण्यप्रभ सूरि आव्या एटले राजा ते नवीन पट्टराणी सहित तेमने वंदना करवा गयो. ॥ १११ ॥ राजा ते मुनीश्वरने वंदना करीने बोल्यो के, "अमने उपदेश आपो." पछी ते सूरिये कह्युं के. "हे प्रजापति! त्हारी आगल उपदेशे करीने शुं? ॥ ११२ ॥

असंबद्धमिदं तेषां वाक्यं श्रुत्वा नृपो जगौ ॥ कः प्रजापतिरत्रास्ति, ते प्रोचुःसत्वमेव हि ११३
नृपेण कथमित्युक्ते, प्रोचुस्ते दक्षिणे स्थिता ॥ एषा कन्या सलावण्या, ह्यंगजा तव भूपते ॥

तेओनुं आवुं अयोग्य वचन सांभली राजाए कह्युं के, "अहिं प्रजापति कोण छे?" तेओए कह्युं के, "निश्चे ते तुं पोतेज छे. ॥ ११३ ॥ राजाए "हुं शी रीते प्रजापतिछुं? एम पूछयुं एटले तेओए कह्युं के, "हे भूपति! निश्चे दक्षिण बाजुए बेठेली आ लावण्यवाली कन्या त्हारी पुत्री थाय छे. ॥ ११४ ॥

जन्मन्येता सुदुर्गंधा, तत्यजुर्दासिका वने ॥ क्रमेण कर्मयोगेन, तस्या दुर्गंधता गता ॥११५॥
भारंडपक्षिणा नीता, देशं मालवनामकम् ॥ आरामे क्वापि तेनासौ, जीवंतीति समुज्झिता ॥

जन्मने अवसरे आ दुर्गंधा पुत्रीने दासीयोए वनमां त्यजी दीधी हती. अनुक्रमे कर्मना योगथी तेनी दुर्गंध गइ. ॥ ११५ ॥ पछी भारंड पक्षी तेने मालव देशमां लइ गयुं. त्यां तेणे कोइ उद्यानम ते कन्याने जीवतीज त्यजी दीधी. ॥ ११६ ॥

तत्र खेटपुरं नाम पुरमस्ति महर्द्धिकम् ॥ रामदेवस्ततश्चारामिकः स्वाराममाययौ ॥ ११७ ॥
पतिता वोक्षिता तेन, प्रागूजन्मजनकेन सा, गृहीत्वा निजकांतायै, समर्प्य प्रतिपालिता ११८

त्यां खेटपुर नामनुं महासमृद्धिवालुं नगर हतुं, ते नगरथी रामदेव नामनो माली ते पोताना उद्यानमां आव्यो. ॥ ११७ ॥ पूर्वे जन्मना पिता एवा ते मालीये त्यां उद्यानमां पडेली ते कन्याने जोइ अने लइ पोतानी स्त्रीने सोंपीने तेनुं पालन करयुं. ॥ ११८ ॥

आराममध्ये लब्धेयमिति वत्सलचेतसा ॥ आरामनंदिनी नाम, तस्यास्तेन विनिर्ममे ११९
जाता षोडशवर्षीया, दष्टा सर्पेण चान्यदा ॥ मंत्रैः कृतप्रतीकाराप्यसाध्येति विनिश्चिता १२०

पछी प्रीतिवंत चित्तवाला ते रामदेव मालीये " आ पुत्री मने आराम (बगीचा) मध्येथी मली छे. " एम धारी तेनुं " आरामनंदिनी नाम पाडयुं. ॥ ११९ ॥ ते पुत्री अनुक्रमे शोल वर्षनी थइ, एवामां कोइ दिवस सर्पे तेने डंश दीधो. मंत्रोथी बहु उपायो करया तोपण ते असाध्यज रही. ॥१२०॥

मंजूषायां च निक्षिप्य, नदीपूरे प्रवाहिता ॥ आयातात्रगृहीतेयं, त्वया कौतुकतस्तदा ॥१२१॥
पालिता फलराजीवदथ भोक्तुं त्वयेष्यते ॥ अहो व्यामोहवृक्षाणामालवालायतेऽबलाः १२२

तेथी पेटीमां घालीने तेने नदीना पूरमां तणाती मूकी ते अहिं आवी. ते वखते आ कन्याने तें कौतुकथी ग्रहण करी. ॥ १२१ ॥ फल समूहनी पेठे पालन करी अने पछी तुं तेनेज भक्षण करवानी (भोगववानी) इच्छा करे छे. आश्चर्य छे के, स्त्रीयो पोते आ मोह वृक्षोना क्यारारूप बनी जाय छे. ॥१२२॥

श्रुत्वेति नृपतिः प्रोचे,धिग्धिग् मे दुष्टचिंतितम् ॥ केनाप्यथो विवाह्येता, गृहीष्ये संयमं ध्रुवम्
इत्युक्त्वा नृपतिर्नत्वा, सूरींद्रान् सपरिच्छदः॥ गृहमागत्य भुक्त्वास्या, योग्यं वरमचिंतयत् ॥

मुनिनां आवां वचन सांभळी राजाए कह्युं के, म्हारा दुष्ट विचारने धिक्कार छे! धिक्कार छे!! हवे हुं आ पुत्रीने कोइनी साथे परणावीने निश्चय धारण करीश. ॥ १२३ ॥ आ प्रमाणे कहीने परिवार सहित राजा मुनिने नमस्कार करी घरे आवी भोजन करीने ते कन्याना योग्य वरनो विचार करवा लाग्यो. ॥१२४॥

तस्यामेव त्रियामायां, जन्मक्षण इव क्षणात् ॥ तस्या शरीरे दौर्गंध्यदोषः पोवमवाप सः ॥
विज्ञाते विविधैर्वैद्यवचनैर्वसुधाधवः ॥ औषधं कारयामास, तस्या आरोग्यहेतवे ॥ १२६ ॥

हवे तेज रात्रीमां जन्म अवसरनी पेठे क्षणमात्रमां ते पुत्रीना शरीरे ते दुर्गंधनो दोष प्रगट थयो. ॥ १२५ ॥ प्रभाते राजाए विविध एवा वैद्यना कहेवा प्रमाणे तें पुत्रीना आरोग्यने माटे औषध कराव्युं. ॥ १२६ ॥

अनिरुजितामालोक्य, नीरजाक्षीं नरेश्वरः॥ चिंतातुरो गुरुं नंतुमगात्तुर्य दिने पुनः ॥ १२७॥
तस्याः स्वरूपे नृपेन, कथिते सति सूरयः ॥ प्रोचिरे प्रायसः पुण्यांतरायः प्रचुरा नृणाम् ॥

राजा पुत्रीने रोग रहित न जोइने चिंतातुर थयो छतो फरी चोथे दिवसे गुरुने वंदन करवा गयो. ॥१२७॥ त्यां राजाए तें पुत्रीनी वात कही एटले सूरिये कह्युं के, माणसोने घणुं करीने पुण्यना अंतरायो होयछे. ।१२८।

नृपः प्रोचे प्रभो यो मे, संयमस्य मनोरथः॥ ससेत्स्यति न वा तस्या, नैरुज्यं वा भविष्यति ॥
नैरुज्यं च विना तस्या, विवाहेऽप्यकृते सति ॥ संयमो नोचितो नूनं, हृदये रोचतेऽपि मे ॥

राजाए कह्युं. "हे प्रभो ! म्हारो जे संयम लेवानो मनोरथ छे ते सिद्ध थशे के नहि अने ए पुत्री रोग रहित थशे के नहि ? ॥ १२९ ॥ वळी ते पुत्रीना रोग रहित थया विना अने तेनो विवाह कर्या विना मने पण योग्य एवो संयम लेवो रुचतो नथी. ॥ १३० ॥

प्रभो ज्ञानधनोऽसि त्वं, ज्ञानिनां नास्त्यगोचरः ॥ मम संदेहसंदोहमपाकुरु कृपां कुरु॥१३१
सूरिः प्रोवाच भो भूप, भविता तव संयमः॥ भविष्यति च नैरुज्यं, तस्याः किंत्वस्ति कौतुकम्

हे प्रभो! तमे ज्ञानधन छो, वली ज्ञानियोने कांइ अजाण्युं होतुं नथी, माटे कृपा करी म्हारो संदेह समूह दूर करो." ॥ १३१ ॥ सूरिये कह्युं. "हे भूपति! तने चारित्र लेवाशे अने तेने निरोगीपणुं थशे; परंतु एक कौतुक छे. ॥ १३२ ॥

नैरुज्यं न विना पाणिगृहं तच्च विना न तत् ॥ अन्योन्याश्रयदोषोऽत्र, कथमेकं निरस्यताम् ॥
एवंविधायास्तस्याः कः, परिणेता भविष्यति ॥ विना पाणिगृहं तस्याराऽरोग्यं जायते नहि॥

रोगरहित विना पाणिगृहण थाय तेम नथी अने पाणि गृहण कर्या विना निरोगीपणुं थाय तेम नथी. आम परस्पर दोष आवी पड्यो छे. तो एकनो शी रीते नाश थाय? ॥ १३३ ॥ आवी रोगवाली ते कन्याने कोण परणशे, अने परण्या विना तेनुं आरोग्य थाय तेम नथी." ॥ १३४ ॥

श्रुत्वेति चिंतया चांतःचेतसि क्षितिपे भृशम् ॥ तापं बिभ्रति सूरींद्रस्तं सिषेच वचोऽमृतैः ॥
यदा पाणिगृहं तस्या, गंधराजः करिष्यति ॥ तदा दुर्गंधतां सर्वामपि सो हि हरिष्यति॥१३६

आवां मुनिनां वचन सांभली राजा चिंताथी मनमां बहु ताप पामवा लाग्यो एटले सुरीश्वरे तेने वाणीरूप अमृतथी सींचन कर्यो के, ॥ १३५ ॥ ज्यारे गंधराज (प्रधाननो पुत्र) ते तमारी पुत्रीनो पाणिगृहण करशे. त्यारे ते कुमार तमारी पुत्रीनी सर्व दुर्गंधने दूर करशे. ॥ १३६ ॥

श्रुत्वेति सदनं प्राप्तो, नृपः सचिवमूचिवान् ॥ कारय स्वसुतं पाणिग्रहे मे कन्यया सह॥१३७
कृतांजलिरसौ प्रोचे, सुतो वैराग्यवासितः ॥ आस्तां विवाहो नारीणां, नामापि सहते नहि ॥

मुनिनां आवां वचन सांभली पोताना घरे गयेला राजाए प्रधानने कह्युं के, "म्हारी पुत्रीनी साथे तुं त्हारा पुत्रनुं लग्न कर. ॥ १३७ ॥ हाथ जोडी प्रधाने कह्युं. "महाराज! म्हारो पुत्र वैराग्यवासीत थयो छे, तेथी विवाह तो दूर रह्यो; परंतु स्त्रीनुं नाम पण सहन करतो नथी." ॥ १३८ ॥

विसृज्य मंत्रिणं नृपः, स्वांते बुद्धिं व्यचिंतयत् ॥ तत्पाणिग्रहणं तेन, यथा स्यात्क्रियते तथा ॥
प्रायो येनाध्वना याति, गंधराजो दिनात्यये ॥ निर्णीयस्थानके तत्र, नृपो गर्त्तामचीखनत् ॥

पछी मंत्रीने रजा आपी राजा पोताना मनमां विचार करवा लाग्यो के, "ते गंधराज म्हारी पुत्रोनी साथे लग्न करे तेम म्हारे करवुं जोइये."॥१३९॥ पछी घणुं करीने जे मार्गे सांजे गंधराज जाय छे तेनो निर्णय करीने ते स्थानके राजाए खाइ खोदावी. ॥ १४० ॥

शिक्षयित्वा सुतां देव्याः, सखीं चैकां नरेश्वरः॥ प्रेषयामास गर्त्तायाः, संनिधौ वासरात्यये ॥
सुखेन मध्येगर्त्तं तां, निवेश्य प्रथमं सखी॥ आयातं गंधराजं च, दृष्ट्वा पूत्कारमातनोत् ॥१४२

पछी राजाए पोतानी पुत्रीने शखवीने अने एक राणीनी दासीने शीखवीने ते बन्नेने सांजे ते खाइनी पासे मोकल्यां. ॥ १४१ ॥ दासीये पण प्रथम ते राजपुत्रीने खाइ मध्ये सुखेथी उतारीने पछी गंधराजने आवतो जोइ पोकार करवा लागी. ॥ १४२ ॥

भोलोका धावत क्षिप्रं, गंधराज त्वरां व्रज ॥ गर्त्तायां पतिता बाला, कृष्यतां म्रियतेऽन्यथा ॥
आकर्ण्य गंधराजस्तत्, कृपापूरितमानसः॥ धावित्वा दक्षिणं हस्तं, तामाकष्टुमदात्तदा॥१४४

हे लोको झट दोडो, अरे गंधराज उतावल करो. आ खाइमां पडेली कन्याने काढो, नहितो ते मरी जशे. ॥ १४३ ॥ कृपाथी पूर्ण मनवाला गंधराजे ते पोकार सांभलीने ते वखते दोडीने तेणे कन्याने खेंची काढवा पोतानो जमणो हाथ आप्यो. ॥ १४४ ॥

करेण दक्षिणेनेयं, गृहीत्वा तत्करस्थिता ॥ गता दुर्गंधता दोषा, तेनाकृष्य बहिष्कृता॥१४५॥
बहिर्गता सा तत्पाणिं, मुमुचे मोचितापि न ॥ शुभलग्ने गृहीतोऽयं, न मया मुच्यते करः ॥

जमणा हाथवडे ए कन्याने ग्रहण करी अने पछी तेना हाथमां रहेली दुर्गंधता जती रही. कुमारे पण तेने खेंचीने खाइनी बहार काढी. ॥ १४५ ॥ खाइ बहार निकल्या पछी कुमारे पोतानो हाथ छोडावा मांडयो, पण कन्याए छोडयो नहि, वली ते कहेवा लागी के, में शुभ लग्ने ग्रहण करेलो हाथ हवे मूकाय नहि. ॥ १४६ ॥

तत्क्षणं मिलिता लोकाः, परेऽपि स्वजना अपि ॥ नृपतिस्तत्पिता चापि, सर्वेऽप्येवं बभाषिरे॥
इयं बाला विशालाक्षी, वरं त्वामेव वांछति ॥ ततो विवाहं मन्यस्व, काठोन्यं नोचितं तव ॥

आ वखते तुरत बीजा अने पोताना माणसो एकठा थइ गया. राजा अने ते गंधराजनो पिता (सुबुद्धि) पण आव्या अने सर्वे एम बोलवा लाग्या के, ॥ १४७ ॥ " आ विशाल नेत्रवाली बाला तनेज पोतानो पति इच्छे छे, माटे विवाह कबुल कर. कारण तने योग्य कठीणपणुं नथी." ॥ १४८ ॥

इत्यर्थितोऽसौ नृपेन, जनैस्तैः स्वजनैरपि॥ प्रशस्तांगीमुपायंस्त, तां महोत्सवपूर्वकम् ॥१४९
तत्पाणिमोचने तस्मै, राज्यं राजा निजं ददौ ॥ समं वरवधूभ्यां च, गुरुपादानवंदत॥१५०॥

ए प्रमाणे राजाए, बीजा माणसोए अने स्वजनोए पण विनंती करेलो गंधराज ते मनोहर अंगवाली कन्याने महोत्सव पूर्वक परण्यो. ॥ १४९ ॥ ते कन्याना हस्तमेलाप वखते ते गंधराजने राजा सिंहे पोतानुं राज्य आप्युं. वली ते वहु वरे साथेज गुरुना चरणने वंदना करी. ॥ १५० ॥

अप्राक्षीच्च प्रभो कस्मात्पुत्र्या दुर्गंधताभवत् ॥ प्रभावो गंधराजस्य, करे केन च कर्मणा ॥
सूरिः प्राह पुरा हेमपुरे श्रेष्ठी शिवोऽभवत् ॥ कमलाविमलानाम्न्यौ, द्वे भार्ये तस्य बंधुरे ॥

वली राजाए सूरिने पूछयुं के, " हे प्रभो ! शा कारणथी पुत्रीने दुर्गंध थयो अने गंधराजना हाथने विषे कया कर्मथी एवो अद्भुत प्रभाव थयो ?" ॥ १५१ ॥ सूरिये कह्युं. "पुर्वे हेमपुर नगरमां शिव नामनो शेठ रहेतो हतो, ते शेठने कमला अने विमला नामनी उत्तम बे स्त्रीयो हती. ॥ १५२ ॥

पूजयंतो जिनं प्रोचे, विमला कमलां प्रति॥ द्रुतमानीयतां धूपो, गंधपूजां करोम्यहम् ॥१५३
सा प्रोचे कर्मकुर्वाणा, विना गंधं भवेन्न किम् ॥ जिनेंद्रस्याप्यहो देहे,कापि दुर्गंधतास्ति किम्॥

कोइ वखते जिनराजनुं पूजन करतो विमलाए कमलाने कह्युं के, " तुं झट धूप लावो आप, हुं गंधपूजा करुंछुं." ॥ १५३ ॥ कमला घरनुं काम करती हती तेथी तेणे उत्तर आप्यो के, " धूप विना शुं पूजा नथी थतो ? अहो ! जिनेश्वरना देहने विषे पण कांइ दुर्गंधता रहि छे के शुं ? ॥ १५४ ॥

एवं हसंती संप्राप्तसाध्वीयुगलकेन सा ॥ भाषिता हेमहाभागे, जिननिंदां करोषि किम् ॥१५५
सा मिथ्यादुःकृतं दत्वा, क्षमयामास तत्क्षणात् ॥ एवं द्वितीयवेलायामपि तस्यास्तथाभवत् ॥

ए प्रमाणे हसती एवी कमलाने त्यां आवेला बे साध्वीयोए कह्युं के, "हे भाग्यवती! तुं शुं जिनराजनी निंदा करे छे? ॥ १५५ ॥ कमलाए मिथ्यादुःकृत आपी तुरत क्षमा मागी. ए प्रमाणे बीजी वखत पण तेने तेज प्रमाणे थयुं. ॥ १५६ ॥

तथाच मुदिता चित्ते, तस्मै साध्वीद्वयाय सा ॥ दानं ददौ ततो भोगफलकर्मापि चार्जयत् ॥
मृत्वा सा ते सुता जाता, जिननिंदोद्भकर्मणा ॥ प्राप्त दुर्गंधतादोषो, वारद्वयमभूत्ततः ॥१५८॥

वली पण चित्तमां हर्ष पामेली ते कमलाए ते बन्ने साध्वीने दान आप्युं, तेथी तेणे वली भोगफलकर्म पण मेलव्युं. ॥ १५७ ॥ (सूरिसिंह राजाने कहे छे के,) पछी ते मृत्यु पामीने त्हारी पुत्री थइ छे. जिननिंदाथी उत्पन्न थयेला कर्मने लीधे तेने बे वार दुर्गंधतानो दोष प्राप्त थयो. ॥ १५८ ॥

दानपुण्यप्रभावेण, राज्यसौख्यमुपेयुषी ॥ आरामनंदनी सेयं, क्रमात्स्वर्गमुपष्यति ॥१५९॥
प्राग्जन्मन्यसौ गंधराजः श्रीहस्तिनापुरे ॥ श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, श्रीदत्ताख्यः सुतोऽभवत् ॥

दानपुण्यना प्रभावथी राज्य सुखने पामेलो ते आ आरामनंदनो अनुक्रमे स्वर्ग पामशे. ॥ १५९ ॥ वली आ गंधराज पूर्व जन्मने विषे हस्तिनापुरमां धनदत्त शेठनो श्रीदत्त नामनो पुत्र हतो. ॥ १६० ॥

पूजायां क्रियमाणायां, धूपपूजामुना कृता ॥ तेन पुण्यप्रभावेण, प्राज्यराज्यमभूदिदम् ॥
धूपपूजाविशेषेण, प्रभावोऽस्य करेऽभवत् ॥ यथा तव सुता नीरुक्, तथान्योपि भवत्यतः ॥

पूजा करे छते ए श्रीदत्ते धूप पूजा करी हती तेथी ते पुण्य प्रभावथी तेने आ भवमां आ महा समृद्धिवंत राज्य मल्युं. ॥ १६१ ॥ धूप पूजाना विशेषपणाथी आ गंधराजना हस्तने विषे प्रभाव थयो. जेम त्हारी पुत्री रोग रहित थइ तेम बीजा पण तेथी निरोगी थशे." ॥ १६२ ॥

श्रुत्वा पूर्वभवं गंधराजो जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे गुरुसंनिधौ ॥ १६३ ॥
नृपः सिंहस्ततःपार्श्वे, सूरेः संयममग्रहीत् ॥ गंधराजः पुरं गत्वा, निजराज्यमपालयत्॥१६४

गंधराज पोतानो पूर्वभव सांभली जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे गुरु पासे विशेषे अरिहंतनो धर्म आदर्यो. ॥ १६३ ॥ पछी सिंह राजाए सूरिनी पासे चारित्र लीधुं अने गंधराज नगरमां जइ पोताना राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. ॥ १६४ ॥

अन्यदा तत्र संप्राप्ता, जयशेखरसूरयः ॥ धर्मोपदेशं गत्वासौ, शुश्राव सपरिच्छदः ॥ १६५ ॥
आरामनंदनो कुक्षिजातं नंदननामकम् ॥ राजा न्यस्य सुतं राज्ये, तेषां पार्श्वेऽग्रहीद्व्रतम् ॥

कोइ वखते त्यां जयशेखर सूरि आव्या. परिवार सहित राजा गंधराजे सूरि पासे जइ धर्मोपदेश सांभ-ल्यो. ॥ १६५ ॥ पछी गंधराजाए आरामनंदनीना उदरथी उत्पन्न थयेला नंदन पुत्रने राज्य सोंपी पोते ते गुरु पासे चारित्र लीधुं. ॥ १६६ ॥

प्रपाल्य निरतिचारं, चारु चारित्रमुज्वलम् ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥
चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ तनयस्तव संजज्ञे, चक्रपाणिश्चतुर्दशः १६८

अतिचार रहित श्रेष्ट उज्वल एवा चारित्रने पाली अंते अनशन लइ ते गंधराज सौधर्म देवलोकमां देवता थयो. ॥ १६७ ॥ (श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के,) हे राजन् ! ए बहु काल सुख भोगवी त्यांथी चवीने त्हारो चउदमो चक्रपाणि नामनो पुत्र थयो छे. ॥ १६८ ॥

॥ इति धूप पूजायां श्रीदत्त कथा समाप्त. ॥

गीतपूजा कृता येन, फलं तस्य निगद्यते ॥ अस्ति जांबुनदं नाम, नगरं कुरुमंमले ॥ १६९ ॥
महीपालाभिधो भूपस्तत्र रूपमनोभवः ॥ तस्य रूपवती भार्या, नामतः परिणामतः॥१७०॥

(नरवर्मा केवली गुणवर्माने कहे छे के,) जेणे गीतपूजा करी छे, तेनुं फल केहेवाय छे. कुरुदेशमां जांबुनद नामनुं नगर छे. ॥१६९॥ त्यां रूपथी कामदेव समान महीपाल नामनो राजा हतो, तेने नाम सरखा गुणवालो रुपवती नामनो स्त्री हती. ॥१७०॥

तनुजो धनदत्तस्य, शंखस्तत्कुक्षिमागतः ॥ समये स तयासूत, पिता चक्रे महोत्सवम् ॥१७१
मकरध्वज इत्याख्यां, प्रीत्या तस्मै ददौ पिता ॥ गीतप्रिय इति प्रोचे, जनैर्गीतप्रियत्वतः १७२

हवे धनदत्त शेठनो पुत्र शंख ते रुपवतीना उदरमां आव्यो. तेणे अवसरे पुत्रने जन्म आप्यो, जेथी पिताए महोत्सव कर्यो. ॥ १७१ ॥ पिताए तेनुं प्रीतिथी मकरध्वज एवुं नाम पाडयुं, पण गीत प्रियपणाने लीधे लोकोए तेने गीतप्रिय एवा नामथी बोलावा मांडयो. ॥१७२॥

क्रमेण वर्द्धमानोऽसौ, कलाकौशल्यबंधुरः ॥ लसल्लावण्यलीलावांस्तारं तारुण्यमाप सः॥१७३
गीतं शुश्राव जैनेंद्रं, श्रुत्वासौ मुदितोऽभवत् ॥ गीतानीयैश्च गीयंते, तेभ्यो दानं परं ददौ१७४

कलामां प्रवीण अने लचकता लावण्यथी लीलावान् एवो ते गीतप्रिय अनुक्रमे वधतो छतो उत्तम एवो युवावस्था पाम्यो. ॥१७३॥ जिनेश्वरना गीतने सांभलतो अने सांभलीने हर्ष पामतो. वली गायक लोको पासे गायन करावतो अने तेओने उत्तम भेट आपतो. ॥१७४॥

जगौ गीतं स्वयं सोऽपि, निजरंगतरंगितः ॥ हंसकोकिलमुख्यानां, जयं कृत्वा स्वकंठतः ॥
अभूत्प्रवीणो वीणाया, वादनेऽसौ विशेषतः॥अशेषतस्वं वर्ण्यानामज्ञासीद्गुण्यतोयधीः॥१७६॥

पोताना कंठथी हंस कोकिल विगेरेनो जय करी पोतानाज रंगना उच्छरंगथी ते गीतप्रिय पोते पण गीतने गातो हतो. ॥१७५॥ ए विणाने वगाडमां विशेषे प्रवीण थयो. एटलुंज नहि पण स्वर ग्राम विगेरेने उत्तम रीते जाणवा लाग्यो. ॥१७६॥

अन्येद्युः सहितो मित्रैर्गत्वासौ जिनमंदिरम् ॥ जिनं नत्वा प्रमोदेन, पुरो गीतं जगौ प्रभोः ॥
पुनः प्रभुमसौ नत्वा, यावन्निजगृहं ययौ ॥ तावदारामिको मालां, ढौकयामास तत्पुरः॥१७८

कोइ दिवस मित्रो सहित ते गीतप्रिय जिनमंदिरमां जइ अने जिनेश्वरने नमस्कार करी हर्षथी प्रभुनो आगल गीत गावा लाग्यो. ॥ १७७ ॥ फरी ते गीतप्रिय प्रभुने नमस्कार करी जेटलामां पोताना घरे गयो तेटलामां मालीये तेनी आगल माला मूकी ॥१७८॥

चंचच्चंपकपुष्पाणां मालामालोक्य भूपभूः ॥ इषुं मदनवीरेण, प्रहितां तामतर्कयत् ॥१७९॥
भ्रामंभ्रामं च कुर्वाणं, झंकारान्मधुरस्वरम् ॥ हेमवर्णमसौ भृंगं, मालास्थितमलोकयत्॥१८०

राजकुमारे मनोहर चंपाना पुष्पोनी माला जोइने मदन (कामदेव) वीरे मोकलेली ते मालाने तेनुं बाण धार्युं. ॥१७९॥ ए राजकुमारे, भमता अने मधुर स्वरे झंकार शब्द करता तेमज माला उपर बेठेला एक सोनाना भमराने दीठो. ॥१८०॥

शुका नीला सिता हंसाः, भ्रमराः कृष्णवर्णकाः ॥ विपरितमिदं किंतु, येनालिः कनकप्रभः॥
यादृग्वर्ण्यास्ति मालासौ, तादृग्वर्ण्यो मधुव्रतः ॥ सदृशं सदृशेनेदं, संगतं शोभतेऽथवा॥१८२

पछी ते कुमार विचार करवा लाग्यो के, " अहो ! पोपट लीला होय छे, हंस धोला होय छे अने भमरा काळा होय छे; परंतु आतो विपरित देखाय छे के, जे भमरो पण सोनाना सरखी पीली कांतिवालो छे !!! ॥१८१॥ आ माला जेवी वखाणवा योग्य छे तेवोज वखाणवा योग्य भमरो छे; अथवा आ सरखी वस्तु पोताना सरखी वस्तुथी एकठी थइने शोभे छे ? ॥१८२॥

एवं तस्मिन्वदत्येव, भृंगो मर्त्यगिरा जगौ ॥ माला गंधर्वमाला सा, त्वं चास्यां भ्रमरो भव॥
गंधर्वमालावरांगी, त्वं चासि कनकप्रभः ॥ उभयोर्जायतां योगो, जगदानंदहेतवे ॥ १८४ ॥

आ प्रमाणे गीताप्रिय कुमार बोलतो हतो, एवामां भमराए मनुष्यनी वाणीथी कह्युं के, " ते गंधर्वमाला

माळारूप छे अने तुं ए गंधर्वमालाने विषे भ्रमररूप था. ॥ १८३ ॥ गंधर्वमाला उत्तम अंगवाली छे अने तुं सुवर्ण समान कांतिवालो छे, माटे जगतना आनंदने माटे तमारा बन्नेनो योग थाओ." ॥ १८४ ॥

तच्छ्रुत्वा नृपनूर्दध्यौ, जल्पंतो वीक्षिताः शुकाः ॥ भ्रमरा न पुनः क्वापि, महदेव कुतुहलम् ॥
गंधर्वमाला बाला का, कुतस्तस्याश्च संगमः ॥ केवलं भ्रमरो नासौ, खेचरो वामरोऽस्तु वा॥

भमरानां आवां वचन सांभली राजपुत्र विचारवा लाग्यो के, " पोपटोने बोलता जोया छे, परंतु क्यांइ पण भमराने बोलता जोया नथी. आ एक म्होटुं आश्चर्य छे. ॥ १८५ ॥ गंधर्वमाला कन्या कोण ? अने तेनो समागम क्यांथी होय ? निश्चे आ भमरो नथी, परंतु कोइ विद्याधर अथवा देवता हशे "!! ॥ १८६ ॥

एवमेव वदत्यस्मिन्नलिरूपं विहाय सः ॥ तत्क्षणं खेचरो जज्ञे, सर्वालंकारसुंदरः ॥ १८७ ॥
विलोक्य विलसत्कांतिं, तं चित्रान्नृपनूर्जगौ ॥ कस्त्वं त्वो खेचरं मन्ये, स्पृशन्निश्चरणैर्भुवम् ॥

कुमार आ प्रमाणे कहेतो हतो एवामां ते, भमरानुं रूप त्यजी दइ तुरत सर्व प्रकारनां अलंकारोथी सुंदर एवो विद्याधर थयो. ॥ १८७ ॥ राजकुमारे देदीप्यमान कांतिवालाने जोइने आश्चर्यथी कह्युं के, "हे भाइ ! तुं कोण छे ? तुं पगवडे पृथ्वीनो स्पर्श करे छे, माटे हुं तने विद्याधर धारुंछुं " ॥ १८८ ॥

स प्राह शृणु वैताढ्ये, पुरे संगीतनामनि ॥ वर्त्तते गीतरत्याख्यः, खेचराणां शिरोमणिः ॥
जयादेवीप्रसूतास्य, सुता कनकमालिका ॥ मयोढा वेगवन्नाम्ना, मणिचूडस्य सूनुना ॥१८९

तेणे कह्युं. " सांभल. वैताढय पर्वत उपर संगीत नामना नगरमां विद्याधरोनी मध्ये शिरोमणि एवो गीतरति नामनो विद्याधर छे. ॥ १८९ ॥ ए गीतरति जयादेवाथी उत्पन्न थयेली कनकमाला नामनी पुत्री छे के, जेने मणिचूड विद्याधरनो पुत्र वेगवान् नामवालो हुं परण्यो छुं. ॥ १९० ॥

तस्या एवानुजा संप्रत्यस्ति गीतरतेः सुता ॥ बाला गंधर्वमालाख्या, शाला सर्वगुणावलेः ॥
वीणायां सुप्रवीणा सा, गीतागने सुकौशला ॥ इति प्रतिज्ञामादत्त, सखीवृंदसमक्षकम् ॥

हवणां ते कनकमालानी नानी व्हेन के, जे गीतरतिनी पुत्री अने सर्व गुणोनो भूमि एवी गंधर्वमाला ना-

मनी कुमारी छे. ॥ १९१ ॥ वीणामां अति प्रवीण तेमज गीतगानमां बहु कुशल एवी ते गंधर्वमालाए पोतानी सखीओना समक्ष एवी प्रतिज्ञा करी के. ॥ १९२ ॥

विजेष्यते यो वीणायां, गीतागानेऽपि मां नरः ॥ स खेचरःपरो वास्तु, वरणीयः स एव मे ॥
तत्र विद्याधराः सर्वे, मिलिष्यंति महाबलाः॥ अबलाया मनस्तस्या, न जाने को ग्रहीष्यति॥

जे पुरुष वीणामां अने गीत गानमां पण मने जीतशे, ते विद्याधर हो अथवा बीजो मनुष्य हो, परंतु तेज म्हारे वरवा योग्य छे. ॥ १९३ ॥ त्यां महाबलवाला सर्वे विद्याधरो एकठा थशे; परंतु हुं नथी जाणतो के, ते अबलानुं मन कयो पुरुष ग्रहण करशे. ॥ १९४ ॥

अद्य स्वयंवरो भावी, सांप्रतं तत्र पत्तने ॥ अस्मिन्नवसरे सोऽहं, वेगवानागतो भुवम् १९५
अदृश्य एव प्राप्तः प्राक्, पुरं तव मनोहरम् ॥ भक्त्या प्रणतवानस्मि, जिनेंशान् जिनमंदिरे॥

आजे ते नगरमां हवणां स्वयंवर थवानो छे. आ अवसरे ते हुं वेगवान् पृथ्वी उपर आव्यो हतो. ॥ १९५॥ प्रथम हुं अदृश्यज त्हारा मनोहर नगरे आव्यो हतो अने त्यां भक्तिथी जिनमंदिरने विषे जिनेश्वरोने प्रणाम करतो हतो. ॥ १९६ ॥

भवांस्तत्र मया दृष्टो, जिनेंद्रमुपवीणयन् ॥ त्वां वीक्ष्य तस्या योग्योऽयमेवेति हृदि चिंतितम् ॥
नत्वा जिनं त्वामायातमत्र मित्रत्वसस्पृहः ॥ उपकर्तुमनास्तस्या, विवाहेनाहमागतः॥१९८॥

त्यां में तने जिनेश्वरनी आगल गायन करतां दीठो. तने जोइने में " ते कन्याने आज योग्य छे " एम हृदयमां चिंतव्युं. ॥ १९७ ॥ जिनेश्वरने नमस्कार करी अहिं आवता एवा तने ते कन्याना विवाहथी उपकार करवाना मनवालो तेमज त्हारा मित्रपणानी स्पृहावालो हुं त्हारी पासे आव्यो. ॥ १९८ ॥

कृत्वा चंपकमालास्थं, हेमवर्णं मधुव्रतम् ॥ औचित्यं च वचस्तस्या, योगतः कथितं मया॥
त्वमागच्छ मया साकं, यथा नीत्वा क्षणादपि ॥ तस्याःपाणिग्रहं तत्र, कारये सुहृदं निजम् ॥

चंपकमाला उपर रहेलुं सुवर्णमय भ्रमररूप करीने योग्य एवुं वचन ते कन्याना योगथोज में कहेलुं छे. ॥ १९९ ॥ तुं म्हारी साथे चाल, जेथी क्षणमात्रमां त्यां लइ जइ ते कन्यानो हस्तमेळाप म्हारा मित्र एवा त्हारी साथे करावुं. ॥ २०० ॥

कारणं समवाप्यात्र, त्वद्गुणा एव बंधुराः ॥ निमित्तं पुनरेषोस्मि, तद्वीवाहविधावहम् ॥२०१॥
मदीयकांतया तस्याः, स्वस्त्रा नैमित्तिकोत्तमः ॥ पृष्टः प्रोवाच तद्योग्यं, वरं भूचरमेव हि ॥

अहिं उत्तम एवा त्हारा गुण एज कारण पामीने वली आ हुं पोतेज त्हारो विवाहविधिमां निमित्त छुं. ॥ २०१ ॥ ते गंधर्वमालानी व्हेन के, जे म्हारी स्त्री थाय छे, तेणे (कनकमालाए) कोइ उत्तम निमित्तियाने पूछयुं एटले तेणे निश्चे तेने योग्य एवो मनुष्यज पति थवानुं कह्युं छे. ॥ २०२ ॥

एतेनाप्यनुमानेन, सा कांता ते भविष्यति ॥ मा शंकिष्टाः प्रयासस्य, वैफल्यं हृदये निजे॥
इत्युक्त्वा हंसरूपेण, तमारोप्य निजोपरि ॥ असौ स्वयंवरं प्राप्तोऽस्थापयत्तं च विष्टरे ॥२०४

आ अनुमानथी ते त्हारो थशे. वली पोताना हृदयमां आ प्रयासनुं निष्फलपणुं शंकोश नहि. ॥ २०३ ॥ एम कहीने हंसरूप धारण करी ते विद्याधर पोतानो पीठ उपर तेने बेसारी ए स्वयंवरमां आव्यो अने ते गीत प्रियने सिंहासन उपर बेसारी दीधो. ॥ २०४ ॥

खेचरेषु समग्रेषु, विरेजे तत्र सोऽधिकम् ॥ प्रस्फुरत्कांतिसंभारस्तारकेष्विव चंद्रमा ॥२०५॥
गंधर्वमाला बिभ्राणा, वीणां वामकरे निजे ॥ मालां च दक्षिणे पाणौ, स्वयंवरमथाययौ२०६

ताराओमां देदीप्यमान कांतिवाला चंद्रमानी पेठे त्यां ते गीतप्रिय सर्व विद्याधरोमा अधिक शोभवा लाग्यो. ॥ २०५ ॥ पछी पोताना डाबा हाथमां वीणा अने जमणा हाथमां वरमालाने धारण करती एवी गंधर्वमाला स्वयंवरमां आवी. ॥ २०६ ॥

प्रतीहारी जगादेति, भो भो शृणुत खेचराः ॥ कन्या प्रतीज्ञा श्लोकं च, पपाठेति मनोज्ञवाक्॥
विजेष्यते यो वीणायां, गीतगानेऽपि मां नरः ॥ खेचरो वा परोवास्तु, वरणीयः स एव मे ॥

पछी प्रतीहारीये आ प्रमाणे कह्युं. " हे विद्याधरो ! सांभलो. वली मनोहर वाणीवाली कन्या प्रतीज्ञा श्लोकने आ प्रमाणे बोली. ॥ २०७ ॥ जे पुरुष वीणामां अथवा गायनमां मने जीतशे ते विद्याधर अथवा बीजो गमे ते हो; परंतु तेज म्हारे वरवा योग्य छे " ॥२०८॥

श्रुत्वेति शक्तिः कस्यापि, न तां जेतुं खगेष्वभूत् ॥ नीचैर्मुखतया नीता, वधूत्वं ते स्वयं तया॥
मित्रेण प्रेरितः प्रोचैर्गीतप्रियस्तदावदत् ॥ मुग्धेऽहं गर्वसर्वस्वं, क्षणादपनयामि ते ॥२१०॥

गंधर्वमालानां आवां वचन सांभली विद्याधरोमां कोइनी पण ते कन्याने जीतवानी शक्ति थइ नहि, तेथी ते कन्याए करीने ते राजाओ पोतेज नीचुं मुख राखीने बेसी रहेवाने लीधे वधु (वहु) पणुं पाम्या. ॥ २०९ ॥ ते वखते मित्रनी रजाथी गीतप्रिय उंचा शब्दथी बोल्यो के, " अरे मुग्धे ! हुं त्हारा गर्वरूप सर्व धनने क्षणमात्रमां नाश करुं छुं. ॥ २१० ॥

वादयस्व स्वयं वीणां, गीतगानपुरःसरम् ॥ ततोऽहमपि तत्कुर्वे, ज्ञायते कौशलं यथा॥२११॥
मूर्त्तेव भारती देवी, वीणामादाय सा ततः ॥ जगौ गीतं गुणैः स्फीतं, रंजितः सकलो जनः

" तुं पोतेज गीतगानपूर्वक वीणा वगाड. पछी हुं पण तेमज करुं के, जेथी कुशलपणुं जणाय. ॥ २११ ॥ पछी ते गंधर्वमाला मूर्त्तिवंत सरस्वती देवीनी पेठे वीणाने लइने गुणोथी प्रगट एवा गीतने गावा लागी, जेथी सर्वे माणसो प्रसन्न थया. ॥२१२॥

गीतप्रियोऽपि मित्रेण, दत्तां वीणामवादयत् ॥ इयं गर्भवती वीणेत्युनवा लोकमहाशयत् ॥
लोकैःकथमिति प्रोक्ते,स प्रोचे कर्करोऽत्र यत् ॥ आदौ शुष्यति वीणाया दंडमध्ये स्थितोऽस्ति भो

गीतप्रिय पण मित्रे आपेली वीणाने वगाडवा लाग्यो. वली तेणे " आ वीणा गर्भवाली छे " एम कहीने लोकने हसाव्या. ॥ २१३ ॥ लोकोए " एम केम ? " एम कह्युं एटले तेणे कह्युं के, " हे लोको ! आमां कांकरो छे, जेथी प्रथम वीणामां घसाय छे अने ते वीणाना दंडनी मध्ये रहेलो छे. ॥२१४॥

वीणां विदार्य तं वीक्ष्य, विस्मिते सकले जने ॥ गंधर्वमाला वीणां स्वां, तस्य हस्ते समर्पयत् ॥
तुंबरुर्नारदो वासौ, पुंरूपा वा सरस्वती ॥ तां वीणां वादयत्यस्मिन्न कश्चित्ते व्यतर्कयत् ॥

पछी वीणाने चीरी अने ते कांकराने जोइ सर्वे माणसो विस्मय पाम्या एटले गंधर्वमालाए पोतानी वीणा तेना हाथमां आपी. ॥ २१५ ॥ ए गीतप्रिय वीणा वगाडवा लाग्यो एटले "आ तुंबरु छे? नारद छे? के पुरुषरूप धारण करनारी सरस्वती पोते छे." एम कोणे चित्तमां तर्क नहोतो कर्यो? अर्थात् सौ तर्क करवा लाग्या हता. ॥ २१६ ॥

गीते च गीते जैनेये, वर्ण्यग्राषामनोहरे ॥ गंधर्वमालया साकं, रंजिता सर्वखेचराः ॥२१७॥
अचैतन्यं तथा तेषां, जज्ञे गीतं च शृण्वताम् ॥ मित्रेण हारयामास, यथासौ तद्विभूषणम् ॥

वली वर्ण्यग्राषाथी मनोहर एवा जिनराजनां गीतगान कर्यां, तेथी गंधर्वमाला सहित सर्वे विद्याधरो प्रसन्न थया. ॥ २१७ ॥ वली गीतने सांभलता एवा ते विद्याधरो एवा मोह पामी गया के, जेथी गीतप्रिये पोताना मित्र पासे तेओनां घरेणां हरण कराव्यां. ॥ २१८ ॥

कस्यचित्कुंडलं कर्णाद्भुजात्कस्यचनांगदम् ॥ मित्रेण कौतुकाज्जह्रे, करात्तस्याश्च कंकणम् ॥
गीते मुक्ते ततस्तेन, सर्वे जाताः सचेतनाः ॥ रिक्तमाभरणैरंगं, दृष्ट्वान्योऽन्यं विलोकयन् ॥

मित्रे कौतुकने लीधे कोइना कानथी कुंडल, कोइना हाथथी बाजु अने ते गंधर्वमालाना हाथथी कंकण हरण करी लीधुं. ॥ २१९ ॥ पछी कुमारे गीत बंध कर्युं एटले सर्वे सचेतन थया. पछी तेओ आभूषण पोतानां अंगने न जोइ परस्पर एक बीजा सामुं जोवा लाग्या. ॥ २२० ॥

स्मित्वा तद्भूषणे दत्ते, विचेतन्योक्तिपूर्वकम् ॥ गंधर्वमाला तत्कंठे, वरमालां मुदाक्षिपत् ॥
तयोर्विवाहे संजाते, रूपलावण्यतुल्ययोः ॥ सदृशं सदृशेनैव, ज्ञातीति जनता जगुः २२२

पछी हसीने तेओने मोह पामवानी वात कहेवापूर्वक आभूषणो पाछां आप्यां एटले गंधर्वमालाए हर्षथी

गीतप्रियना कंठमां वरमाला पहेरावी. ॥ २२१ ॥ रूप अने लावण्यथी तुल्य एवा ते बन्नेनो विवाह थयो एटले "सरखुं सरखाथीज शोभे छे." एम माणसो कहेवा लाग्या. ॥ २२२ ॥

विसृष्टाः खेचराः सर्वे, ययुर्निजपुराण्यथ ॥ गंधर्वमालया रेमे, तत्रासौ सुस्थितश्चिरम् २२३

अन्येद्युः स तया साकं, खेचरैः परिवारितः ॥ वर्यं विमानमारूढो, जांबूनदपुरं ययौ ॥२२४॥

पछी रजा आपवाथी सर्वे विद्याधरो पोत पोताना नगरे गया एटले त्यां सुखे रहेला गीतप्रिये दीर्घकाल सुधी गंधर्वमालानी साथे क्रीडा करी. ॥ २२३ ॥ कोइ वखते ते गीतप्रिय प्रियाने साथे लइ अनेक विद्याधरो सहित उत्तम वैमानमां बेसी जांबूनद नगरे गयो. ॥ २२४ ॥

तदैवालानमुन्मूल्य, पट्टहस्ती नरेशितुः ॥ मतश्चचाल विंध्याद्रिं, स्मृत्वा पर्वतसंनिभः॥२२५॥

तुरंगांस्त्रासयंस्तूर्णं, रथान्विश्लथयन्नथ ॥ नाशयन्नरनारीश्च, स चक्रे व्याकुलं पुरम् ॥२२६॥

आ वखते राजा महीपालनो मदोन्मत्त अने पर्वत समान पट्टहस्ति विंध्याचल पर्वतनुं स्मरण थवाथी आलान स्थंभने उखाडी नाखीने चालो निकल्यो. ॥ २२५ ॥ पछी घोडाओने अत्यंत त्रास पमाडता, रथोने भांगी नाखता अने स्त्री पुरुषोने नसाडी मूकता ते हाथीये नगरने व्याकुल करयुं. ॥ २२६ ॥

जगौ राजा गवाक्षस्थो, यो वशं कुरुते गजम् ॥ ददे राज्यार्द्धमाप्यस्मै, तत्पुनः श्रूयते न कैः॥

गीतप्रियस्तदालोक्य, व्याकुलत्वं निजे पुरे ॥ करेणुं तं वशं कर्तुं, वीणां दध्रे निजे करे २२८

पछी गोखमां बेठेला राजाए कह्युं के, "जे हाथीने वश करशे तेने हुं अर्धुं राज्य आपीश." परतु ते कोइये सांभल्युं नहि. ॥ २२७ ॥ ते वखते पोताना नगरमां व्याकुलपणुं जोइ गीतप्रिये ते हाथीने वश करवा माटे पोताना हाथमां वीणा लीधी. ॥ २२८ ॥

गायतिस्म तथा गीतं, वीणयासौ मनोहरम् ॥ श्रुत्वा शांतो यथा हस्ती, हृष्टश्च सकलो जनः

ततो विशेषतस्तत्र, जायमाने महोत्सवे ॥ गत्वा सभां पितुः पादौ, स ननाम सखेचरः२३०

पछी ते कुमारे एवी रीते मनोहर गायन कर्युं के, जेथी हाथी ते गीतने सांभली शांत थइ गयो अने सर्वे माणसो हर्ष पाम्या. ॥ २२९ ॥ पछी त्यां विशेष महोत्सव थयो एटले विद्याधरो सहित गीतप्रिय कुमारे सभामां जइ पिताना पगमां प्रणाम कर्यो. ॥ २३० ॥

नामग्राहं कुमारेण, ज्ञातान् सहसमागतान् ॥ नृपतिः प्रीणयामास, प्रतिपत्त्या नभश्वरान् ॥
गंधर्वमालामालोक्य, पतंतीं निजपादयोः ॥ श्वश्रूः स्वचित्ते हृष्टा ता, प्रीणयामासचाशिषा॥

कुमारे नाम ग्रहण करवा पूर्वक जाहेर करेला अने साथे आवेला विद्याधरोने राजाए भक्तिथी संतोष पमाड्या. ॥ २३१ ॥ वली पोताना पगमां प्रणाम करती एवी गंधर्वमालाने जोइ पोताना चित्तमां हर्ष पामेली सासुए तेने आशिष आपीने प्रसन्न करी ॥ २३२ ॥

विसृज्य खेचरान् सर्वान्, न्यस्य राज्ये निजं सुतम् ॥ स्वर्लोकं साधयामास, नृपतिर्धर्मकर्मणा॥
गंधर्वमालया साकं, रममाणः स्वतुल्यया ॥ स्वराज्यं पालयामास, गीतप्रियनरेश्वरः ॥२३४॥

पछी राजाए सर्वे विद्याधरोने रजा आपी अने पोताना पुत्रने राज्यासन उपर बेसारी पोते धर्मकार्यथी स्वर्गे गयो. ॥ २३३ ॥ पोताना तुल्य एवी गंधर्वमालानी साथे क्रीडा करतो गीतप्रिय राजा पोताना राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. ॥ २३४ ॥

अन्येद्युरागतास्तत्राभयसिंहेति सूरयः ॥ तान्नंतुं सपरिवारो, ययौ गीतप्रियो नृपः ॥२३५॥
नत्वा श्रुत्वोपदेशं च, पप्रच्छ स्वभवं नृपः ॥ प्रोचिरे सूरयस्तं च, पुरतस्तस्य विस्तरात् २३६

कोइ वखते ते नगरमां अभयसिंहसूरि आव्या एटले परिवार सहित गीतप्रिय राजा तेमने वंदन करवा गयो. ॥ २३५ ॥ राजाए नमस्कार करी, उपदेश सांभली पोतानो भव पूछयो एटले सूरिये विस्तारथी तेनी आगल तेने कह्युं. ॥ २३६ ॥

हस्तिनागपुरे श्रेष्ठी, धनदत्ताभिधोऽभवत् ॥ शंखनामा सुतस्तस्य, गीतपूजामसौ व्यधात् २३७
जिनपूजाप्रभावेण, प्राज्यं राज्यमभूदिदम् ॥ गीतपूजाविशेषेण, गीतसफलतामगात्॥२३८॥

हस्तिनागपुरमां धनदत्त नामनो शेठ हतो, तेने शंख नामनो पुत्र हतो. तेणे गीतपूजा करी छे. ॥ २३७ ॥ शंखना जीवरूप तने आ भवमां गीतपूजाना प्रभावथी आ ऋद्धिवंत राज्य मल्युं छे. वली गीतपूजाना विशेपपणाथी आ गीत सफलपणुं पाम्युं छे. ॥ २३८ ॥

गीताद्गंधर्वमालाला, गीताद्वश्यो गजः कृतः॥अनंतफलमित्याहुर्जिनगीतार्चनं जिनाः॥२३९॥
इंद गीतप्रियः श्रुत्वा, तदा जातिस्मृरोऽन्नवत् ॥ विशेषादार्हतं धर्मं, प्रपेदे गुरुसंनिधौ २४०॥

तेन गीतथी गंधर्वमाला प्राप्त थइ, गीतथी हाथीने वश्य करयो, माटे जिनेश्वरे गीतपूजन अनंत फलवालुं कह्युं छे. ॥ २३९ ॥ गीतप्रिय आ सर्व सांभलीने ते वखते जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे गुरुनी पासे विशेषे अरिहंतधर्म अंगीकार करयो. ॥ २४० ॥

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा. पालयित्वा चिरं भुवम् ॥ पत्न्यां गंधर्वमालायां, पुत्रं सोममजीजनत्
पुनः प्राप्तेषु तेष्वेव, सूरींद्रेषु नरेश्वर ॥ श्रुत्वोपदेशं संप्राप, वैराग्यं पापनाशनम् ॥ २४२ ॥

मुनिने वंदना करी, घरे जइ अने दीर्घकाल सुधी पृथ्वीनुं पालन करी गंधर्वमाला स्त्रीने विषे सोम नामना पुत्रने पाम्यो. ॥२४१॥ वली तेज सूरि बीजीवार आव्या एटले राजा तेमनो उपदेश सांभली वैराग्य पाम्यो.२४२

ततो राज्यं स्वपुत्राय, महोत्सवपुरस्सरम् ॥ दत्वा गुरूणां पार्श्वेऽसौ, चारु चारित्रमग्रहीत् ॥
प्रपाल्य निरतिचारं, सारं संयममुज्वलम् ॥ विहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽन्नवत् ॥

पछी पोताना पुत्रने महोत्सवपूर्वक राज्य आपी ए गीतप्रिय राजाए गुरु पासे उत्तम एवुं चारित्र लीधुं. अतिचार रहित, उत्तम तथा उज्वल एवां चारित्रने पाली अने अंते अनशन लइ ते गीतप्रिय सौधर्मदेवलोकमां देवता थयो.

चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ पूर्णः पंचदशोजातस्तनयस्तव भूपते॥२४५॥

(श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के,) हे भूपति! ए गीतप्रिय त्यां बहु काल सुख भोगवी अने पछी ते देवलोकथी चवीने त्हारो पूर्ण नामनो पंदरमो पुत्र थयो छे. ॥ २४५ ॥

॥ इति गीतपूजायां शंख कथा ॥

वाद्यपूजा कृता येन, फलं तस्य निगद्यते ॥ कमलापुरमित्याख्यं, पुरमस्ति मनोहरम् २४६

जेणे वाद्यपूजा करी छे, तेनुं फल कहेवाय छे कमलापुर ए नामनुं मनोहर नगर छे. ॥ २४६ ॥

कीर्तिचंद्रो नृपस्तत्र, कीर्तिनिर्जितचंद्रमाः ॥ प्रिया यशोमतीतस्य, यशस्तर्जितमल्लिकाः ॥

तनुजो धनदत्तस्य, धर्मस्तत्कुक्षिमागतः ॥ दोहदावसरे तस्या, दोहदोऽयमभूदिति ॥२४८॥

त्यां कीर्तिथी चंद्रने पण जीतनारो कीर्तिचद्र राजा राज्य करतो हतो, तेने यशथी मल्लिकाने पण जीतनारी यशोमति नामनी स्त्री हती. ॥ २४७ ॥ हवे धनदत्त शेठनो पुत्र धर्म यशोमतिना उदरमां आव्यो एटले दोहदना अवसरे तेने एवो दोहद उत्पन्न थयो के.॥ २४८ ॥

सा ज्ञानाति समारुह्य, मृगारातिं महोत्कटम् ॥ अनाहतेषु वाद्येषु, नदत्सु व्योमवर्त्मनि २४९

सन्नृपा सपरिवारा, पौरलोकैर्विलोकिता ॥ करोमि नगरे चैत्यपरिपाटीमहं मुदा ॥ २५० ॥

ते एम जाणवा लागी के, "म्होटा उत्कट सिंह उपर बेसी अने आकाशमां अखंडित वाजित्रो वाग्ये छते राजा अने परिवार सहित तेमज नगरवासी लोकोथी जोवायली हुं हर्षथी नगरमां चैत्यपरिपाटी करुं. २४९-२५०

अनेनापूर्यमाणेन, दोहदेन कृशामिमाम् ॥ सखीभिः पृच्छयामास, नृपतिस्तन्मनोरथम् ॥

ज्ञाते दोहदवृत्तांते, भूकांतेन मनीषिणः ॥ मंत्रिणः प्रोचिरे कश्चिदुपायः क्रियतां द्रुतम् २५२

नहि पूर्ण थयेला आ दोहदे करीने दुर्बळ थयेली यशोमतिने राजाए दासीयो पासे तेनो मनोरथ पूछाव्यो. ॥२५१॥ राजाए दोहदनी वात जाणीने बुद्धिवंत एवा मंत्रीयोने कह्युं के, "झट कांइ उपाय करोके.।२५२।

येन प्रपूर्यते देव्या, दोहदो हृदये स्थितः॥ अन्यथा सा कथाशेषा दिनैःस्तोकैर्भविष्यति २५३

मंत्रिणः कथयामासुरन्योपायो न कश्चन ॥ दर्शयद्भिः परं लोभं, दाप्यते पटहं पुरे ॥२५४॥

जेणे करीने देवीना मनमां रहेलो दोहद पूर्ण कराय. नहितो थोडा दिवसमां ते मृत्यु पामशे. ॥ २५३ ॥ मंत्रीयोए कह्युं. " महाराज! बीजो कांइ उपाय नथी, परंतु लोभ देखाडीने नगरमां पटह वगडावीये. ॥२५४॥

आद्ययामे नृपादेशात्प्रोचुः पट्टहदायकाः ॥ स एकं लभते लक्षं, यः पूरयति दोहदम् ॥२५५॥
यामे द्वितीये घस्त्रस्य, प्रोचुः पट्टहदायकाः ॥ द्वे लक्षे लभते सैष, यः पूरयति दोहदम् २५६

दिवसना पहेला पहोरने विषे राजाना हुकमथी पट्टह वगाडनाराओए कह्युं के, "जे माणस राणीना दोहदने पूरण करशे ते एक लक्ष धन पामशे." ॥ २५५ ॥ दिवसना बीजा पहोरने विषे पट्टह वगाडनाराओए कह्युं के, "जे माणस राणीना दोहदने पूरण करशे, ते बे लक्ष धन पामशे." ॥ २५६ ॥

एवं तृतीयतुर्यादियामेषु जगतीपतेः ॥ आदेशाद्वर्ध्यामासुर्लक्षमेकं नराः क्रमात् ॥ २५७ ॥
षड्लक्षामपि जातायां, निशीथसमये ततः ॥ नास्पृशत्पटहं कोऽपि, देव्यासीदाकुला पुनः ॥

एवी रीते त्रीजा चोथादि प्रहरने विषे राजाना हुकमथी पट्टह वगाडनारा पुरुषोए अनुक्रमे एक एक लक्ष धन वधार्युं. ॥ २५७ ॥ पछी अर्द्धी रात्रीये छ लक्ष धन थयुं, पण कोइये पट्टहने स्पर्श कर्यो नहि, जेथी यशोमति आकुल व्याकुल थवा लागी. ॥ २५८ ॥

राज्यार्द्धे क्रमतः पुत्र्यां, प्रोक्तायां च नृपाज्ञया ॥ अस्पृशत्पटहं क्षिप्रं, क्षिप्रमागत्य कश्चन २५९
विज्ञातायां वीज्ञावर्यां, ददृशुस्ते नरा द्विजम् ॥ कुरूपं कुत्सितं कुब्जं, कृष्णवर्णं च वामनम् ॥

अनुक्रमे पट्टह वगाडनाराओए राजानी आज्ञाथी अर्धुं राज्य अने राजकन्या आपवानो पट्टह वगाड्यो, जेथी कोइ ब्राह्मणे तुरत आवीने पट्टहने स्पर्श कर्यो. ॥ २५९ ॥ पछी प्रभात थयो एटले ते पुरुषोए कुरूप, खराब, कुब्ज, कृष्णवर्ण अने वामन एवा ते ब्राह्मणने दीठो. ॥ २६० ॥

विज्ञातपटहस्पर्शवृत्तांतप्रीणिते नृपे ॥ नृपस्य पुरुषा विप्रं, निन्यिरे नृपसंनिधौ ॥ २६१ ॥
विषण्णचेताः सर्वोऽपि, तं विलोक्याभवज्जनः ॥ नृपतिस्तु विशेषेण, तेन देयास्य यत्सुता ॥

राजा पट्टहने स्पर्श कर्यानी वात सांभली प्रसन्न थयो. पछी राजाना पुरुषो ते ब्राह्मणने राजसभामां लइ गया. ॥ २६१ ॥ ते ब्राह्मणने जोइ सर्वे माणसो खेद पाम्या अने राजा तो वधारे खेद पाम्यो. कारण तेणे तो तेने पुत्री आपवी हती. ॥ २६२ ॥

मुंचतो गृह्णतो वापि, नाभवत्काचिदौचितो ॥ वीक्ष्य ततो हृदः पूर्णोऽप्रदत्ता चैव कन्यका ॥
विप्रः प्रोचे विलंबोऽत्र, राजन्मे जायते वृथा ॥ कार्यं कृतेन कार्येण, यदि तत्कारय द्रुतम् ॥

आपतां अथवा न आपतां कोइ योग्य थतुं नहोतुं, तेथी ते ब्राह्मणने जोइ पूर्ण हृदयवाला राजाए तेने कन्या आपी नहि. ॥ २६३ ॥ ब्राह्मणे कह्युं. "हे राजन् ! अहिं मने वृथा विलंब थाय छे. जो कार्य करावनी जरुर होय तो झट करावो. ॥ २६४ ॥

कुरूपत्वं ममालोक्य, बुद्ध्या किं खिद्यसे मुधा ॥ कुरूपो वा सुरूपो वा, कार्यकर्त्ता विलोक्यते
राजादनादपि प्रायो, रिंगणं रूपतोऽधिकम् ॥ किं क्रियेत पुनस्तेन, येन कार्यं न सिद्ध्यति ॥

म्हारुं कुरूप जोइने बुद्धिथी वृथा खेद शा माटे करो छो ? कुरूप होय वा सुरुप होय; परंतु कार्यनो करनारज जोवाय छे. ॥ २६५ ॥ राजादनथकी पण घणुं करीने रिंगणुं रूपथी अधिक होय छे, परंतु तेणे करीने शुं के, जेनाथी कार्यसिद्ध थाय नहि. ॥ २६६ ॥ कह्युं छे केः—

कोकिलानां स्वरो रूपं, नारीरूपं पतिव्रता ॥ विद्यारूपं कुरूपाणां, क्षमारूपं तपस्विनाम् ॥

कोकीलाने स्वर ए रुप छे, पतिव्रता ए नारीनुं स्वरुप छे, कुरूपिओनुं विद्या ए रूप छे अने तपस्वीयोनुं क्षमा ए रूप छे. ॥ २६७ ॥

नृपतिर्मंत्रिणं प्रोचे, तद्विलंबक्रिया कुतः ॥ अनेन कार्यतां कार्यं, जीवतात् सा यथातथा ॥

राजाए प्रधानने कह्युं के, "ते कार्यनो विलंब शा माटे करे छे? आ माणसनी पासे कार्य कराव्य के, जेथी जेम तेम करीने ते जीवती रहे. ॥ २६८ ॥

मंत्री प्राह प्रभो तथ्यं, परमस्ति विचारणा ॥ कृते कार्ये प्रदातव्यमस्मै सर्वं निवेदितम् २६९
राज्यार्द्धदाने विप्राय, विलंबो न भवेत्तव ॥ कन्या कुतस्तु दातव्या, तस्या यद्वर्तते न सा ॥

मंत्रीये कह्युं. "महाराज ! ए सत्य छे, परंतु एक विचार थयो छे के, आ माणस कार्य करशे तो आपणे

जे कबुल करेलुं छे ते सर्व एने आपवुं पडशे. ॥ २६९ ॥ महाराज ! आप ब्राह्मणने अर्धुं राज्य आपवामां विलंब नहि करो; परंतु कन्या क्यांथी आपवो ? कारण ते राणीने कन्या नथी." ॥ २७० ॥

सचिंते राज्ञि कोऽप्युचे, राज्ञी ते विजयास्ति या ॥ श्यामा नाम्नी सुता तस्याः, सैव तस्मै प्रदीयते

मंत्री प्रोचे त्वया रम्यमुक्तं सा चेन्न दास्यति ॥ ततःकोऽपि बलात्कारो, भविता किं तया सह

पछी राजा विचार करवा लाग्यो एटले कोइये कह्युं के, " तमारे जे विज्या नामनी राणीछे, तेने श्यामा नामनी पुत्री छे, ते आ ब्राह्मणने आपवी." ॥ २७१ ॥ मंत्रीये कह्युं. " तें सारुं कह्युं; परंतु जो ते नहि आपे तो तेनी साथे शुं कांइ पण बलात्कार थशे ?" ॥ २७२ ॥

ततो राजा स्वयं गत्वा, तामाचख्यौ विचक्षणः॥ प्रदीयतां निजा पुत्री, तस्मै विप्राय वल्लभे

सा रुष्यंती नृपं प्रोचे, वरं कूपे जलेऽनले ॥ वरं व्याघ्रमुखे पुत्रीं, क्षिपे नास्मै ददे पुनः २७४

पछी विचक्षण एवो राजा पोते जइने ते विज्या राणीने कहेवा लाग्यो के, " तुं त्हारी पुत्री ते वल्लभ विप्रने आप. ॥ २७३ ॥ विज्याए क्रोध पामीने कह्युं के, " पुत्री कूवामां, पाणीमां, अग्निमां नाखीश ए सारुं, वली वाघना मुख आगल नाखीश ते सारु, पण ते ब्राह्मणने नाहिं आपुं. ॥ २७४ ॥

सचिवास्तां प्रतिप्राहुराज्ञा राज्ञो विधियते ॥ अभीष्टान्यप्यन्यानि, स्वात्मतो वल्लभानि न ॥

त्यजेदेकं कुलस्यार्थे, ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ॥ ग्रामं जनपदस्यार्थे, स्वात्मार्थे पृथिवी त्यजेत् ॥

पछी प्रधानोए विज्या राणीने कह्युं के, तमारे राजानी आज्ञा प्रमाण करवी जोइये. कारण के, बहु इष्ट एवी पण बीजी वस्तुओ पोताना आत्माथी वहाली नथी. कह्युं छे केः—कुलने अर्थे एकने त्यजी देवो; गामने अर्थे कुलने त्यजी देवुं; देशने अर्थे गामने त्यजी देवुं अने पोताना आत्माने अर्थे तो पृथ्वीने पण त्यजी देवी.

अपूर्णे दोहदे देवी, मृत्युं याति यशोमती ॥ तस्यां मृतायां गर्भश्च, निश्चितं स विनश्यति २७७

ततः परं नृपस्यापि, नित्यं दुःखार्त्तचेतसः ॥ अरम्यं भावी चेत्तर्हि, कन्यायाः किं करिष्यसि॥

दोहद पूर्ण न थवाथी यशोमती देवी मृत्यु पामशे अने ते मृत्यु पाम्या पछी गर्भ पण नाश पामशे. ॥२७७॥ पछी निरंतर दुःखथी पीडा पामता चित्तवाला राजानुं पण मृत्यु थशे. जो आ प्रमाणे सर्व खोटुं थयुं तो पछी तुं कन्याने शुं करीश. ॥ २७८ ॥

ततो विमृश्यतां पुत्रीमस्मै देहि द्विजन्मने ॥ राजापि प्रीणितस्तुभ्यं, दास्यते बहुमान्यताम् ततः सोवाच यत्कार्यं, कथ्यते समये मया॥स्वामिना तद्विधातव्यमिति मे प्रतिपद्यताम् ॥

माटे विचार करो अने ए ब्राह्मणने पुत्री आपो, जेथी प्रसन्न थयेला राजा पण तमने बहु मान आपशे." ॥२७९॥ पछी विज्या राणीये कह्युं. "हुं अवसरे जे काम कहुं ते राजाए करवुं, एम म्हारी पासे कबुल करो."

तेन प्रपन्ने तद्दत्ता, श्यामा श्यामाननाभवत् ॥ तामालोक्य नृपो दध्याविती व्याघ्र इतस्तटी सदाकारा सलावण्या, नेत्रनिर्जितपंकजा ॥ सेयं चंद्रमुखी कन्या, कथं तस्मै प्रदीयते २८२

राजाए ते कबुल करयुं एटले विज्याये पुत्री आपवानुं कबुल करयुं, जेथी श्यामा श्याम मुखवाली थइ. पछी ते पुत्रीने जोइ राजा विचार करवा लाग्यो के, " म्हारे आ बाजु वाघ अने आ बाजु नदी एम बन्युं छे, ॥२८१॥ उत्तम आकृतीवाली, लावण्यवाली अने कमलथी पण अधिक शोभावंत नेत्रवाली जे आ चंद्रना सरखा मुखवाली कन्या ते कुरूपवाला ब्राह्मणने केम अपाय ? ॥ २८२ ॥

कल्पवल्ली कथं देया, करभाय सुकोमला ॥ करीर एव तद्योग्यः,कर्कशः कंटकीतनुः॥२८३॥ तथाप्यहं कथं कुर्वे, प्रियागर्भोस्ति भाग्यवान् ॥ विप्रोऽपि भाग्यवानस्ति, दोहदेनामुना ध्रुवम्॥

सुकोमल एवी कल्पवेल उंटने केम अपाय? अरे! कठोर अने कांटायुक्त शरीरवालो केरडोज ते उंटने योग्य होय छे.तथापि हुं शुं करुं ? प्रियानो गर्भज भाग्यवान् छे.वली आ दोहदथी निश्चे ब्राह्मण पण भाग्यवंतज छे.

ततो द्वयस्य रक्षार्थं, श्यामिका दीयते मया ॥ अपत्यान्यपि दीयंतेऽतराले ज्वलितेऽनले ॥ न पुत्री पितृपुण्या स्यादात्मपुण्यैव सा भवेत् ॥ तत्का चिंतेत्यसौ ध्यात्वा, धरानाथःसभां ययौ

पछी वचनेना रक्षणने माटे म्हारे श्यामिका ते ब्राह्मणने आपवी. कारण के, अग्नी मलगी उठे त्यारे वचमां छोकराने पण आडा धराय छे. ॥ २८५ ॥ पुत्री पिताना पुण्यवाली होती नथी; परंतु आत्मपुण्यवाली होय छे, तो पछी शी चिंता करवी?" एम विचार करीने ते राजा सभामां आव्यो. ॥ २८६ ॥

नृपतिं मंत्रिणः प्राहुः पुनर्विप्रं विलोक्यताम् ॥ अत्र नास्ति कला काचिदाकारोऽपि वदत्यदः ॥
आकारसदृशा प्रज्ञा, प्रज्ञया सदृशागमः ॥ आगमैः सदृशारंभः, प्रारंभसदृशोदयः ॥२८८॥

प्रधाने राजाने कह्युं. "महाराज! फरी ब्राह्मण सामुं जूओ. एने विषे कांइ पण कला नथी; एम आ तेनी आकृतिज कही आपे छे ॥२८७॥ कह्यु छे केः—आकृती समान बुद्धि होय छे, बुद्धि समान अभ्यास होय छे; अभ्यास समान आरंभ होय छे अने आरंभ समान उदय होय छे. ॥ २८८ ॥

ततो विप्रं नृपः प्राह, सत्यं भो क्षिप्रमुच्यताम् ॥ कलाप्राप्तिः कुतस्तेऽभूद्दोहदः पूर्यते यया २८९
स प्रोवाच महाराज, पुरं राजपुरं परम् ॥ तत्रास्ति ब्राह्मणश्चैत्रस्तस्य जातावुभौ सुतौ २९०

पछी राजाए ब्राह्मणने कह्युं. "हे विप्र! तुं झट सत्य कहे के, तने कलानी प्राप्ति क्यांथी थइ छे के, जेथी तुं दोहदने पूर्ण करे छे. ॥ २०९ ॥ ब्राह्मणे कह्युं. "महाराज! उत्तम एवुं राजपुर नामनुं नगर छे, त्यां चैत्र नामनो ब्राह्मण रहे छे, तेने बे पुत्रो छे. ॥ २९० ॥

एको भद्दिलनामासीदपरः स्कंदिलःपुनः ॥ भद्दिलोऽभूत्सलावण्यः, सदाकारो मनोरमः २९१
स मान्यः सर्वलोकोनां, जातः पितुरनंतरम् ॥ स्कंदिलस्त्वीदृशाकारो, निर्गतो नगराद्बहिः ॥

एक भद्दिल अने बीजो स्कंदिल. तेमां भद्दिल लावण्यवालो, उत्तम आकृतिवालो अने मनोहर हतो. पिता मृत्यु पाम्या पछी भद्दिल सर्व लोकोने मान्य थयो जेथी इर्ष्याने लीधे कुरूपवालो स्कंदिल नगरथी बहार चालो निकल्यो.

वाणारस्यामसौ गत्वाचले मृत्युकृतेऽचटत् ॥ तत्र संन्यासिकेनोचे, केनाप्येष कृपालुना २९३
अकालेऽपि त्वया मृत्युः, कथमेवं विधीयते ॥ स प्रोचे निजदौस्थ्यं च, कुरूपत्वं च तत्पुरः ॥

ते अनुक्रमे वाणारसी नगरी प्रत्ये जइ मृत्यु पामवा माटे पर्वत उपर चड्यो, त्यां कृपालु एवा कोइ संन्यासीए कह्युं के. ॥ २९३ ॥ "तुं अकाले पण आ प्रमाणे शा माटे मृत्यु पामे छे?" पछी तेणे ते संन्यासी पासे पोतानुं दुःखीपणुं अने कुरूपपणुं कही देखाड्युं. ॥ २९४ ॥

स प्राह भव सोत्साहः, कुरूपत्वेऽपि यत्तव ॥ राज्यं संपत्स्यते प्राज्यं, रम्या रामा च निश्चितम् ॥
कलामेकां प्रदास्यामि, रंजितो नृपतिर्यया ॥ अर्द्धराज्यं च कन्यां च, स्वयमेव प्रदास्यति ॥

संन्यासीये कह्युं. तुं उत्साहवंत था. कारण के, तने आ कुरूपपणामां पण निश्चे समृद्धिवंत राज्य अने उत्तम स्त्री मलशे. ॥ २९५ ॥ हुं तने एक कला आपीश के, जेथी प्रसन्न थयेलो राजा पोतेज तने अर्द्ध राज्य अने कन्या आपशे. ॥ २९६ ॥

ततस्त्वया तया साकं, कार्यं केलिकुतुहलम् ॥ अधुना मृत्युना किं ते, गृह्यतां जन्मनः फलम् ॥
आराध्यतां त्वया देवी, भवानी सिंहवाहना ॥ सा तुष्टा सर्वकार्याणि, करिष्यति तवान्वहम् ॥

पछी त्हारे ते कन्यानी साथे क्रीडाकुतुहल करवुं. हमणां तने मृत्यु पामवाथी शुं? जन्मनुं फल गृहण कर. ॥ २९७ ॥ तुं सिंहवाहन वाली भवानीदेवीनुं आराधन कर के, जेथी प्रसन्न थयेली देवी त्हारां निरंतर सर्व कार्य करशे ॥ २९८ ॥

तदाराधनविद्या मे, दत्ता तेन मनीषिणा ॥ साधयित्वा च तां सोऽहं, संप्राप्तोऽस्मि तवांतिकम् ॥
नृपः प्रोचे ततः शिघ्रं, कुरुष्व निजसज्जताम् ॥ अथासावुत्थितोऽचालीत्सिंहानयनहेतवे ॥३००॥

(स्कंदिल, कीर्तिचंद्र राजाने कहे छे के) हे राजन्! पछी ते संन्यासीये मने देवीनी आराधनविद्या आपी अने तेने साधीने हुं पण तमारी पासे आव्यो छुं." ॥ २९९ ॥ राजाए कह्युं. "तो पछी तुं झट त्हारी तैयारी कर." पछी ते स्कंदिल त्यांथी उठीने सिंहने लाववा माटे चाली निकल्यो. ॥ ३०० ॥

लोकैः परिगतो गत्वा, वनांतर्मंत्रपूर्वकम् ॥ पूर्वस्यां दिशि चिक्षेप, साक्षेपं सर्षपानसौ ॥३०१॥
कृतफाले मृगेंद्रेऽथ, समेते सति विस्मयतम् ॥ लोकं निवार्यहस्तेन, तं दध्रे केसरेष्वसौ ॥३०२॥

पछी लोकोथी विंटलायेला तेणे वनमां जइ मंत्र जणीने पूर्व दिशामां आक्षेपसहित सपर्व फेंक्या. ।३०१। पछी फाल देतो सिंह आव्यो एटले भय पामता एवा लोकोने निवारीने ते स्कंदिले सिंहने केसवालीमां पकड्यो.

तं मत्तं वृषवत्कृत्वा, त्रापयंतमपि प्रजाः ॥ आनीय नृपतेर्द्वारे, स्थापयामास चंचलम् ॥३०३

आनीयतामथो देवीं, सिंहमारोप्यतामिति ॥ कथिते तेन सा प्रीता, प्राप्ता तत्र यशोमती३०४

प्रजाओने भय पमाडता एवाय पण ते मदोन्मत्त अने चंचल एवा सिंहने तेणे राजाना वारमां लावीने उभो राख्यो. ॥ ३०३ ॥ पछी "देवी यशोमतीने लावो अने सिंह उपर बेसारो." एम ते स्कंदिले कह्युं एटले प्रसन्न थयेली यशोमती त्यां आवी. ॥ ३०४ ॥

चंचलत्वं विशेषेण, तदा सिंहे प्रकुर्वति ॥ नृपः प्रोवाच त्वं राज्ञीं, त्वमेवारोपय स्वयम३०५

श्रुत्वेति चिंतयञ्चिते, जनः पश्यन् परस्परम् ॥ वामनोऽयं कथंकारं, राज्ञीमारोपयिष्यति ॥

ते वखते सिंह विशेषे चपलपणुं करवा लाग्यो एटले राजाए कह्युं के, अरे स्कंदिल ! तुंज पोते ए राणीने सिंह उपर बेसार." ॥ ३०५ ॥ राजानां आवां वचन सांभली माणसो परस्पर जोता छता चित्तमां विचार करवा लाग्या के, "आ वामणो राणीने सिंह उपर शी रीते बेसारी शकशे." ॥ ३०६ ॥

तामालिंग्य दृढं दोर्भ्यां, सिंहपृष्ठेऽधिरोपणम् ॥ तस्य कारयतस्तूर्णं मंगाद्वामनता गता ३०७

लोके सविस्मये सिंहे,तमारोप्य समाधिना॥सोऽस्याः पार्श्वस्थितोऽचालीत् ,सन्नृपाश्च जनाःपुरः

पछी बे हाथवडे राणीने दृढ पकडी सिंहनी पीठ उपर बेसारता ते वामणानुं अंग तुरत म्होटुं थइ गयुं. ॥ ३०७ ॥ लोक विस्मय पामे छते राणीने समाधिथी सिंह उपर बेसारी राजा अने नगरवासी जनो सहित ते स्कंदिल राणीने पडखे चालवा लाग्यो अने राजा सहित माणसो आगल चालवा लाग्या. ॥ ३०८ ॥

अनाद्यतेषु वाद्येषु, श्रूयमाणेषु सर्वतः ॥ देवी सिंहसमारुढा, पौरैर्गौरीव विक्षिता ॥ ३०९ ॥

प्रणम्य सर्व चैत्यानि, कृत्वा तत्र महोत्सवम् ॥ पुनर्मंदिरमायाता, तेनैवोत्तारिता च सा ॥

चारे तरफ अखंडित वागतां वार्जींत्रो संभलाये छते नगरवासी जनोए पार्वतीनी पेठे जोवायली ते सिंह उपर बेठेली राणी सर्व चैत्योने नमस्कार करी अने त्यां महोत्सव करी फरी पोताना घर प्रत्ये आवी एटले स्कंदिले तेने सिंह उपरथी उतारी लीधी. ॥ ३०९–३१० ॥

तस्या प्रीणितचित्ताया, संप्राप्तायां स्वमंदिरे ॥ विप्रो व्यलोकयन्नूपं, राज्यकन्याभिलाषुकः ॥
तेन तन्निश्चये दत्ते, मर्गेंद्रं स व्यसर्जयत् ॥ स च विद्युल्लताकारं, दर्शयन्नभसा ययौ॥३१२॥

पछी प्रसन्न चित्तवाली ते राणी यशोमती पोताना घरे गइ एटले राज्य अने राजकन्यानी इच्छा करता एवा विप्रे राजा सामुं जोयुं. ॥ ३११ ॥ राजाए तेनो निश्चय आप्यो एटले विप्रे सिंहने छोडी दीधो, जेथी ते विजलीनी पेठे आकाशे मार्गे चाल्यो गयो. ॥ ३१२ ॥

प्रदाय तस्मै राज्यार्द्धं, नृपः श्यामामजूहवत् ॥ रूदत्यागाज्जनन्या सा, साकमाकुलिताशया ॥
श्यामां श्यामामिव श्यामामश्यामो नृपतिरपि ॥ तत्पार्श्वे स्थापयामास, वीवाहावसरे स्वयम्

पछी राजाए ते विप्रने अर्द्धुं राज्य आपीने श्यामाने बोलावी. आकुल व्याकुल चित्तवाली श्यामा पण रुदन करती पोतानी माता सहित त्यां आवी. ॥ ३१३ ॥ अश्याम एवा राजाए पण श्यामाना सरखी श्याम श्यामाने वीवाहना अवसरे ते स्कंदिल विप्रनी पासे बेसारी. ॥ ३१४ ॥

स्वरूपस्य स्वरूपं यो, पश्यन्नस्याः करग्रहम्॥ करिष्यति न लज्जास्य, परेभ्यः स्वात्मनोऽपि च
एवं जल्पति सर्वस्मिल्लोके शोकेन संकुले ॥ करेण तस्य कन्यायाः, करोऽयोजि पुरोधसा ॥

जे आ पोताना रूपने जोतो छतो आ कन्याना हाथने ग्रहण करशे, परंतु एने बीजाथी अथवा पोताथी लज्जा नहि थाय ? ॥ ३१५॥ ए प्रमाणे शोकथी व्याप्त एवा सर्वे लोको बोलता हता, एवामां गोरे ते स्कंदिलना हाथनी साथे कन्यानो हाथ मेलाव्यो. ॥ ३१६ ॥

संजाते तत्करश्लेषे, तत्क्षणं तां कुरूपताम् ॥ विहाय खेचरः सोऽभूद्दिव्यरूपो विभूषितः ॥
हारकुंडलकोटीरकांतिमंकलमंकितः ॥ आखंडल इवाखंडलावण्योऽसौ विरेजिवान् ॥३१७॥

ते कन्याना हाथनो स्पर्श थयो एटले तुरतज ते पोतानां कुरूपपणाने त्यजी दइ ते स्कंदिल दिव्यरूप वालो सुशोभित एवो विद्याधर थयो. ॥ ३१७ ॥ हार. कुंडल अने बाजुनी कांतिना मंडलथी सुशोभित एवो ते अखंड लावण्यवाला इंद्रनी पेठे शोभवा लाग्यो. ॥ ३१८ ॥

तद्वक्त्रं पूर्णचंद्राभं, तदालोक्य हसन्मुखी ॥ अराकापि बभौ राका, श्यामा श्यामापि कांतितः

पद्मिनीवत्सुवक्त्रापि, प्रछन्नलोचनांचलैः ॥ पायं पायं तदास्येंदुं, श्यामा तृप्तिमवाप न॥३२०॥

ते वखते पूर्णचंद्रना सरखी कांतिवालुं ते स्कंदिलनुं मुख जोइने हसतां मुखवाली श्यामा कांतिथी श्याम अने अमास पुनमरूप बनी गइ. ॥ ३१९ ॥ कमलना समान उत्तम नेत्रवाली अने वस्त्रथी ढंकायला नेत्रवाली एवीय श्यामा ते स्कंदिलना मुखरूप चंद्रने पान करती करतो तृप्ति पामती नहोतो. ॥ ३२० ॥

असौ भाग्यवती श्यामा, यस्याः सौभाग्यसुंदरः॥ पुरंदर इव प्रेयान्, प्राप्तोऽयं पुण्ययोगतः ॥

तज्जनन्यां च लोके च, जल्पत्येवं महीपतिः॥ श्यामाखेचरयोश्चक्रे, पाणिग्रहमहोत्सवम् ३२२

आ श्यामा भाग्यवाली छे कारणके जेने पुण्यना योगथी इंद्रना सरखो सौभाग्यथी सुंदर एवो आ पति प्राप्त थयो. ॥ ३२१ ॥ तेनी मा अने बीजा लोको एम बोलता हता, एवामां राजाए श्यामा अने विद्याधरनो लग्नमहोत्सव कर्यो. ॥ ३२२ ॥

नृपो जामातरं प्रोचे, जातं किमिदमद्भुतम् ॥ स जगावस्ति वैताढ्ये, पुरं गगनवल्लभम् ३२३

मणिकुंडलरत्नाभनामनौ तत्र खेचरौ ॥ तौ प्रीत्या पर्वतं प्राप्तौ, ह्रीमंतं सुहृदौ मिथः॥३२४॥

पछी राजाए जमाइने पुछयुं के,"आ आश्चर्य शुं थयुं" ? तेणे उत्तर आप्यो के," वैताढ्य पर्वत उपर गगन वल्लभ नामनुं नगर छे, ॥ ३२३ ॥ त्यां मणिकुंडल अने रत्नाभ नामना बे विद्याधर रहेता हता. परस्पर मित्र एवा तेओ प्रीतिथी ह्रीमंत नामना पर्वत उपर गया. ॥३२४ ॥

विद्यां साधयितुं तत्र, स्थितोऽसौ मणिकुंडलः॥ रत्नाभः प्रेषितस्तेनोपहाराय निज पुरे ३२५

सत्वरं स स्वमित्रार्थं, गछन् गगनवर्त्मना ॥ स्खलितश्चिंतयांचक्रे, कः पापो यो रुणद्धि माम् ॥

ए मणिकुंमल त्यां विद्या साधवा माटे रह्यो अने तेणे रत्नाभने पोताना नगर पूजानो सामान लेवा मो-
कल्यो. ॥ ३२५ ॥ पछी ते रत्नाभ पोताना मित्रने माटे आकाशमार्गे थइने उतावळो जतो हतो तेमां स्खलना
पाम्यो, तेथी ते विचार करवा लाग्यो के, " अरे ! अहिं एवो कोण पापो छे के, जेणे मने रोको दांधो" !!!

अधो गवेषयन्नेष, पश्यतिस्म तपस्विनम् ॥ कुरूपकुत्सितं कुब्जं, कृष्णवर्णं च वामनम् ॥३२७॥
रूपं दृष्ट्वा हसित्वा च, तं बभाषे स खेचरः ॥ करोषि स्खलनं कस्मान्मित्रार्थे मम गच्छतः ॥

पछी नीचे जोता एवा तेणे कुरूपने लीधे खराब, कुब्ज, कालावर्णवाला अने वामणा एवा एक तपस्वीने
दीठा. ॥ ३२७ ॥ पछी ते विद्याधर तपस्वीना रूपने जोइ अने हसीने कहेवा लाग्यो के, मित्रना कार्य माटे
जता एवा मने तमे शा माटे स्खलना पमाड्यो ॥ ३२८ ॥

नीलां कुरूपतामेतां, विलोक्यापि न लज्जसे ॥ धिक् तपस्ते मुधा क्लेशं, यो हि त्वं सहसेऽनिशम्
इति तद्वचसा क्रुद्धः स तपस्वी शशाप तम् ॥ रे खेचर दुराचार, भवान् भवतु मादृशः ३३०

आ काला कुरूपने जोतो छतो पण तुं लज्जा नथो पामतो ? त्हारा तपने धिक्कार छे के, जे तुं निरंतर
वृथा क्लेशने सहन करे छे. " ॥ ३२९ ॥ विद्याधरनां आवां वचन सांभली क्रोध पामेला तपस्वोये तेने श्राप
आप्यो के, अरे दुराचारी खेचर ! तुं पण म्हारा सरखो था. ॥ ३३० ॥

ततो निपतितो व्योम्नः, सोऽभूत्तादृश एव हि ॥ पतित्वा पादयोस्तं च क्षमयामास खेचरः ॥
अज्ञानस्यापराधं मे, क्षमस्वैकं क्षमाधर ॥ इत्युक्तः शांतहृत् किंचित्तपस्वी प्रति तं जगौ ॥

पछो आकाशथो पडेलो ते विद्याधर निश्चे ते तपस्वी सरखो थयो. तेथी ते विद्याधरे तपस्वीना पगमां
पडी तेमने खमाव्या ॥ ३३१ ॥ हे क्षमाधारी ! अजाण एवा म्हारो एक अपराध क्षमा करो." आम कहेवाथी
कांइ शांत थयेला हृदयवाला तपस्वीये ते विद्याधरने कह्युं के. ॥ ३३२ ॥

नृपप्रियापरिरंभे, वामनत्वं गमिष्यति ॥ प्रयास्यति कुरूपतत्वं, राजकन्याकरग्रहे ॥३३३॥
श्रुत्वेति खेचरो दध्याविदं मे घटते नहि ॥ कुरूपता ततः सेयं, यावज्जीवं समागता ॥३३४॥

“ राजानी स्त्रीनो स्पर्श करवाथी त्हारुं वामनपणुं नाश पामशे अने राजपुत्रीनो हस्तमेलाप थतां कुरूपपणुं पण नाश पामशे.” ॥ ३३३ ॥ तपस्वीनां आवां वचन सांभली विद्याधर विचार करवा लाग्यो के, मने ए राजानी स्त्रीनो स्पर्श अने राजकन्यानो हस्तमेलाप घटतो नथी, माटे आ कुरूपपणुं जीवतां सुधी आवी मळ्युं.

राज्ञः प्रियायाः कन्याया, दर्शनं मम दुर्लभम् ॥ संभावेत कुतस्तर्हि, परीरंभकरग्रहौ ३३५
परीरंभं परस्त्रीणां, वारयंतिस्वयं बुधाः ॥ अयं तु कारयत्येतं, तत्त्वं तन्नावबुध्यते ॥ ३३६ ॥

मने राजानी स्त्रीनुं अने पुत्रीनुं दर्शन दुर्लभ छे तो पछी तेमनो स्पर्श अने हस्तमेलाप तो क्यांथीज थाय ? ॥ ३३५ ॥ विद्वान पुरुषो पोते परस्त्रीयोना मेलापने निवारे छे त्यारे आ तपस्वी परस्त्रीयोना मेलापने करावे छे, माटे ते तत्त्वने जाणतो नथी. ॥ ३३६ ॥

एवं मह्यं कुरूपाय, दत्तेऽन्योऽपि न कन्यकाम् ॥ कुतस्तद्राजकन्यायाः, पाणिग्रहणसंभवः ॥
वीरेण कपिलादानं, कालान्महिपरक्षणम् ॥ श्रेणिकाय यथा प्रोक्तं, तथानेन ममाप्यदः ॥

आ प्रकारना मने कूरूपने कोइ साधारण माणस पण कन्या आपे नहि, तो पछी राजपुत्रीनो साथे पाणिग्रहणनो वात तो क्यांथी होय ? ॥ ३३७ ॥ जेवी रीते श्रीवीरे कपिलादान अने काळथी महिप रक्षण श्रेणिकने कह्युं हे तेवी रीते एणे मने पण कह्युं छे. ॥ ३३८ ॥

विधीद्वारा निषेधोऽयमनेन कथितो मम ॥ भेरीभुंभुं तरुच्छायायोगो रोगापहो यथा ॥३३९॥
इत्यादिध्यायतस्तस्य, वने तत्रैव तस्थुषः ॥ गृहं साधितविद्योऽगात्तन्मित्रं मणिकुंडलः ३४०

जेम भेरीनां भुंभुं शब्द अने वृक्षनो छायानो योग रोगनो नाश करवामां कहेवा मात्र छे तेम एणे मने विधीद्वारथी निषेध कर्यो छे. ॥ ३३९ ॥ इत्यादि विचार करता अने तेज वनमां निवास करीने रहेला ते विद्याधरनो मित्र मणिकुंडल विद्यानुं साधन करीने घरे आव्यो. ॥ ३४० ॥

अदृष्ट्वा सुहृदं क्वापि, सर्वत्रासौ परिभ्रमन् ॥ वने तत्रैव संप्राप, यत्र तिष्ठति तत्सखः ॥३४१॥
नपलक्ष्य निजं मित्रं, साश्रुदृक् मणिकुंडलम् ॥ सुहृत्कुरूपो वृत्तांतं, वक्तापे श्रापमोक्षयोः ॥

ए मणिकुंडल पोताना मित्र रत्नाभने क्यांइ पण न जोइने सर्व ठेकाणे भमतो छतो तेज वनमां आव्यो के, ज्यां तेनो मित्र रत्नाभ रह्यो हतो. ॥ ३४१ ॥ पछी पोताना मित्र मणिकुंडलने ओलखी आंसुथी भरपूर नेत्रवाला कुरूप रत्नाभे पोताने थयेलुं श्राप अने निग्रहनुं वृत्तांत कही संभळाव्युं ॥ ३४२ ॥

श्रुत्वेति स परिभ्राम्यन्नाययौ नगरं तव ॥ ज्ञात्वा दोहदवृत्तांतं, पुनर्मित्रांतिकं ययौ ॥३४३॥
वामनत्वकुरूपत्वमोक्षोऽत्रैव भविष्यति ॥ इति तेन सामानीय, स्थापितोऽयं पुरे तव॥३४४॥

(चंद्रकीर्ति राजाने तेनो जमाइ कहे छे के) रत्नाभनां एवां वचन साभळीने पछी ते मणिकुंडल भमतो भमतो अहिं तमारे नगरे आव्यो अने दोहदनो वृत्तांत सांभली फरी मित्र रत्नाभ पासे गयो ॥ ३४३ ॥ "अहिंज तेना वामणपणानो अने कुरुपपणानो नाश थशे." एम धारी मणिकुंले तेने अहिं लावी तमारा नगरमां राख्यो. ॥ ३४४ ॥

मणिकुंडलसानिध्यात्, कार्यं कृत्वा ततस्तव ॥ वामनत्वकुरूपत्वमोक्षं प्राप क्षणादसौ ३४५
सिंहारोपे प्रियायास्ते, वामनत्वमसौ जहौ ॥ श्यामायाः करसंश्लेषे, कुरूपत्वं च सोऽमुचत्॥

पछी मणिकुंडलनी सहाय्यथी तमारुं कार्य करी ते रत्नाभ क्षणमात्रमां वामनपणाथी अने कुरुपपणाथी छुटो थयो. ॥ ३४५ ॥ तमारी प्रियाने सिंह उपर बेसारवाथी तेणे वामनपणुं त्यजी दीधुं अने श्यामाना हस्त मेलापथी तेणे कुरुपपणुं पण छोडी दीधुं. ॥ ३४६ ॥

सोऽहं रत्नाभनामास्मि, खेचरो निजरूपभाक् ॥ भद्दिलस्कंदिलाद्यं यत्तत्सर्वं कल्पितं मम ॥
उत्तमानां हि सांगत्यादुत्तमत्वं भजेन्नरः ॥ सुवर्णचूर्णसंयोगाल्लोहं भवति कांचनम् ॥३४८॥

ते हुं पोते रत्नाभ नामनो पोताना रुपने पामेलो विद्याधर छुं, अने जे भधिल स्कंदिल विगेरे कह्युं हतुं ते सर्व म्हारुं कल्पीत कहेलुं हतुं. ॥ ३४७ ॥ उत्तम माणसना संगथी माणस उत्तमपणुं पामे छे. जेम लोढुं सुवर्णना चूर्णना योगथी सोनुं बनी जाय छे. ॥ ३४८ ॥

इत्युक्त्वा निजवृत्तांतं, प्रीणिताशेषसज्जनः ॥ नृपतेराग्रहात्तस्थौ, कियत्कालं स खेचरः ३४९
अनुज्ञाप्य महीनाथमन्येद्युः श्यामया सह ॥ कृत्वा विमानमारुह्य, ययौ वैताढ्यपर्वतम् ३५०

ए प्रमाणे पोतानुं वृत्तांत कहो सर्व सज्जनोने प्रसन्न करनारो ते विद्याधर कीर्तिचंद्र राजाना आग्रहथी केटलाक दिवस त्यां रह्यो. ॥ ३४९ ॥ पछी कोइ वखते रत्नाभ विद्याधर कीर्तिचंद्र राजानी रजा लइ श्यामा सहित वैमान उपर बेसीने वैताढ्य पर्वत उपर गयो. ॥ ३५० ॥

संपूर्णदोहदा सेयमिद्धं देवी यशोमती ॥ समये सुषुवे पुत्रं, पवित्रद्युतिशालिनम् ॥ ३५१ ॥
अतुल्यमुत्सवं कृत्वा, सर्वत्र नगरे निजे ॥ सिंहनाद इति प्रोत्या, तस्मै नाम ददौ पिता॥ ३५२॥

हवे आ प्रमाणे पूर्ण थएला दोहदवाली यशोमती राणीये अवसरे पवित्र कांतिथी सुशोभित एवा एक पुत्रने जन्म आप्यो. ॥ ३५१ ॥ पिता कीर्तिचंद्र राजाए पोताना सर्व नगरमां म्होटो उत्सव करीने प्रीतीथी तेनुं सिंहनाद नाम पाडयुं. ॥ ३५२ ॥

कलाकलापकौशल्य—वल्लीवासमहीरुहः॥ लसल्लावण्यलीलावांस्तारं तारुण्यमाप सः॥३५३॥
ततो विजयसेनाख्यो, विजयायाः सुतोऽभवत् ॥ क्रमेण ववृधे सोऽपि, कलालावण्यबंधुरः ॥

कलाना समूहनी कौशलतारूप वेलने निवास करवामां वृक्षरूप तथा लचकता लावण्यनो लीलावालो ते कुमार उत्तम एवी यौवनावस्था पाम्यो. ॥ ३५३ ॥ पछो विजयाराणीने पण विजयसेन नामनो पुत्र थयो. ते पण कलाना समूहनो जाण एवो अनुक्रमे वृद्धि पाम्यो. ॥ ३५४ ॥

शत्रुमर्दननृपस्य, द्वे कन्ये परिणायितौ ॥ तौ द्वावपि मुदा क्रीडां, चक्रतुः स्वेच्छया सदा ३५५
अन्येद्युर्नृपतिः प्राह, मंत्रिणं प्रति धर्मधीः ॥ स्वराज्यं सिंहनादाय, दत्वा लास्यामि संयमम् ॥

कीर्तिचंद्र राजाए ते बन्ने पुत्रोने शत्रुमर्दन राजानी बे पुत्रीनो साथे परणाव्या. पछी ते बन्ने कुमारो पण पोतानी इच्छा प्रमाणे निरंतर हर्षथी क्रीडा करवा लाग्या. ॥ ३५५ ॥ कोइ वखते धर्मबुद्धिवाला कीर्तिचंद्र राजाए मंत्रीने कह्युं के, म्हारुं राज्य सिंहनादने आपी हुं चारित्र लइश. ॥ ३५६ ॥

तत् ज्ञात्वा विजया दध्यौ, प्रागदत्तोऽस्ति वरो मम॥ तेन स्वस्वामिना राज्यं, निजपुत्रायदापये॥
श्रुतायामिति वार्त्तायां, नृपश्चिते व्यचिंतयत् ॥ कुत्र स्थाने गृहीतोऽस्मि, तयाप्यबलयाधुना ॥

आ वात जाणीने विजया विचार करवा लागी के, " मने राजाए पूर्वे वरदान आप्युं छे, माटे हुं तेमनो पासेथी म्हारा पुत्रने राज्य अपावुं. ॥ ३५७ ॥ विजयानो आवो विचार सांभली राजाकीर्त्तिचंद्र पण विचार करवा लाग्यो के, " अहो ! हवणां ते निर्बल एवी स्त्रीये पण मने केवा स्थानमां वश करी दीधो छे."॥३५८॥

इति चिंतयति क्ष्मापे, वनपालो व्यजिज्ञपत् ॥ समेताः कानने संति, प्रभो श्रीप्रभसूरयः ॥
श्रुत्वेति नृपतिः कांताद्वितीयेन समन्वितः ॥ जगाम सपरिवारः, सूरीन्नंतु महोत्सवात् ॥

•आ प्रमाणे राजा विचार करतो हतो, एवामां वनपाले आवीने विनंती करीके, " हे प्रभो ! उद्यानमां श्री प्रभसूरि आव्या छे. " ॥ ३५९ ॥ वनपालनां एवां वचन सांभली बे स्त्रीयो सहित परिवारे विंटलायलो राजा महोत्सवथी सूरिने वंदना करवा गयो. ॥ ३६० ॥

तत्र गत्वा गुरून्नत्वा, निविष्टो नृपतिः पुरः ॥ शुश्राव क्लेशनाशाय, पेशलां देशनामिति ॥
मित्रपुत्रकलत्राणि, विघटंते क्षणात्पुनः ॥ सम्यगाराधितो धर्मो, न जंतुषु कदाचन ॥३६२॥

त्यां जइ अने गुरुने नमस्कार करी तेमनी आगल बेठेलो राजा क्लेशने नाश करवा माटे उत्तम एवी देशनाने आ प्रमाणे सांभलवा लाग्यो. ॥ ३६१ ॥ " मित्र पुत्र अने स्त्री ए क्षणमात्रमां नाश पामी जाय छे, परंतु उत्तम रीते आराधेलो धर्म प्राणीने विषे क्यारे पण नाश पामतो नथी." ॥ ३६२ ॥

देशनामित्यसौ श्रुत्वा, प्रबुद्धहृदयोऽभवत् ॥ नृपः पुनर्गुरून्नत्वा, जगाम निजमंदिरम् ३६३
निविश्य मंत्रिभिर्यावद्राज्यचिंता करोत्यसौ ॥ तावत्तत्र समायाता, विजया वीक्ष्यतेस्म सा॥

ए प्रमाणे देशना सांभलीने राजा प्रतिबोध पाम्यो; तेथी ते फरी गुरुने नमस्कार करी पोताना घेर गयो. ॥ ३६३ ॥ पछी ए राजा मंत्रीनी साथे बेसीने राज्यनो विचार करतो हतो, तेटलामां तेणे त्यां पोतानी पासे आवती एवी ते विजयाराणीने दीठी. ॥ ३६४॥

मदोयमानसे योऽस्ति, मनोरथतरुर्महान् ॥ तद्भंजनार्थमायाता, विजया करिणीसमा ॥३६५॥

इति ध्यायति नृपे सा, निविष्टा न्नड्विष्टरे॥ इत्येवं स्पष्टमाचष्ट, प्राणेश श्रूयतां वचः ॥३६६

पछी " म्हारा मनमां जे मनोरथरुप म्होटुं वृक्ष छे, तेने तोडी पाडवा माटे हाथणी सरखी आ विजया आवी छे." ॥ ३६५ ॥ राजा आ प्रमाणे विचार करतो हतो एवामां भद्रासन उपर बेसीने राणी विजयाए आ प्रमाणे स्पष्ट कह्युं के, "हे प्राणनाथ ! म्हारां वचन सांभलो. ॥ ३६६ ॥

यः पूर्वं मे प्रदत्तोऽस्ति, वरं स्मरसि तं प्रिय ॥ यदि स्मरसि तत्राद्य, यद्याचे तत्प्रसादय३६७

ततस्तु नृपतिर्दध्याव निष्टत्वेन तद्गिरि ॥ विस्तरेण तया व्यासं, कार्यमेव न जल्पति ३६८

हे प्रिय ! आपे पूर्वे मने जे वरदान आप्यो हतो, ते वर आपने सांभरे छे ? जो ते सांभरतो होय तो आजे जे मागुं ते आपो. " ॥ ३६७ ॥ पछी तेनी वाणीमां अनिष्टपणाथी राजा विचार करवा लाग्यो के, एणे विस्तारथी व्याप्त एवुं कार्य न कह्युं. ॥ ३६८ ॥

ततो हुमिति राज्ञोक्ते, सा जगाद ततः प्रिय ॥ दापय संयमो मह्यं, गुरुपार्श्वांतिकेऽधुना३६९

श्रुत्वेति नृपति प्रीतः, प्रीताः सचिवपुंगवाः ॥ सर्वेऽपि श्लाघयामास, साधु साध्विति तां मुहुः ॥

पछी ' हुं ' एम राजाए कह्युं एटले राणीये कह्युं के, " हे प्रिय ! हवणां मने गुरु पासे चारित्र अपावो. ॥ ३६९ ॥ प्रियानां आवां वचन सांभली राजा प्रसन्न थयो, तेमज श्रेष्ठ प्रधानो पण खुशी थया; तेथी ते सौ तेनां " बहु सारुं बहु सारुं. " एम वारंवार वखाण करवा लाग्या. ॥ ३७० ॥

नृपः प्रोचे प्रियेऽगं ते,कोमलं कठिनं वृत्तम् ॥कथमौचित्यमत्रास्ति,मोहोऽपि खलु दुस्त्यजः॥

सारव्यगुरूपदेशेन, व्यामोहो मेऽवलीयत ॥ पश्यामि सकलं विश्वं, ततोऽहं सदृशं दृशा ३७२

राजाए कह्युं."हे प्रिया ! त्हारुं अंग कोमल छे तेमज व्रत कठीण छे, माटे ए योग्य शी रीते छे? वली मोह पण निश्चे दुस्त्यज छे." ॥ ३७१ ॥ विजयाए कह्युं."गुरुना उपदेशथी म्हारो मोह नाश पामी गयो छे, तेथी हुं दृष्टिथी सर्व विश्वने समान देखुंछुं. ॥ ३७२ ॥

पुनर्नृपो जगादेतां, कृत्वा राज्यस्य सूत्रणाम् ॥ आददाने गुरोर्दीक्षां, मयि त्वमपि तां व्रज ॥
परीक्षार्थं पुनः सोऽवक्, कस्मै राज्यं प्रदास्यते ॥ सा जगौ तत्र जानामि, यद्योग्यं तत्समाचर

राजाए फरी तेने कह्युं. "राज्यनी व्यवस्था करीने हुं गुरु पासे दीक्षा लउ एटले तुं पण दीक्षा लेजे"॥३७३॥ वली राजाए परीक्षा माटे कह्युं के, "राज्य कोने आपीशुं ?" विज्याए उत्तर आप्यो के, हुं जाणुंछुं के तमे राज्य सिंहनादनेज आपशो, माटे जे योग्य होय ते आचरो. ॥ ३७४ ॥

हृष्टो राजा विसृज्यैनां, सिंहनादाय सूनवे ॥ राज्यं दत्वा तया साकं, गुरूपांतेऽग्रहीद्व्रतम् ॥
अथ राज्यं पपौ तत्र, सिंहनादो नरेश्वरः ॥ प्रतापाक्रांतदिक्चक्रः, शक्रोपमपराक्रमः ॥३७६

पछी हर्ष पामेला राजाए विज्याने रजा आपीने सिंहनाद पुत्रने राज्य सोप्युं. पछी तेणे विज्या सहित गुरु पासे चारित्र लीधुं. ॥ ३७५ ॥ पछी प्रतापथी सर्व दिशाओने वश्य करनारो अने इंद्रना सरखी उपमा वालो सिंहनाद राजा राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. ॥ ३७६ ॥

अन्येद्युर्नृपतेस्तस्य, समज्यामधितस्थुषः ॥ रवेर्बिंबमिवायासीद्विमानं व्योममंडले ॥३७७॥
ऊर्ध्वं पश्यत्सु लोकेषु, रत्नाभः खेचरस्ततः ॥ श्यामया सहितः प्रापदास्थानं तन्नरेशितुः ३७८

कोइ वखते ते राजा सभामां बेठो हतो एवामां आकाशने विषे सूर्यना मंडल समान वैमान आव्युं. ३७७ पछी सर्व लोको उंचुं जोता हता एटलामां रत्नाभ विद्याधर श्यामा सहित ते राजानो सभामां आव्यो ॥३७८॥

उत्थाय नृपतिः साकं, सभ्यया सभ्यया सह ॥ तौ द्वौ गौरवयामास, स्वसारं भगिनीपतिम्
स्वस्रा प्रीत्या प्रदत्ताशीस्तन्निर्दिष्टः स विष्टरे ॥ आसीनः खेचरं वीक्ष्य, पप्रच्छ कुशलं नृपः ॥

पछी राजा, समा अने सभा सहित उठीने ते पोतानो व्हेन अने बनेवी ए बन्नेनो सत्कार करवा लाग्यो. व्हेने प्रीतिथी आशीष आपेला अने आसन उपर बेठेला राजाए रत्नाभ विद्याधरने जोइने कुशल पूछयुं॥३८०॥

तेनोक्ते कुशले स्वीये, राजाप्याचष्ट तं निजम् ॥ एवं परस्परं वार्त्ताविल्लोपल्लवितनयोः ३८१
विद्याधरे पोतानु कुशल कह्या पछो राजाए पण पोतानुं कुशल तेने कह्युं. ए प्रमाणे परस्पर वातोथो प्रफु-
ल्लित मुखवाला ते बन्ने थया. ॥ ३८१ ॥

क्ष्मापति खेचरः प्रोचे, त्वयि गर्भस्थिते मया ॥ अनाहतानां वाद्यानां, मातुस्तेऽपुरि दोहदः॥
पछो विद्याधरे सिंहनादने कह्युं के, " तमे गर्भमां हता ते वखते तमारो मातानो अखंडीत वाद्य संबंधी
दोहद में पूर्यो हतो. ॥ ३८२ ॥

नृपः प्रोचे महाविद्या, यदनाहतवाद्यता ॥ स प्रोवाच मया दत्ता, तुभ्यं सा यदि रोचते ३८३
राजाए अनाहत वाद्यता महाविद्या विद्या पूछो एटले विद्याधरे कह्युं के,"जो ते तमने रुचे तो हुं ते आ
पीश ॥ ३८३ ॥

ततः पठिता सिद्धासा, तेन दत्ता प्रमोदतः ॥ आददे नृभुजा विद्यानवद्याश्चार्यकारिणी ॥३८४॥
पछो भणेली अने सिद्ध एवी ते विद्या विद्याधरे आपी अने राजाए ते आश्चर्यकारिणी
विद्या ग्रहण करी. ॥ ३८४ ॥

अथाग्रहति नृपाले, स्थित्यर्थं खेचरो जगौ ॥ मलयाद्रिं गमिष्यामि,तत्र मे सार्थिका गताः॥
इत्युक्तिपूर्वमारुह्य, विमानं श्यामया सह ॥ दृशोरदृश्यतां सोऽगात्, स्वप्नदृष्ट इव क्षणात् ॥
पछी राजाए रहेवानो बहु आग्रह करयो एटले विद्याधरे कह्युं के, " हुं मलयाचल पर्वत उपर जइश, कार-
ण के, त्यां म्हारा सोवतीयो गया छे. ॥ ३८५ ॥ आ प्रमाणे कहीने श्यामा सहित विमान उपर बेसी ते वि-
द्याधर स्वप्नानो पेठे क्षणमात्रमां अदृश्य थइ गयो. ॥ ३८६ ॥

ततः परं नरेंद्रस्यांगणे दुर्मनसासमम् ॥ अनाहतानि वाद्यानि, विशेषाच्च रणांगणे ॥३८७॥
ततो जिता नृपाःसर्वे, तस्याज्ञामेनिरे स्वयम् ॥ तस्मै च ददिरे दंडमखंडद्युतिशालिने ३८८
पछी राजाना आंगणे अने दुर्मननी साथे रणांगणमां अनाहत वाजींत्रो विशेषे वागवा लाग्यां.॥३८७। पछी
भय पामेला सर्वे राजाओ सिंहनादनी आज्ञा मानीने अखंड कांतिवाला तेने दंड आपवा लाग्या. ॥३८८॥

साम्राज्यं कुर्वतस्तस्य, प्रजापालनशालिनः ॥ वत्साराणां सहस्राणि, नित्यं सुखमयान्ययुः॥
अन्येद्युस्तत्र संप्राप्ता, मुनिचंद्राख्यसूरयः ॥ तान्नंतु सपरीवारो, जगाम पृथिवीपतिः ॥३९०

प्रजानुं पालन करवावाला ते राजा राज्यने करता छता सुखमयमां हजारो वर्षो चाल्यां गयां. ॥३८९॥ कोइ वखते त्यां मुनिचंद्रसूरि आव्या. तेवारे राजा परिवार सहित तेमने वंदना करवा गयो. ॥ ३९० ॥

नत्वा श्रुत्वोपदेशं च, पप्रच्छ स्वन्नवं गुरुन् ॥ ते प्रोचिरे पुरस्तस्य, नगरे हस्तिनापुरे ॥३९१॥
श्रेष्ठिनो धनदत्तस्य, धर्मनामान्नवत्सुतः ॥ पूजायां क्रियमाणायां, वाद्यपूजा कृतामुना ३९२

त्यां तेणे गुरुने नमस्कार करी उपदेश सांभली पोतानो भव पूछ्यो एटले गुरुए कह्युं के, "हस्तिनापुर नगरमां ॥ ३९१ ॥ धनदत्त शेठने धन नामनो पुत्र हतो. पूजा करतां छतां तेणे वाद्यपूजा करी हती. ॥३९२॥

जिनपूजाप्रन्नावेण, प्राज्यं राज्यमिदंतव ॥ वाद्यार्चनविशेषात्ते, तदानाहतवाद्यता ॥ ३९३ ॥
इत्तं पूर्वन्नवं श्रुत्वा, नृपो प्राज्यस्मरोऽन्नवत् ॥ विशेषादर्हतंधर्मं, प्रपेदे गुरुसन्निधौ ॥ ३९४ ॥

ते जिनपूजाना प्रभावथी आ भवमां तने उत्तम राज्य मल्युं; तेमज वाद्यपूजाना विशेषपणाथी ते वखते अनाहतवाद्यपणुं प्राप्त थयुं. ॥ ३९३ ॥ ए प्रमाणे पूर्वभव सांभली राजा जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे गुरुपासे विशेष अरिहत धर्म अंगीकार कर्यो. ॥ ३९४ ॥

गुरुन्नत्वा ग्रहं गत्वा, चिरं राज्यं स पालयन् ॥ तनुजं न्नानुनामानं, पट्टदेव्यामजीजनत् ३९५
समये सूनवे राज्यं, दत्वा वैराग्यसन्नृतः ॥ तेषामेव गुरूणां स, पार्श्वे संयममाददे ॥३९६॥

पछी गुरुने नमस्कार करी घरे जइ दीर्घकाल पर्यंत राज्यनुं पालन करता तेने पट्टराणीथी भानु नामना पुत्रने पाम्यो. पछी अवसरे पुत्रने राज्य आपी वैराग्यवंत एवा ते राजाए तेज गुरु पासे चारित्र लीधुं. ॥३९६॥

प्रपाल्य निरंतिचारं, चारु चारित्रमुज्ज्वलम् ॥ वाहितानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽन्नवत् ॥
चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ षोम्शःसोमनामासौ, तनुजस्तवन्नूपते ३९८

अनुक्रमे अतिचार रहित उज्ज्वल उत्तम चारित्रने पाली अंते अनशन लइ ते राजा सौधर्मदेवलोकमां देव ता थयो ॥ ३९७ ॥ (श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के,) हे राजन्! पछी त्यां बहु काल सुख भोगवी चवेलो ते त्हारो आ सोम नामनो सोलमो पुत्र थयो छे. ॥ ३९८ ॥

॥ इति वाद्यपूजायां धर्मकथा ॥

नाट्यपूजा कृताये न, फलं तस्य निगद्यते ॥ पुरं पृथ्वीप्रतिष्ठानं, महाराष्ट्रेषु विद्यते॥३९९॥

बभूव जयदेवाख्यस्तत्र नृपतिकुंजरः ॥ करेणुरिवानिजातस्याभूज्जयश्री सुवल्लभा ॥४००॥

जेणे नाट्यपूजा करी छे, तेनुं कहेवाय छे. महाराष्ट्र देशमां पृथ्वीप्रतिष्ठान नामनुं नगर छे. ॥ ३९९ ॥ त्यां राजाओमां हस्तिसमान जयदेव नामनो राजा हतो. तेने हाथणीसमान जयश्री नामनी स्त्री हती. ॥४००॥

तनुजो धनदत्तस्य, धीरस्तत्कुक्षिमागतः॥ समये स तया जातः, पिताश्चक्रे महोत्सवम् ४०१

रत्नसिंहाख्या सोऽयं, वर्द्धमानो दिने दिने ॥ कलाकलापकौशल्यशालो तारुण्यमासदत् ४०२

हवे धनदत्तनो पुत्र धीर ते जयश्रीना उदरमां आव्यो, अवसरे तेने जन्म आप्यो अने पिताए महोत्सव कर्यो. ॥ ४०१ ॥ रत्नसिंह नामनो ते कुमार दिवसे दिवसे वधतो छतो कलाना समूहनो जाण थइ युवावस्था पाम्यो. ॥ ४०२ ॥

धरणीधरभूपस्य, धारिणीकुक्षिसंभवा ॥ रमति कन्या तेनोढा, रेमे च स तया सह ॥४०३॥

अन्यदा रत्नसिंहस्य, रत्नपल्यंकशायिनः ॥ निशीथसमये निद्रा, नेत्रतो दूरतां गता ॥४०४॥

धरणीधर राजानी स्त्री धारिणीना उदरथी उत्पन्न थयेलो रमा नामनी कन्याने परणीने ते रत्नसिंह ते स्त्रीनी साथे क्रीडा करवा लाग्यो. ॥ ४०३ ॥ कोइ वखते रत्ननी शय्यामां सूतेला रत्नसिंहनां नेत्रमांथी अर्ध रात्री वखते निद्रा जती रही. ॥ ४०४ ॥

सोऽथ जागरितोऽश्रौसीन्नाट्यध्वनिममंदधीः ॥ मृदंगादिकवादित्रगीतगानमनोहरम् ॥४०५॥
रणन्नूपुरझंकारघर्घरीघोषबंधुरम् ॥ उल्लसन्मेखलादामकिंकणीकंकणक्वणम् ॥ ४०६ ॥

पछी जागी गयेला ते उत्तम बुद्धिवाला कुमारे मृदंगादी वाजींत्रोना शब्दोथी अने गीत गानथी मनोहर शब्दायमान थता झांझरना झंकार अने घुघरीओथी मनोहर तेमज उच्छलती मेखलानी घुघरीयोना शब्दवाला नाट्यशब्दने सांभल्यो. ॥ ४०६ ॥

श्रुत्वेति दध्यिवानेष, स धन्यो यस्य कस्यचित् ॥ पुरतो जायते नाट्यमिदमाश्चर्यकारणम् ॥
उत्थाय तल्पतः सैष, गवाक्षादिषु वीक्षणम् ॥ चकार चतुरस्तेनाक्षिप्तचेताः पुनः पुनः ४०८

आवा नाट्यने सांभली रत्नसिंह कुमार विचार करवा लाग्यो के, " जेनी कोइ पुरुषनी आगल आवुं आश्चर्यकारी नृत्य थाय छे तेने धन्य छे. ॥ ४०७ ॥ पछी शय्यामांथी उठीने गोख विगेरेमां चतुर एवा ते कुमारे वारंवार आम तेम जोयुं. ॥ ४०८ ॥

परं ददर्श न क्वापि, केवलं तद्ध्वनिःश्रुतः ॥ असौ विचिंतयामास, किमिदं कौतुकं महत् ॥
अश्वप्लुतं यथा जायमानं श्रूयेत निश्चयः ॥ परं न शक्यते कर्तुः कुतश्चिन्नवतोत्यदः ॥४१०॥

परंतु कोइ ठेकाणे नाट्य दिठुं नहि, पण तेनो शब्द सांभल्यो तेथी ते कुमार विचार करवा लाग्यो, "अहो! आ कांइ म्होटुं आश्चर्य छे ?"॥ ४०९ ॥ जेवी रीते अश्वप्लुत थतो निश्चे संभलाय छे, पण तेवो करवा समर्थ थवातुं नथी तेम आ नाट्य क्यांइ पण थाय छे. ॥ ४१० ॥

पाताले भूतले वापि, गिरौ वा गगनेऽपिवा ॥ अन्यत्र वा भवेत्क्वापि, नृत्यमेतन्मनोहरम् ॥
कर्णयोर्जायतेहर्षं, नाट्यस्य ध्वनितःश्रुतेः॥ तस्यावीक्षणतः किंतु, खेद्यते नेत्रयोर्युगम् ४१२

पातालमां, पृथ्वी उपर, पर्वत उपर, आकाशमां अथवा बीजे कोइ ठेकाणे आ मनोहर नृत्य थाय छे. ॥ नाट्यनो शब्द सांभलवाथी बन्ने कानने हर्ष थायछे अने ते नाट्यने न जोवाथी बन्ने नेत्रने खेद थाय छे ॥४१२॥

एवं चिंतयतस्तस्य, शृण्वतस्तद्ध्वनिं मुदा॥ यामो जगाम यामिन्याः,प्रिया तेनाथ वोधिता ॥
वोधयित्वा स तां यावत् ,प्रछतिस्म सविस्मयः॥तावन्नाट्यध्वनिं तस्थौ,सा प्रोचेवोधितास्मि किम्
आ प्रमाणे विचार करतां अने नाट्यशब्दने हर्षथी सांभलतां एक पहोर जतो रह्यो पछी तेणे पोतानी स्त्रीने जगाडी ॥ ४१३ ॥ प्रियाने जगाडीने जेटलामां ते विस्मय सहित पूछे छे तेटलामां नाट्यशब्द वंध थयो. पछी स्त्रीये पूछयुं के, "मने तमे केम जगाडी." ॥ ४१४ ॥
स जगाद श्रुतं किंचित्त्वया सापि पुनर्जगौ ॥ श्रूयते भैरवीशब्दः, शृगालानां रवस्तथा ४१५
स चकार ततो हास्यं, सा प्रोचे किं स्मितं प्रिय ॥ अयुक्तं किं मया प्रोक्तं, येनेत्थं हस्यते त्वया
पतिये कह्युं. "तें कांइ सांभल्युं ?" स्त्रीये उत्तर आप्यो के भैरवी शब्द अने शीयालोना शब्द संभलाय छे. स्त्रीनां आवां वचन सांभली रत्नसिंह हसी पड्यो एटले स्त्रीये कह्युं के, "हे प्रिय ! तमे केम हस्या ? शुं में अयोग्य कह्युं छे के, जेथी तमे आम हसो छो ?" ॥४१६॥
ततो नाट्यस्वरूपं स, जगाद दयितां प्रति ॥ सा प्रोचेऽहं न जानामि, प्रमिलायां किमप्यभूत्
तस्यां संप्राप्त निशायां, पुनः शुश्राव स ध्वनिम् ॥ तेन प्रबोधिता सातु, न शुश्राव किमप्यहो
पछी पतिये नाट्यनी वात कही एटले स्त्रीये कह्युं के, "हुं नथी जाणती जे रात्रीने विषे शुं थयुं छे." ४१७ तेथी तेणे स्त्रीने तुरत जगाडी; परंतु स्त्रीये तो फरी रात्रि आवी एटले रत्नसिंहे फरी नाट्यशब्द सांभल्यो, कांइ पण सांभल्युं नहिं. ॥ ४१८ ॥
किं वृथेति तया प्रोक्ते, विलक्ष स्वपितिस्म सः ॥ प्रातः प्रबुद्धः प्राग्जातकार्याणि विदधे सुधीः॥
नाट्यस्वरूपं पप्रछ, स स्वमित्राणि चैकसः ॥ परं प्रोचे न केनापि, स्वल्पनिद्रवतापि हि ॥
" तमे मने वृथा शा माटे जगाडो छो ?" एम स्त्रीये कहेवाथी विलक्ष बनेलो कुमार उंघी गयो. पछी सवारे जागी उठेला ते उत्तम बुद्धिवाला कुमारे सवार संबंधी कार्यो कर्यां. पछी तेणे पोताना मित्रोने जूदुं जूदुं नाट्यस्वरूप पुछयुं; परंतु अल्पनिद्रावाला पण कोइये ते कह्युं नहि. ॥ ४२० ॥

एवं निशि निशि श्रुत्वा, तं नाट्यध्वनिमद्भुतम् ॥ मुहुर्मुहुश्च प्रच्छतं, दारामित्राणि तं जगुः ॥
तव भ्रांतिरियं काचिदथवा चित्तचालकः ॥ ततोऽसौ मौनमाधाय स्थितः शृण्वत्यपि स्वयम्

ए प्रमाणे दरेक रात्रीये अद्भुत नाट्यशब्द सांभलतो कुमार हमेशां पोतानी स्त्री अने मित्रोने पूछतो अने तेओ तेने केहेता के, ॥ ४२१ ॥ "आ तमने कांइ भ्रांति अथवा चित्त चपलपणुं थयुं छे." पछी ते कुमार मौन राखीने हमेशां ते नाट्यशब्दने पोतेज सांभलतो. ॥ ४२२ ॥

एकविंशतिघस्रेषु, व्यतीतेषु तथैव सः ॥ नाट्यचिंतातुरो रात्रौ, तेजः पटलमैक्षत ॥४२३॥
सोद्योते मंदिरे जाते, तेजसा तेन सोऽग्रतः ॥ ददर्श दैवतं दिव्यमालालंकारसुंदरम् ॥४२४॥

" एज प्रमाणे एकवीस दिवस गया पछी बावीसमे दिवसे नाट्यविचारमां आतुर एवा ते कुमारे रात्रीने विषे तेजनो समूह दीठो.॥४२३॥ तेजथी मंदिर देदीप्यमान थयुं एटले रत्नसिंहे पोतानी आगल दिव्यमालाना अलंकारथी सुंदर एवा कोइ देवताने दीठो. ॥ ४२४ ॥

विस्मितो रत्नसिंहस्तं, विलोक्य रविभास्वरम् ॥ वक्त्रपद्मं दधौ युक्तं, रात्रावपि विकस्वरम् ॥
कोऽयं कथं कुतः प्राप्त, इति चिंता वितन्वति ॥ तस्मिन्नसौ जगादेति, श्रूयतां सुकृतालय ॥

देवताने जोइ विस्मय पामेला रत्नसिंहनुं मुखकमल रात्राने विषे सूर्यथी प्रफुल्लित एवा कमल सरखुं थयुं. ॥ ४२५ ॥ आ कोण छे ? केम आव्यो छे ? अने क्यांथी आव्यो छे ? एम कुमार विचार करतो हतो एवामां ते देवताए कह्युं के, "हे पुण्यवंत ! सांभल. ॥ ४२६ ॥

नाटयस्य चिंता ते चित्ते, वरिवर्त्तिनिरंतरम् ॥ तत्स्वरूपमहं वक्तुं, प्राप्तोऽस्मि व्यंतरामरः ॥
मूलतः शृणु संबंधमस्ति रत्नपुरं पुरम् ॥ शंकरा नृपतिस्तत्रास्त्यवल्लोकप्रियंकरः ॥ ४२८ ॥

त्हारा चित्तमां नाट्यनी चिंता निरंतर रहे छे, तेनुं स्वरूप कहेवा माटे हुं व्यंतरदेवता अहिं आव्योछुं. ॥ ४२७ ॥ मूलथी संबंध सांभल. रत्नपुर नामनुं नगर छे, त्यां लोकने प्रियकारी एवो शंकर नामनो राजा राज्य करतो हतो. ॥ ४२८ ॥

गौरी नाम्ना प्रिया चासीत्, गौरीवास्य मनोहरा ॥ शैवधर्मेतयोश्चित्तं, वसतिस्म क्रमागते ॥
अन्यदा सुसुवे पुत्रपुत्रीयुग्मं नृपप्रिया ॥ पद्मनामाऽभवत्पुत्रः पुत्री च कमलाख्यया ॥४३०॥

ते शंकर राजाने गौरीना सरखी गौरी नामनी स्त्री हती. ते स्त्री पुरुषनुं चित्त पोताना कुल परंपराए चालता आवेला शिवधर्मने विषे हतुं. ॥ ४२९ ॥ कोइ वखते गौरीये पुत्रपुत्रीना जोडलांने जन्म आप्यो. तेमां पुत्रनुं नाम पद्म पाडयुं अने पुत्रीनुं नाम कमला पाडयुं. ॥ ४३० ॥

तयोर्मासेव्यतिक्रांते, तत्रायातास्तपस्विनः ॥ नं तुं जगाम भूपालः पालयन् स्वकुलक्रमम् ॥
तेषां धर्मोपदेशंतु, श्रुत्वा वैराग्यकारणम् ॥ मासं जातं सुतं न्यस्य, राज्ये दीक्षामुपाददे ॥

ते पुत्र पुत्री एक मासनां थयां, एवामां त्यां कोइ तपस्वी आव्या एटले राजा पोताना कुळक्रमने पाळतो छतो तेमने वंदना करवा गयो. ॥ ४३१ ॥ तेओनो वैराग्यकारण उपदेश सांभलो राजाए एक मासना पुत्रने राज्यासने बेसारी दीक्षा लीधी. ॥ ४३२ ॥

बिभ्राणः स जटाभारं, भस्मोद्धुलितगात्रभाक् ॥ भूपो जगाम तैः साकमाश्रमं श्रमवर्जितः ॥
पितुर्गृहं प्रति प्राज्यपरिवारसमन्विता ॥ मिलनाय तदा राज्ञी, युगलेन सहाचलत् ॥४३४

पछी भस्मथी लेपायला शरीरवालो शंकर राजा जटाना भारने धारण करतो छतो श्रम रहित थइ ते तपस्विओनी साथे तेमना आश्रममां गयो. ॥ ४३३ ॥ पछी उत्तम परिवार सहित राणी पोतानां पुत्रपुत्रीने साथे लइ पिताना घर प्रत्ये मलवा माटे चाली. ॥ ४३४ ॥

राज्यभारधृतौ स्तंभा, निर्दंभा मंत्रिणस्तदा ॥ अनुगत्य कियद्राज्ञीं, तद्विसृष्टा पुरं ययौ ४३५
तस्यामटव्या प्राप्ताया, भिल्लघाटी समापतत् ॥ लोकेषु लुंटयमानेषु, प्रणष्टाःसुभटा अपि ॥

ते वखते राज्यभारने धारण करवामां स्तंभ सरखा अने सरल एवा मंत्रीयो केटलेक सुधी राणीनी पाछल जइने पछी राणीये रजा आपवाथी नगरमां आव्या. ॥ ४३५ ॥ अनुक्रमे राणी अरण्यमां आवी पहोंची एटले भिल्ल लोकनी धाड आवी अने राणीने लुंटवा मांडी, जेथी सुभटो पण नासी गया. ॥ ४३६ ॥

ततःपलायमाना सा, गृहीत्वा तनयं गता ॥ अत्यंतव्याकुलत्वेन, पुत्री तत्रैव विस्मृताः ४३७
ततो गतेषु तेषु च, लोकास्ते मिलिताःपुनः ॥ विस्मृतां शोधयामास, राज्ञी निजसुतां नरैः ॥

पछी नासी जती एवी राणी पण पुत्रने लइने नासी गइ. अने अत्यंत व्याकुलपणाथी पुत्रीने त्यांज भूली गइ. ॥ ४३७ ॥ पछी ते भील्ल लोको चाल्या गया एटले राणीना सौ माणसो एकठा थया. ते वखते राणीये पोतानी खोवाइ गयेली छोकरीने शोधाववा मांडी. ॥ ४३८ ॥

अप्राप्य तां वने क्वापि,सा जगाम पितुर्गृहम् ॥मातापितृभ्यामानंदं ददाना तत्र तस्थुषी॥४३९॥
तत्र स्थित्वा कियत्कालं, सा जगाम निजं पुरम् ॥ तनयं वर्द्धयामास, शैशवादपि नृपतिम् ॥

• वनमां क्यांइथी पण पुत्रीने न पामीने ते राणी गौरी पिताना घरे गइ अने त्यां ते मातापिताने आनंद पमाडती छती रही. ॥ ४३९ ॥ त्यां केटलोक रह्या पछी ते राणी पोताना नगरे गइ अने राजारूप पोताना पुत्रने बाल्यावस्थाथी म्होटो कर्यो. ॥ ४४० ॥

तत्र तारुण्यमारूढे, लसल्लावण्यशालिनि ॥ तद्योग्यां कन्यकां राज्ञी, पप्रच्छ निजमंत्रिणः ॥
कोऽपि प्रोचे पुरे पद्मनाभाख्ये शिवनृपतेः॥ वनमालाभिधा कन्या, वर्त्तते रूपशालिनी ४४२

राजकुमार पण उत्तम लावण्यथी शोभता एवी योवनावस्थामां आवी पहोच्यो एटले राणीये ते कुमारने योग्य एवी कन्यानी वात पोताना मंत्रीयोने पूछी. ॥ ४४१ ॥ ते वखते कोइये कह्युं के, पद्मनाभ नगरमां शिवराजाने वनमाली नामना रूपवती पुत्री छे. ॥ ४४२ ॥

तदैव प्रेषयामास, तदर्थे सा निजान्नरान् ॥ पद्मनाभपुरं गत्वा, ते शिवं तां ययाचिरे ४४३
तां प्राप्य लग्नं संस्थाप्य, ते निजं पुरमागताः॥ गौर्यै विज्ञापयामास, स्तत्सर्वं मत्सरोज्झिताः॥

पछी तेज वखते राणी गौरीये ते कन्यानुं मागुं करवा माटे पोताना माणसो मोकल्यां. माणसोए पण पद्मनाभ नगरमां जइ शिवराजा पासे तेनी वनमाला पुत्रीनुं मागुं कर्युं. ॥ ४४३ ॥ राजा शिवे ते कबुल कर्युं एटले लग्ननो दिवस नक्की करी ते उद्यमवंत माणसोये पोताना नगरे आवी गौरी राणीने सर्व वात कही. ॥४४४॥

ततो विवाहसामग्री, जायतेस्म महोद्यमात् ॥ तत्र शंकरराजर्षिः सहसा पुरमाययौ॥४४५॥
तमायांतं वने दृष्ट्वा, मंत्रीस्वसद्मवने स्थितः ॥ वातायने निविष्टः स्वे, चिंतयामास चेतसि ॥

पछी म्होटा उद्यमथी विवाहनी सामग्री करवा मांडी, एवामां शंकर राजर्षि (गौरी राणीनो पति) तत्काल ते नगर प्रत्ये आव्या. ॥ ४४५ ॥ तपस्वीने उपवनमां आवेला जोइ मंत्री पोताना घरने विषे रह्यो छतो गोखमां बेसीने पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्यो. ॥ ४४६ ॥

हलकृष्टामभी भूमिं, नाक्रामंति तपस्विनः ॥ ततःकथमयं प्राप्तः, किंमनस्तपसिःश्लथम् ॥
तदा राज्यं परित्यज्य, राज्ञस्यने वयं ययौ ॥ विंध्यं गज इव स्मृत्वा, पुनरेषसमाययौ ४४७

आ तपस्वीयो हलथी खेडेली भूमिने उल्लंघन करता नथी, तो पछी ए केम आव्या हशे ? शुं एमनुं मन तपथी शिथील थयुं छे. ? ४४७ ॥ तेओ ते वखते राज्यने त्यजी दइ वनमां गया हता अने हवणां विंध्याचलने हाथी स्मरण करीने त्यां चाल्यो जाय एम फरी अहिं आव्या छे. ॥ ४४८ ॥

परीक्ष्यामि गत्वाहं, स्वरूपं स्वयमेव तत् ॥ पश्चात्पद्मनरेंद्राय, कथयामि यथोचितम् ४४९
इति ध्यात्वा वनं गत्वा, मुनिं नत्वा निविष्टवान् ॥ प्रपच्छ कुशलं मंत्री. भक्त्या विरचितांजलिः॥

प्रथम त्यां जइ हुं तेमनी परीक्षा करुं अने पछी पद्मराजाने योग्य वात कहुं. ॥ ४४९ ॥ आ प्रमाणे विचार करी मंत्री उपवनमां जइ मुनिने नमस्कार करीने बेठा अने भक्तिथी हाथ जोडी कुशल पूछवा लाग्यो. ४५०

अस्माकं केवलाद्भाग्याद्युयमत्र समागताः ॥ केनापि हेतुना वेति, विज्ञप्तो मुनिरब्रवीत् ४५१
सर्वत्र कुशलप्रश्नः, प्रायसः क्रियते जनैः ॥ परं मंत्रिन् मनुष्याणां, कुशलत्वं विलोक्यते ॥

अमारा भाग्यथी तमे अहिं आव्या छो अथवा कोइ कारणथी आव्या छो ? एम विनंती करी एटले मुनिये कह्युं. ॥ ४५१ ॥ " घणुं करीने सर्व ठेकाणे माणसो कुशलप्रश्न करे छे, परंतु हे मंत्री ! मनुष्योनुं कुशलपणुं जोवाय छे. ॥ ४५२ ॥

पद्म किं न समायातस्तन्माता किं समेति न ॥ ता वार्ताःकारय क्षिप्रं, ब्रवीम्यागमकारणम् ॥
श्रुत्वेत्यचिंतयन्मंत्री, यन्मया चिंतितं पुरा ॥ तदेव घटते सत्यं, हा त्वया किं कृतं विधे॥४५४॥

अहिं पद्म केम नथी आव्यो ? तेनी माता केम न आवी ? ए वात झट प्रथम कहे. पछी हुं मारुं आववानुं कारण कहुं. ॥ ४५३ ॥ शंकर राजर्षिनां आवां वचन सांभळी प्रधान विचार करवा लाग्यो के, "जे में प्रथम चिंतव्युं हतुं तेज सत्य घटे छे. हाय ! हाय ! हे विधि ! तें आ शुं कर्युं ? ॥ ४५४ ॥

विहिते कुशलप्रश्ने, कुशलत्वं विलोक्यते ॥ इत्येषा कापि वक्रोक्तिर्विशेषं वक्ति कंचन॥४५५॥
इति ध्यायनसौ शीघ्रं, गत्वा गौर्यै न्यवेदयत् ॥ तत्क्षणंसापि साशंका, कार्यं पुत्रमभाषत ॥

"कुशल प्रश्न कर्या पछी कुशल जोवाय छे." एम एमणे जे कह्युं ते वक्रोक्ति छे; माटे ते कांइ वधारे कहेवा धारे छे." ॥ ४५५ ॥ आ प्रमाणे विचार करीने मंत्रीए तुरत जइने गौरीने ते वात कही, तेथी गौरी पण शंका पामीने कांइ कार्य पुत्र पद्मने कहेवा लागी. ॥ ४५६ ॥

हे वत्स जनकस्तेद्य, संप्राप्तो वर्तते वने ॥ सोऽवादीत्तर्हि तं नंतुं, गच्छामि सपरिच्छदः ॥४५७॥
सा प्रोचे वत्स नो वेत्सि, स्वरूपं रूपमन्मथ ॥ स्थातव्यं तावदत्रैव, यावन्नाकारयाम्यहम् ॥

"हे पुत्र आजे त्हारो पिता उद्यानमां आवेला छे." पुत्रे कह्युं. "त्हारे हुं परिवार सहित तेमने वंदन करवा जाउं ?" ॥ ४५७ ॥ गौरीये कह्युं. "हे सुंदर ! तुं एमनो आशय जाणतो नथी, माटे ज्यां सुधी हुं न तेडावुं त्यां सुधी त्हारे थांहिंज रहेवुं." ॥ ४५८ ॥

इत्युक्त्वा तत्र संस्थाप्य, पद्मं पद्मोपमानना ॥ तेनैव मंत्रिणा साकं, सा गता मुनिसंनिधौ ॥
वाताहतमिवादर्शं, किंचिच्छिबायतां गता ॥ वदनं तस्य पश्यंती, दंडवत्प्रणनाम सा ॥४६०॥

एम कहीने पद्मना सरखा मुखवाली ते गौरी पद्मने त्यांज राखी पोते ते मंत्रीनी साथे मुनिनी पासे गइ.४५९ वायुथी हणायेला दर्पणनी पेठे कांइक लज्जायुक्त थयेली ते गौरीये मुनिना मुखने जोती छती दंडवत् प्रणाम कर्या. ॥ ४६० ॥

मुनिः प्रोवाच किं नागात्पद्मः किं वारितस्त्वया ॥ अहं स्वरूपं जानामि, तवास्य सचिवस्य च
श्रुत्वेति राज्ञी मंत्री च, किंचिद्वीक्ष्य परस्परम् ॥ निश्चयं चक्रतुस्तस्य, चिंतितस्यैव मानसे ॥

मुनिये कह्युं. "पद्म केम न आव्यो? अथवा शुं तें वारी राख्यो छे?" हुं त्हारी अने आ प्रधाननी सर्व वात जाणुंछुं. ॥ ४६१ ॥ शंकर राजर्षिनां आवां वचन सांभली राणी अने प्रधान ए बन्ने जणाये कांइक एक बीजा सामुं जोइ पोताना मनमां मुनिना चिंतवेला कार्यनो निश्चय कर्यो. ॥ ४६२ ॥

राज्ञी बभाषे वः पुत्रः, सांप्रतं परिणेष्यते ॥ ततो विवाहसामग्रो जायतेऽद्य महोद्यमात् ॥
अस्य चिंता गले क्षिप्ता, भवद्भिर्योऽप्य एवहि ॥ ततस्तेनैव सा कार्या, कस्तस्यान्यःकरोति ताम्

पछी राणीये कह्युं के, "हवणां तमारो पुत्र परणवानो छे, माटे आजे बहु उतावलथी विवाहनो सामग्री थाय छे. ॥ ४६३ ॥ तमे बालक एवा ते पुत्रना गळामां चिंता नाखी छे, तो पछी तेने ते चिंता करवीज पडे, कारण तेनी चिंता बीजो कोण करे? ॥ ४६४ ॥

शिरो धुन्वन्मुनिः प्रोचे, चिंतयालं त्वयाधुना ॥ यदहं वच्मि तच्चिते, चिंततां नान्यथाशुभम्
राज्ञी दध्यौ ध्रुवं चित्तमस्य राज्याभिलाषुकम् ॥ दत्ते शापमयि क्रुद्धस्ततौ भवति किं शुभम्॥

पछी मुनिये माथुं धुणावतां कह्युं के, "त्हारे हवणां ए चिंता करवानी कांइ जरुर नथी. हुं तने जे कहुं ते चित्तमां धारण कर, नहितो अशुभ थशे. ॥ ४६५ ॥ राणी विचार करवा लागी के, "निश्चे आ राजर्षिनुं चित्त राज्यनी इच्छा करे छे; परंतु जो तेमने राज्य न आपीये तो ते क्रोधथी श्राप आपे तो पछी आपणुं शुभ शुं थाय? ॥ ४६६ ॥

किं चित्रमत्र चेद्विश्वामित्राद्या अपि वंचिताः ॥ विषयैर्वनवासेऽपि वनितावेषवीक्षणे॥४६७॥
यद्वा नित्यं पुराणेपि, श्रुतं भागवताभिधे ॥ नारदात्प्राप्तवैराग्यः, प्रवृज्यायां परायणः ४६८
प्रियवृतनृपो राज्यं, बुभुजे भुजविक्रमी ॥ तद्वंशे च क्रमेणाभुदृषभः प्रथमो जिनः ॥४६९॥

जो के एमां आश्चर्य शुं छे ? कारण विषयोए वनवासमां रहेला विश्वामित्रादिकने पण स्त्रीयोना वेशमात्रने देखवामात्रमां छेतरी लीधा छे ॥ ४६७ ॥ अथवा निरंतर भागवत नामना पुराणमां सांभलीये छीयेके, नारदथी प्राप्त थयेला वैराग्यवाला प्रवृज्यामां तत्पर अने महा भुज पराक्रमी एवा प्रियवृत राजाए पण प्रव्रज्या लीधा पछी राज्य भोगव्युं छे; वली ते राजाना वंशने विषे अनुक्रमे पहेला श्री ऋषभदेव प्रभु थया छे.६९

चित्तं पुण्यगृहे स्थंभस्तच्चेच्चलितमात्मनः ॥ तत्कथं स्थिरतां याति, वाक्यदुर्बलदारुभिः ४७०

पुण्यरूप घरनो चित्त ए स्थंभ छे, ते चित्तरूप स्थंभ पोतानो मेले खशी गयो तो वाक्यरूप पातला लाकडाना टेकाथी ते पुण्यरूप घर शी रोते उभुं रही शके ? ॥ ४७० ॥

हसतां रुदतां वायमतिथिः समुपागतः ॥ हसद्भिर्गृह्यते तर्हि, यद्भाव्यं तद्भवत्यथ ॥ ४७१ ॥

चिंतयित्वेति सा राज्ञी, पुत्रमाकारयत्तदा ॥ तत्क्षणं स समायातो, मुनिं नत्वा निविष्टवान् ॥

हसो अथवा रुवो. परंतु आ परुणोतो आव्यो छे, तो पछी हसतांज तेने ग्रहण करोये; कारण जे थवानुं हशे तेज थाय छे. ॥ ४७१ ॥ आ प्रमाणे विचार करोने राणीये तेज वखते पुत्रने बोलाव्यो. पुत्र पण तुरत त्या आवो मुनिने नमस्कार करी योग्य आसने बेठो. ॥ ४७२ ॥

मुनिःप्रोचे यदस्माकं, चित्ते तद्भवतां नहि ॥ अन्यतो जायते बुंबा, व्याहारा कियतेऽन्यतः ॥

अहिताय समायातस्तातः कातरतां गतः॥ इति चिंता न कर्तव्या, त्वया वत्स कदाचन ४७४

पछी मुनिये कह्युं के, " जे अमारा मनमां छे ते तमारा मनमां नथी. ए एक तरफ बूम पडो अने बीजी तरफ दोडवा जेवुं थयुं छे. ॥ ४७४ ॥ हे वत्स ! त्हारे " आ पिता कायरपणुं पामीने अमारा अहितने माटे आव्यो छे." एम चिंता क्यारे पण न करवी. ॥ ४७४ ॥

तपांसि कुर्वतो ज्ञानमुत्पन्नं मम सांप्रतम् ॥ तेन ज्ञानेन विज्ञातं, भवतामसमंजसम् ॥४७५

हितार्थं भवतां पृथ्वीं, हलैः कृष्टामचिंतयन् ॥ इहायातोऽस्मितत्सर्वैः श्रूयतां तत्वसंकथा ४७६

तप करता एवा मने हवणां ज्ञान उत्पन्न थयुं छे, अने ते ज्ञानथी में तमारुं अकल्याणकारी कार्य जाण्युं
छे. ॥ ४७५ ॥ तमारा हितने माटे आ हळथी खेडायली पृथ्वीनो विचार न करतां हुं अहिं आव्यो छुं, माटे
तमे सौ तत्त्व वात सांभलो. ॥ ४७६ ॥

या बाला वनमालाख्या, याचिता शिवनृपतेः ॥ ज्ञायतां ननु सामुष्य, सुतस्यैव सहोदरी ॥
पित्रोः संगमसोत्कंठा, पुत्रमाता तदाचलत् ॥ प्राप्तायामटविमस्यां, भिल्लधाटी समापतत् ॥

तमे शिवराजा पासेथी जे वनमाला कुमारीनी मागणी करी छे, ते निश्चे आ पद्मकुमारनी व्हेन थाय छे,
तेम जाणो. ॥ ४७७ ॥ पिताने मलवानी उत्कंठावाली आ पुत्र पद्मनी माता जती हती एवामां रस्ते प्राप्त थ-
येला अरण्यमां ओचिंती-भिल्लोनी धाड पडी. ॥ ४७८ ॥

नष्टा पलायमानेयं, पुत्री तत्रैव विस्मृता ॥ शोधितापि न सा लब्धा, पितुर्गृहमियं ययौ ४७९
तदा तां पतितां तत्र, पद्मनाभपुराधिपः ॥ मृगयार्थं समायातः शिवो दृष्ट्वाग्रहोद्भुतम् ॥४८०॥

राणी त्यांथी नासीने जती रही अने पुत्रीने त्यां भूली गइ. पछी त्यां बहु वखत शोध करी पण ते पुत्री
जडी नहीं एटले ते (आ राणी) पिताने घेर गइ ॥ ४७९ ॥ पछी ते वखते त्यां पद्मनाभ पुरनो राजा शिव मृगया
रमवा आव्यो, तेणे ते पुत्रीने त्यां पडेली जोइ तुरत लइ लीधी. ॥ ४८० ॥

अनपत्येन तेनेयं, गत्वा पत्न्यै समर्पित ॥ वने लब्धेति सावर्द्धद्वनमालाख्यया सुखम् ४८१
इति स्वरूपं विज्ञाय, कार्यं कार्यं यथोचितम् ॥ आशीर्वचोऽस्तु पुत्राय, वयं यामो निजाश्रमम्

पुत्र रहित एवा ते राजाए घरे जइ ते पुत्री पोतानी स्त्रीने आपी, पछी वनमां प्राप्त थवाथी वनमाला ए
नामनी ते पुत्री सुखे वृद्धि पामवा लागी. ॥ ४८१ ॥ आ प्रमाणेनी वात जाणीने हवे तमारे योग्य कार्य करवुं.
पुत्रने आशिर्वाद हो, अने हवे अमे अमारा आश्रमे जइशुं. ॥ ४८२ ॥

मुनिं मंत्री च राज्ञी च, क्षमयामासतुस्ततः ॥ हितस्य हितं चित्तेऽस्ति, चिंतितं हन्यतामिति
अथ गते मुनौ तत्र, तेऽपि मंदिरमागताः ॥ सचिवेन शिव प्रष्टे, ज्ञातवृत्ताश्चमत्कृताः॥४८४॥

पछी मंत्री अने राणी ए बन्ने जणाए मुनिनी क्षमा मागी. कारण के हितकारीना चित्तमां हितज होय छे, माटे चिंतितकार्यने दूर करो. ॥ ४८३ ॥ पछी मुनि पोताने आश्रमे गया एटले तेओ पण पोताना घरे गया. पछी प्रधाने ते शिवराजाने वनमालानी वात पूछीने जाणी, तेथी तेओ सौ चमत्कार पाम्या. ॥४८४॥

ततः सा चलिता सैन्यसहिता नगरात्ततः ॥ प्राप शंकरराजर्षिसंश्रितं वनमंतरा ॥ ४८५ ॥
सात्र तातं निजं ज्ञात्वा, ववंदे सपरिच्छदा ॥ प्रमोदाश्रुपरिव्याप्तमाननेत्रद्वया रयात् ॥४८६॥

पछी वनमाला पण त्यांथी सैन्यसहित चाली निकली अने शंकर राजर्षि ज्यां रहेता हता त्यां वनमां आवी पहोची. ॥ ४८५ ॥ हर्षना आंसुथी व्याप्त नेत्रवाली ते वनमालाए त्यां पोताना पिताने जाणीने तेमने परिवार सहित वेगथी वंदना करी. ॥ ४८६ ॥

तपस्विना बभाषे सा, तपोग्रहणहेतवे ॥ नानुमेने च सा बंधुजननोसंगमोत्सुका ॥ ४८७ ॥
ततस्तेन विसृष्टा सा, ययौ रत्नपुरं पुरम् ॥ अभ्यायातप्रसूबंधुप्रोणिता सौधमागता ॥४८८॥

तपस्वीये तेने तप आचरवानो बहु आग्रह कर्यो, पण बंधु अने माताने मलवा माटे उत्साहवाली वनमालाए ते कबुल कर्यो नहीं. ॥ ४८७ ॥ पछी तपस्वी शंकर राजर्षिए रजा आपवाथी ते वनमाला रत्नपुर नगरे गइ. त्यां सामा आवेला बंधु अने माताए प्रसन्न करेली ते राजमहेलमां गइ. ॥ ४८८ ॥

वरेषु चिंत्यमानेषु, तद्योग्येष्वन्यदा मुदा ॥ बांधवस्यांतिकं प्राप्ता, सन्नायां सा सुलोचना ॥
समुद्रमंत्रिणःपुत्रः सागराख्यः सरागधीः॥ संपूर्णयौवनामेतां दृष्ट्वा चित्ते व्यचिंतयत् ॥४९०॥

माता अने बंधु ते वनमालाना योग्य वरनो विचार चलावता हता, एवामां कोइ वखते ते सुंदर नेत्रवाली पोताना बंधुनी पासे सभामां गइ. ॥ ४८९ ॥ आ वखते संपूर्ण यौवनवाली ते कन्याने जोइ रागवंत थयेलो समुद्र मंत्रीनो पुत्र सागर पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्यो. ॥ ४९० ॥

येन केनाप्युपायेन, स्वीकार्यासौ मया ध्रुवम् ॥ पारवश्यं न यात्येषा, यावदन्यस्य कस्यचित् ॥ ध्यात्वेति स जगौ तातं, रहःस्थित्वा विलज्जधीः॥ पुत्रेण यदि कार्यं ते, तदुक्तं कार्यमेव तत् ॥

" आ कन्या जेटलामां बीजा कोइने न परणे तेटलामां म्हारे जे ते उपायथी तेने निश्चे अंगीकार करवी." ॥ ४९१ ॥ आ प्रमाणे विचार करीने लज्जारहित बुद्धिवाला तेणे एकांतमां जइ पिताने कह्युं के, " जो तमारे पुत्रनी जरुर होय तो तेनुं कहेलुं एक कार्य करो. ॥ ४९२ ॥

बुद्धिं कुरुष्व तां तात, कातर्येणोज्झितां यया ॥ वनमाला विशालाक्षी, जायते गृहिणी मम ॥ मुखे प्रदाय हस्तं स, बभाषे किं त्वयोदितम् ॥ सा कथं लभ्यते वत्स, परिणेतुं प्रभोः स्वसा ॥

हे तात! तमे कायरपणा विनानी तेवी बुद्धि करो के, जेथी विशाल नेत्रवाली वनमाला म्हारी स्त्री थाय." ॥ ४९३ ॥ पछी पिताए मुख आडो हाथ राखीने कह्युं के, अरे! पुत्र! तें ए शुं कह्युं? महाराजानी व्हेन परणवाने शी रीते प्राप्त थाय? ॥ ४९४ ॥

सोऽवादीत् किं बहूक्तेन, वरं कूपे पताम्यहम् ॥ क्षिपामि क्षुरिकां कुक्षौ, न च तिष्ठामि तां विना ॥ मंत्री प्रोचे न ते वत्स, नृपे जीवति सा भवेत् ॥ स्वामिद्रोहोऽपि तच्चिंत्यः, सोऽवादीत् कुरु तत्क्षणम् ॥

पुत्रे कह्युं. " वधारे कहेवाथी शुं? बहु सारुं, हुं कूवामां पडीश अथवा पेटमां छरी नाखीश, पण तेना विना नहि रहुं. ॥ ४९५ ॥ मंत्रीये कह्युं. " हे वत्स! राजा जीवतो होय त्यांसुधी ते त्हारी थइ शके नही. वली राजानो द्रोह ते पण विचारवा योग्य छे." पुत्रे कह्युं. " तो तुरत ते स्वामिद्रोह पण करो." ॥ ४९६ ॥

इति मंत्रं चतुःकर्णं कृत्वा तौ निर्गतौ बहिः ॥ तथैव चक्रतुर्दत्वा, विषं पश्चाय पापिनौ ४९७ विषेण व्याकुले नृपे, पतिते पृथिवीतले ॥ सा गौरी वनमाला च; मिलितश्च परिच्छदः ४९८

ए प्रमाणे विचार करी ते बन्ने जणा बहार गया अने ते पापीयोए पछ राजाने विष आपीने तेवुंज कार्य करयुं. ॥ ४९७ ॥ राजा विषथी व्याकुल थइ पृथ्वी उपर पडयो, एटलामां गौरी, वनमाला अने परिवार त्यां आवी पहोच्यो. ॥ ४९८ ॥

चित्तं विना प्रतीकारा, कृतमारेभिरे ततः ॥ गुणो न तस्य कोऽप्यासीरोदितिस्म जनोऽखिलः
रुदत्यां वनमालायां, गौर्य्यां वा सपरिच्छदे ॥ चारणश्रमणश्चंद्रस्तत्रागाल्लाभहेतवे ॥ ५०० ॥

पछी मन विना उपायो करवा मांड्या, परंतु तेथी कांइ गुण थयो नहीं; तेथी सर्व माणसो रोवा लाग्या ॥ वनमाला, गौरी अने परिवार रोवा लाग्या, एटलामां त्यां कोइ चंद्र नामना चारण मुनि लाभ माटे आव्या. ५००

अहोभाग्यमहो भाग्यं, प्राप्तोऽयं मुनिपुंगवः ॥ एतेन ज्ञायते नूनं, भव्यमेव भविष्यति ५०१
एवंलोके वदत्येव, तत्पादक्षालनोदकैः ॥ मातृस्वसृभ्यां सिक्तोऽभून्निर्विषो नृपतिःक्षणात् ५०२

अहो ! आ म्होटुं भाग्य अहो ! आ म्होटुं भाग्य ! जे आ उत्तम मुनि आवी पहोंच्या निश्चे एमनाथी सारुं भशे एम समजाय छे. ॥ ५०१ ॥ लोको एम बोलता हता एवामां माता अने ब्हेन ते मुनिना चरणना जलथी ते पद्म राजा उपरथी सिंचन कर्युं, जेथी ते राजा तुरत विष रहित थयो. ॥ ५०२ ॥

अथोत्थाय निविष्टोग्रे, मुनिं नत्वा नृपो जगौ ॥ कथ्यतां केन मे दत्तं, वैरिणा विषमुत्कटम् ॥
चित्ते व्याकुलयो र्बोढं, प्रश्नेऽस्मिन् मंत्रिपुत्रयोः॥ मुनिः प्रोवाच जानिते, कं दंडं त्वं विधास्यति

पछी उठीने मुनिने नमस्कार करी तेमनी आगल बेठेला राजाए कह्युं के, “ हे मुनि ! मने विष कोणे आप्युं हतुं ते कहो ? ॥ ५०३ ॥ राजाए आ प्रमाणे प्रश्न कर्यो एटले मंत्री अने तेनो पुत्र बंन्ने जणा व्याकुल थवा लाग्या. मुनिये कह्युं. “ ए वात जाण्याथी तुं तने विष आपनारने शो दंड आपीश ? ” ॥ ५०४ ॥

नृपो जगौ रुषा मूलात्तमुच्छेत्स्यामि निश्चितम् ॥ मुनिः प्रोचे ततो राजन्, श्रूयतां कथ्यते यथा
विषस्य दायकौ तौ द्वौ, संप्रताय निरंतरम् ॥ यत्रैकस्तत्र चान्यः स्यादेवं प्रीति परायणौ ॥

राजाए कह्युं. “ हुं तेने क्रोधथी निश्चे मूलमांथी उखेडी नाखीश.” मुनिए कह्युं. “ जो एम छे तो हे राजन् ! सांभल. हुं तेने कहुं छुं. ॥ ५०५ ॥ विष आपनारा ते बे जणा निरंतर रह्या छे के जेमां एक तेमां बीजो एवा ते परस्पर प्रीतिवाला छे. ॥ ५०६ ॥

अस्मिन्नवसरे तौ द्वौ, दध्यतुर्निज चेतसि ॥ सा कुबुद्धि कृतावाभ्यां, यया प्राप्तः कुलक्षयः॥
मुनिः प्रोचे तयोर्नाम, कथ्यमानं निशम्यताम् ॥ रागोद्वेषस्तथा तौ द्वौ, प्रत्यासन्नौ शरीरिणाम्

आ वखते मंत्री अने तेनो पुत्र ते बे जणा पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्या के, "आपणे तेवी कुबुद्धि करी के जेथी कुलनो क्षय प्राप्त थयो. ॥ ५०७ ॥ मुनिए कह्युं. "तेओनुं नाम कहुंछुं ते तुं सांभल. " राग अने द्वेष" आ बन्ने शत्रुओ माणसनी पासेज रहे छे. ॥ ५०८ ॥

यत्र रागो भवेत्तत्र, द्वेषो भवति निश्चितम् ॥ सानिध्यं भवतः शश्वद्विख्यात वैरिणस्तयोः
तौ त्वं मूलादपि छिंद्धि, यदि सत्यप्रतिज्ञता ॥ एवमुक्त्वा स्थिते साधौ, सर्वःकोऽपि विसिष्मिये

ज्यां राग त्यां द्वेष होय छे. वली ते त्हारा प्रसिद्ध शत्रुओ हमेशां त्हारी पासे रहे छे. ॥ ५०९ ॥ जो त्हारी प्रतिज्ञा सत्य होय तो ए बन्ने शत्रुओने तुं मूलमांथी छेदी नाख." आ प्रमाणे कहीने मुनि बेसी रह्या एटले सर्वे लोको विस्मय पाम्या. ॥ ५१० ॥

प्रोचतुर्मंत्रिपुत्रौ च, स्पृशंतौ चरणौ मुनेः ॥ भाग्येन सर्वलोकानां, बभूव भवदागमः ॥५११॥
पुनर्भूपं मुनिःप्रोचे, नराः सर्वे नराधिप ॥ प्रेरिता रागद्वेषाभ्यामकृत्यानि प्रकुर्वते ॥ ५१२ ॥

पछी मंत्री अने तेना पुत्रे मुनिना चरणने स्पर्श करता छतां कह्युं के, "सर्वे लोकोना भाग्यथीज आपनुं अहिं आववुं थयुं छे." ॥ ५११ ॥ मुनिए फरी राजाने कह्युं के, "हे राजन्! रागद्वेषथी प्रेरायला सर्वे माणसो अकृत्य करे छे. ॥ ५१२ ॥

प्रस्तरेणाहतः श्विवः, प्रस्तरं दष्टुमिच्छति ॥ मृगारिस्तु शरं प्राप्य, शरोत्पत्तिं विलोकयेत् ५१३
यत्प्रेरितेना केनापि, विषं दत्तं तवाधुना ॥ तन्नाम्नि कथिते किं स्याद्रागं द्वेषं च संहर ॥५१४॥

पथ्थरथी मरायलो कुतरो पथ्थरने करडवानी इच्छा करे छे अने सिंह बाणना प्रहारने पामीने ते बाणना आववाना मार्गने जोवे छे ॥ ५१३ ॥ हमणां जेना प्रेरवाथी कोइये तने विष आप्युं हतुं, तेना आपवाथी शुं थवानुं छे, माटे रागद्वेषनो नाश कर." ॥ ५१४ ॥

नृपेन वीक्षिते वक्त्रे, मंत्री प्रोवाच सादरम् ॥ सत्यं तदेव हे देव, यन्मुनिर्वक्ति वत्सलः ॥५१५॥
प्रोचे प्रबुद्धो नृपस्तं, राज्यं क्वापि निधीयताम् ॥ अपुत्रोऽहं यथा दीक्षां, गृह्णामि मुनि संनिधौ ॥

पछी राजाए मंत्रीना मुख सामुं जोयुं एटले मंत्रीए आदरथी कह्युं के, "हे देव ! प्रीतिवंत एवा मुनि जे कहे छे ते सत्य छे." ॥ ५१५ ॥ पछी प्रबोध पामेला राजाए कह्युं के, "म्हारुं राज्य कोइने सोंप के, जेथी अपुत्र एवो हुं मुनिनो पासे दीक्षा लउ" ॥ ५१६ ॥

तद्राज्यं सागरायैव, दत्वा मंत्रिनरेश्वरो ॥ पार्श्वे प्राव्रजतां तस्य, साधोः साम्यरसान्वितौ ॥
अद्भूतासमितिर्वाचः साधुनामिति सागरः ॥ शिवधर्मं परित्यज्य, जिनधर्मपरोऽभवत् ॥५१७॥

पछी ते राज्य सागरकुमारने सोंपी शमतावंत एवा मंत्री अने राजाए ते मुनि पासे दीक्षा लीधी. ॥५१७॥ साधुंनी समिति अने वाणी अद्भूत होय एम जाणी सागर राजाए शिवधर्म तजी दइ जैनी दीक्षा लीधी.॥५१८॥

ताभ्यां युगे गते साधौ, सागरः पृथिवीपतिः॥ तद्राज्यं पालयामास, रेमे च वनमालया ५१९
वनमालान्यदा स्वप्ने तातं वीक्ष्य, तपस्विनम्॥ नृपानुमत्यागत्वतत्पार्श्वे जाता तपस्विनी ५२०

पछी ते नवा बे साधु सहित चद्रमुनि चाल्या गया एटले राजा सागर ते राज्यनुं पालन करवा लाग्यो, अने वनमालानी साथे क्रीडा करवा लाग्यो. ॥ ५१९ ॥ कोइ वखते वनमालाए स्वप्नमां पोताना पिता तापसने दीठा, तेथी ते सागरनी रजा लइ त्यां जइ अने तपस्विनी थइ. ॥ ५२० ॥

काले शंकरराजर्षिर्गृहितानशनस्तया ॥ प्रोचे तात त्वया बोध्याहं भवेत्र परत्रवा ॥ ५२१ ॥
तत्प्रपद्य मृतः सोऽभूद्व्यंतरेंद्रो भुवस्तले ॥ परिज्ञेयः स एवाहं, भवतःपुरतःस्थितः ॥५२२॥

पछी शंकर राजर्षिए अवसरे अनशन लीधुं ते वखते ते वनमाला पुत्रीये तेमने कह्युं के, "हे तात ! तमारे मने आ भवमां अथवा बीजा भवमां प्रबोध पमाडवो. ॥ ५२१ ॥ पछी ते वात कबुल करो शंकर राजर्षि मृत्यु पामीने पृथ्वीना नोचे व्यंतर देवता थयो. (रत्नसिंह राजकुमारने व्यंतर देवता कहे छे के,) तेज व्यंतर देवता त्हारी आगल उभेलो मने तुं जाण. ॥ ५२२ ॥

मया पूर्वभवेऽकारि, शैवधर्मोऽन्वहं पुनः ॥ जिनधर्मसमो धर्मो, न भूतो न भविष्यति ५२३
वनमालापि मृत्वाभूत्पुर्यामस्यां धनेशतुः॥ धनेश्वराभिधानस्य, रत्नश्रीरितिपुत्रिका ॥५२४॥

में पूर्वभवमां निरंतर शिवधर्म पाल्यो छे, परंतु जिनधर्म समान धर्म कोइ थयो नथी अने थशे पण नहि. ॥५२३॥ वनमाला पण मृत्यु पामीने आ नगरीमां धनवंत धनेश्वर शेठनी रत्नश्री नामनी पुत्री थइ छे. ॥५२४॥

साधुना यौवनेनालं, कृता लावण्यसाधुना ॥ तद्बोधाय समेतोऽस्मि, सा पुनर्नैव बुध्यते ५२५
तस्याःस्वप्ने मया स्वर्गा नरकाश्चापि दर्शिताः ॥ मालास्वप्नानहं पश्यामीति प्रातर्जजल्प सा

ते रत्नश्री हवणां उत्तम लावण्यवाला यौवनथी अलंकृत थइ छे, हुं तेने बोध करवा आव्योछुं, पण ते बोध पामती नथी. ॥ ५२५ ॥ में तेने स्वप्नामां स्वर्ग अने नरक देखाड्यां. पण तेतो एम कहे छे के, में स्वप्नामां मालानां स्वप्नो जोयां छे. ॥ ५२६ ॥

दिव्यनाटयध्वनिश्चक्रे, चैकविंशतिवासरान् ॥ परं तस्याः प्रमीलायां, न सोऽभूत्कर्णगोचरः ॥
प्रत्यक्षीभूय चेत्किंचित्स्वरूपं कथयाम्यहम् ॥ भीता विमुच्य पूत्कारं, सा तन्नश्यति बालवत्॥

में एकविश दिवस सुधी रात्रीये दिव्य एवा नाट्यनो शब्द करचो, ते पण तेना कानमां प्राप्त थयो नहीं. अर्थात् तेणे सांभल्यो नहि. ॥ ५२७ ॥ जो हुं प्रत्यक्ष थइ तेने कांइ कहेवा जाउंछुं तो भय पामी बालकनी पेठे बूमो पाडीने नाशी जाय छे. ॥ ५२८ ॥

एवं विधे स्वरूपेऽस्याः, कथं धर्मः प्रकाश्यते ॥ ग्रामं विना कुतःसीमा, विना पुत्रं कुतःकुलम् ॥
त्वं तु पूर्वकृतप्राज्यपुण्यसंभारसंश्रितः॥ स्वयमेवशृणोष्येनं, दिव्यनाटयध्वनिं निशि ॥५३० ॥

आ प्रमाणे वात छे तो पछी हुं तेने धर्म शी रीते कहुं ? कारण गाम विना सीमा क्यांथी होय, अने पुत्र विना कुल क्यांथी होय ? ॥ ५२९ ॥ परंतु तुं पूर्वे करेला उत्तम पूण्यसमूहने आश्रय करी रहेलो छे के, जेथी तुं पोते रात्रीने विषे ए दिव्य नाट्यशब्दने सांभले छे. ॥ ५३० ॥

सोऽहंतस्यां परिश्रांतस्त्वां प्राप्तोऽस्म्यद्य सुंदर ॥ त्वया प्रातर्विवाह्यासौ, त्वत्संगाद्धर्ममाप्स्यति
सा पार्श्वे जैनसाधूनां, नेतव्या धर्महेतवे ॥ तुष्टो चाद्याभिलाषे ते दिव्यनाट्यं करोम्यहम् ॥

हे सुंदर ! हवे हुं तेने विषे थाकीने त्हारी आगल आव्यो छुं; जेथी तुं सवारे तेनी साथे विवाह करजे; कारण ते त्हारा संगथी धर्म पामशे. ॥ ५३१ ॥ तेने त्हारे धर्म माटे जैन साधु पासे लइ जवो. आजे आवा अभिलापथी प्रसन्न थयेलो हुं दिव्यनाटच करुंछुं. ॥ ५३२ ॥

एवमुक्त्वा स्वरूपं स व्यंतरेऽस्तिरोदधे ॥ प्रातः प्रबुद्धः स्वंतातमयं नंतुं समागतः ॥५३३॥
तदा धनेश्वरः श्रेष्टो, स्थालमापूर्यमौक्तिकैः ॥ नृपाय प्राभृतीचक्रे, प्रोचे च रचितांजलिः ॥

ए प्रमाणे सर्व वात कहीने ते व्यंतरदेव अदृश्य थइ गयो. पछी सवारे जागी उठेलो रत्नसिंह पिताने नमन करवा गयो. ॥ ५३३ ॥ ते वखते धनेश्वर शेठे मोतीथी थाल भरी राजा जयदेवने अर्पण कर्यो अने हाथ जोडी कहेवा लाग्यो के, ॥ ५३४ ॥

हे देव देवता कापि, स्वप्नेमामित्युपादिशत् ॥ रत्नसिंहाय दातव्या, स्वपुत्री नृपसूनवे॥५३५॥
तेनेषा दोयते तस्मै, वरेष्वन्येषु भूरिषु ॥ ओमित्युक्ते नरेंद्रेण, स तया परिणायितः ॥५३६॥

"हे देव ! मने कोइ देवताए स्वप्नमां एम कह्युं छे के, "त्हारे पोतानी पुत्री जयदेव महाराजाना पुत्र रत्नसिंहने आपवी. ॥ ५३५ ॥ माटे बीजा वरो बहु छतां पण ते हुं आपना पुत्रनेज आपुं छुं." राजाए ते वात कबुल करी एटले रत्नसिंहने ते रत्नश्री साथे परणाव्यो. ॥ ५३६ ॥

ताभ्यां शुभ्राभ्यां नार्याभ्यां,सहितोऽयमनंगवत् ॥ रतिप्रीतिसमाभ्यां स, रेमे स्वैरं वनादिषु॥
इतश्च तत्र संप्राप्ता, रत्नसेखरसूरयः ॥ नृपो जगाम तं नंतुं, परिवारसमन्वितः ॥ ५३८ ॥

रति अने प्रीतिसहित कामदेवनो पेठे ते रत्नसिंह कुमार पोतानी रंभा अने रत्नश्री सहित पोतानी मरजी प्रमाणे उपवादिकने विषे क्रीडा करवा लाग्यो. ॥ ५३७ ॥ पछी त्यां रत्नशेखर सूरी आव्या, तेथी राजा परिवार सहित तेमने वंदना करवा गयो. ॥ ५३८ ॥

प्रियाद्वययुतो रत्नसिंहोऽपि प्रीतमानसः ॥ गत्वा नत्वा च सूरींद्रानश्रौषोद्धर्मदेशनाम् ५३९

प्रसन्न मनवाला रत्नसिंहे पण बन्ने स्त्रीओ सहित त्यां जइ सूरीश्वरने नमस्कार करी धर्मदेशना सांभली ५३९

भो भो अनादिमिथ्यात्व परिहारेण भावतः ॥ जैनधर्मो विधातव्यः, शिवधर्मनिबंधनम् ॥

हे लोको ! तमारे भवथी अनादि एवा मिथ्यात्वने त्यजो दइ मोक्षनुं कारण एवो जैनधर्म आदरवो ॥ ५४० ॥

शैवं मीमांसकं सांख्यं, बौधं नैयायिकं तथा ॥ एतानि दर्शनान्याहुर्धर्मं मर्मविवर्जितम् ५४१

शैव, मीमांसक, सांख्य, बौध, नैयायिक ए पांच दर्शनो मर्म विनाना धर्मने कहे छे. ॥ ५४१ ॥ ते मर्म

स्याद्वादरूपं मर्म स्यादथवा प्राणिनां दया ॥ तेन मुक्तोऽखिलो धर्मो, जीवेनांगमिवाफलम् ॥

स्याद्वादरूप होय छे अथवा प्राणी उपर दया करवारूप होय छे. जेम जीव विनानुं शरीर निष्फल तेम मर्म विनानो धर्म पण निष्फल छे. ॥ ५४२ ॥

वने वासः प्रकुर्वाणाः शैवास्तावत्तपस्विनः ॥ दर्भानुन्मुलयंत्येव, त्वचं गृह्णाति शाखिनाम् ॥

दहंति समिधस्तेषां, धर्ममर्मज्ञता कुतः ॥५४३॥

शोमाकिनींगुदीतैले, संचिन्वंत्यन्वहं च ये ॥ दहंति समिधस्तेषां, धर्ममर्मज्ञता कुतः ॥

"प्रथम वनमां निवास करता शैव तापसो दर्भोने उखेडी नाखे छे अने वृक्षोनी छालने गृहण करे छे. ५४३ तेओमां शोमाकिनी अने इंगुदिना तैलने निरंतर शोधता एवा जे शैवो लाकडांओने बाली नाखे छे, तो पछी तेओमां धर्मना मर्मनुं जाणपणुं क्यांथी होय ?" ॥ ५४४ ॥

शास्त्राण्यधित्य ये विप्राद्या अपि प्राणिहिंसनम् ॥ कुर्वंति सर्वदा तेषां धर्ममर्मज्ञता कुतः ॥

जे ब्राह्मणादिक शास्त्रोनो अभ्यास करीने पण निरंतर जीवहिंसा करे छे, तेओने धर्मना मर्मनुं जाणपणुं क्यांथी होय? अर्थात् नज होय. ॥ ५४५ ॥

एवंश्रुत्वा गुरोर्वाक्यं, रत्नश्री जातिमस्मरत् ॥ मिथ्यात्वं स्वं च निंदंती, सा सम्यक्त्वमुपाददे॥

व्यंतरेशोऽपि तत् ज्ञात्वा, गत्वानत्य प्रमोदतः॥ नाटयं विधाय सम्यक्त्व मुपादत्त मुनीश्वरात् ॥

गुरुनां आवां वचन सांभली रत्नश्री जातिस्मरण ज्ञान पामी, तेथी ते पोताना मिथ्यात्वनी निंदा करती छती सम्यक्त्व पालवा लागी.॥५४६॥ व्यंतरदेवे पण ते वात जाणी हर्षथी त्यां आवी नाट्य करीने मुनि पासे सम्यक्त्व अंगीकार कर्युं. ॥ ५४७ ॥

रत्नसिंहोऽपि पप्रच्छ, निजं पूर्वभवं गुरून् ॥ ते प्रोचुः श्रूयतामस्ति, हस्तिनागपुरं पुरम् ५४८
श्रेष्ठ्यत्र धनदत्तोऽभूत्तस्य धीराभिधः सुतः॥ श्री जिनेंद्रस्य पूजायां, नाट्यपूजामुना कृता ५४९

रत्नसिंहे पण गुरुने पोतानो पूर्वभव पूछ्यो, तेथी गुरुए कह्युं. सांभल. हस्तिनागपुर नामनुं नगर छे. ५४८ ए नगरमां धनदत्त नामनो शेठ रहेतो हतो, तेने धीर नामनो पुत्र हतो. ए पुत्रे श्री जिनेश्वरनी पूजामां नाट्य पूजा करी हती. ॥ ५४९ ॥

तज्जीवस्त्वमभूद्राजकुले राज्यं च लप्स्यसे ॥ नाट्यपूजाविशेषेण, व्यंतरो नाट्यकृत्तव॥५५०॥
श्रुत्वेवं स्वभवं रत्नसिंहो जातिस्मरोऽभवत् ॥ विशेषादार्हतंधर्मं, प्रपेदे मुनिसंनिधौ ॥५५१॥

ते धीरनो जीव तुं आ राजकुलमां उत्पन्न थयो छे. नाट्यपूजाना विशेषथी व्यंतरे त्हारी पासे नाट्य कर्युं हतुं. वली तुं राज्यने पामीश. ॥ ५५० ॥ रत्नसिंह आ प्रमाणे पोतानो पूर्वभव सांभली जातिस्मरणज्ञान पाम्यो, तेथी तेणे मुनि पासे विशेषे अरिहंत धर्म आदर्यो. ॥ ५५१ ॥

मुनिं नत्वा गृहं गत्वा, दत्वा राज्यं स्वसूनवे ॥ गुरोः संप्राप्तवैराग्यो, जयदेवोऽग्रहीद्व्रतम् ५५२
प्रियाभ्यां सहितः पुण्य-कर्त्तव्येषु परायणः॥ रत्नसिंहोऽथ भूपालस्तत्र राज्यमपालयत् ५५३

पछी मुनिने नमी, घरे जइ अने पुत्रने राज्य आपी वैराग्यवासीत एवा जयदेव राजाए गुरु पासे चारित्र लीधुं. पछी बन्ने स्त्रीओसहित अने पुण्यकार्यमां तत्पर एवो रत्नसिंह राजा राज्य करवा लाग्यो. ॥ ५५३ ॥

अन्यदा न्यस्य राज्येऽसौ, पुत्रं रत्नप्रियाभिधम् ॥ तेषामेव गुरूणां स, पार्श्वे संयममग्रहीत् ॥
प्रपाल्य निरतिचारं, चारु चारित्र मुज्ज्वलम् ॥ ग्रहीतानशनः प्रांते, सौधर्मे त्रिदशोऽभवत् ॥

कोइ वखते रत्नसिंहे पण पोताना पुत्र रत्नप्रियने राज्य सोपी पोते तेज गुरु पासे चारित्र लीधुं. ॥५५४॥
पछी निरतिचार श्रेष्ठ उज्वल चारित्रने पाली अंते अनशन लइ सौधर्म देवलोकमां गयो. ॥ ५५५ ॥

चिरं सुखान्यसौ भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युतः ॥ राजन् सागरनामाभूत्पुत्रः सप्तदशस्तव ॥

(श्री नरवर्मा केवली गुणवर्मा राजाने कहे छे के,) त्यां ते दीर्घकाल सुख भोगवीने पछी चवीने हे राजन् त्हारो सागर नामनो सत्तरमो पुत्र थयो छे. ॥५५६॥

॥ इति नाट्यपूजायां धीरकथा ॥

एवं सप्तदशाप्येते, सुतास्ते शैशवादपि ॥ जातिस्मरणमापन्ना, दृष्टे पार्श्वे जिनालये ॥५५७॥

श्री नरवर्मा केवली गुणवर्माने कहे छे के, ए प्रमाणे ते आ त्हारा सत्तर पुत्रो पोतानी पासे जिनालय देखवाथी बाल्यावस्थाथी आरंभी जातिस्मरण ज्ञान पामेला छे. ॥ ५५७ ॥

तेन स्तन्यमपि प्रायो, न पिबंति विचक्षणाः ॥ यावन्नमंति न पार्श्वदेव मेते प्रगे मुदा ५५८

प्रवर्द्धमानाः सर्वेऽमि, जिनभक्तिमनोहराः ॥ विशेषतो भविष्यंति, जलसिक्ता द्रुमा इव ५५९

ते कारणथी ज ते विचक्षण पुत्रो ज्यां सुधी सवारे पार्श्वनाथने नमन करता नथी त्यां सुधी घणुं करी स्तनपान पण करता नथी. ॥ ५५८ ॥ आ वृद्धि पामता सर्वे पुत्रो जलथी सिंचन करेला वृक्षोनी पेठे विशेषे जिन भक्तिथी मनोहर एवा थशे. ॥ ५५९ ॥

जिनपूजाविधानेन, भवता भवतारणम् ॥ विंशतिस्थानकेष्वाद्यं, स्थानं स्पृष्टं विभाव्यताम्
तीर्थकृत्समकर्मासी, त्रिविधं तेन पार्थिव ॥जिनो महाविदेहेषु,भूत्वात्वं सिद्धिमाप्स्यसि॥५६१॥

ते जिन पूजा करवाथी विशस्थानकोमां प्रथम भवतारक स्थान स्पर्श करेलुं छे. ॥ ५६० ॥ हे पार्थिव ! तुं तीर्थंकर समान त्रण प्रकारना कर्मवालो छे, जेथी तुं महाविदेह क्षेत्रने विषे तीर्थंकर थइ सिद्धि पामीश ॥५६१॥

तदा सप्तदशाप्येते, सुता गणधरास्तव ॥ भवितारस्तमोध्वंसे, सवितार इवामलाः ॥५६२॥

इति श्रुत्वा मुनेर्वाक्यं, भूपतिःप्रीतमानसः॥ पुनःपप्रच्छ संदेहमेकं नृपशिरोमणिः ॥ ५६३ ॥

ते वखते अज्ञानरूप अंधकारनो नाश करवामां सूर्यना सरखा निर्मल आ सत्तर पुत्रो त्हारा गणधर थशे." ए प्रमाणे मुनिनां वचन सांभली प्रसन्न मनवाला राज शिरोमणि गुणवर्माए एक शंसय पूछ्यो के.॥५६३॥

कथं सिंहलराजस्य, सुतात्र स्वयमागता ॥ तद्विवाहकृते तस्याः सचिवोऽपि ययौ क्व ५६४

मुनिः प्रोवाच पार्श्वे साधिष्ठाता व्यंतरस्तव ॥ हितैषी कृतवान्सर्वमेतत् सुकृतशालिनः॥५६५॥

ते सिंहलराजपुत्री अहिं एकली शी रीते आवी अने तेनो विवाह थया पछी तेनो प्रधान क्यां जतो रह्यो. मुनिए कह्युं. त्हारी पासे ते अधिष्ठाय व्यंतर हतो तेणे हितेच्छुए पुण्यवंत एवा तने ए सर्व कर्युं हतुं. ॥५६५॥

पूर्वजन्मानुरागेण, पूर्वजन्म प्रिया इमाः ॥ चतस्रोऽपितव प्रापुरधुनापि कलावताः ॥५६६॥

इति श्रुत्वा मुनिं नत्वा, प्रमोदात् पृथिवीपतिः॥ सपुत्रसपरिवारो, जगाम निजमंदिरम् ५६७

पूर्वजन्मना अनुरागथी पूर्वजन्मनी आ कलावाली चार स्त्रीयो हवणां तने प्राप्त थइ छे. ॥ ५६६ ॥ ए प्रमाणे मुनिनां वचन सांभली अने तेमने वंदना करी गुणवर्मा राजा हर्षथी पुत्रपरिवार सहित पोताना घरे गयो.॥

नरवर्मापि धर्माब्धिसमुद्वेलनचंद्रमाः ॥ विजहार सनीहारहारोज्वलयशोभरः ॥ ५६८ ॥

काले कलाकलापज्ञाः, प्रज्ञा प्राग्भारतोऽभवन् ॥ उपाध्यायस्य सानिध्यात्पुत्रास्ते गुणवर्मणः

धर्मरूप समुद्रना वेलाने चंद्रमा समान अने बरफना हार सरखा उज्वल यशना समूहरूप नरवर्मा मुनि पण विहार करी गया. ॥ ५६८ ॥ पछी अवसरे उपाध्यायनी पासे अभ्यास करवाथी ते गुणवर्मा राजाना पुत्रो बुद्धिना बहु योगथी कलाना समूहना जाण थया. ॥ ५६९ ॥

क्रमेण शैशवं हित्वाश्रितास्ते यौवनं वनम् ॥ वधूवल्लीभिराश्लिष्टा, रेजिरे कल्पवृक्षवत् ॥५७०॥

अनुक्रमे बाल्यावस्थाने त्यजी दई यौवनावस्थारूप वननो आश्रय करी रहेला ते पुत्रो स्त्रीरूपा लतानो आश्रय करी रहेला कल्पवृक्षनी पेठे शोभवा लाग्या. ॥ ५७० ॥

पश्चिमे रजनीयामे, गुणवर्मा नृपोऽन्यदा ॥ भावनां भावयामास, स एव भवनाशनीम् ॥

कोइ वखते रात्रीना पाछला पहोरे तेज गुणवर्मा राजा संसारनो नाश करनारी भावना भाववा लाग्यो. ॥ ५७१ ॥

भुक्तं राज्यं चिरं जाता, पुत्राः पौत्रादिभिर्वृताः ॥ संवृत्ता एव भ्रांत्येते, व्यापाराः पापहेतवे ॥

दीर्घकाल राज्य भोगव्युं, पुत्रो पण पुत्रवाळा थया, ए सर्व एकठा थयेला पापना कारणरूप व्यापारो देखाय छे. ॥ ५७२ ॥

नानिलैः पूर्यते व्योम, वारिधिः सलिलैर्न च ॥ वन्हिस्तृप्यति काष्टैर्न, जीवो न विषयैस्तथा ॥

मांगिक्यांकमां कह्युं छे के, जेम आकाश पवनथी पूरातुं नथी, समुद्र पाणीथी पूरातो नथी अने अग्नि काष्टथी तृप्ति पामतो नथी, तेम जीव विषयोथी तृप्ति पामतो नथी. ॥ ५७३ ॥

अभिरामा इमा रामाः, कामासक्तैकचेतसाम् ॥ शाम्यस्पृशा दृशा दृष्टाऽनिष्टा एव ताः पुनः ॥

कामथी अशक्त चित्तवाळाने आ स्त्रीयो मनोहर लागे छे, परंतु समभावने पामेला दृष्टिवाळाने दीठो एवी ते स्त्रीयो अनिष्ट देखाय छे. ॥ ५७४ ॥

यदि प्रातः समायाति, तातः केवलभास्करः ॥ राज्यं पुत्रेषु विन्यस्य, तदा दीक्षामुपाददे ॥५७५॥

जो सहवारे केवलज्ञाने करीने सूर्यरूप पिता (नरवर्मा केवली) अहिं आवे तो हुं पुत्रोने राज्य सोंपी तेमनी पासे दीक्षा लउं ॥ ५७५ ॥

एवं चिंतयतस्तस्य, प्रभात समयोऽभवत् ॥ नेदुर्मंगलतूर्याणि, प्रोचुर्मंगल पाठकाः ॥५७६॥

गुणवर्मा राजा आ प्रमाणे विचार करतो हतो एवामां प्रभातसमय थयो, जेथी मंगळवाजींत्रो वागवा लाग्यां अने मंगळपाठको (मागध लोको) गावा लाग्या. ॥ ५७६ ॥

यावत्तल्पं नृपो हित्वा, कृतप्राभातिकक्रियः ॥ समायाति सभां तावदागत्यारामिकोऽवदत् ॥

पछी जेटलामां शय्या सजी दइ अने प्रभात संबंधी सर्व क्रिया करी राजा सभामां आव्यो तेटलामां बागवाने आवीने तेने आ प्रमाणे कह्युं. ॥ ५७७ ॥

वनं पुनंति ते तातपादाः संप्रति ऋूपते ॥ सुरासुरकृते स्वर्णकमले हंसवत्स्थिताः ॥ ५७८ ॥
श्रुत्वेति ऋूपतिःप्रीतमानसः सपरिच्छदः ॥ तत्र गत्वा मुनिं नत्वा, पुरतः सन्निविष्टवान् ॥५७ए

हे भूपति ! हवणां आपना पिताना चरणो उपवनने पवित्र करे छे, अने देव तथा दानवोए रचेला सुवर्ण कमलमां हंसनी पेठे ते पोते विराजीत थयेला छे. ॥ ५७८ ॥ बागवानना आवां वचन सांभली प्रसन्न थयेलो राजा परिवार सहित त्यां गयो अने मुनिने नमस्कार करी तेमनी पासे बेठो. ॥ ५७९ ॥

केवली देशना चक्रे, ऋो ऋव्या ऋववारिधौ ॥ चिंतामणिसमं मृत्यैः, न पुनः प्राप्यते जनैः ॥
तत्रापि जैनधर्मोऽयं, जैनधर्मेऽपि संयमः ॥ संयमेनैव सा स्याच्च, प्राणिनां सिद्धिकामिनी ॥

पछी केवलीये देशना आपी के, हे भव्यजनो ! आ संसार समुद्रमां चिंतामणिरत्नसमान मनुष्य जन्मने माणसो वारंवार पामता नथी. ॥ ५८० ॥ तेमां पण आ जैन धर्म, ते धर्मने विषे पण संयम मलवो दुष्कर छे. संयममां पण प्राणीओने सिद्धिवधु मेलववी दुष्कर छे." ॥ ५८१ ॥

इति श्रुत्वा मुनिं नत्वा, गृहं गत्वा नरेश्वरः ॥ पुत्रं प्रथमराजाख्यं, निजराज्ये न्यवीविशत् ॥
प्रथक् प्रथक् स्वदेशेषु, पुत्रान्निवेश्य सः स्वयम् ॥ नरवर्मामुनेःपार्श्वे, संयममाददे मुदा ॥५८३

केवलीनो आवो उपदेश सांभली गुणवर्मा राजाए मुनिने नमस्कार करी घरे जइ पोताना म्होटा पुत्र प्रथम राज नामनाने राज्यासन उपर बेसार्यो. ॥ ५८२ ॥ वली बीजा पुत्रोने पोताना जूदा जूदा देशने विषे राज्य सोंपी पोते नरवर्मा मुनिनी पासे हर्षथी चारित्र लीधुं. ॥ ५८३ ॥

दधानो द्विविधां शिक्षां, चतुर्दशपूर्वऋृत् ॥ प्राप्य सूरिपदं पृथ्व्यां, व्याहरत्सपरिच्छदः॥५८४॥
गुणवर्मसुतास्ते च, राज्येषु स्वेषु संस्थिताः॥ राज्यानि पालयामासुरन्योऽन्यं प्रीतिशालिनः

बे प्रकारनी शिक्षाने धारण करता अने चौद पूर्वी थयेला ते गुणवर्मा मुनि सूरिपद पामीने परिवार सहित पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या. ॥ ५८४ ॥ पोत पोतानां राज्यने विषे रहेला ते गुणवर्माना पुत्रो परस्पर प्रीतीवंत थइ राज्योने पालवा लाग्या. ॥ ५८५ ॥

जैनेंद्रं भवनं बिंबं, तत्प्रतिष्ठा च पुस्तकम् ॥ चतुर्धा संघभक्तिं ते, तीर्थयात्रां च चक्रिरे ॥ ५८६
सर्वप्रकारैःसर्वेऽमी, त्रिसंध्यं जिनपूजनम् ॥ चक्रिरे निजदेशे च, सप्तव्यसनवारणाम्॥५८७॥

वली ते पुत्रोए जिनभुवन, बिंब, प्रतिष्ठा, पुस्तक अने चार प्रकारना संघनी भक्ति तेमज तीर्थयात्रा करी ॥ वली ते पुत्रोए सर्व प्रकारे त्रणे काल जिनपूजन कराव्युं अने पोताना देशमां सात व्यसननो निषेध करयो.॥५८७

अन्येद्युस्तीर्थयात्रायां, समेता हस्तिनापुरे ॥ मिलिताःबांधवाःसर्वे, तेऽन्योऽन्यं प्रीतिशालिनः॥
नरवर्ममुनौ सिद्धिं, संप्राप्ते विहरन्महीम् ॥ गुणवर्मगुरुस्तत्र, तदागात्तीर्थयात्रया ॥ ५८९ ॥

कोइ वखते तीर्थयात्रामां हस्तिनापुर नगरमां ते प्रीतिवंत सर्व बंधुओ एकठा थया. ॥ ५८८ ॥ श्री नरवर्मा केवली सिद्धिपद पाम्या पछी पृथ्वी उपर विहार करता एवा गुणवर्मा गुरु ते वखते सां तीर्थयात्रा करवा आव्या. ॥ ५८९ ॥

अनभ्रवृष्टीवत्प्राप्तं, तातं दृष्ट्वा प्रमोदतः ॥ तेऽमुं ववंदिरे प्रीत्या, शुश्रुवुर्धर्म देशनाम् ॥५९०॥
धर्मार्थकाममोक्षेषु धर्मो मूलं निगधते ॥ अर्थादयो मूलरूपाद्धर्मादन्ये प्रजायते ॥ ५९१ ॥

वादलां विनानी वृष्टिनी पेठे पिताने ओचिंता आवेला जोइ ते पुत्रोए तेमने हर्षथी वंदना करीने प्रीतिथी धर्म देशना सांभली. ॥ ५९० ॥ धर्म, अर्थ, काम अने मोक्षने विषे धर्म मूळरूप कहेवाय छे अने मूळरूप धर्मथी अर्थादि बीजा उत्पन्न थाय छे. ॥ ५९१ ॥

तारणाय भवांभोधौ, धर्मस्तावत्तरीसमः ॥ चारित्रमेव चारित्रतुलां तत्रबिभर्त्यलाम् ॥ ५९२
राज्यमाज्यमिव त्याज्यं, संवज्वरेण धीमता ॥ यतःस्वल्पसुखं जंतोरत्यंतं दुःखसंचयः ॥५९३

संसार समुद्रने तारवा माटे धर्म प्रथम वहाण समान छे अने तेमां चारित्र ते चारित्रनी तुल्यताने धारण करे छे. ॥ ५९२ ॥ तावावाळो जेम घीने त्यजी दे तेम बुद्धिमान पुरुषे राज्यने त्यजी देवुं. कारण के, ते राज्यथी प्राणीने बहु थोडुं सुख अने बहु दुःख थाय छे. ॥ ५९३ ॥

ज्ञानदर्शनचारित्ररत्नत्रयविभूषितम् ॥ जीवं सौदर्यतः स्वैरं, वृणुते सिद्धिकामिनी ॥ ५९४ ॥
इति श्रुत्वा समं प्राप्तवैराग्यास्ते नरेश्वराः ॥ न्यस्य राज्ये निजान्पुत्रान्, चाददुः संयमं मुदा॥

ज्ञान, दर्शन अने चारित्ररूप त्रण रत्नथी सुशोभित एवा जीवने सौदर्यपणाथी सिद्धि पोतानी इच्छाथी वरे छे." ॥ ५९४ ॥ आवो गुणवर्मा मुनिनो उपदेश सांभली साथेज वैराग्य पामेला ते सत्तर पुत्रोए पोत पोताना पुत्रोने राज्य उपर बेसारीने हर्षथी चारित्र लीधुं. ॥ ५९५ ॥

क्रोधो निर्मूलितः पश्चान्मानस्तै रपमानितः ॥ मायाछाया परित्यक्ता, लोभक्षोभश्च वारितः
ते गुरुणां मुखांभोजादागमं मकरंदवत् ॥ पिबंतो भृंगवद्भेजुः, परं मालिन्यवर्जिताः ॥५९७॥

पछी ते मुनिओए क्रोधने मूलमांथी उखेडी नाख्यो, मानने अपमान आप्युं, मायारुप छायाने त्यजी दीधी अने लोभना क्षोभने वारी नाख्यो. ॥ ५९६ ॥ भमरो जेम मकरंदनुं पान करे तेम मलिनतारहित एवा ते मुनिओ गुरुना मुखथी उत्तम एवा आगमनुं पान करता हता. ॥ ५९७ ॥

पंचबाणस्य बाणानां, पंचानामपि वारणो ॥ पंचधा समितिस्तेषां,चित्तेषु स्थितिमातनोत् ॥
गुणवर्मगुरुर्योग्यं, गुणान्वितं निजे पदे ॥ शिष्यं संस्थापयामास, शासनस्य प्रवर्त्तकम् ५९९

कामदेवनां पांच बाणोने वारनारी पांच प्रकारनी समितिए तेओनां चित्तने विषे निवास कर्यो. ॥५९८॥
पछी गुणवर्मा गुरुए शासनना प्रवर्तक एवा गुणवंत योग्य शिष्यने शिक्षण आपी पोताना पदे स्थाप्या. ५९९

ते सर्वे रायुरापूर्य, गृहीतानशनास्ततः॥ शुक्लध्यानपरा मृत्वा, ब्रह्मलोकं दिवं ययुः ॥ ६०० ॥
चिरं सुखान्यमी भुक्त्वा, देवलोकात्ततश्च्युताः ॥ समात्पद्य विदेहेषु,सिद्धिमाप्स्यंति सिद्धिदाः

पछी ते सर्वे आयुष्यना पूर्ण अवसरे अनशन लइ शुक्ल ध्यानथी मृत्यु पामी ब्रह्मदेवलोक प्रत्ये गया.॥६०० सिद्धिना पामनारा ते मुनियो त्यां देवलोकमां दीर्घकाल सुख भोगवीने पछी त्यांथी चवीने महाविदेह क्षेत्रने विषे उत्पन्न थइ सिद्धिपद पामशे. ॥ ६०१ ॥

श्रुत्वा मुदार्चनविधिप्रमुख प्रकारान्, पंचात्र तत्फलविलासविचारसारान् ॥
तानादितः स्तुवतु सप्तदशापि पुण्य, माणिक्यसुंदररुचिं भविका भजध्वम् ॥ ६०१ ॥

हे भविको! आ पूजननी विधि विगेरे भेदोने हर्षथी सांभली अने तेमां पांच तेना फलना विचारना सार
ने जाणीने ते सत्तर भेदोने आदिथी स्तवो अने पवित्र एवा माणिक्यसुंदरसूरिने भजो. ॥ ६०२ ॥

॥ इति श्री अंचलगच्छेश श्री माणिक्यसूरिविरचिते पूजाधिकारे
गुणवर्मा चरित्रे साक्षताष्टमांगलिकपूजाफल
वर्णनो नाम पंचम सर्गः ॥

॥ अथ प्रशस्तिः ॥

एवं स्नात्रविलोपनांशुकयुगाध्यारोपवासार्चना पुष्पस्रग्वरवर्णसिंचनचयालंकारपुष्पालया ॥
सत्पुष्पप्रकरोऽक्षतार्चनमयो धूपं च गीतं तथा, वाद्यं नाट्यमयो जयंतु जगतां नाथस्यपूजाइमाः

ए प्रकारे स्नात्र, विलेपन, वस्त्रारोपण, पुष्प, माला, चूर्ण, अलंकारभूत पुष्पनीमाला, उत्तम पुष्पनो समूह,
अक्षत एमया तथा धुप, गीत, वाद्य अने नाट्यपद ते आ जग प्रभुनी पूजा जयवंती वर्तो. ॥ १ ॥

आसां कथा व्यरचयन्च गुरूपदेशान्माणिक्यसुंदरगुरुर्जगतां हिताय ॥
तान्वाचयंतु मुनयः परिभावयंतु, तद्वज्जिनार्चनविधोनुपदेशयंतु ॥ २ ॥

गुरुना उपदेशथी आ सत्तर प्रकारी पूजानी कथा जगत्‌ना हितने माटे रची छे, माटे मुनिओ ते कथाओने
वांचो, भावो अने ते प्रकारे जिनेश्वरने पूजन करवाना विधिनो उपदेश करो. ॥ २ ॥

चतुरशीत्यधिकेषु समा चतु–र्दश च तेषु गतेषु च विक्रमात् ॥

अयमत्रूजिनपूजनसत्कथा–समुदयः स करोत्विह मंगलम् ॥ ३ ॥

विक्रम संवत १४८४ गया पछी आ जिनपूजना सत्तर प्रकारनी कथानो समूह रचेलो छे. ते आ पृथ्वीने विषे सर्वनुं मंगल करो. ॥ ३ ॥

श्री वर्द्धमान जिनभवन–भूषिते रचित एष सत्यपुरे ॥

ग्रंथः श्रीमदुपाध्याय–धर्मनंदनविसिष्ठसान्निध्यात् ॥ ४ ॥

श्री वर्धमान स्वामीना मंदिरथी सुशोभित एवा सत्यपुरने विषे श्री उपाध्याय धर्मनंदना समिपपणाथी रच्यो छे. ॥ ४ ॥

माणिक्यांकश्चतुपर्वी, शुकराजकथा तथा ॥ पृथ्वीचंद्रचरित्रं च, ग्रंथा एतेऽस्य बांधवाः ॥५॥

श्री माणिक्यांक, चतुरपूर्वी तेमज शुकराजनी कथा अने पृथ्वीचंद्रनुं चरित्र ए आ ग्रंथना बांधवो छे. अर्थात् ते सर्वेना बनावनार श्री माणिक्यसुंदरसूरि एकज छे. ॥ ५ ॥

यावत्मेरु महियाविद्यावश्चंद्रदिवाकरौ ॥ वाच्यमानौ जनैस्तावत्, ग्रंथोऽयं भुवि नंदतात् ॥६॥

ज्यांसुधी मेरु, पृथ्वी, सूर्य अने चंद्र छे त्यांसुधी माणसोथी वंचातो आ ग्रंथ पृथ्वी उपर विस्तार पामो.॥६॥

मंगलं सर्वसंघाय, कर्त्रे भवतु मंगलम् ॥ व्याख्यायकेभ्यो मांगल्यं, श्रोत्रे भवतु मंगलम् ७

सर्व संघने मंगल हो, कर्ताने मंगल हो, व्याख्यानकर्ताने मंगल अने सांभलनारने पण मंगल हो. ॥७॥

॥ इति प्रशस्ति ॥

॥ श्री गुणवर्मा चरित्र समाप्त ॥